ANUL XXVI – NR. 15 (1140) – 14 aprilie 1977

flacăra

SĂPTĂMÎNAL EDITAT DE FRONTUL UNITĂȚII SOCIALISTE

În întîmpinarea Congresului consiliilor de conducere ale unităților agricole socialiste, al întregii țărănimi

Țara de la țară

Adevărul e acesta — și nu numai în sens metaforic, cum și eu însumi am încercat să sugerez în niște versuri — că, într-un fel, „mai de demult sau foarte de curînd / cu toții venim ca ȚARA de la țară". Indiferent de metamorfoza culturală, profesională sau socială prin care am trecut noi — părinții sau bunicii noștri — matricea istorică a satului și-a pus o puternică amprentă pe biografia noastră. De aici, poate, interesul nostru cotidian pentru problemele satului în accepțiune mai largă și ale agriculturii, în mod special, ca unul din sectoarele de bază ale economiei noastre. Apoi, să nu uităm că intima comuniune de viață națională, de interese vitale, în spiritul căreia ne-am sudat moral în anii socialismului, ca fii ai aceleiași familii monolite, are drept rezultat această permanentă preocupare pentru destinele activității din orice domeniu.

Evident însă că atunci cînd evocăm satul ne gîndim înainte de toate la misiunea sa istorică de leagăn al întregii națiuni, de făuritor și depozitar al unei întregi istorii și spiritualități. Fiindcă nu numai veșnicia s-a născut la sate, cum zice marele nostru poet, ci însuși sensul veșnicei și eroicei noastre dăinuiri pe aceste meleaguri a fost întîi și întîi descoperit la țară. De vei deschide oricare carte a neamului nostru — de la cea de căpătîi, istoria, la cele în care sînt înfățișate faptele cele mai durabile ale fiilor acestor pămînturi — mai la fiecare pagină te vei minuna de cîtă bărbăție și iscusință în lupta cu cotropitorii au putut să arate „ostile de țară" ale gloriosilor voievozi, vitejii de la Grivița sau Mărășești, de cîtă energie revoluționară au fost capabili nepieritorii martiri ai dreptății care au pornit furtunoasele răscoale, de la Gheorghe Doja, Horia, Cloșca și Crișan, Tudor Vladimirescu sau la cei unsprezece mii de oropsiți ai țarinei care la 1907 „în loc de pămînt au primit morminț", după cum sună o expresie politică a crîncenului

(Continuare în pagina 22)

NICULAE STOIAN

Fotografie de EMANUEL TĂNJALĂ

CENACLUL FLACĂRA AL TINERETULUI REVOLUȚIONAR PE CÎMPIA LIBERTĂȚII

Luni, 2 Mai 1977, Ziua Tineretului din România, zi în care se împlinesc 55 de ani de la crearea Uniunii Tineretului Comunist din România și 20 de ani de la crearea U.A.S.C.R., Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar, organizat de C.C. al U.T.C. și revista Flacăra, cenaclu condus de poetul Adrian Păunescu, va susține primul său spectacol în aer liber pe Cîmpia Libertății-Blaj, județul Alba. Încasările rezultate vor fi depuse în Contul Omeniei '77.

Spectacolul începe la orele 11.

Pentru județul Alba, biletele se pot procura de la Comitetele orășenești și județean ale U.T.C. Pentru tinerii din alte județe, care doresc să participe la spectacol, se vor organiza excursii la Blaj prin agențiile locale de turism. Prețul biletului de intrare va fi inclus în costul excursiei.

Bucureștii

Fiecare primăvară mi-l amintește pe Ion Barbu : „Primăvară belalie, insomnii de echinox", reimpus conștiinței mele de atîtea suveniruri nesterse. Cîmpulungean prin naștere, giurgiuvean în adolescență, neamț în timpul studiilor universitare, descoperise Bucureștii la maturitate prin divinul Mateiu și putea, oricînd, spune, împreună cu autorul „Crailor" : „după două-treizeci de ani... de hălăduire în București uneori mi se întîmplă încă să mă rătăcesc prin uliți sau mahalale întregi necunoscute, sunt și altele unde știu și pietrele caldarîmului și crăcile copacilor și scîndurile ulucilor, unde cunosc casă cu casă, le știu toată cronica acelor ce i-au sălășluit timp de o jumătate de veac. Le-am văzut luminate de sărbătoare, precum am văzut filfîindu-le la porți steaguri albe sau negre : copii crescuți sub ochii mei și pieriți înainte de vreme, bătrîni uitați de vreme sub ochii cărora m-am înălțat eu — beteală, flori, zîmbete, lacrimi..."

Împătîmiți amîndoi aceluiași idol, am bătut cu Barbu ulițele Bucureștilor, pe urmele „Crailor". Am căutat birtul din Covaci, am identificat, pe cheiul Dîmboviței, locul unde fusese casa Arnotenilor, am mers, pe urmele lui Gorică, din Dușumea în Vitan, din Geagoga în Obor, am descoperit, spre marele meu orgoliu, spre invidia nevindecată a lui Ion Barbu, locuința lui Pantazi : „locuia pe liniștita stradă a Modei, la catul al doilea al unei clădiri ce aparținea regelui Carol, la o franțuzoaică bătrînă care-i închiriase două încăperi, bogat mobilate în gustul greoi de acum cincizeci de ani, un salon în față și o odaie de dormit în fund, despărțite printr-un geamlîc înalt".

Strada Modei, astăzi „Pictor Grigorescu", este o uliță îngustă ce coboară din Calea Victoriei, strecurîndu-se pe lîngă Palat, spre Știrbei Vodă. Din ce a fost odinioară, strada n-a păstrat decît partea dreaptă. Cea de peste drum, unde a fost, pe vremuri, celebra tavernă a „Raiului" și unde nopți întregi am ascultat-o, în tovărășia lui Sahia, pe Galia Ferasovna, cîntînd romanțe dureros de dulci, nu mai există. Casa lui Pantazi însă, cu balconul ei de o aleasă feronerie, e în picioare, vestigiu venerabil al unui București care a fost. În curînd orașul va fi și mai frumos, cu piețe și bulevarde largi, cu monumente ilustre și fîntîni, sub un cer cum n-are nici un oraș din lume. Bucureștii ce vor fi...

Fără îndoială însă, va fi păstrat din orașul vechi tot ce reprezintă parfumul trecutului, farmecul lui scump și de neînlocuit.

În acest chip, trecutul se va logodi cu viitorul, spre slava și a acelora care au trecut, și a celor ce vor veni, în nesfîrșite șiruri de oameni, după noi.

AUREL BARANGA

Clujul nostru

Clujul ?

Să spunem ca într-un extemporal : fiecare om este unic, irepetabil; fiecare om are o biografie cunoscută, ușor de înregistrat, de descoperit și o biografie aparte care chiar dacă este decelabilă în datele ei esențiale, dincolo de cuvinte și formule în care ai impresia că se încadrează perfect, ea rămîne ceva nespus pentru care nu s-a inventat încă expresia potrivită; cu care comunici la nivelul sentimentelor, al trăirilor. Din motive greu de explicat, există ca și în psihologia lui Moreno ființe care atrag, ființe care resping, ființe ce ne lasă indiferenți.

Și orașele sînt asemenea oamenilor...

Dincolo de ceea ce știi și simți mai rămîne ceva ce atrage, subjugă, inhibă sau respinge. Cu toate că despre oameni am mai încercat să scriu, despre Cluj-Napoca, în schimb mi-a fost frică. S-ar putea spune iarăși ca într-un extemporal : cetate universitară cu prestigiu bine consolidat în lume, cetate industrială, cetate de inimă a unei provincii care în peisajul românesc aduce rigoarea, sobrietatea, calmul, îndîrjirea în lupta pentru unitatea și gîndirea românească, chipul frației adevărate dintre români, maghiari și germani...

Dar în spatele celor trei turnuri de pe emblema sa medievală, dincolo de străzile înguste vegheate de bronzurile lui Mihai și Matei Corvin, de statuia unui sfînt Gheorghe care de secole se chinuie să distrugă un inhibat balaur, dincolo de catedralele gotice sau de exuberanța blocurilor de azi, de studenții, savanții sau muncitorii ce-i înnobilează sufletul și chipul, Clujul mai înseamnă ceea ce au simțit pentru el marii bătrîni ai Școlii Ardelene, Iancu, Caragiale, Blaga, Goga, Agîrbiceanu, Arghezi, Hațeganu, Pușcariu, Gaal Gabor, Miron Radu Paraschivescu, Fodor, Baconsky, Ladea și atîția alții...

Clujul, un mare oraș din România despre care nu am să pot scrie niciodată așa cum mă simt dator.

AUGUSTIN BUZURA

flacăra la dispoziția dumneavoastră

Primim din partea Comitetului de partid orășenesc Cîmpulung Argeș : Pentru lămurirea problemelor ridicate în scrisoarea semnată de Dinculescu Iuliana de la Casa de copii Nămăiești, comuna Valea Mare, Pravăț, s-a format un colectiv care s-a deplasat la fața locului și a analizat unele aspecte ale activității desfășurate la Casa de copii. Concluziile desprinse au fost dezbătute de colectivul de muncă, din care a reieșit pe lîngă rezultate pozitive și unele lipsuri ca :

— Exercitarea unui control superficial din partea directorului asupra modului în care toți angajații își îndeplinesc obligațiile profesionale.

— Indisciplină în respectarea programului de lucru.

— O atmosferă încărcată din cauza stilului defectuos de muncă, precum și de atitudinea neprincipială a directorului Popescu Gheorghe față de unii angajați.

Cu prilejul acestei analize s-a dezbătut și cazul tovarășei Dinculescu Iuliana... Deoarece Dinculescu Iuliana a prezentat în ziua de 23 ianuarie 1977 actul de studii (n.r. — motivul pentru care i se desfăcuse contractul de muncă) înseamnă că s-au întregit condițiile pentru valabilitatea contractului de muncă declarat nul, nulitatea fiind astfel remediată. În concluzie, urmează ca unitatea să revină asupra deciziei... și să mențină contractul de muncă încheiat prin decizia Nr... și modificat prin decizia Nr... Apreciem că tovarășul Popescu Gheorghe, directorul Casei de copii Nămăiești, a manifestat o atitudine neprincipială, a căutat cu orice preț înlăturarea angajatei din unitate, pentru a se „îmbunătăți" atmosfera din Casa de copii. Față de lipsurile manifestate, Inspectoratul școlar l-a sancționat cu „Avertisment" urmînd ca odată cu încheierea anului școlar să fie eliberat din funcția de director al Casei de copii, iar biroul Comitetului comunal de partid l-a sancționat cu „Mustrare" pe linie de partid.

Mă numesc Zoltan Vaida, sînt maistru instructor la Liceul industrial nr. 3 din municipiul Satu Mare, și vreau să aduc la cunoștință pe această cale că, împreună cu elevii conduși de mine, mă angajez ca în condițiile actuale să confecționăm peste planul stabilit anterior, în timpul liber, ușile și ferestrele necesare unei locuințe. Am mai făcut un lucru asemănător și în timpul inundațiilor din 1970, astăzi m-am hotărît să-l fac din nou pentru a ajuta un cetățean al țării, care a avut de suferit în urma cutremurului.

În seara zilei de 4 martie mă aflam împreună cu soția la Sala Palatului, vizionînd un film. În momentul șocului seismic ne-am părăsit locurile în grabă, pierzînd astfel o servietă care conținea toate actele mele, o mare sumă de bani și alte obiecte personale de valoare : am rămas totodată și fără haine, fisele de garderobă aflîndu-se de asemenea în servietă. Cu toate eforturile făcute nu am reușit să o găsesc, și ne împăcasem cu ideea că toate cele conținute în ea s-au pierdut definitiv. Cu mare bucurie am primit după două zile vizita acasă a căpitanului de miliție Ioan Sociu de la circa 20, spectator ca și noi în acea seară, care mi-a restituit servieta intactă, cu toate actele și conținutul ei. Doresc pe această cale să mulțumesc din inimă acestui om care în momentul dezastrului și-a păstrat sîngele rece, acționînd și ajutînd cu cinste, luciditate și calm, niște semeni ai săi. **(Mircea Coman,** București).

Primim din partea Ministerului de Interne, Inspectoratul general al Miliției, Direcția economică :

„Aspectele semnalate în scrisoarea cititoarei **Ana Gabor** din Mangalia cu privire la gestionarul Florian Leuce s-au confirmat. Împotriva acestuia din urmă s-au luat măsuri legale, prin începerea urmăririi penale și efectuarea de cercetări pentru săvîrșirea infracțiunii de delapidare, cu extinderea verificărilor și sub aspectul legii nr. 18/1968. Ana Gabor nu este implicată în cauză, dar în mod nejustificat a refuzat de mai multe ori să se prezinte la invitația organelor de miliție pentru a da explicații suplimentare și a depune actele pe care le-a deținut, și care atestă nevinovăția ei. S-a confirmat faptul că Florian Leuce a încercat să o determine a recunoaște lipsa în gestiune, astfel încît acesta să nu figureze în dosar și să nu cadă sub incidențele legii nr. 22/1969".

Această scrisoare vă aduce la cunoștință că de curînd Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar are încă un frate mai mic : este vorba de cenaclul „Fiii muncii" al tineretului din satul Pleașa, județul Prahova, înființat în toamna anului trecut și format din elevi, studenți și tineri muncitori dornici de a împrospăta aspectul serilor dedicate tineretului din acest sat. Nașterea cenaclului „Fiii muncii" a fost determinată nu pentru că cenaclurile „se poartă", ci din dorința de a insufla tinerilor dragostea față de patrie, popor și partid, față de artă și cultură, folosind ca mijloace de exprimare poezia și muzica tînără, de a stimula tinerele talente artistice din sat, prin mobilizarea lor în rîndurile cenaclului. **(Dorel Pănoiu,** satul Pleașa Prahova).

După cum știm cu toții, nivelul de trai material și cultural al cetățenilor din mediul rural crește an de an : țăranii cumpără tot mai multe cărți, aparate de radio, televizoare De exemplu, în comuna mea, Căianu Mic, județul Bistrița Năsăud, aproape fiecare locuitor și-a cumpărat radio sau televizor, ori ambele. Întîmpinăm însă din păcate greutăți atunci cînd la aceste aparate apar defecțiuni : trebuie să le transportăm zeci de kilometri, pînă în orașul Dej, sau la cooperativa „Reteag", și nu e ușor să transportăm aparatele pe astfel de distanțe Propun de aceea cooperației din județ să studieze posibilitatea înființării unui atelier de reparații radio TV și în comuna noastră. sau măcar trimiterea ritmică, la date cunoscute, a unui atelier mobil. **(Alexandru Retegan)**

În aceste zile ale unei primăveri pe care cu siguranță n-o vom uita, printre sutele și sutele de cetățeni ieșiți pe străzile Capitalei, dornici să contribuie la redarea unei imagini cît mai frumoase orașului, se află și acești elevi de la Școala generală nr. 99 — clasa a VII-a C — fotografiați de mine în timpul unei astfel de acțiuni desfășurate în sectorul 5, Berceni. **(Nicolae Tokacek)**

Vă scriu aceste rînduri cu rugămintea de a le publica, pentru că — zic eu — merită. În ziua de 27 martie (duminică) peste 2 000 de constructori au fost prezenți la toate punctele de lucru din județ. Astfel s-a lucrat din plin la 7 obiective economice aflate în construcție, obiective care vor fi gata înainte de termen cu una pînă la trei luni. Acesta este angajamentul nostru, al grupului de șantiere Sibiu. **(Marin Vasile,** Sibiu)

În legătură cu articolul „O școală civică a controlorilor însiși" publicat în revista Flacăra nr. 7 — referitor la unele aspecte constatate și la magazinele Gostat din Piața Amzei, mezeluri și vinărie — primim din partea **Întreprinderii magazine Gostat București :**

„...conducerea a analizat activitatea șefului de unitate Constantin Oancea și a apreciat ca juste constatările controlului obștesc privind abaterile de la atribuțiile sale de serviciu — absența din magazin în timpul programului, în interes personal, precum și insuficienta preocupare de supraveghere a personalului unității... I s-a pus în vedere că repetarea acestor abateri va atrage sancțiunea disciplinară și schimbarea sa din funcție. În ceea ce privește faptul că tovarășa Elena Dinciu nu a putut prezenta actele doveditoare ale angajării, în cadrul întreprinderii noastre, aceasta s-a datorat faptului că la data efectuării controlului ea se afla în perioada de testare a cunoștințelor profesionale și perfectare a formelor de angajare..."

În ultimul timp centrul municipiului nostru este mereu mai puternic asaltat de o circulație intensă, în special mașini grele, autobuze, care au traseul numai pe artera principală. Multe dintre acestea, murdare și aflîndu-se într-o stare tehnică deficitară, împrăștie cu deloc dorită dărnicie mult fum, praf, producînd și foarte mult zgomot, începînd de la ora 5 dimineața. Este de neînțeles de ce aceste mașini trebuie să treacă neapărat prin centrul civic, cu atît mai mult cu cît de la barierele de intrare în municipiu există drumuri secundare directe care duc atît spre autogara cît și spre garaje. **(Alexandru Domenti,** Buzău)

Primim din partea Consiliului popular județean Bacău, Inspectoratul școlar :

„În paginile revistei Flacăra nr. 4/1977, a fost publicată o scrisoare a cititoarei Steluța Călugăreanu din municipiul Bacău, prin care sesizează că grădinițele cu program prelungit își întrerup activitatea o dată pe lună, pentru că educatoarele au cerc pedagogic și că între 1 iulie și 5 septembrie grădinițele sînt închise deoarece cadrele didactice sînt în concediu... Față de cele sesizate vă comunicăm : grădinițele cu program prelungit din municipiul Bacău funcționează conform reglementărilor în vigoare. Cercul pedagogic al educatoarelor nu-și desfășoară activitatea lunar, ci trimestrial... În ceea ce privește faptul că între 1 iulie—5 septembrie grădinițele se închid pentru a-și efectua cadrele didactice concediul de odihnă, arătăm că în timpul acesta grădinițele își întrerup activitatea o lună de zile pentru efectuarea lucrărilor de curățenie și igienizare a localurilor. În această perioadă o parte dintre educatoare își efectuează concediul legal de odihnă. Nu sînt situații cînd această perioadă să se prelungească la două luni..."

Sîntem un grup de cetățeni ai satului Poiana Mare, comuna Morunglav, județul Olt, și dorim să vă aducem la cunoștință următoarele : satul nostru Poiana Mare se află între satul Moronești și satul Ghiosani, legătura dintre acestea făcîndu-se cu un drum necorespunzător, pe o distanță de circa 2 kilometri ; între satul Poiana Mare și Moronești se află un drum de asemenea necorespunzător, pe o distanță de circa 3 kilometri. Atît în satul Poiana Mare cît și în Moronești se află un număr de circa 150 angajați care fac serviciul în Balș. În fiecare zi numărul de angajați arătat mai sus face naveta cîte 4 kilometri dus și întors, indiferent de timp, pînă în comuna Morunglav, de unde să poată lua mașina. În satul Poiana Mare se mai află circa 60 de elevi care se duc zilnic la școala de 8 ani de la Moronești, uneori prin noroaie, prin ploaie, prin viscol. Mai avem și necazuri în familii, atunci cînd se îmbolnăvește cineva și trebuie dus la dispensar. Sîntem convinși că nu este prea greu a se găsi o soluție în repararea drumurilor de care am amintit, asigurîndu-vă totodată că noi, toți, de la cel mai mic pînă la cel mai mare, vom ajuta la acest lucru cu brațe de muncă. (Scrisoarea este semnată de **Dumitru M. Toader,** împreună cu un număr de 45 de consăteni)

Primim din partea Ministerului Turismului, în legătură cu scrisoarea adresată revistei de către Ion Banu din Focșani :

„Problemele semnalate au fost cercetate atît de Ministerul Turismului cît și de un colectiv al Comitetului județean de partid Vrancea, care au scos la iveală că răspunzător de încălcarea repetată a legislației în vigoare ce reglementează angajarea personalului în unitățile socialiste de stat, s-a făcut șeful oficiului, Aftudor Ștefan. Acesta a numit în funcții de conducere operative (restaurant, hotel) și funcții gestionare (ospătari, bucătari, recepționeri) slab pregătiți profesional, unii cu condamnări și fără constituirea garanțiilor suplimentare. Stilul său de muncă a fost defectuos, în sensul că nu se consulta și lua hotăriri pripite, motiv pentru care nu s-a bucurat de prestigiu în unitate. Din dispoziția sa s-au făcut aprovizionări cu mărfuri industriale (haine de piele, covoare, carpete) motivînd că unitatea nu-și realiza sarcinile de plan la desfacerea cu amănuntul. Mărfurile au fost vîndute direct din magazie sau prin recepția hotelului, contrar legilor în vigoare.

Secretariatul Comitetului județean de partid Vrancea a hotărît : 1. Destituirea tovarășului Aftudor Ștefan din funcția de șef al Oficiului județean de turism Vrancea și trimiterea sa în producție. 2. Corpul unic de control financiar intern, împreună cu Miliția județeană, vor definitiva și stabili valoarea exactă a prejudiciului adus unității și vor urmări emiterea titlurilor executorii pentru recuperarea acestora. În același timp se vor întocmi dosare pentru organele de cercetare penală în situația în care se va descoperi existența unor elemente infracționale pentru gestionarii Popa Gheorghe și Banu Ion. 3. Organele de specialitate ale Consiliului popular județean și ale Ministerului Turismului vor asigura o perioadă de mai multe luni inițierea și îndrumarea personalului din această unitate.

Prin măsurile luate în continuare de noua conducere se va crea un climat sănătos de muncă și orientarea activității pe un făgaș bun.

De aproape 20 de ani există în Piața Operetei unitatea alimentară cu autoservire nr. 3, în care pe lîngă articole alimentare preambalate are — mai bine zis avea — și un raion de dulciuri și cafele. Nu știm din dispoziția cărui organ de care aparține această unitate, cafeaua a fost mutată la un alt magazin, ce se află în blocul turn de lîngă Cofetăria „Opereta", astfel că dacă un cetățean vine să cumpere de la autoservire, pentru cafea trebuie să se ducă la celălalt magazin unde să piardă un alt timp, la o altă casă, pentru un singur articol. Credem că această măsură nu vine în sprijinul cetățenilor din străzile Apolodor, Vînători, Antim, Poenaru-Bordea, Artei, Sfinții Apostoli etc., al căror ecou mă fac și care găsesc măsura luată ca nejustificată. **(Eugeniu Nicolescu,** București)

Din partea Comitetului municipal de partid Galați :

Cu privire la scrisoarea cititoarei **Maranda Rizea,** prin care aceasta arăta că de doi ani nu își poate găsi un serviciu — scrisoare trimisă nouă spre rezolvare — vă comunicăm : cele semnalate în scrisoare au fost discutate de conducerea Direcției pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale Galați. În funcție de pregătirea sa i s-au oferit mai multe locuri de muncă : Cooperativa „Muncă și artă", la țesut covoare persane ; Întreprinderea „Avicola" : I.C.V.A. Galați ; Fondul plastic ; U.J.C.C. — Galați ; Întreprinderea „Piscicola" ; Complexul de legume și fructe. Nu a fost însă de acord cu nici unul dintre aceste posturi, pe motiv că dorește un loc la o creșă, cămin sau cantină. I s-a recomandat să urmărească la Oficiul de repartizare a forței de muncă un asemenea post cînd se va elibera".

Vă scriu numai cîteva rînduri pe care vă rog să le publicați pentru că, și noi, cei de la S.M.I.L. Vînju Mare, încheiem acest trimestru cu o realizare suplimentară a producției echivalentă cu circa 800 000 lei, angajamentul pe primele trei luni fiind suplimentat cu 300 000 lei. Beneficiul suplimentar este de 285 000 lei. Atita am avut de spus, **(M. Tătăroiu)**

Primim din partea Direcției de poștă a municipiului București :

„În urma sesizării cititorului **Cristina Marin** apărută în revista FLACĂRA nr. 13/1977, prin care aceasta își manifestă nemulțumirea pentru faptul că Oficiul nr. 10 nu îi achită și pensia soțului, vă informăm că în conformitate cu prevederile instrucțiunilor P.T.T.R. în vigoare, pensiile și ajutoarele sociale se achită personal destinatarilor specificați pe mandate, la adresa indicată, sub semnătură și prin identificarea cu buletinul de identitate. Totodată vă informăm că achitarea pensiei altei persoane decît destinatarului se poate efectua numai pe bază de procură legalizată prin Notariatul de Stat, iar în cazul cînd se află în posesia acesteia, achitarea se face numai la sediul unității P.T.T.R. În ceea ce privește ora la care se prezintă factorul poștal al domiciliul petentei pentru achitarea pensiei, vă facem cunoscut că aceasta nu poate fi aceeași în fiecare lună, deoarece este în funcție de numărul trimiterilor pe care le are de distribuit în ziua respectivă".

Familia Varvarici din strada Moldoviței nr. 8, blocul EM 5, ap. 4, avînd doi copii, s-a hotărît să se despartă împărțind copiii și bunurile. Tatăl a oprit copilul cel mic, în vîrstă de 5 ani, rămînînd în casă ; mama, împreună cu copilul cel mare, a plecat nu se știe unde — totul fără vreo hotărîre judecătorească. La începutul lunii noiembrie m-am trezit cu Varvarici Marieta, mama copilului și verișoara mea bună, că vine la mine cu acesta spunîndu-mi că l-a înscris tot la școala unde fusese înainte, rugîndu-mă în același timp să țin copilul la mine cîteva zile, pînă cînd termină cu mutatul, anunțîndu-mă totodată că și-a reluat serviciul. De atunci nu s-a mai întors nici pînă azi. Am anunțat tatăl copilului, acesta nici s-a vrut să audă, spunîndu-mi că de ce l-am primit în casă. M-am adresat la diverse foruri, nu am primit lămuriri satisfăcătoare, acestea trimițîndu-mă dintr-un loc în altul. Aș vrea să spun că aș fi oprit eu definitiv copilul dar situația nu-mi permite, dat fiind că sînt văduvă de 15 ani, crescîndu-mi singură fata care a împlinit acum 19 ani și se pregătește să dea la facultate, întreținîndu-mi, de asemenea, mama în vîrstă de 70 de ani. **(Rozalia Velciov,** București)

Sîntem un grup de familii, locuitori învecinați cu fabrica de produse zaharoase „Cerna" Drobeta-Turnu Severin, și vă scriem despre o situație neplăcută ce există de mai mult timp în această zonă, și care nu s-a putut rezolva pînă astăzi : în mod sistematic, mai ales în timpul schimburilor 2 și 3, fabrica emană în atmosferă un fum gros care depune o mare cantitate de funingine pe casele și în curțile noastre, murdărind rufele întinse la uscat, intrînd în încăperi, pînă și păsările și animalele gospodăriei arată toate de un gri-murdar. Această funingine este rezultatul arderii incomplete, aceasta ducînd implicit și la un consum sporit de combustibil, funinginea reprezentînd carbonul pur din combustibilul consumat. Faptul, credem, constituie o abatere față de prevederile Decretului 620/1973 privind economisirea și folosirea rațională a combustibililor. Poate că prin citirea acestor rînduri organele în drept vor lua măsurile ce se cuvin. (Semnează **un număr de 15 familii din Drobeta-Turnu Severin)**

Urmărim cu mult interes reportajele apărute în coloanele revistei Flacăra, printre care și unele dedicate unor anumite localități. Noi locuim într-o comună pe locul căreia s-a dat una dintre cele mai mari bătălii ale lui Mihai Viteazul cu turcii și tătarii, în 1593; tot de istorie am fost marcați și în anul 1997 — există la noi mulți longevivi, precum Lucreția Fudulu, în vîrstă de 103 ani, alții de 80 și 90 de ani, participanți la răscoală — am contribuit cu toții în anii construcției socialiste la înflorirea înnoitoare a vieții sătenilor, ca atare credem că ar trebui să se scrie și despre comuna noastră : Stănești, Ilfov. **(Alexandru Stăncescu)**

Primim de la I.A.P.L. „Central" sect. VI

Ca urmare articolului apărut în Revista Flacăra din data de 20 ianuarie 1977 intitulat BOX LA GAMBRINUS, în care se relatau o serie de grave abateri ale personalului din restaurantul Gambrinus din subordinea IAPL-ului Central, conducerea acestei întreprinderi a dispus o analiză atentă a cazului.

S-a constatat astfel că cele relatate în revistă sînt adevărate și chiar în cazul în care clientul a fost recalcitrant și cam amețit de băutură, nimeni nu dă dreptul unui lucrător de comerț să facă asemenea abuzuri.

Pentru faptele petrecute la restaurantul Gambrinus în ziua de 12 ianuarie 1977, conducerea IAPL Central a luat următoarele măsuri :

1., Apostol Dumitrache, șef unitate Gambrinus a fost penalizat cu 1 treaptă pe 1 lună (ianuarie 1977).

2. Obaciu Ion, ospătar, autor al faptelor, i s-a desfăcut contractul de muncă cu art. 130 lit. „i" din Codul Muncii ;

3. Viorel Drăgoi, ospătar — pentru că nu a ajutat la aplanarea conflictului și nu și-a temperat colegul de serviciu, penalizat cu 10% din retribuția pe luna ianuarie 1977.

4. Dimitrof Jeleascu, șef sală, ce avea datoria de a supraveghea personalul din subordine și a lua măsuri ca servirea clienților să se desfășoare în condiții civilizate, i s-a desfăcut contractul de muncă.

Cazul petrecut în seara zilei de 12 ianuarie 1977 a fost prelucrat cu întreg colectivul de lucrători din cadrul IAPL-ului Central. Vă mulțumim pentru sprijinul acordat.

POȘTA REDACȚIEI

Nicolae Rădoi — Constanța. S-a declarat recurs extraordinar și s-a trimis Tribunalului Suprem pentru judecare.

Grup de asistente și surori — Spitalul județean Slobozia-Veche. Dacă doriți să vă ajutăm, reveniți cu amănunte și nu uitați semnăturile.

Catinca Damian — sat Ionășeni, com. Trușești (Botoșani). Adresați-vă U.J.C.A.P.-Botoșani.

Ion Bărbulescu — București. Scrieți-ne unde i s-a repartizat locuință soției.

Elena Iurciuc-Andrei — București. Emoționantele scrisorile trimise soțului dv., dar nu sînt publicabile.

Eduard Jacomin — Cîmpulung-Argeș. Procuratura Generală constatînd că sesizarea este întemeiată, a declarat recurs extraordinar fiind trimis pentru judecare Tribunalului Suprem.

Maria Lungu — Galați. Comisia de specialitate din Institutul de expertiză medicală și recuperare a capacității de muncă a stabilit că aveți capacitatea de autoservire păstrată, ceea ce nu justifică încadrarea în gradul I de invaliditate.

Maria Gh. Popescu — București. Scrieți-ne numele și adresa proprietarului.

Grup de tineri — Făgăraș. Ați trimis o copie nesemnată.

George Dincă — București. Trimiteți cartea prin poștă sau, dacă puteți, veniți la redacție.

Viorel Covaci — Dumbrăveni. Puteți lua legătura cu inventatorul Iancu Scutașu-Comăneanu telefonîndu-i la nr. 49 13 63.

MARGA NEDELEA ■

FLACĂRA nu ia în considerare scrisorile anonime. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți.

În prim planul activității președintelui țării, bunăstarea poporului și prestigiul patriei

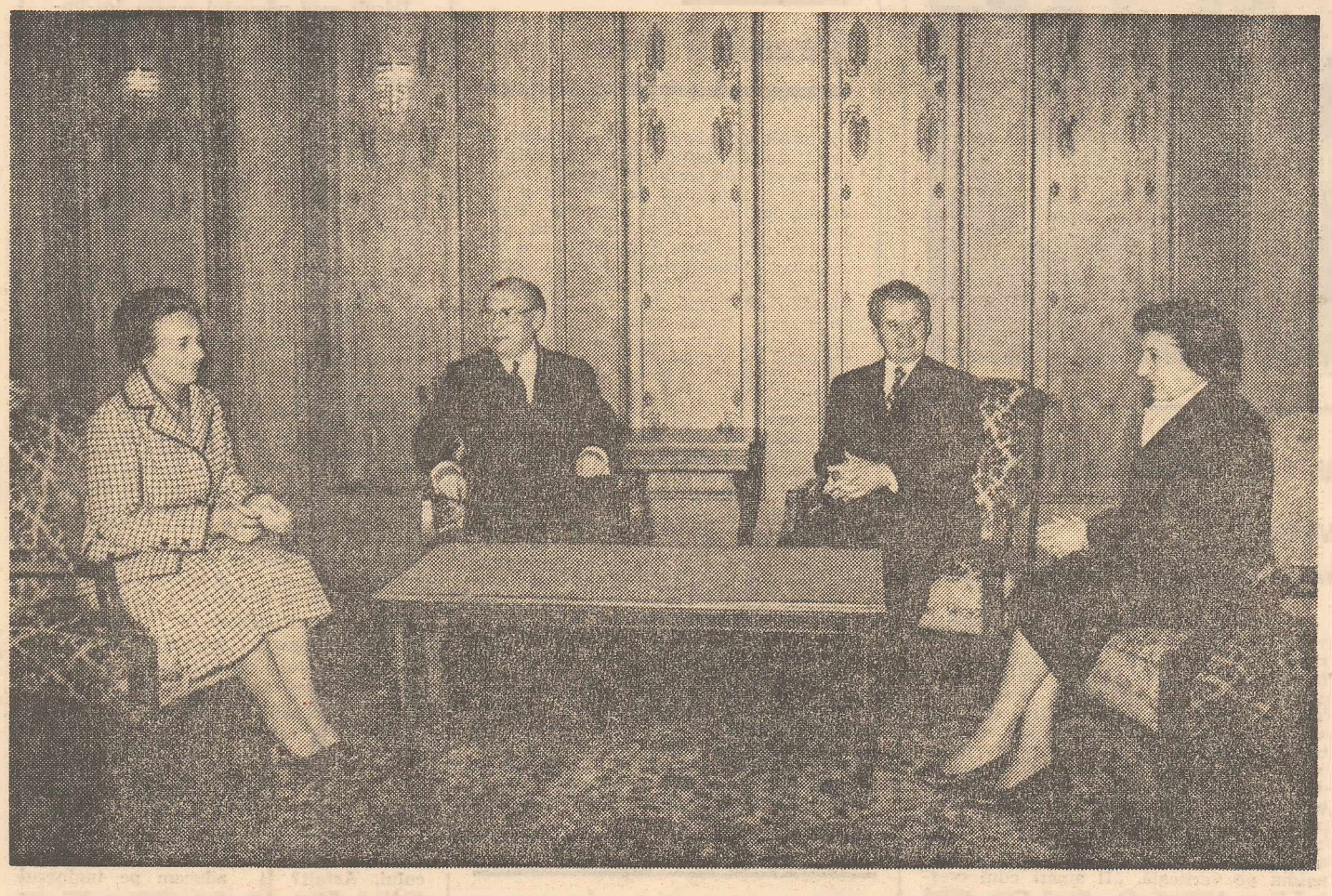

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, și tovarășa Elena Ceaușescu s-au întîlnit, miercuri, 6 aprilie, cu tovarășul Enrique Tierno Galvan, președintele Partidului Socialist Popular din Spania (P.S.P.), și soția sa, tovarășa Encarnacion Perez Relano, aflați într-o vizită de prietenie în țara noastră, la invitația C.C. al P.C.R.

Tovarășul Enrique Tierno Galvan a dat o înaltă apreciere felului în care poporul român, Partidul Comunist Român au acționat și acționează în scopul înlăturării rapide a consecințelor distrugătorului cutremur de la 4 martie, pentru dezvoltarea dinamică economică și socială a României.

In cadrul întîlnirii au avut loc o informare reciprocă cu privire la situația politică și economică din cele două țări, precum și un schimb de vederi asupra unor probleme actuale ale vieții politice internaționale, ale luptei popoarelor pentru democrație, pace și securitate.

De ambele părți a fost exprimată satisfacția pentru restabilirea relațiilor diplomatice între România și Spania, dorința de a dezvolta relațiile româno-spaniole pe plan politic și economic, în domeniile științei, artei și culturii, în interesul celor două popoare, al cauzei păcii și colaborării în Europa și în lume.

Vineri, 8 aprilie, a avut loc, sub președinția tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al P.C.R., ședința Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R.

Comitetul Politic Executiv a dezbătut și aprobat un program de măsuri pentru îmbunătățirea sistemului de pensii și indemnizații de asigurări sociale ale membrilor cooperativelor agricole de producție și pentru majorarea pensiilor acestora. De asemenea, au fost dezbătute și aprobate măsuri privind organizarea — pentru prima dată în țara noastră — a unui sistem de pensionare a agricultorilor din zonele necooperativizate ale țării. S-a stabilit ca aceste măsuri să fie supuse spre dezbatere și aprobare Congresului consiliilor de conducere ale unităților agricole socialiste, al întregii țărănimi.

Comitetul Politic Executiv a luat după aceea în discuție un raport privind stadiul acțiunilor întreprinse pentru lichidarea urmărilor cutremurului și normalizarea vieții economico-sociale din patria noastră.

Comitetul Politic Executiv a indicat să se acționeze în continuare cu toate forțele, atît în economie cît și în construcții, în toate domeniile vieții economice și sociale, pentru ștergerea totală a urmărilor cutremurului, pentru recuperarea integrală a pierderilor suferite în economie, pentru realizarea în cele mai bune condiții a planului de dezvoltare a țării și ridicare continuă a nivelului de trai material și spiritual al celor ce muncesc.

Comitetul Politic Executiv a dezbătut și aprobat, de asemenea, raportul cu privire la acțiunile întreprinse de statul nostru pentru ajutorarea populației sinistrate și la activitatea de colectare a contribuției cetățenilor români la „fondul omeniei", precum și a ajutoarelor primite din străinătate. Analizînd modul în care s-au desfășurat activitatea de salvare a oamenilor de sub clădirile prăbușite, asistența medicală a răniților, cazarea persoanelor rămase fără adăpost și, în primul rînd, a celor ce și-au pierdut în întregime avutul personal, ajutorarea orfanilor și a familiilor care au suferit pierderi de vieți omenești, în general soluționarea tuturor problemelor legate de situația sinistraților, Comitetul Politic Executiv a dat o apreciere pozitivă activității desfășurate de Comitetul național de ajutorare, felului în care acesta a dus la îndeplinire sarcinile și indicațiile stabilite de conducerea de partid și de stat.

Comitetul Politic Executiv a hotărît ca persoanele accidentate de cutremur și care au rămas cu invalidități ce nu le mai permit să lucreze să primească pensie, precum și un ajutor în bani la părăsirea spitalului. S-a stabilit, de asemenea, acordarea unor pensii copiilor și tinerilor rămași orfani, inclusiv celor ai căror părinți nu erau în cîmpul muncii ; orfanilor minori li se vor acorda ajutoare și li se va depune la C.E.C. o sumă de bani pe care o vor putea ridica la majorat. Totodată, se vor acorda ajutoare persoanelor sinistrate cu venituri mici care și-au pierdut o parte din avutul personal.

Comitetul Politic Executiv a examinat apoi modul în care se desfășoară colectarea ajutoarelor primite din străinătate. Au oferit poporului nostru ajutor în diferite forme popoare din 61 de țări, iar pe linie guvernamentală au fost făcute oferte de ajutor din 51 de țări. Ajutoarele oferite de guvernele țărilor socialiste însumează circa 164 milioane lei, iar cele primite din partea altor țări se cifrează la 312 milioane lei. In plus, au fost primite oferte de ajutor în utilaje și materiale din partea unor țări, precum și ajutoare din partea organizațiilor de Cruce Roșie, a organizațiilor internaționale din sistemul O.N.U. și altor organizații internaționale neguvernamentale, precum și din partea unor instituții, firme economice și cetățeni particulari.

Comitetul Politic Executiv a adoptat măsura, inițiată de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, ca unele comune unde au avut loc răscoale țărănești în 1907 să fie sprijinite pentru a deveni, într-un timp scurt, centre urbane cu o bogată viață economică și socială. Vor beneficia de această hotărîre comunele FLĂMÎNZI — județul Botoșani, BELCEȘTI — județul Iași, BÎRLA — județul Argeș, PUTINEIU — județul Ilfov, PLENIȚA — județul Dolj, PĂTULELE — județul Mehedinți, RADOMIREȘTI — județul Olt, PIATRA — județul Teleorman. Pentru dezvoltarea economico-socială rapidă a acestor localități în anii următori, s-a aprobat sporirea fondului de investiții cu aproape o jumătate de miliard de lei.

Comitetul Politic Executiv a hotărît ca Congresul consiliilor de conducere ale unităților agricole socialiste, al întregii țărănimi — care se va desfășura, pentru prima oară în țara noastră, în zilele de 18—20 aprilie a.c. — să se instituționalizeze, urmînd să se întrunească periodic pentru dezbaterea problemelor generale ale politicii agrare a partidului și statului nostru, a măsurilor menite să ducă la dezvoltarea și modernizarea continuă a agriculturii noastre. S-a stabilit, de asemenea, să se constituie, ca organ permanent al congresului, Consiliul Național al Agriculturii din Republica Socialistă România, care, o dată pe an, să dezbată modul de îndeplinire a sarcinilor prevăzute în planul de stat în domeniul agriculturii și de soluționare a hotărîrilor adoptate de Congresul țărănimii. Consiliul Național al Agriculturii — care va avea un Birou executiv — va cuprinde exponenți ai tuturor organelor și organismelor care au atribuții în domeniul activității agricole, reprezentanți ai țărănimii.

Comitetul Politic Executiv a soluționat, în continuare, o serie de probleme curente ale activității de partid și de stat.

Ca întotdeauna, în prim planul activității președintelui Nicolae Ceaușescu — luminată de înalta sa luciditate politică, de adîncă omenie și de cel mai cald patriotism — a stat și în această săptămînă grija, mereu neobosita sa grijă, pentru prestigiul patriei, pentru bunăstarea poporului. Mintea și sufletul primului bărbat al țării veghează fără răgazuri drumul luminos al României socialiste cum, deopotrivă, învăluie cald, în părintească grijă calmă, viața, casa și masa oamenilor, liniștea caselor acestui pămînt, ale acestui neam, pentru că nimeni nu știe mai bine ca el că în această liniște a acestor case se păstrează și sporește mereu neasemuitul tezaur al virtuților poporului nostru care e în stare — a dovedit-o eroic de atîtea ori, a dovedit-o și foarte de curînd — să biruie momentele marilor cumpene, ale vieții, neînfricat, și generos, și demn, să nu încetinească, ba chiar să găsească resurse să-și grăbească mersul pe calea de progres, și bunăstare.

DORIN GHERGHINESCU ■

Omul care face pîinea, omul care face istoria

Variaș — o comună care nu s-a mutat la oraș, ci a adus satul în pas cu veacul

La Variaș, cîmpia — rotundă ca o pîine rumenă, crescută în miezul vetrei — miroase a grîu verde și încă neputincios, ivit curajos la întîlnirea cu primăvara asta buclucașă și cu vîntul care întîmpină anotimpul dintîi al anului. Aci, în pusta Banatului, pe o tipsie imensă, dreaptă ca o linie, se întinde, negru și mustind întruna a rodii, cernoziomul — cel mai rîvnit și cel mai darnic pămînt pentru nașterea porumbului și a pîinii, pentru cele mai frumoase spice și cei mai grei cucuruzi. La Variaș se face agricultură așa cum se scrie și, poate, nu se scrie în toate tratatele care răstălmăcesc știința pămîntului. Cei 7 000 de locuitori fac parte dintr-o comună fără navetiști și fără oameni stăpîniți de gîndul de a umple cartierele și tramvaiele orașului de pe Bega, de care sînt despărțiți de numai 30 de kilometri. Comuna aceasta, văzută și în centru și la mahala (spațiu de viață nenumit astfel în nici un sat de pe fața pămîntului), seamănă cu o adevărată urbe, rînduită pe străzi curate și liniștite, cu case arătoase, ca bănățenii făloși și cumsecade ; cîteva blocuri în centru, pentru specialiști și nespecialiști, complex sanitar, spații comerciale de tot felul, librărie și cămin cultural, școli și grădinițe, cu cofetărie și coafor, cu apă curentă și nelipsitul curent electric, cu 120 de autoturisme proprietate personală, chiar și bar și restaurant, unde omul poate poposi cu felurite treburi terestre, da, îi place primarului, lui Velimir Rancov, să spună : „Variașul are chip și suflet mîndru și prosper, comună care nu s-a mutat la oraș, ci a adus satul în pas cu veacul". Aci s-a compromis proverbul locului, de mare expresie pentru cumpătarea românilor : „Rarul umple carul", un argument fiind înaltul titlu de „Erou al Muncii Socialiste" purtat, pentru porumbul anului 1974, de toate cele cinci unități agricole din comună (I.A.S., C.A.P. și S.M.A.-Variaș, C.A.P.-Sînpetru Mic și C.A.P.-Gelu, sat aparținător, cu numele frumos al voievodului de odinioară). La 30 de kilometri de Timișoara, români, germani, maghiari și sîrbi poartă în suflet și trudă diplomele nescrise ale științei de a înfrunta cel mai darnic, dar și cel mai pretențios pămînt din lume — cernoziomul.

De ce am ales I.A.S.-ul ?

Pentru că am oprit la marginea șoselei, vrăjiți — fără nici o exagerare sămănătoristă — de imaginea primăverii care a îmbrăcat cîmpia de alături. Pămîntul — curat și mărunțit, cu greble nezorite, ca în grădinile copilăriilor noastre, cu freamătul unei zile în care campania agricolă nu seamănă cu nimic din ceea ce poate cunoaște cel care privește și știe cîmpia din tren sau ilustrate. Acolo, unde am poposit, am văzut un om, un om la vîrsta maturității depline, cu ochii deschiși și curați ca lumina zilei, am văzut un om aplecat la rădăcina nevăzută a lanului cît palma pe verticală. „Îl auziți cum crește ? !" — glumesc, în sinea mea, mirat cîtva de gestul omului, care, mi se părea, mîngîia pămîntul neted și tuciuriu. „Dacă scăpăm de îngheț și, mai apoi, de grindină, facem peste șapte mii" — încearcă să mă lămurească, ridicîndu-se. Îmi întinde mîna și simt, în palmele-mi ușor strivite, grăunții curați ai humusului : „Ageu"... Directorul, inginerul Ioan Ageu ! Mă fistîcesc, de parcă mi-ar fi auzit și judecat gîndul dinainte. Caut de zor în buzunar și găsesc, salvator, carnețelul și pixul. Ne așezăm pe iarba ce mărginește drumul și nu pot reține tot ce mi se spune, doar grijile multe ale unei mari Întreprinderi agricole de stat, o adevărată fabrică de cereale, lapte și carne, cu 420 de angajați care au în inventar 6 060 de hectare, 1 600 de vaci cu lapte și viței, 75 de tractoare, 50 de remorci, 18 combine Gloria..., care au erbicidat, în acest început de primăvară, 1 100 hectare cu grîu, au de semănat o cifră imensă de 2 711 hectare cu porumb, care au deschis o investiție de 14 milioane lei pentru ridicarea unei stații de deshidratat furaje verzi, care au muls, în primul trimestru din 1977, 1 050 de litri de la fiecare vacă, nu doar de la fermele numite „de elită" (în 1976 — 5 200 litri !), care mai au...

De ce am ales, la Variaș, I.A.S.-ul ?

Nu doar pentru că Ioan Ageu împlinește în iunie 15 ani de vrednic directorat, ci, întîi, pentru că, aci, campania agricolă este continuă, din 1 ianuarie și pînă la 31 decembrie și, tot așa, de la capăt și pînă la capăt, ca să avem de toate cele în piețe și frigidere. Și pentru grîu și pentru porumb, în 1963 și în 1964, ca și în 1974 și în anii următori, I.A.S. Variaș a cucerit locul întîi pe țară în agricultura de stat, iar din vitrina trofeelor nu lipsesc, cum spuneam, prestigiosul titlu de „Erou al Muncii Socialiste", Medalia de aur „Secera și Ciocanul", „Ordinul Muncii" clasa I. Numai în ultimul an agricol, 1976, recordurile agriculturii României socialiste la culturile de bază — grîu și porumb, neirigat — tot aici s-au înregistrat, iar pentru anul în curs se dă marea bătălie pentru obținerea a 7 000 kg grîu la hectar și 10 000 kg porumb — așa cum, în fața secretarului general al partidului, s-a angajat, luînd cuvîntul la Slatina, la sărbătorirea Zilei recoltei, directorul Ioan Ageu.

...Omul mi-a întins mîna, zîmbind : „Dacă ai ureche bună și învățată, se poate auzi cum crește grîul..." A urcat în mașină și m-a convins să rămîn, să scriu acolo, învăluit de primăvară, de bucuria omenească a pămîntului și de bucuria pămîntenească a oamenilor.

TEODOR BULZA ■

Iubirea de frumos

Țăranul și țara

Dincolo de pămîntul său, dincolo de satul său, dincolo de casa și familia sa, mai presus de oasele și sîngele, de sudoarea și suferința, de bucuria și lucrarea lui în istoria acestei Patrii române, țăranul este sanctuarul neamului nostru, este sufletul nostru nemuritor, tezaurul averii noastre nepieritoare care este de natură spirituală. Dincolo de formă, țăranul român este substanța transfigurată a sufletului nostru, este fibra organică a seminției acesteia daco-romane, străbătînd mileniile, ajunsă la înflorire și înmiresmată rodnicie.

De această fibră milenară, de această conștiință matură ajunsă la desăvîrșire în urma lucrării și privegherii în istorie a luptei și devotamentului prin veacuri avem nevoie, fiecare generație în parte, indiferent în ce epocă trăim și ce profesie practicăm ; pentru că țăranul român nu-i omul natural, biologic, trăind la întîmplare, ci o ființă renăscută, trecută prin focul spiritului, înnoită prin fluviul purificator al legilor morale, cercată în amănunt, iar că-i așa o adeveresc faptele și cuvintele ce ne-au rămas de la el, iar aceste fapte ale mîinilor spiritului său se cheamă jertfa unui Brîncoveanu sau Horia, sau Mihai Viteazul, sau Tudor Vladimirescu, se cheamă lumina de aur a Voronețului sau Miorița, se cheamă Meșterul Manole sau Cîntarea României, Ștefan cel Mare sau Războieni, O mie nouă sute șapte, sau Mărășești, Coșbuc sau Grigorescu, Iorga sau Sadoveanu, Rebreanu sau Daniil Sihastru.

Dăruit este pămîntul nostru jur-împrejurul Carpaților de umbra truditoare, de fața luminată a țăranului român, de tainica veghe a satului românesc strîns în jurul lămpilor în nopțile de urgie sau de sărbătorire, în miezul iernii.

Prin țăranul român poporul nostru a dus lupta cea grea de-a lungul veacurilor împotriva morții și a disperării, împotriva puterilor întunericului care sînt de natură morală, spirituală : nu după pămînt a însetat în primul rînd țăranul român, ci după dreptate și adevăr, nu pentru pîine a îndurat foamea cea mai cumplită ci pentru folosul Patriei sale nepieritoare ; pe țăran nu l-a frămîntat pofta de înavuțire cu orice preț, ci de liniștire și împăcare a sufletului său, de viețuire în pace cu conștiința sa, de înfrățire cu natura și semenii săi, iar această aplecare întru desăvîrșirea morală a firii sale face din el comoara de neprețuit, moștenirea nevestejită a poporului nostru. Pentru ce a luptat de-a lungul vremii de două milenii încoace țăranul acestui pămînt strămoșesc va lupta fiecare om ce va viețui acest loc sub soare pentru că e vorba de rămînerea noastră nu în rînduiala naturii și a vietăților în primul rînd, nu în armonie cu stelele și animalele, ci în armonia jocului spiritual, în hora iubirii, în pragul si-n sanctuarul bucuriei spirituale dincolo de soare și lună, dincolo de brazdă și plug, în sfera blîndă și ocrotitoare a Patriei,în lumina nefăcută a părinților, în viitorul de aur nepieritor al sufletului neamului nostru.

IOAN ALEXANDRU ■

„Toate plăcutele să se facă"

Zi de primăvară crudă. Pe ulița, care nu se mai „termină", trec vălătuc mașini. Spre Cluj-Napoca ori spre Zalău. Dar foarte rar vezi un om sau copii. Și casele, aliniate, colorate viu, că o căutată estetică semiurbană, par de aceeași vîrstă. Ca și cînd cineva le-a finisat peste noapte. Strecoară în peisaj o notă aparte clădirile cu etaj, ridicate doar în „roșu". Și edificiile social-culturale: masive, luminoase. La Consiliul popular din Baciu sosesc, în același timp, trei mașini. Prăfuite. Pătate cu noroi proaspăt. Au străbătut zeci de kilometri. Către Mera, Popești, Rădaia, Coruș, Săliștea Nouă. „Au fost — îmi zice Ion Goia, mai vechi cunoscut din Suceag — să vadă drumurile dintre sate, podurile, semănăturile". Nu-l întreb de unde știe și intrăm în sala de ședințe. Dar, evident, sala e mică pentru asemenea ocazii. Deputați județeni și comunali, alegători, specialiști din agricultură, medici, profesori, invitați. Reprezentanți ai celor zece mii de cetățeni din comună au venit cu o jumătate de oră mai devreme. Toți se cunosc între ei. Și se salută; schimbă două-trei vorbe, cu sau fără tîlc gospodăresc.

Întîlnirea cu deputatul M.A.N. începe. Extrem de simplu. Ca o conversație între doi vecini. Primarul, Gheorghe Ciupei, și-a uitat că pregătise o scurtă informare. Memoria însă îi oferă idei și gînduri precise, judecate de multe ori. Zice: „Au trecut doi ani de la alegeri. Eu, cu tovarășul Iosif Fodor, m-am văzut săptămînal, ba și mai des. În treburi care interesau comuna. Economice sau gospodărești. Dar ce vreau să vă spun, ca să audă și deputatul nostru. Că pămîntul, principala bogăție a comunei, l-am gospodărit bine... **(Eu am comprimat. Cele 8 760 ha au fost cultivate cu grîu, porumb, cartofi, plante furajere. S-a asigurat hrană pentru 4 360 bovine, 3 000 porcine)**, că, după ce am asigurat hrana populației, comuna a predat statului cantități însemnate de produse..., că în 1976, cu 26 milioane lei, am realizat o fermă de vaci, îmbunătățiri funciare la Mera, Coruș și Popești, introducerea apei potabile la Baciu și a telefonului la Coruș, Săliștea Nouă, Popești și Rădaia, că am întreținut în bună stare drumurile. Pentru multe avem să-i mulțămim deputatului nostru. Și să nu se supere că-i tot cerem sprijinul..."

— Dar de ce să se supere ?, întreabă cineva.

— Așa se cade să zici — intervine Ion Moca, președintele C.A.P. din Coruș. Eu unul văd limpede un lucru: tovarășul Fodor nu se înghesuie cu sfaturi, ajutorul concret îl interesează. Telefon? Hai să-l invităm pe directorul Țențea la fața locului. Asfalt? Îl aducem pe inginerul Nicolae Popa. De la dumnealui am învățat și noi, deputații comunali, să colaborăm. Bag seama că așa vom face și cu căminul cultural din Coruș și cu toate planurile care vor **conecta** satele noastre la civilizația socialistă.

„Știe să le-ntoarcă, îmi șoptește vecinul. Harnic, dar și bun de gură". Între timp, discută **organizat** prof. Romulus Silaghi din Rădaia: „Aș vrea să contați pe noi toți. Și să ne înțelegeți emoția. Este un stil de muncă aparte al deputatului cu alegătorii. Dumneavoastră ne-ați raportat cu fapte, noi la fel; din ce ne-am propus, nu știu să fi rămas ceva neîmplinit. După opinia mea, acesta-i chipul democrației. Vin și cu o propunere: prima adunare cetățenească să o ținem pe cîmp, cu sapa sau coasa — să încăpem toți". Oamenii rîd și aprobă. Alexandru Teglaș, din Suceag, așteaptă să se facă liniște. Vorbește frînt, repezit: „Se cheamă că nici să ne prea lăudăm, nici să tot cerem. Dar eu... ce mai? Adică, de ce dumneaolor de la I.T.A. nu vor să pună mașină la Mera? Și de ce suceganii nu pot ajunge la apă de băut? Doar solul și subsolul ale noastre-s. Și moara. Moara din Suceag de ce n-o refacem? Eu zic, toate plăcutele să le facem. Să nu ne împiedicăm de **birocrați**". Cei prezenți s-au înveselit. Abia își dau rînd la cuvînt. Pavel Matei insistă pentru stabilirea localurilor necesare magazinelor sătești, ing. Butyka Aladar opinează pentru grăbirea construcției complexului comercial din Baciu; Al. Drăgan este nemulțumit că I.A.S. Cluj-Napoca le degradează drumurile; dr. Ana Popescu solicită, „cît se poate mai urgent", un proiect pentru noul dispensar; Ioan Turoș dă o soluție originală pentru grăbirea construcției noului local de școală. Zootehnistul Vasile Aștileanu îndrăznește să aducă în discuție o problemă „dificilă": lucrările de termoficare în Baciu. Explică singur ce înțelege prin **dificilă**: „Va trebui să știm ce fel de combustibil ni se aprobă. Proiectele nu pot începe fără a ști cu ce încălzim. Apoi să strîngem contribuția. Iar asta înseamnă civilizație, economii incalculabile..." Un glas nerăbdător îl întrerupe: „Știm, omule, știm. Nouă ne explici? Credeam că propui să luăm odată **startul!**"

— Vine și startul, intervine deputatul Iosif Fodor. Uite, pe mine mă bucură cînd vă văd satele, casele, cîmpul, fermele. Înțeleg că aici trăiesc oameni care știu să muncească, să se bucure de viață. Cît despre înfăptuiri, trebuie recunoscut că nu ne-a fost prea greu. Dealtfel, cu oameni ca aceia care se află în fruntea comunei ar fi imposibil să nu ajungi la capătul lucrurilor; nu te lasă ei în pace. Eu mi-am notat totul și împreună cu primarul...

Întîlnirea s-a încheiat extrem de simplu. În grupuri, pe uliță. Cu acele „note specifice" sătești. Cu multe argumente zise drept. Cu familiaritatea afișată numai între oameni animați de interese comune. Cu mulțumiri călduroase directorilor Țențea și Popa, adică **telefonului și drumului.**

ION ARCAȘ ■

MĂRIA SA, ȚĂRANUL ROMÂN

Copiii rotunzenilor de altădată cresc frumos și drept în lumina pașnică a primăverii țării

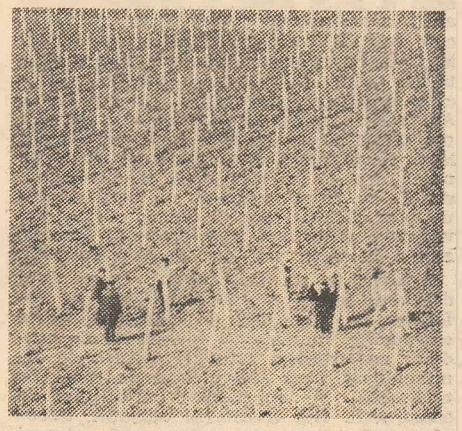

Țăranii din Costești — comuna cea mai apropiată — se mai adresează și acum celor din Gherăseni, la ceasuri de răgaz și de glumă, cu, măi, **rotunzenilor !** În adevăr, pe la 1812 — așa cum zic documente de la începutul acestui secol — țărani fugiți de pe moșia Rotunda și de pe altele, din cauza condițiilor de nesuportat, au întemeiat treptat satul Rotunzeni, care avea să intre, totuși, mai tirziu, în proprietatea unui Gherase, după care localitatea și-a schimbat definitiv numele în Gherăseni. Aflată la numai 17 kilometri de Buzău, comuna înseamnă astăzi, în primul rînd, una din cooperativele de producție care fac mîndria județului. Hărnicia oamenilor și producțiile record i-au adus în două rînduri Ordinul Muncii clasa I, precum și Meritul Agricol clasa I. In aceste zile, primăvara se simte și aici, de la exploziile florale ale pomilor pînă la freamătul gospodarilor care-și orînduiesc grădinile și intră, după datină, în noul anotimp cu casele și curțile primenite în curățenie mare, cu ferestrele deschise larg, ca într-o respirație adîncă a aerului proaspăt. Joi, 7 aprilie, oamenii erau bucuroși că văzuseră — prima oară anul acesta — aburi ieșind din pămînt. „Parcă era fum, nu alta". Atunci e bine, se încălzește vremea și o să fie roade bune — l-am auzit spunînd pe Mihalache Pirnog, cel mai bătrîn bărbat din Gherăseni. Are 95 de ani și-mi spune zîmbind că stă „cu băiatul ăl mic". Băiatul — Ion — a împlinit deja 61 de ani. E paznic de noapte în zootehnie, muncește, oricum, și nu poate să-i pară tatălui decît tînăr, pe lîngă celălalt fecior, Stroie, pensionar de mult, ca și nea Mihalache. Bătrînul, înalt și cu sprîncenele albe, păstrează un optimism rar și nu vorbește de capătul vieții decît rizînd molipsitor ca de un lucru normal care numai pe cei firavi îi sperie. Nu s-a slujit niciodată de medicamente, fumează și acum un pachet de „Mărășești" pe zi, a fost aproape 50 de ani cel mai bun vînător din sat — nu-i scăpa nici pasărea — și își amintește mîndru că la Oituz a fost distins cu Virtutea Militară. Are 14 nepoți și 11 strănepoți care au crescut și se înalță sub ochii lui, în preajma acestui bunic cu un suflet amețitor de sănătos și de tînăr, care nu vorbește de moarte decît în glumă, ca de firescul pomilor grădinii, peste care dincolo de orice furtuni și de ierni stăpînesc roadele și primăverile lumii. Pe trunchiul robust al acestei înțelepciuni țărănești s-au altoit mereu sufletul și hărnicia și optimismul rotunzenilor din acest nord de Bărăgan care dă astăzi țării, printre altele, uimitoare producții agricole. În anul trecut s-au obținut de pildă 35 500 kg legume la hectar de pe cele 120 ha de grădină complet irigate. E ceva — zice, cu un fel de modestie a campionilor muncii, inginerul Victor Guțu, președintele cooperativei agricole — cînd media pe țară era de vreo 12 000 kg la hectar. Oamenii fac totul, și noi avem niște oameni minunați — intervine inginerul Valeriu Călin, șeful fermei legumicole. Acum cîțiva ani, într-o noapte de aprilie, o furtună a descoperit o parte din solarii. Pe la miezul nopții ne-am anunțat oamenii. S-a lucrat, desigur, sub ploaie și în frig, dar în zori totul era acoperit din nou. Răsadurile n-au suferit deloc. Ce pot să spun mai mult ?

Acum, cei 170 de lucrători ai fermei plantează vinete în solar, plivesc ceapa, seamănă roșii, recoltează spanac, din care livrează zilnic, conform graficelor, patru tone. Tehnologii și condiții de muncă moderne dau o notă industrială cîmpului roditor al acestor țărani ai Bărăganului. Printre cei care recoltează spanac, au venit, să le ajute mamelor, și elevele Costina Dumitru și Elena Jalbă. Sînt în vacanță. În alte sectoare, mulți colegi ai lor fac același lucru firesc. Copiii deprind din vreme îndeletnicirile și dragostea de muncă a părinților.

Un alt sector de mîndrie al cooperatorilor este viticultura. În sat, oamenii au avut întotdeauna peticul lor de vie, dar cînd au auzit de intenția președintelui de a transforma niște terenuri nisipoase în podgorie de viță nobilă nu prea s-au grăbit să creadă că vor reuși. Mai ales că era vorba de vie pretențioasă cu care nu erau deprinși și pe care nu se pricepeau s-o îngrijească. Tocmai de aceea, în 1968, Gheorghe Pirnog, brigadier la cultura mare, om harnic și cu dragoste de vie, a fost trimis un an într-o școală de specializare la Valea Călugărească. Ion Grigore și Ion Coconel își amintesc de schimbul de experiență pe care l-au făcut împreună cu alții de aici, la viile de la C.A.P. Breaza. De fapt, au lucrat acolo cîteva zile pînă au deprins operațiile de bază. La sfîrșit le-am gustat vinul — povestesc cei doi. Noi știam ce aveam acasă... Diferență mare. Cam ca între asfalt și noroaiele de altădată. În 1975, pentru o producție de struguri de 14 171 kg la hectar, fermierul Gheorghe Pirnog și oamenii săi au adus cooperativei locul I pe țară. Îngrijită de 180 de lucrători permanenți, via de la Gherăseni rodește acum pe 101 hectare din solul acela nisipos care făcea oamenii, cu ani în urmă, să se mire de gîndul cam năstrușnic al inginerului Guțu. Gospodarii însă s-au deprins de mult să aibă încredere în omul acesta venit aici de pe alte meleaguri ale țării nu numai cu știința meseriei lui, dar și cu o rară dragoste de muncă și de oameni care l-a făcut să prindă rădăcini la Gherăseni. Tot ce s-a făcut în comună — ne spune Gheorghe Vizireanu, vicepreședintele cooperativei — și școala, și grădinița modernă, una din cele mai moderne din județ, și cei 7 kilometri de asfalt, și brutăria, se datoresc în bună parte stăruinței acestui om care, dacă nu s-a născut la noi, a devenit prin dragoste și muncă unul din cei mai buni fii ai comunei.

Lazăr Spînu, primul președinte al cooperativei, — înființată în 1950 — este acum pensionar. După momentul acela festiv din 1962 cînd a lăsat conducerea pe mîinile bune ale inginerului Guțu a crezut cîteva zile că o să ducă o viață izolată de pensionar. „Tovarășul inginer a stăruit să lucrez în zootehnie. Cum să-l refuz ? Întotdeauna ne-am înțeles bine. Ajută pe toată lumea, de asta îl iubesc oamenii. Să vedeți cum vin cînd au o nevoie. Nu refuză pe nimeni. De pildă, rămîn fără lemne, mai ales bătrînii. Vin la el și-i spun. Apăi, nu se liniștește pînă nu le face rost. El personal se interesează. De fapt, toată viața lui e aici cu noi. Nu lipsește nici duminica, mai ales din zootehnie".

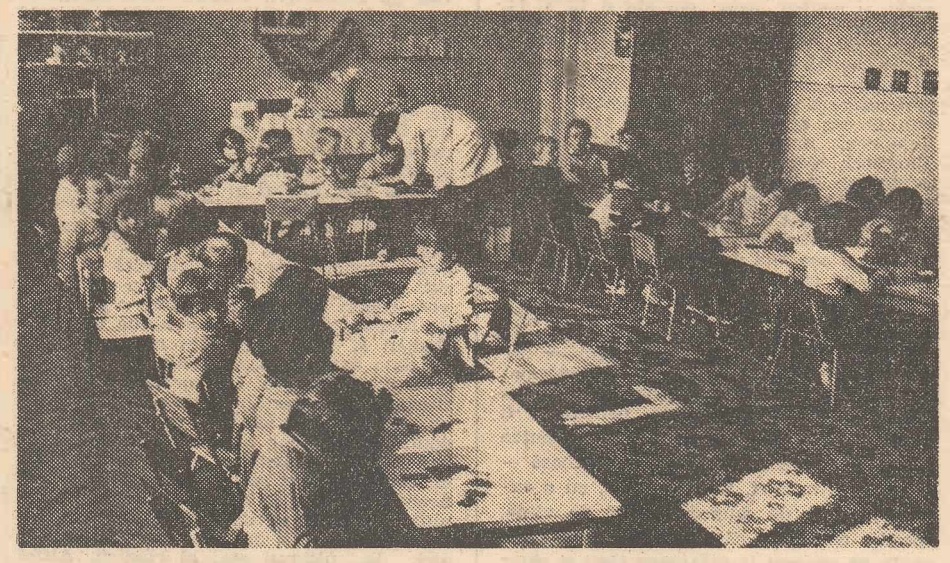

Președintele ține să ne conducă, printre cele 23 de construcții zootehnice, la complexul pentru îngrășarea tineretului taurin. Dat abia parțial în funcție, are deja 2 100 tăurași pe serie, și inginerul zootehnist Nicolae Niculescu, șeful complexului, ne prezintă mîndru pensionarii lui. „Aici sîntem în zona noastră cea mai industrială, adaugă președintele. Curînd va fi gata în întregime".

În biroul inginerului Guțu — ornat impresionant cu brevetele și ordinele amintite și aproape 20 de diplome obținute la diferite culturi — sîntem rugați să notăm contribuția cooperatorilor din Gherăseni la efortul întregii țări pentru ștergerea urmelor cutremurului de la 4 martie, pentru menținerea și chiar creșterea — așa cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu — a ritmului dezvoltării și ridicării nivelului de trai. Au fost donați 130 000 lei pînă acum; CAP-ul va da 30 tone cereale, în afară de alte 30 000 lei depuse individual de oameni la C.E.C. și de alte 40 tone de cereale pe care sătenii le vor da din producția loturilor personale. Pe lîngă toate acestea, cooperativa a hotărît suplimentarea angajamentului anual cu 200 hectolitri de lapte, 500 tone carne, 30 tone fasole, 30 tone arpagic, 30 tone mazăre ș.a.

Se lucrează intens la însămînțatul porumbului, se recoltează secară masă verde, a început prașila întîi la sfeclă. O mie trei sute optzeci de cooperatori activi permanent în toate sectoarele lucrează fără pauză și dau, prin calitatea muncii lor, garanția cea mai bună a îndeplinirii angajamentelor asumate. Acesta este felul simplu, liniștit dar responsabil în care țăranii din Gherăseni întîmpină apropiatul Congres al consiliilor de conducere ale unităților agricole socialiste, al întregii țărănimi, în care vor fi prezenți și ei prin președintele cooperativei lor.

Stîrnit de o întrebare a noastră, inginerul Guțu lasă mai întîi cîteva clipe să treacă, apoi încearcă tonul confesiunii, cu voce rară, de gospodar harnic, primitor și bun :

„Nu știu dacă a fost un moment anume cînd am simțit că m-am legat pentru totdeauna de oamenii aceștia și de satul lor care devenise și-al meu. Oricum, se-ntîmplase cu ani de zile înainte de 1974. Atunci, însă, cînd președintele țării mi-a înmînat Ordinul Muncii clasa I, a fost, trebuie să mărturisesc, o clipă rară, de adîncă emoție și de bucurie greu de povestit. Așa ceva nu se uită. Și poate nimic nu te leagă mai mult de oameni și de munca ta decît bucuriile reușitelor, decît zîmbetele și încrederea acestor țărani de a căror omenie și trudă te legi și sufletește, te legi mai mult decît pot spune eu, în atîția ani de muncă. Atunci cînd am venit aci, am mai prins vreo 12 stejari seculari din ceea ce se numea pe vremuri Pădurea Florii. Erau mari de nu-i cuprindeai și parcă foșnea în ei, sub vînt, amintirea Vlăsiei. Copacii nu mai sînt acum, dar oamenii își numesc în continuare locurile din partea aceea **la Pădurea Florii.** Copacii dăinuie astfel ca un semn de trăinicie al pămîntului și al oamenilor, și poate să fie ciudat, dar amintirea acelor stejari ai satului mă leagă și ea, ca o mulțime de alte lucruri și clipe, care ar putea să pară mărunte, de acest loc în care am prins și eu rădăcini. Undeva, într-un adînc al comparațiilor posibile, oamenii seamănă, la urma urmei, și ei, cu stejarii".

La Gherăseni primăvara înseamnă muncă și freamăt continuu, la școală corul copiilor repetă mai ales acum, în vacanță, în timp ce terenurile sportive sînt mai animate ca oricînd, alături de liniștea coridoarelor pe care le luminează parcă din interior fermecătoarea risipă de desene multicolore ale copiilor, pe lîngă care trec preocupați doar sătenii de la fără frecvență veniți pentru examene. La căminul cultural, corul comunei și formația de teatru continuă pregătirile pentru a menține și-a spori prestigiul rezultatelor de pînă acum. Se lucrează intens la construcția unui magazin modern căruia i s-a ridicat deja parterul și care este realizat — ca dealtfel toate celelalte obiective ale comunei — prin eforturi proprii și priceperea meseriașilor de aici. Azi, peste jumătate din casele comunei sînt noi, oamenii au mobilă modernă, au televizoare și frigidere, sînt în sat peste 20 de autoturisme. Iar dacă la 1 900 în Gherăseni erau înregistrați 134 de știutori de carte, în prezent cei 600 de elevi ai comunei se formează ca viitori cetățeni sub îngrijirea metodică a 37 de cadre didactice, în timp ce grija celor peste 170 de preșcolari înscriși la grădinițe o poartă nu numai părinții, ci și cele 7 educatoare.

Copiii rotunzenilor de altădată cresc frumos și drept în lumina pașnică a primăverii țării, mai frumos și mai drept decît au putut visa strămoșii lor care au întemeiat satul acesta fugind de robia moșiilor arendășite cu biciul; cresc într-o viață de demnitate la care le dă dreptul truda și hărnicia părinților, adînca omenie a trudei acestor țărani pe care ei o vor continua cu propria lor trudă, din ce în ce mai sus pe treptele de bunăstare ale satului pe care, de mult, cei 17 kilometri nu-l mai despart ci mai degrabă îl leagă de Buzău — orașul spre care comuna trimite zilnic aproape 500 de navetiști, muncitori în întreprinderile de acolo. În planul conștiințelor distanța de pe hărți e ireală, spiritul muncitoresc, revoluționar și tonic pătrunde firesc, dînd vieții satului — prin gusturile oamenilor, prin exigențele lor, prin mulțimea lucrurilor care le compun existența, prin calitatea acestei vieți — o pronunțată notă de modern care face mîndria satului românesc contemporan.

DORIN GHERGHINESCU ■

Primăvară

Vine iarăși primăvara și-odată cu ea, nu știu de ce, îmi vine foarte aproape îndepărtata mea copilărie. Poate pentru că într-un anume fel primăvara e copilăria naturii. Vine primăvara și-n mugurii arborilor și-ai pomilor fructiferi natura adormită își deschide miliardele de ochi să ne vadă cum arătăm după marea încercare, s-o vedem și noi că e vie, înfloritoare și roditoare, că e alături de noi în eforturile și strădaniile noastre de a ne împlini, de a fi fericiți și a ne face viața frumoasă. Vine primăvara și-n lumina ei blîndă, la o margine de cîmp unde duduie tractoare, vibrează un cîntec din vremea copilăriei mele și-a copilăriei bunicilor bunicilor mei : „Toate plugurile ară / La ogor de primăvară", pe care-l îngînă un altul exprimînd o filozofie istorică, o demnitate discretă și-un echilibru moral pe care nu-l biruie nici o tragedie : „Necăjitu-s, nu mă las / Să fac voia la năcaz. / Is năcăjit și nu spui, / Să fac voia nu știu cui." Acum, în martie, pămînturile arate îmi par o imensă tablă neagră pe care oamenii harnici și pricepuți scriu în versurile brazdelor o înălțătoare epopee, un cîntec descătușat, un cîntec de largă respirație și mari avînturi care face uitate cîntecele atît de triste de altădată, fie și numai din anii copilăriei mele, cînd mi-aduc aminte cum omul sărac aproape se-njuga cu boul ca să-și are bruma de pămînt. Vine iarăși primăvara, am văzut-o deunăzi larg desfășurată pe Bărăgan, și-am privit-o îndelung ore în șir pe geamul unei clase dintr-o atrăgătoare școală elementară. Apoi am văzut-o strălucind pe parbrizul camioanelor cooperativelor agricole de producție, pe frontispiciul caselor moderne, impunătoare, frumos zugrăvite, în grădinile cu straturi și-n ochii oamenilor din satele pe care le străbăteam. Datorită mecanizării și chimizării, producția agricolă a crescut atît de mult încît unii bătrîni din satele noastre natale cred că e un miracol. Treceam prin satele cîmpiei și zăream cu plăcere ici un dispensar medical, colo o școală nouă, dincolo o farmacie, un supermagazin, un cămin cultural și mi-am adus aminte cu înfrigurare, cu groază chiar, de o pagină din cartea lui Simion Mehedinți, **Țara noastră,** apărută în 1938, citită, învățată pe de rost, sorbită cu sete, în anii copilăriei mele. Parcă văd și acum rîndurile din care aflasem că la sate neștiința de carte bîntuia ca o molimă, iar molimile erau cu duiumul. Numărul medicilor rurali era foarte restrîns, în medie 1 la 14 247 locuitori, în Dobrogea, dar și 1 la 119 000, în județul Covurlui. Farmaciile rurale foarte rare, una la 7159 locuitori. În bugetele foarte multor județe nu erau prevăzuți decît 20 de lei la serviciile sanitare, pe cap de locuitor. În schimb, în Muntenia erau peste 17 000 debite rurale iar în unele părți din Transilvania, 1 debit la 40 de locuitori.

Vine primăvara cu o energică chemare la muncă. Omul pămîntului știe că cine nu seamănă nu va avea ce culege. Și e nevoie să culegem cît mai multe de pe suprafețe cît mai mici. Omul pămîntului, plugarul tradițional sau tractoristul și inginerul agronom de astăzi pe care-i văd răscolind și semănînd ogoarele, a știut și știe că holdele au un fel de suflet care se cere îngrijit și mîngîiat ca al omului. Nu le e de ajuns numai îngrășămîntea chimică sau naturală, cum nici omului nu-i este îndestulătoare numai hrana. „Tot ce naște simte bucuria și durerea — îmi spunea într-o zi un om al pămînturilor îngrijite — chiar și sămînța pe care o aruncăm în brazdă și s-asază ca o mireasă în patul mirelui rodind după nuntirea aceea fără seamăn cu care se menține viața pe pămînt. Holdele au un fel de suflet și au nevoie de oblăduirea, îngrijirea și dragostea noastră. Între lucrătorul pămîntului și cîmp e o prietenie și o înfrățire pe care n-o pot descrie nici basmele. Uite, acum a venit primăvara și eu îngrijesc aceste pămînturi mănoase cu grija cu care soția mea îngrijește copilul pe care-l avem în leagăn. Pămîntul simte cînd nu-l iubești, cînd îl lași în paragină și-l lucri de mîntuială. Eu așa cred, că pomii înfloresc și holdele rodesc și din dragostea omului pentru ele, din căldura lui sufletească, la fel de importantă ca și căldura soarelui."

Vine primăvara și-n lumina ei se văd cîmpurile noastre, ale tuturora, oameni atît de frumoși moral și atît de înțelepți și de harnici, că-ți vine să crezi că au coborît din poveste.

Vine primăvara ! Vine de pretutindeni, dar țîșnește și din sufletele noastre, din încrederea în forța nelimitată a omului și dragostea noastră de viață.

ION DODU BĂLAN ■

Un anotimp al refacerii, o primăvară a omeniei comuniste

Mergem la Zimnicea, zic sibienii, fiindcă, la nevoie, şi ei ar fi venit la noi

Din iniţiativa Comitetului judeţean de partid, Întreprinderea de construcţii-montaj a judeţului Sibiu va ridica încă în acest an la Zimnicea, unul dintre oraşele cele mai lovite de seism, patru blocuri avînd cîte o sută de apartamente fiecare. Deci, 400 de locuinţe cu două şi trei camere, în mai puţin de zece luni, cît au mai rămas pînă la finele anului. „Termenul de predare este luna decembrie, ne spunea Ion Motea, directorul întreprinderii. Noi credem însă că vom putea preda lucrările eşalonat, începînd chiar din luna septembrie". Dar, trebuie reţinut încă de la început, I.C.M. Sibiu nu are deloc de gînd să-şi neglijeze sarcinile de plan obişnuite — care prevăd pentru 1977 construirea a exact 3 380 de apartamente pe teritoriul judeţului propriu. „Nici de acestea nu ne iartă nimeni dacă nu le facem, spunea Dumitru Borţan, secretarul comitetului de partid. Şi chiar dacă vom avea de întîmpinat unele greutăţi, mai cu seamă din cauza problemelor legate de forţa de muncă, nu se poate să nu reuşim !" Dealtfel, tocmai în sprijinul constructorilor sibieni, Comitetul judeţean de partid a luat cîteva hotărîri speciale, între care şi aceea a identificării şi detaşării temporare la I.C.M. a tuturor acelor muncitori, din mai toate întreprinderile judeţului, care practică meseriii specifice activităţii de construcţii : dulgheri, fierari, zidari, betonişti, instalatori, electricieni, finisori, şoferi chiar. Au fost astfel identificaţi pînă acum peste 700 de muncitori, dintre care 350 au şi fost detaşaţi pe şantierele de construcţii din Sibiu şi Mediaş. „La Zimnicea nu vom trimite decît oameni de ai noştri, cu mai mare vechime în meserie, ca să zic aşa, verificaţi — spunea directorul Motea. Acolo, desigur, vrînd-nevrînd, va fi şi o întrecere între judeţe — şi n-avem de gînd deloc să ne facem de ruşine !"

„Şantierul Zimnicea" al I.C.M. Sibiu, ni s-a subliniat, va funcţiona practic exact după aceleaşi principii şi norme, comune tuturor şantierelor din judeţ. „Zimnicea rămîne tot un şantier al nostru, chiar dacă-i la peste 300 km distanţă — spunea Dumitru Borţan. E, dacă vreţi, un fel de Avrig de mai departe — în loc de 30 sînt 300 de kilometri — dar atenţia şi exigenţa noastră sînt cel puţin la fel de mari. Dealtfel, ţinem o permanentă legătură între sediul întreprinderii şi şantierul din Zimnicea". Drept urmare, primele brigăzi de dulgheri, instalatori, ca şi o parte din utilaje se află deja acolo. La formarea echipelor care urmează să fie transferate în oraşul de lîngă Dunăre s-a ivit o dificultate neaşteptată : prea mulţi voluntari ar fi dorit să meargă, deşi, aşa cum vom vedea, pentru nimeni detaşarea nu urmează să fie chiar o plăcere. Conducerea întreprinderii a format mai întîi o primă echipă de 240 de oameni, apoi i-a liniştit şi pe ceilalţi, promiţîndu-le că le va veni şi lor rîndul. „Am luat hotărîrea să rulăm mai toţi oamenii prin şantierul de la Zimnicea, astfel încît aproape toţi lucrătorii noştri să contribuie efectiv la ridicarea construcţiilor".

Uşor însă, fără îndoială, nu urmează să fie. Este şi părerea lui Ioan Schenu, şeful unei echipe de dulgheri : „Apăi, sigur, noi ne dăm seama că mergem la greu — că în primul rînd acolo ne aşteaptă muncă, cel puţin 12 ore pe zi, c-aşa-i pe şantier. Şi-au să fie chiar şi alte greutăţi în plus, că aşa e cînd omul pleacă de lîngă casă... Dar asta nu înseamnă că nu le vom trece totuşi aceste greutăţi, chiar dac-o fi nevoie să strîngem niţel din dinţi. Toată ţara, dealtfel, o ştim cu toţii, trebuie să se lupte mai tare !" Ioan Schenu este părintele a trei copii „mărişori", care vor rămîne o lună, două mai departe de ochii tatălui, sub supravegherea mamei şi a bunicilor. La fel se va întîmpla şi cu alţi trei copii, de astă dată mai mici de vîrstă, ai maistrului Wilhelm Spielhaupter, care ne spunea cu această ocazie : „Plecînd noi, acolo unde ţara ne cere, sigur că vom munci pînă ne vom speti ; dar vreau să vă spun că niţică muncă în plus le aşteaptă şi pe soţiile noastre, dintre care unele pe lîngă 2—3 copii mai au şi serviciu de făcut. Dar nimeni pînă acum nu s-a plîns, nici noi, nici soţiile — aş spune chiar că în familiile noastre s-a produs o mobilizare generală : nevestele noastre, bunicii copiilor, cîte o soră uneori, toată lumea a trecut la eforturi în plus..." Gînduri foarte apropiate de cel dinainte am aflat şi de la Constantin Gridan, şeful unei echipe de zidari, Matei Ekenreiter, şef de echipă dulgheri, Horst Bertleff, şef de echipă electricieni, Ion Dinu, sudor, Dumitru Tutulaş şi Mihai Reizenauer, dulgheri, Ion Constantinescu, şef lot, şi Ilie Luca, maistru, Andrei Schnell, şef de echipă dulgheri (tot trei copii, parcă ar fi o normă la I.C.M. Sibiu !), în vreme ce maistrul Constantin Nistor părea să înţeleagă însăşi chintesenţa ajutorului dat de sibieni în deplinătatea unei solidarităţi umane care a devenit la noi, în numai o lună de zile, regulă. „Dom'le — zicea dinsul — noi punem şi altfel problema : dar dacă se întîmpla aceeaşi nenorocire, sau alta la urma urmei, la noi, aici pe teritoriul judeţului nostru ? Păi, atunci, nu veneau oameni de peste tot să pună mîna şi să ne scoată din necaz ? ! Iacă de ce mergem bucuroşi la Zimnicea, şi n-am auzit încă de nici unul să spună că el nu vine, iar la nivel de familie este numai bună înţelegere în această problemă ! Totul e numai să gătăm cît mai repede, şi pentru asta om sta şi 12, şi 14, şi 16 ore pe şantier, cît o fi nevoie adică".

În dimineaţa în care am vizitat cîteva dintre şantierele din Sibiu, stînd de vorbă cu oameni care urmau să plece pe impresionantul şantier de solidaritate care este la ora actuală oraşul de la Dunăre, Zimnicea, am prins chiar şi o echipă (dulgheri, electricieni, instalatori etc.) ce tocmai se îmbarca pentru deplasare, urmînd să înceapă pe noul şantier al I.C.M. Sibiu, cel aflat la peste 300 km distanţă, primele lucrări de bază, organizările de şantier şi aşa mai departe. Cei din echipă, fiecare cu cîte o valiză nu prea mare în mînă, şi-au sărutat atent soţiile, şi-au mai aruncat o privire spre copii, şi fără grabă s-au urcat în autobuzele care urmau să-i transporte la îndepărtatul şantier. Se vor întoarce după numai două săptămîni să-şi revadă familiile, apoi după alte cîteva săptămîni vor reveni acasă, pentru a fi înlocuiţi de alţii. Poate că nu vor putea spune că au făcut o excursie frumoasă — dar se vor mîndri, fără îndoială, cu o experienţă atît de muncă, dar şi de viaţă, sporită cu faptul că au pus umărul cît se poate de concret la refacerea ţării şi chiar la înfrumuseţarea unui oraş al ei pe nume Zimnicea. Ei nu fac altceva decît să continue, poate chiar fără să-şi dea seama uneori, recunoscutele uzanţe de omenie, de bunătate, de solidaritate umană şi bună înţelegere între toţi cetăţenii patriei noastre, români, maghiari, germani sau de alte naţionalităţi — uzanţe caracteristice României de azi, patriei socialiste. Va veni desigur o vreme cînd aceşti constructori sibieni, întrebaţi poate de vreun nepot, le vor răspunde cu nedisimulată mîndrie : „Puiule, eu case n-am construit numa' p-aici ; am făcut destule şi în oraşul acela frumos de la Dunăre, care se numeşte Zimnicea. Poate tocmai alea or fi mai frumoase — fiindcă cred că am pus şi mai mult suflet în ele !"

DUMITRU GRAUR ■

La post, la datorie, ca nişte santinele, studenţii de la Construcţii

Niciodată nu s-a vorbit atît de mult, ca în aceste zile, despre structuri de rezistenţă, pereţi în diafragmă, beton armat, ciment şi aşa mai departe, de parcă toţi deveniserăm, peste noapte, priceputi într-ale construcţiei. Iată de ce reportajul de faţă, avînd drept subiect munca şi învăţătura studenţilor bucureşteni de la Construcţii, studenţi care au intrat, deodată, în prim-planul atenţiei noastre generale, am să-l încep cu spusele inginerului asistent Horia Asanache. Locul discuţiei noastre, ultimul etaj al Spitalului şi Policlinicii studenţeşti, o mansardă unde îşi aveau sediul birourile administrative ale respectivei instituţii. Aici, împreună cu colegul său, inginerul Andrei Toma, interlocutorul meu îndrumă, ca un veritabil şef de şantier, lucrările de consolidare şi reconstrucţie ale unei clădiri de două ori avariate, în timpul cutremurului din 1940 şi-n zilele acestui martie. Lucrările sînt executate integral de un grup de 20 de studenţi care au ajuns să muncească în două schimburi. Poate că nu ar fi lipsit de interes să adaug că în tot Bucureştiul au fost deschise numeroase asemenea şantiere, în care muncesc şi învaţă, în acelaşi timp, 800 de studenţi sub directa supraveghere a peste 100 de profesori şi ingineri de toate specialităţile.

„Ce facem noi, aici, la Spitalul studentesc, în timp ce afară, pe străzi, oamenii văd că respectiva clădire este sprijinită cu tot felul de stîlpi şi scînduri şi cred că în interiorul ei nu e nimeni ? Reconstruim integral partea de sus, podul şi mansarda. Desfacem, ca să intru în amănunte tehnice, calcanul care alcătuieşte partea de sud a clădirii. La cutremurul din 1940, după cîte ne-am dat noi seama, calcanul acesta, grav afectat, a fost cîrpit şi, mai mult, pentru obţinerea a încă unui etaj, a fost înălţat şi prelungit, dar fără să fie legat, într-un fel oarecare, de vreo structură, încît mă şi mir cum de nu s-a prăbuşit el singur, chiar de tot. S-a construit atunci cu multă neglijenţă şi cu un risc enorm. Vom demola deci calcanul, vom cobori podul, vom realiza o structură de rezistenţă care să o continue pe cea a clădirii şi vom reconstrui mansarda, dar de data asta pe baze solide, cu stîlpişori şi cadre adecvate. Decopertînd, timp de cîteva zile, structura existentă, studenţii au constatat, au analizat şi au înţeles, pe deplin, nu doar mersul lucrărilor, ceea ce, desigur, e esenţial, ci au venit chiar ei cu propuneri şi soluţii care au fost dezbătute ca în cadrul unui seminar obişnuit, numai că, de data aceasta, seminarul s-a desfăşurat şi încă se mai desfăşoară aici, la ultimul etaj al clădirii. Altfel spus, iată, tainele viitoarei lor meserii li se arată în întregime".

După ce au făcut, cum se spune, releveul structurii, după ce au dezbătut soluţiile aplicate în 1940, după ce au înţeles cum s-a ridicat, de la începutul începutului, fiecare amănunt de construcţie, ba chiar şi de arhitectură, deşi nu aveau de-a face cu o construcţie importantă din acest punct de vedere, studenţii au trecut la demolarea calcanului, la depozitarea materialelor încă întregi, în stare de-a fi refolosite. Dar asta nu înseamnă că s-a pus punct discuţiilor, între ei au loc, în continuare, dispute aprinse în legătură cu cine ştie ce amănunt neelucidat. Printr-o spărtură în tavanul mansardei, pe un igheab, sînt trimise cărămizile pline de var şi moloz. De-acolo, de sus, din spărtura aceea care seamănă cu un cadru, sau cu un ecran de televizor, studenţii au ţinut să-mi povestească toţi deodată şi, dincolo de cele consemnate pînă acum, am reţinut butada unuia dintre ei care spune că n-au crezut că-şi vor începe meseria de constructori prin demolarea unei clădiri. Regret că n-am avut chiar atunci, la îndemînă, un aparat de fotografiat, întrucît aş fi putut obţine un cadru elocvent, avîndu-i drept protagonişti pe Nicolae Maican, Victor Lipan, Ion Vărzaru, Dan Iordache şi Victor Marin.

Coborîte pe igheab, cărămizile sînt preluate de către fete, care, cu ciocanele de zidărie, le curăţă de mortar. Au mîinile învelite în bandaje, iar sub bandaje, semn că ideea le-a venit ceva mai tîrziu, palmele sînt roase, aspre, roşii, zdrelite. Fetele, foarte tinere fiind, iar afară primăvara fiind intrată în drepturile ei depline, m-am gîndit cum ar arăta o floare în mîinile lor. Una dintre ele mi-a spus că niciodată n-au să merite mîinile lor, cu atîta cinste, să poarte o floare. Dar dincolo de această metaforă rămîne marele cîştig într-ale profesiei, satisfacţia pe care o ai, că, la capătul unei zile de muncă, cu mîinile zdrelite şi cu ochii plini de praf şi nisip, poţi spune, faţă de tine însuţi, mai ales faţă de tine însuţi, că ai fost la post, la datorie, că eşti la unison cu ţara. Şi ar mai trebui să consemnez că studenţii cu care am stat de vorbă, plus fetele numite Anca Bogdan, Mihaela Neacşu, Maria Cioineag, Viorica Ştefan, Gabriela Vieru şi Rădiţa Drăgan, pe lîngă munca de pe acest şantier, seara stau aplecaţi deasupra planşetelor, întrucît fiecare student în parte are de alcătuit, pentru anul în curs, cîte două proiecte, unul la beton armat, la structuri, şi un altul la construcţii civile. Mîine-poimîine, cine ştie, îi vom întîlni pe-aceşti viitori ingineri în vîltoarea vreunuia dintre şantierele ţării, stăpîni pe-o profesie dedicată, desigur, construirii şi nu demolării. Aş încheia astfel acest reportaj, dar nu pot să uit că unul dintre ei, cu un zîmbet larg, luminîndu-i faţa plină de praf, de parcă era un morar, avea să-mi spună, cîntat, cu ritm şcolăresc, un vers despre un pod dărîmat, dar ei, pe un rîu în jos, vor face altul, mai trainic şi mai frumos, cîntec, pe care, desigur, îl ştim cu toţii.

Aşadar, în tot Bucureştiul, cîteva luni de-acum încolo preluînd lucrările de refacere a peste 300 de clădiri de toate categoriile, muncesc şi învaţă 800 de studenţi constructori avîndu-i alături, de dimineaţă şi pînă seara, ceas de ceas, pe profesorii şi specialiştii Institutului de construcţii. Nu, trecătorul obişnuit, bucureşteanul care, cu întunecate aduceri aminte, priveşte clădirile prinse în chinga schelelor, nu ştie că în interiorul acelor clădiri, parcă pustii, studenţii sînt la datorie, la post, ca nişte santinele, din truda lor, conjugată cu efortul eroic al întregului nostru popor, Bucureştiul va renaşte, mai trainic şi mai frumos, drept pentru care le-am dedicat rîndurile de faţă.

VICTOR NIŢĂ ■

Vom face case în Bucureşti, gîndesc oşenii, că doar români sîntem!

N-au sunat cornurile, n-au alergat solii pe caii albi, n-au delirat tobele în pieţele cetăţilor şi n-au bătut clopotele în liniştea nicî unei nopţi. Ceva care s-a petrecut în firea constructorilor printre care mă aflu acum — s-ar putea numi dragoste de oameni, solidaritate, conştiinţă — a suplinit cu o forţă mult mai mare toate mijloacele de mobilizare ale timpului. Gheorghe Tinca, maistru al Lotului „Satu Mare", bărbatul acesta cu părul răvăşit, ne spune că au venit cei care au vrut să vină, dar şi cei care a trebuit să vină. Iar cei care au vrut să vină n-au venit toţi pentru că au fost foarte mulţi. Au venit, deocamdată, dulgherii lui Gheorghe Saros, fierarii betonişti ai lui Vasile Gal, zidarii lui Gavril Murgu şi cu ei, să conducă această brigadă complexă de constructori, inginerii Laza Gigelu, şef de lot, şi Dan Turlea, şeful instalatorilor. Au preluat documentaţia de la Grupul 7 construcţii Bucureşti, li s-a repartizat terenul pe care vor construi cele patru blocuri cu parter şi zece etaje, teren greu, desfundat de ploile primăverii, şi s-au apucat de treabă.

— Iniţial, ne spune maistrul Gheorghe Tinca, antreprenorul general al lucrărilor, Grupul 7 construcţii Bucureşti ne promisese maşini şi excavatoare. Dar solicitările acestor utilaje pe alte şantiere ale Capitalei se părea că vor întîrzia lucrările aici, la noi. N-am aşteptat prea mult însă, am hotărît să aducem de la Satu Mare o coloană de maşini şi un „castor" de 0,6 mc, adică un excavator. Au sosit şase maşini cu 12 conducători auto şi „castorul". Am început săpăturile, am organizat munca în două schimburi şi la 4 aprilie am terminat săpăturile.

Încă din primele momente, ritmul lucrărilor a fost alert. Oamenii au început hotărît, nu s-au intimidat nici de necunoaşterea locului, nici de frig, nici de rafalele ploii. Cineva povesteşte : „Lui Erdei, unul dintre şoferii coloanei, i s-a spart parbrizul maşinii în bucăţele. Ploua şi bătea vîntul. Era noapte, rece. Altul în locul lui Erdei ar fi tras pe dreapta. El a lucrat fără parbriz toată noaptea. A cărat pămîntul excavat la 13 kilometri în afara Bucureştiului".

Intru în spaţiul fundaţiilor de la primul bloc din cele patru pe care constructorii sătmăreni le vor ridica în Capitală. Îl caut pe Gheorghe Saros şeful echipei de dulgheri : are 39 ani şi e din Carei. Locuieşte în Satu Mare. „Am început viaţa mea de constructor, zice, la Beiuş ; acolo am lucrat la podul de peste Crişul Negru. Pe urmă am construit alt pod, peste Someş, la Someşeni. Pe urmă am venit în Satu

Mare și am început să construiesc obiective industriale și culturale : Unio, I.T.A., boiangeria, tipografia, autoservice-ul, Fabrica de îngrășăminte chimice, restaurantul, cinematograful «Luceafărul»". Acum și-a format o echipă din dulgheri de la alte loturi și și-a putut da seama repede că sînt oameni aleși, adică buni și foarte buni, ca Gheorghe Dan, Alexandru Szabo, Iosif Vaida, ca toți ceilalți.

Sîntem nevoiți să ne deplasăm mai în adîncimea frontului de lucru, pentru că între timp betonul care se toarnă ne-a ajuns la picioare ; curge ca o lavă vulcanică, o magmă blîndă, care nu vine să ucidă, ci să întemeieze o fundație solidă, pe care se vor sprijini zece etaje, cam 50 de apartamente în care oamenii să locuiască fără spaimă, să doarmă în liniște, să poată visa în liniște. În acest scop, adică pentru a dura aici, în București, blocuri trainice, a venit și oșanul Vasile Rus, om mărunțel, plin de forță, cu casă și 7 (șapte) copii tocmai în comuna Gherța Mare, acolo unde, pe măgurile calme ale Oașului, mai poți vedea și astăzi chipurile vechilor daci.

— Am venit, zice, pentru că și pe noi ne-a ajutat Bucureștiul.

— Cînd, Rus baci ?, îl întreb.

— Păi cînd o fost inundația aia mare, din '70. Atunci ni s-au răsturnat și nouă casele, cu apa. Am primit ajutoare atunci din toată țara. Cum era să nu venim ? Că doar români sîntem.

Prezența lui Vasile Rus aici, în aceste momente de fierbinte construcție și reconstrucție a Capitalei, ne demonstrează vechimea și tăria noastră pe aceste pămînturi. Peste ele au trecut năvăliri și dezastre, dar neamul ales al românilor s-a ridicat de fiecare dată cu noi forțe, și-au reînălțat așezările și au durat peste timp. S-a ridicat cu forța miraculoasă a ierbii care sparge stînca, a firului de apă care perforează munții. „Eu, zice Vasile Rus, n-am prea putut să învăț carte. Vreau mult însă ca feciorii mei să fie toți școliți, chiar dacă vor fi muncitori sau intelectuali. Al mare, Ion, are 17 ani și învață la Livada. Iese acum tehnician agricol. La Răteștl mai am încă doi băieți la școală. Cel mai mic copil, Titiana, are 4 ani. E la grădiniță. Toți învață bine, constat aceasta după carnetele de note, pe care le consult cînd ajung acasă. În lipsă, l-am rugat pe directorul școlii din Gherța Mare să-i supravegheze ; să le fie dascăl dar să le fie și un bun îndrumător în viață. Că doar acesta e rostul școlii. Directorul mi-a promis că va face totul ca să iasă oameni de nădejde".

În zilele mai puțin favorabile constructorilor, cu ploi puternice, sătmărenii, spuneam, nu s-au oprit nici măcar pentru cîteva ore. Maistrul Gheorghe Tinca ne spune că în acele zile, cînd ploua cu găleata, ei au turnat nu mai puțin de 134 mc pe zi. Cum ? Au organizat echipe de muncitori care lucrau o oră, două, pe urmă intrau să se adăpostească în baraca, se mai zvîntau, trăgeau o țigară și iar ieșeau la muncă.

Fülöp Adalbert este unul dintre cei mai tineri, dar și dintre cei mai buni dulgheri. Are 29 de ani, s-a născut în Tămășeni, comuna Batarci (Satu Mare) și are și el trei copii acasă. Cel mai mare are 4 ani, cel mai mic — opt luni. Locuiește cu familia într-un apartament din cartierul „14 Mai". Vă mai amintiți de 14 mai 1970 ? Este data cînd sătmărenii au cunoscut, ca și bucureștenii la 4 martie 1977, urmările unui dezastru, ale inundațiilor. Data aceea a devenit numele unui nou cartier de locuințe, al unei noi așezări în care viața a renăscut și se continuă cu mai mare patimă. Așa cum se va numi probabil și acest mare și impetuos cartier de locuințe al Bucureștiului, cartierul Solidarității, pe care îl ridică acum aceste șantiere ale solidarității, constructori veniți din 19 județe ale României. Va fi dovada cea mai grăitoare că viața a învins, că dezastrele ne pot lovi, dar nu ne pot înfrînge niciodată.

N. GRIGORE MĂRĂȘANU ■

Lucruri mari, lucruri mărunte, întîmplări care spun că viața merge înainte

După-amiază frumoasă de primăvară. Dinspre grădinile cartierului vine un miros proaspăt de muguri și pămînt udat de curînd. În spatele unui bloc din șoseaua Giurgiului, printre găleți, gropi cu var, cîteva cărămizi stivuite cu grijă și schele, recuzită de șantier în lucru, cîteva fetițe au descoperit un petic de iarbă și-l exploatează cu înțelepciune: „Tu stai lîngă stilpul acela, Ruxi lîngă copac și eu cu Gabi rămînem aici. Dar să n-arunci mingea prea tare". Din cînd în cînd, vezi cîte un locatar opintindu-se cu o găleată din plastic plină cu apă într-o mînă și cu un covor în cealaltă. Privit în înaltul său, blocul apare pictat vioi cu rufe, haine sau carpete întinse pe balcoane. Este unul dintre blocurile care și-au primit locatarii cu mult mai devreme. Sinistrați. „Cuvîntul sinistrat nu-și mai are rostul și sună chiar rău. Avem o locuință, nu un adăpost. Avem mobilă și acum începem să le avem pe toate cele ale noastre. Ne recăpătăm adică obișnuințele, lucrurile mărunte care, de obicei, trec neobservate; mai cumperi un bibelou, o carte, deschizi televizorul, cobori repede și faci o cumpărătură, aici la doi pași. Toate astea și foarte multe altele încă înseamnă o viață normală". Bărbatul care îmi spune aceste cuvinte este cărunt, aproape de vîrsta pensiei, se numește Constantin Iordache și are repartiție pentru apartamentul numărul 2 încă din 6 martie.

— Și care ar mai fi semnul că viața se desfășoară normal ?

— Fetițele pe care le vedeți jucîndu-se afară alături de constructorii care se grăbesc să termine mai repede blocul. Este un semn. Sau faptul că dimineața plecăm la serviciu, că după-amiaza ne gospodărim ca și înainte, fiecare după ale lui, că nu ne mai întrebăm, ca în 5 martie, ce va fi.

— Cum a fost prima zi de serviciu ? Cum v-au primit colegii ?

— Plini de omenie. Nu milă. Nu o milă care să jignească, ci înțelegere. Unul dintre ei, Nicolae Mateescu, m-a îmbrățișat de sus pînă jos, pentru că nu mai rămăsesem decît cu pijamaua și un pantof. Mă întreb acum dacă și ăla era al meu. Încolo toate au venit firesc. Firesc spun acuma, dar nu visam o clipă să primim o nouă locuință mobilată atît de repede. De fapt, acesta a fost primul semn că viața noastră va fi ca înainte: omenia statului, omenia secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, omenia celor care ne-au ajutat mereu, din prima zi. Vă închipuiți : repartiție la numai două zile ! Este extraordinar.

— Ați stat în strada Galați, dacă nu greșesc ?

— La 33. Înțeleg ce vreți să spuneți. Stăteam în centru. Și imi făceam cumpărăturile tot acolo. Acum le fac în Piața Progresul. Nici o diferență, ba aș putea spune că sînt zile cînd piața aceasta este mai bine aprovizionată ca altele. Soția mea vă poate spune mai exact.

— Într-adevăr, găsim de toate, aprobă soția lui Constantin Iordache și ești servit cu multă amabilitate. Desigur, nu le-am spus că sîntem veniți acum, mutați proaspăt. Am început să ne cunoaștem și vecinii, ne întîlnim dimineața la lapte, la pîine, ne ajutăm unii pe alții, ne mai împrumutăm cîte ceva. La început, ne-am acomodat mai greu cu casa. Parcă nu era a noastră, dar vorba ceea, omul sfințește locul. Încet-încet, ne completăm golurile : un tablou, o haină, ceva veselă. Sîntem sănătoși, asta e important.

★

Cînd suni la apartamentul numărul 8, imediat se aude dinăuntru un lătrat și odată ușa deschisă un cocker splendid te ia în primire și te adulmecă conștiincios. Apoi, văzîndu-te așezat în fotoliu, se apropie cu un ciorap în gură și te privește lung, așteptînd.

— Hera, vino încoace. Are chef de joacă, îmi explică gazda. A avut noroc, a

scos-o un om de inimă din dărîmături.

Familia Barbu a locuit în strada Poenaru Bordea. N-au mai găsit decît motorul de la aspirator, bucăți din frigider și un cearșaf. Casa este acum mobilată cu gust, intim, o bibliotecă Dana, mochete, fotolii, recamier...

— Prietenii ne-au spus că avem biblioteca prea goală, mărturisește Elena Barbu. De fapt era goală de tot. Dar ne-au adus fiecare cîte două, trei volume, nu le-am aranjat încă. Au fost toți foarte aproape de noi. O colegă de serviciu m-a însoțit peste tot la cumpărături, m-a ajutat la aranjat. Cînd am văzut toată casa aranjată nu-mi venea să cred. Mă simțeam oarecum străină, copiii la fel, soțul e mai mult plecat în deplasare. Ne-au ajutat foarte mult și rudele și prietenii, dar mai mult decît toți, ajutorul cel mai mare ni l-a dat statul. Nu știu dacă vom reuși vreodată să mulțumim cum se cuvine pentru ce am primit, pentru că în cîteva zile avem un cămin. Treptat se șterg toate urmele. Sîntem iar oameni. Noi nu prea sîntem obișnuiți cu schimbările. Ne gîndim fiecare pas și nu lăsăm nimic la voia întîmplării și odată luată de la început viața este aceeași. Băiatul cel mic, Bujor, vrea să dea la Arhitectură după ce termină liceul și, pînă una, alta, s-a apucat să reconstituie niște tablouri din familie. Celălalt este la facultate, mai are doi ani, sîntem sănătoși și, firește, muncim.

Bujor, băiatul cel mic, viitor arhitect, deocamdată elev în ultimul an de liceu, pictor amator, judocan și cîntăreț folk, a primit de la mama sa, chiar azi, o bluză. „E ziua mea și este primul cadou în casă nouă. Însă marele cadou este casa. Pentru mine este un motiv în plus să fac Arhitectura. E nevoie de case, însă, trebuie să-mi termin liceul. M-am obișnuit și cu străzile cartierului, mi-am descoperit și colegi de școală aici. Mai vreau să refac din amintire tablourile bunicilor și chiar ale străbunicilor, este foarte greu, dar țin mult la ele. Ne-au rămas puține nimicuri, unul este obiectul acesta pe care îl vedeți pe bibliotecă. E o pușculiță din Banat (noi sîntem din Lugoj), o pușculiță cumpărată de bunicul meu. Se numește Puiul tîrgului și este din fut ars. N-a avut nimic. E un lucru mărunt, dar pentru mine înseamnă foarte mult. Tovarășul Nicolae Ceaușescu a făcut o remarcă extraordinar de adevărată cînd a spus că oamenii au nevoie și de lucrurile acelea mici, care fac atmosfera unei locuințe și care, în timp, capătă personalitatea ta. Cînd ai timp să te gîndești la ele, înseamnă că e bine.

★

Primul lucru cumpărat de familia Stănică de la apartamentul 97, scara 3, a fost un polonic. E drept că, în scurtă vreme, la vreo două ore, au mai cumpărat un pachet de Dero iar la librăria Toporași au găsit și romanul „Trei dinți din față", al lui Marin Sorescu. Încolo totul este pus la punct, curat pînă la pedanterie, iar culorile predominante sînt cele pastel-vioi.

— Noi avem cam patruzeci și ceva de ani, îmi spune Pompiliu Stănică. Sîntem optimiști și modești. Muncim și, cît putem, atîta facem. Dar ce a făcut statul nostru ca să ne ajute, adică să ne dea tot ce am pierdut în douăzeci de ani de muncă, depășește orice închipuire. Ne dăm seama că efortul este imens. Cînd am primit cheile apartamentului, ni s-a dat și un buchet de flori, un amănunt de care oricine putea să nu țină seama. Pentru noi era însă semnificativ. Era simbolul căldurii de care fiecare avea nevoie în acele momente.

— A trecut mai bine de o lună de cînd ați primit cheile.

— Și ne continuăm viața. Ne-am schimbat unele obișnuințe, ne facem, de pildă, cumpărăturile la piața Progresul, soția mi se pare că și-a găsit un coafor foarte bun. Fetița este plecată acum în vacanță, la bunici, la Cîmpulung Argeș. Apropo de fetiță. Învață la școala Vasile Alecsandri, lîngă catedrala Sf. Iosif, și imediat cînd a început școala, la apelul dirigintei ei, s-au oferit mai multe familii s-o țină pînă la vacanță pentru că noi stăteam la rude în Balta Albă și era departe. A stat la familia Sandu, aproape de școală, pînă s-a terminat trimestrul. Pe urmă a plecat în vacanță. Cînd o să vadă casa aranjată și o să-și găsească și păpușile care le-a primit cadou între timp, vă închipuiți ce bucurie pe ea !

— Cum vi se pare cartierul în care v-ați mutat ?

— N-am avut prea multă vreme de plimbare. Treburile obișnuite, cumpărăturile și încolo încercăm să aranjăm în casă totul cît mai bine. Dar, după cîte îmi dau seama, partea aceasta a orașului este în plină sistematizare și, desigur, nu peste multă vreme șoseaua Giurgiului va fi un loc foarte căutat al Bucureștiului. La doi pași Sala Polivalentă și Parcul Tineretului, iar magazine peste tot.

— Ați început să vă cunoașteți vecinii ?

— Sîntem niște oameni foarte sociabili. Dincolo, în blocul Nestor unde am stat, eram cu toți locatarii o mare familie, ne cunoșteam de multă vreme și ne ajutam, ne făceam vizite. Mulți dintre ei nu mai sînt. E dureros și imposibil de uitat. Ceilalți au primit, ca și mine, casă. De exemplu, familia Grigorescu pe care am văzut-o fotografiată în Scînteia. O să le facem o vizită. Probabil că și aici în bloc, după ce o să ne mai obișnuim unii cu alții, o să fim cu toții o mare familie.

— Deci toate sînt bune la noua adresă ?

— Foarte bune. Mai sînt cîteva detalii ca de pildă însăși adresa. Trebuie să ne facem mutația la miliție. Trebuie să intrăm în legalitate cu plata luminii, a apei, a gazelor. Însă pînă nu se definitivează contractele la ICRAL, nu putem face nimic. Dar se vor rezolva desigur și lucrurile astea.

★

Pentru soții Ion și Zoe Gociman lucrurile stau mai simplu.

— Am primit casă imediat, îmi spune Ion Gociman. N-am pierdut mobila, deși am stat în blocul Dunărea. Deci mai rămîne să reparăm ce mai e de reparat și totul este în regulă. Am fost bucuroși cînd a venit și fata acasă. A stat la o mătușă pînă și-a terminat lucrările, este în anul trei la Politehnică, iar acum, vedeți bine, facem gospodărie.

— Am trecut prin destule necazuri, intervine și Zoe Gociman, și ne-am refăcut. E drept că, fără omenia statului nostru, nu știu ce ne făceam. Încolo este vorba de o schimbare oarecum geografică. Bulevardul Magheru, piața Amzei au devenit șoseaua Giurgiului și piața Progresul. Asta nu înseamnă mare lucru.

— Ați mai trecut prin partea aceasta a orașului vreodată ?

— Eu nu. Soția ajunsese pînă la Șura Mare, lîngă Bellu, la o rudă. A fost o premieră cum s-ar spune. Dar aici este foarte multă verdeață și aer curat. Apartamentul este frumos și casa trainică. Nu ne mai dorim decît încheierea contractelor ca să ne putem trece în buletine noua adresă.

RĂZVAN BARBULESCU ■

Cu fruntea sus, „1 Mai" Ploiești raportează recuperarea tuturor pagubelor și o producție suplimentară pe luna martie de peste 8 milioane de lei

Parcurgînd halele și platformele întreprinderii, cea mai mare din județ, renumită producătoare — pentru țară și pentru export — de utilaj petrolier și chimic, nu-ți trebuie cine știe ce perspicacitate pentru a te lămuri, de la primii pași, că „1 Mai" Ploiești a reprezentat unul din acele locuri în care seismul din 4 martie a lovit cu furie. Dar nu te lămurești după dărîmături și nici după conducte sparte, să zicem, ci după mirosul de vopsea proaspătă și după tencuielile recente, căci oamenii uzinei, mobilizați în mod exemplar de comitetul de partid, în jurul căruia s-au adunat, ca la o comandă nerostită, nu doar cei 3 000 de comuniști ai întreprinderii, ci toți lucrătorii, au îndepărtat repede urmele catastrofei, luni, 7 martie, la ceasul schimbului de dimineață, unitatea funcționînd la întreaga capacitate și în condiții de deplină siguranță a producției. Pagubele, semnalate în diverse compartimente, însemnînd clădiri năruite, utilaje compromise, materii prime devenite inutilizabile și producție oprită din mersul ei firesc, au fost evaluate la cîteva zeci de milioane de lei, dar abnegația și energia de care au dat dovadă lucrătorii întreprinderii, ziua și noaptea deopotrivă, au făcut ca pînă la 1 aprilie daunele să fie îndepărtate. Sectorul mecano-energetic, de exemplu, a lucrat fără întrerupere toată săptămîna de după 4 martie, inginerii Florea Pietricică sau Valentin Celescu, tehnicianul Badea Busuioc, secretarul de partid, sau muncitorul specialist Dumitru Ionescu uitînd pur și simplu drumul către case, rămînînd în uzină atîta vreme cît a fost nevoie de dînșii. Adică tot timpul. La tratamente termice, lucrătorii secției au stat de veghe zi și noapte, au golit instalația, evitînd astfel pericolul unei copleșitoare explozii, dar oamenii, în frunte cu șeful de atelier Traian Burduloiu, au considerat perseverența și devotamentul lor ca o chestiune normală, la „1 Mai" din Ploiești eroismul muncitoresc, materializat în utilaje și instalații care au dus departe faima industriei petroliere românești, fiind o poveste veche și confirmată, pe care seismul n-a făcut decît s-o întărească, oferindu-i dimensiunile frumuseții morale a oamenilor, ale forței extraordinare a comuniștilor de a răpune, prin muncă, seriozitate și abnegație, cele mai mari greutăți. Dulgherul Alexandru Anton, fierarul betonist Ion Marinică, lăcătușul mecanic Gheorghe Bucur, maistrul Dumitru Popescu, lăcătușul constructor Pavel Guțu, șeful de echipă Vasile Drăgoi sau sudorul Gheorghe Brujban, ultimii doi din secția utilaj complex, au rămas în uzină în schimburi prelungite uneori pînă la 12 ore, la turnătoria de oțel, ca să dăm un alt exemplu, fiind repede recuperate 60 de tone de piese turnate, la confecționarea cărora și-a adus contribuția, punînd interesul întreprinderii înaintea interesului personal și nelăsîndu-se pradă amărăciunii pricinuite de dărîmarea completă a casei sale, comunistul Vasile Duță, sudor curățitor.

După opinia secretarului comitetului de partid al unității, harnicul și neobositul Toma Oprea, exemplele de acest gen ar putea continua pînă la epuizarea numelor tuturor comuniștilor întreprinderii, al tuturor lucrătorilor, încercarea de după 4 martie demonstrînd, prin fapte concrete de muncă și eroism, patriotismul și puterea de sacrificiu a oamenilor uzinei. S-a lucrat duminicile, s-a lucrat în schimburi prelungite, nimeni nu s-a plîns și nimeni n-a cerut favoruri. Ordinea și disciplina din secții au fost pilduitoare, la capătul unui minunat efort colectiv „1 Mai" putînd să raporteze țării, cu fruntea sus, nu doar recuperarea, pînă la sfîrșitul lui martie, a tuturor pagubelor, ci și o producție suplimentară de 8 milioane de lei, în condițiile în care, firește, obligațiile la export ale întreprinderii, dintre cele mai pretențioase, au fost respectate cu strictețe.

Deși a avut multe necazuri în curtea proprie, întreprinderea despre care scriem a găsit resurse să-i ajute și pe alții, înscriindu-se ca o verigă importantă în lanțul solidarității muncitorești care a unit — după traiectoriile cele mai diverse — toate județele țării, toate unitățile industriale. La un ceas la care unii dintre furnizori, ei înșiși afectați de cutremur, și-au ținut cuvîntul dat, „23 August", spre exemplu, expediind în grafic motoarele și grupurile electrogene contractate, „1 Mai" din Ploiești a trimis cu promptitudine stîlpi metalici pentru consolidări către Uzina de pompe din București, zeci de tone, dacă nu chiar sute, a căror confecționare era prevăzută în 2 săptămîni de grafic normal, dar care au fost gata de drum, prin străduința lucrătorilor prahoveni, angajați în schimburi prelungite, în numai 36 de ore. O serie de dulgheri, sudori, lăcătuși și zidari ai unității au participat și participă la finisarea și darea în folosință, cu mult înainte de termen, a blocurilor de locuit din cartierul ploieștean Vest. Greiferele de la „1 Mai", împreună cu personalul lor, au contribuit la înlăturarea urmelor seismului pe străzile orașului și la demolări. Au fost trimise la Combinatul chimic de la Valea Călugărească importante cantități de construcții metalice, grinzi, stîlpi și așa mai departe, precum și echipe de specialiști care să ajute la repararea și consolidarea halelor. Același tip de echipament a fost expediat și la București, la consolidarea Pavilionului expozițional din Piața Scînteii, edificiu a cărui imensă cupolă, produsă la „1 Mai", a trecut proba grea a cutremurului cu nota foarte bine. Sudorii uzinei au lucrat, zile și nopți, la restabilirea integrală a circuitelor electrice ale orașului, după care s-au întors la locul lor obișnuit de muncă fără ca vreunul să facă, din ceea ce fusese cu adevărat eroism muncitoresc, o laudă sau un titlu de glorie.

Luni la amiază, în momentul trecerii noastre prin întreprindere, la „1 Mai" se lucra cu toate motoarele în plin, după orarul muncii serioase, al destoiniciei și depășirilor de plan.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Din Războiul pentru independență (X)

RAHOVA

● Începe ultimul act al zguduitorului spectacol războinic la care din toate părțile se privea cu luare aminte ● ● Din raportul generalului maior Arnoldi ● ● ● Acte de bravură ale flotilei românești ● ● ● ● Cooperarea de arme româno-rusă ● ● ● ● ● Opiniile generalului Meyendorf despre vitejia dorobanților

Prin neinduplecata putere a împrejurărilor deci Plevna — pînă atunci un necunoscut orășel din Bulgaria — devenise nodul înfricoșatei activități militare ce de șase luni se desfășura în răsăritul Europei ● Începe ultimul act al zguduitorului spectacol războinic la care din toate părțile se privea cu luare aminte ● Ultimele pregătiri : generalul Racoviță ia comanda diviziei a IV-a, divizia care a suportat greul operațiilor de pînă acum și a dat cele mai multe jertfe, atît în luptă cît și în timpul lucrărilor de fortificare ; colonelul Angelescu este numit șef al corpului de observație de la Calafat și divizia a IV-a primește ordin de a trece în bivuacuri înaintea satului Verbița. Linia de împresurare de pe tărmul stîng al Vidului se întărește cu trei divizii de infanterie. Se plănuiește o viguroasă acțiune din partea acestor forțe pentru blocarea lui Osman pașa la Plevna prin tăierea oricărei comunicații cu cei din afară. Pe principala cale de comunicație : Sofia—Ohranie—Teliș, trei sînt întărirările ce trebuie cucerite ; Dolny-Dubnik, Gorny-Dubnik și Telis. Asaltul se hotărăște a începe pe 12 octombrie. Pe malul drept aveau să se declanșeze atacuri demonstrative asupra Plevnei pentru a-l împiedica pe Osman pașa să trimită întăriri obiectivelor ce aveau să fie atacate. Românii urmau să atace poziția Dolny-Dubnik unde turcii aveau 3 000 oameni de infanterie cu patru tunuri. Brigada de roșiori cu bateria călare și 2 regimente de cavalerie rusească înaintaseră pînă la 7 dimineața la 2 kilometri de Dolny-Dubnik. Turcii deschizînd focul din trei redute. Artileria aliată deschide focul și sub acoperămîntul ei brigada de roșiori și un regiment de husari năvălesc și pun pe fugă un detașament inamic ascuns în porumbul din dosul unei înălțimi. Tirul din redutele turcești nu încetează ; cavaleria se oprește. Detașamentul Arnoldi se retranșează și deschide focul asupra inamicului de la 500 metri. Alte trupe românești executau atacul demonstrativ asupra Plevnei. În luptele de aici cad uciși locotenentul Rosetti, colonelul Budișteanu, locotenent-colonelul Sișman, căpitanul Albu, locotenentul Ostian, sublocotenentul Vlădescu și foarte mulți soldați sînt răniți. Cad pe rînd Gorny-Dubnik, Dolny-Dubnik și după patru zile Teliș. Comunicațiile lui Osman pașa cu Sofia și Ohranie sînt tăiate. Toată întinderea șoselei Plevna—Sofia pînă la Iablanița este acum în stăpînirea armatei aliate ● Din raportul generalului maior Arnoldi : „Îmi permit a aduce la cunoștința M.V. că în cele șapte zile de activitate ale trupelor detașamentului meu înaintea Dolny-Dubnikului, toate părțile de armată română, infanterie, artilerie și cavalerie, și-au făcut datoria cu multă abnegațiune și-au fost de mare folos : infanteria a trebuit să stea patru zile de-a rîndul în retranșamente fără să poată aprinde focuri noaptea ; cavaleria a împlinit toată misiunile ce i-au fost încredințate cu o preciziune și o repeziciune minunate ; toate recunoașterile mai ales au fost făcute fără cea mai mică greșeală, artileria a stat sub focul a trei redute, pricinuind vrăjmașului mult rău prin focul ei viu și necurmat. Iau îndrăzneala să atrag M.V. atențiune asupra activității colonelului Crețeanu, a cărui brigadă s-a distins printr-un serviciu exemplar, ceea ce probează că brigăzile de cavalerie au fost pregătite pe timp de pace prin exerciții bine îndreptate. În artilerie s-a distins mai ales căpitanul Hepites, comandantul bateriei călare. Ofițerii de stat-major, locotenent Lambrino și locotenent Lupu, au dirijat toate lucrările de întăriri lucrînd în înțelegere cu ofițerii de stat-major rusesc, și în toate părțile rezultatul a probat zel și cunoștințe din parte-le. Colonelul Cantili, comandant al brigăzii de infanterie, căpitanii P. Gusi și B. Negoescu, precum și comandantul brigăzii de călărași, colonel Formac, merită de asemenea să atragă generoasa M.V. atențiune. Ofițerii de ordonanță atașați pe lîngă persoana mea, sublocotenenții Nisipeanu și Danielopol, au desfășurat mare activitate, fiind totdeauna gata să aducă servicii și a transmite ordinele mele fără a băga în seamă împrejurările primejdioase". ● Pentru închiderea desăvîrșită a Plevnei este nevoie de a închide și zona de operațiuni între Isker și Ogost și a fi neutralizată întărirea Rahova. Operațiunea se încredințează colonelului Slăniceanu. Conform ordinelor, detașamentul Slăniceanu pornește la 17 octombrie din satul Ghigen o recunoaștere compusă din 5 companii de dorobanți, 3 escadroane de călărași și tunuri, spre Crușoveni și Vidin. După o luptă în care se remarcă deopotrivă dorobanții, călărașii, artileriștii, turcii fug spre Rahova. Colonelul Slăniceanu curăță terenul între Isker și Rahova și stabilește un pod peste Isker pentru trecerea trupelor sale ● Căpetenia armatei de vest ordonă colonelului Slăniceanu să execute atacul asupra Rahovei. Dinspre apus atacul urmează să fie susținut de cavalerie, detașată de la Plevna. Bateriile de la Calafat aveau să întrețină un foc necurmat asupra Vidinului pentru a distrage atenția inamicului. Pe Dunăre, maiorul din flotilă Dumitrescu-Maican D. primește ordin de a supraveghea bastimentul de război turcesc care circulă între Vidin și Rahova ● Martor ocular : „Pentru a îndeplini ordinul, maiorul Dumitrescu-Maican se puse în urmărirea monitorului inamic, și aflîndu-l la înălțimea insulelor Ciftele între Riiosul și Canapa, recunoscu că prin abordagia nu putea ataca vasul turcesc, căci el se apărase cu îndoit zăgaz în susul și în josul apei. Ofițerul de marină românească se hotărî a stabili la Riiosul și Canapa baterii de coastă, pe care le armă cu mortiere pentru a obține o tragere curbă și a lovi cu armele ce avea la dispoziție singura parte vulnerabilă a monitorului, puntea, care avea numai o foaie de fier de 7—8 mm grosime, cu o căptușeală de lemn de 6 cm. Pe lîngă bateria cu mortiere destinată în special a ataca monitorul, comandantul român, spre a întîmpina focul tunurilor ce inamicul avea pe țărm pentru protecția bastionului de resbel, mai stabili încă două baterii în care așeză tunuri de cîmp... Toate aceste dispoziții fură luate de maiorul Dumitrescu-Maican cu concursul locotenentului Perdicari și al sublocotenenților Mănescu și Mardari care toți se distinseseră prin inteligență în timpul pregătirilor și prin bravură în timpul luptei. În ziua de 7 noiembrie pe cînd trupele noastre atacau Rahova, monitorul turcesc din fața Canapei era și dînsul atacat, și după o canonadă la care inamicul răspunde cu vigoare, la a 77-a lovitură vasul inamic era spart și scufundat. Din cele trei bastimente de resbel pe Dunăre care pieriră în asemenea chip în acest resbel, cel de la Măcin fusese atacat și distrus la 24 mai cu concursul maiorului de marină românească Murgescu, cel de la Canapa — la 7 noiembrie — fu desființat de maiorul Dumitrescu-Maican. Amîndoi acești ofițeri, vechi elevi ai Școlii navale din Brest, făcură ca modestul dar inteligentul corp al flotilei noastre să aibă și dînsul părticica sa de cinste alături de frații lor de oaste". ● Puterile care aveau să întreprindă atacul asupra Plevnei se compun din 6 500 de oameni și se împart astfel : detașamentul colonelului Slăniceanu, constituit din regimentul 10 dorobanți, batalionul 1 din regimentul 1 dorobanți, batalionul 2 din regimentul 4 dorobanți, un batalion din regimentul 15 dorobanți, compania 4 din al 6-lea dorobanți, compania întîi de geniu, 3 700 oameni de infanterie prezenți sub arme. Cavaleria detașamentului este compusă din regimentele 2, 7, 9 călărași, 1 600 de oameni ; artileria, trei baterii Krupp din regimentul al 2-lea de artilerie și o baterie teritorială cu tunuri Lahitte, 22 guri de foc. Detașamentul generalului Meyendorf, trimis de la armata dinaintea Plevnei spre a întări trupele colonelului Slăniceanu și compus din brigada de roșiori (7 escadroane), un regiment de ulani ruși (4 escadroane), bateria călare Hepites și bateria rusească călare, în total 1 200 de oameni ● Martor ocular: „La 6 noiembrie seara, colonelul Slăniceanu sosi cu detașamentul său deasupra platoului de la Selanovce, cam 4 kilometri de Rahova, în fața aripei stîngi a poziției inamicului. În acea zi, generalul Meyendorf pornise cu trupele sale din Kneja și sosi în acea seară la Bucovița, unde bivuacă după ce pornise 2 escadroane de roșiori înainte, atît pentru a recunoaște pozițiunile între Skit și Ogost și trecătoarele acestor gîrle, cît și pentru a acoperi pe flancul drept despre Cibru-Palanca și a tăia telegraful între Rahova și Vidin. În întîlnirea ce avură, colonelul Slăniceanu și generalul Meyendorf hotărîră să dea atacul a doua zi, la 7 noiembrie. Generalul Meyendorf, a cărui cavalerie fu întărită cu batalionul 2 din regimentul 1 dorobanți luat din detașamentul Slăniceanu avea misiune a face o demonstrație de atac la vestul pozițiunii inamice, spre a atrage într-acolo atențiunea turcilor și a-i sili să-și împartă puterile, pe cînd colonelul Slăniceanu avea să dea atacul real la est, asupra celor două redute vrăjmașe. Prin înțelegerea stabilită cu generalul Lupu de la Bechet, bateriile noastre din această localitate urmau a deschide focul despre Dunăre îndată ce vor auzi canonada pe țărmul drept, și un batalion de dorobanți trebuia să se îmbarce la Bechet pe pontoane, și să fie transportat de maiorul Murgescu cu șalupa Săgeata pe malul bulgar pentru a lua în spate poziționea atacată. Un regiment de călărași ținea legătura între colonelul Slăniceanu și generalul Meyendorf. În ziua de 7 noiembrie dimineața ceața nu permisese colonelului Slăniceanu a întreprinde atacul decît la 9 ore, cînd așeză în baterie cele 22 de tunuri ale sale și deschise, la 2 000 metri, focul asupra întăririlor turcești. Generalul înaintase timpuriu bateria Hepites la 1 500 metri de întărirea flancului drept inamic ; ea deschisese la 8 ore focul, la care răspunse viguros artileria redutei turcești. Totodată generalul postase la podul de la Herlek, peste Skit, pe șoseaua Rahovei spre Lom-Palanca și Vidin, 2 companii de dorobanți care-și făcură repede aici șanțuri de adăpost ; 2 escadroane de roșiori privegheau drumul în direcția Cibru și Lom-Palanca, iar restul cavaleriei și bateria rusească sta sub arme înaintea Bucovițel, făcînd front spre Rahova. La amiază, colonelul Slăniceanu, după ce mai înaintase tunurile sale, apreciind că bombardamentul de trei ore zdruncinase de ajuns lucrările vrăjmașului, formă coloana de asalt compusă din regimentul 10 de dorobanți, sub comanda colonelului Măldărescu. Soldații nostri se repeziră cu minunat avînt asupra primei redute și a retranșamentelor înaintate, și cu tot focul crîncen al inamicului, ei goniră cu baioneta pe turcii care fugiră spre întăririle dinapoi și spre reduta inamică. Colonelul Măldărescu avu în acest atac calul ucis ; pe jos el urmează a-și conduce și însuflețl soldații pînă ce un glonț îi străpunge amîndouă picioarele. Locotenenții Radovici și Bordeanu căzuseră morți. Lupta ținuse o oră. Colonelul Slăniceanu ocupă îndată reduta cucerită cu trupe de infanterie și cu o baterie care începe a trage în reduta cea mare, așeză altă baterie pe flanc spre a lua în piezis a doua întîlnire vrăjmașă ; a treia baterie română își continuă focul din poziționea în care se afla. Canonada mai ținu două ore asupra redutei celei mari din estul Rahovei, unde turcii își concentraseră împotrivirea. Colonelul Slăniceanu înaintă din nou la atac batalioanele din regimentele 1, 4, 6 de dorobanți, avînd în rezervă regimentul 10 și batalionul 15. Vitejii dorobanți iau una după alta transeele și lucrările aflate înaintea redutei. Pentru a slăbi rezistența inamicului în acea parte și a-i înlesni atacul, colonelul Slăniceanu pornește cerere generalului Meyendorf a da un atac pe stînga noastră asupra redutei de la vest și a atrage mai mult în acea direcție puterile turcești. Generalul Meyendorf, deși n-avea disponibile decît două companii, nu stătu însă la îndoială a da colonelului Slăniceanu sprijinul cerut, nădăjduind că o surprindere a inamicului ar putea fi puțincioasă. Comandantul batalionului, maior Mateescu, primește ordin a înainta cele două companii asupra redutei de vest și a-i da asalt și, spre a sprijini această mișcare, colonelul Crețeanu înaintează de pe șoseaua Rahova—Vidin brigada de roșiori cu două tunuri rusești, precum și una dintre cele două companii aflate la podul de peste Skit, amenințînd flancul redutei." ● Generalul Meyendorf : „Dorobanții înaintară cu cea mai mare tărie și cu un curaj mai presus de orice laudă și ajunseră pînă la șanțul ocupat de vrăjmaș. Dar aici ei întîlniră un foc atît de omorîtor încît comandantul lor, maiorul Mateescu, fu rănit, aproape o sută dintre ai lor căzură, și ei fură nevoiți a se retrage, dar la scurtă depărtare și urmînd pușcătura cu vrăjmașul care nu cuteză a ieși și a-i urmări" ● Retragerea se operă în bună regulă, ocrotită de escadroanele de roșiori, de compania de infanterie și de cele două tunuri rusești conduse de colonelul Crețeanu. Colonelul Slăniceanu în partea opusă continuă atacul ● Martor ocular : „Soldații dau năvală cu o nespusă bravură și ajunseră pînă la 40 metri de șanț. Maiorul Giurescu muri ca un adevărat erou stimulînd înaintarea soldaților pe linia tiraliorilor, maiorul Ene fu ucis în fruntea batalionului său ; maiorul Burileanu avu calul ucis și continua a lupta pe jos ; sublocotenentul Spiroiu, rănit și cu obrazul plin de sînge, rămîne în foc și conduce lupta. Dar cu toată vitejia soldaților și ofițerilor noștri, avîntul lor se zdrobește de năprasnicul foc al dușmanului ; începuse a se însera și a doua redută nu se putuse lua. Colonelul Slăniceanu văzînd că sosise noaptea, că trupele sale erau tare obosite de lupta care ținuse 9 ore și soldații își sleiseră cartușele, se hotărî a se ocupa iarăși poziționea pe flanc de la Selanovce, spre a da odihnă trupelor și a le distribui muniții... A doua zi, 8 noiembrie, o negură deasă, cum se ridică de multe ori pe Dunăre în acest anotimp, oprea cu desăvîrșire vederea la 10 pași înainte și împiedică toată ziua orice operațiune. Trupele noastre se țineră sub arme pe linia de împresurare în jurul Rahovei. Un escadron trimis în recunoaștere spre Lom-Palanca prinse un convoi de care turcești cu făină ce se îndrepta spre Rahova. Turcii simțindu-se împresurați din toate părțile pe malul drept, văzînd mișcările de îmbarcare începute de generalul Lupu la Bechet spre a-i lua în spate, demoralizați de energicele atacuri de peste zi și temîndu-se de a nu fi înconjurați și tăiați spre vest, se hotărîră a evacua Rahova și a se retrage spre Ogost, către Cibru și Lom-Palanca. În noaptea de 8 spre 9 noiembrie ei își făcură pregătirile si la ora 2 dimineața se puseră în marș. Generalul Meyendorf, în bănuiala unei asemenea mișcări, concentrase în seara de 8 întreg batalionul I de dorobanți la podul de la Herlek, căci malul de o parte ripos și de alta mlăștinos al Skitului și adîncimea apelor sale nu ofereau vad în altă parte. Batalionul de dorobanți care, în urma gravei răniri a maiorului Mateescu la atacul din ajun trecuse sub comanda căpitanului Merișescu, se întărise aici cu șanțuri și generalul Meyendorf îi dedese ordin a se împotrivi cu orice preț și a opri pe turci, pentru a da timp trupelor colonelului Slăniceanu a sosi pe călcîile vrăjmașului. Bateria Hepites și 2 escadroane de roșiori luaseră poziționea în vecinătatea podului. La 3 dimineața întreaga garnizoană din Rahova, ajutată de întuneric și de ceața care o învăluia, ajunsese în fața podului la Skit, și toată gloata vrăjmașă de 2 000 de turci năvălește ca un troian peste cei 600 de români de la capul podului. Înștiințați de vedetele noastre înaintate despre apropierea inamicului, dorobanții îl așteaptă neclintiți, și la scurtă distanță, deschid un foc strașnic asupra lui. Dar și năvala turcilor este deznădăjduită, căci numai pe aici au vad, și ei se prăvălesc cu furie asupra soldaților noștri. O luptă fierbinte se desfășoară aici, o trîntă crîncenă în care o mînă de dorobanți mehedinteni țin piept mai bine de trei ore, fără ca vrăjmașul să poată birui neînfrînta lor împotrivire. Căpitanul Merișescu, care în ajun se distinsese în conducerea batalionului după rănirea șefului său, se ilustră aici prin viteaza sa apărare. Văzînd că numărul mai mare al turcilor amenință să-l copleșească, el se pune în fruntea a două companii, schimbă rolurile și din năvălit făcîndu-se năvălitor, iese din șanțuri, se azvîrle cu baioneta înainte asupra vrăjmașului care uimit de atîta îndrăzneală dă înapoi. Mulți turci își căutară scăparea sărind în Skit, unde se înecară. Dar, expus la rînduri să de a fi înconjurat, căpitanul Merișescu se întoarce cu soldații săi în transee, de unde urmează apărarea. Împotrivirea de la pod a dorobanților fu mult ajutată de focul bateriei Hepites, care se așezase pe o înălțime de unde lua în răspăr coloana inamică, și de focul a patru tunuri rusești care trăgeau asupra pădurii din marginea Skitului în care se adăposteau taberele turcești. Turcii desnădăjduind de a putea trece străpunge la podul apărat cu atîta strășnicie, își făcură un vad peste Skit, mai jos, și aproape de gura lui în Dunăre, răsturnînd în apă saci cu făină și orez, corturi etc. și stabilind astfel un pod improvizat. Ei deshămară tunurile, trecură afetele pe brațe; caii dară înot și ocrotiți de văgăuni și povîrnișurile malului Dunării, turcii se strecurară fugind unii peste acel zăgaz, alții pe sub coasta Dunării sau dînd prin apa Ogostului unde mulți se înecară. Roșiorii și ulanii se luară în goana lor trecînd prin săbii și suliți pe cei care-i ajungeau și se împotriveau, luînd prinși pe cei ce se predau, punînd stăpînire pe tot convoiul de bagaje și muniții încărcate în 147 de care. Din cauza terenului nefavorabil cavaleriei, tăiat de mlaștini și de ripe de-a lungul Dunării, urmărirea nu se putu împinge mai departe și sfărîmăturile garnizoanei din Rahova datorită acestei împrejurări scăpară spre Lom-Palanca ● Întreg orașul, golit de inamic, este în stăpînirea trupelor aliate ● La ora 12 trupele colonelului Slăniceanu și ale generalului Meyendorf intrau în Rahova deodată dinspre est și vest ● Oștirile eliberatoare sînt primite cu aclamații de populația bulgară ● Odată cu orașul, căzură în mîinile trupelor noastre un număr important de alimente, peste 3 000 kg de grîu și de muniții de infanterie și de artilerie, un tun calibru 9. În cele două zile de luptă pentru cucerirea acestui oraș întărit, oștenii români, șefi și soldați, se purtaseră bărbățește".

Pagină realizată de
NICOLAE CRISTACHE

Sîntem printre cei care aşază pietrele de temelie

Istoricul literar şi publicistul Dan Zamfirescu s-a născut la 21 decembrie 1933. Originar din satul Popeşti, comuna Cătească, judeţul Argeş. Bibliografie : **Studii şi articole de literatură română veche** — 1967, **România — pămînt de civilizaţie şi sinteză** — 1969, **Atitudini** — 1970, **Spre noi înşine** — 1971, **Neagoe Basarab şi Învăţăturile către fiul său Theodosie. Problemele controversate** — 1973, **Istorie şi cultură** — 1975, **Permanenţa patriei** — 1975, **Independenţă şi cultură** — 1977 (în curs de apariţie).

— Ce trebuie să ştie un om în primul rînd despre dumneavoastră ?

— Că doresc, în cea mai profundă fibră a fiinţei mele, să mă număr cîndva printre acei oameni ai unui timp care-l rezumă, îl simbolizează şi-l fac să dobîndească „profil de epocă".

— Nu e exagerat ?

— Dacă-mi pui întrebarea asta înseamnă că dorinţa mea n-a ajuns nici măcar la acel grad de realizare care să permită speranţa că nu e o prezumţie. Am 43 de ani. La vîrsta asta Pârvan încheia **Getica** şi-şi încheia peste doi ani viaţa, iar G. Călinescu publicase deja de doi ani **Istoria literaturii române.** Înseamnă că generaţia mea şi eu personal am pierdut enorm de mult timp fără a da randamentul maxim.

— Din ce cauză ?

— Sînt mai multe cauze. Cea mai evidentă ţine de o anumită uşurinţă a afirmării. După tragedia lui Labiş, o grijă mai mult decît părintească a creat în jurul celor ce ne-am afirmat după 1960 un climat de excepţie, care explică şi de ce a putut înflori o lirică românească tînără aproape fără echivalent în lume, care explică strălucitele cariere ale unor tineri scriitori aproape „clasicizaţi" la 30 de ani, dar explică şi reversul — risipirea lor uneori, în viaţă şi în creaţie. Din păcate, marile lacuri de acumulare presupun o dialectică între stavilă şi arta de a o folosi creator. Succesul timpuriu şi curgerea netedă la vale nu priesc totdeauna creaţiei. Eminescu, Caragiale, Creangă, Arghezi, nici chiar Blaga sau Călinescu n-au fost nişte răzgîiaţi. A doua cauză : sarcina generaţiei noastre este uriaşă. Generaţia „marilor interbelici" încheia un întreg ciclu de cultură, deschis de Budai-Deleanu şi Heliade : cultura română modernă. Noi trebuie să completăm opera generaţiei imediat anterioare, care a deschis un nou „eon" al evoluţiei noastre, să cucerim făgaşuri noi, o nouă conştiinţă despre locul şi rolul culturii româneşti în trecut şi prezent, să dobîndim simţul unei noi misiuni, universale, a geniului creator românesc, pe măsura amplitudinii istoriei contemporane. Asta nu se prea face la 20—30 de ani.

— Mă miră răspunsul. Nu faceţi nici o referire la dumneavoastră personal. Nu vă descoperiţi nici o vinovăţie ?

— Dimpotrivă ! Mă găseşti exact într-o perioadă de acută criză sufletească, de examen dur al existenţei mele de pînă acum. Un strălucit intelectual, căruia îi datorez mult pentru formaţia şi limpezirea mea sufletească în ultimul deceniu, vorbea cîndva de momentul cînd fiecare trebuie să-şi prezinte biletul la control. Te rog să mă crezi că al meu este cam boţit şi rupt. Îl întind cu oarecare jenă conştiinţei mele. Dar mă mîngîi cu faptul că am încă nişte ani înainte.

— Nu vreau să fiţi un răzgîiat. Aşa că vă întreb dacă nu cumva nu aţi dat pînă acum acea lucrare care să vă consacre în conştiinţa noastră fiindcă vă risipiţi în atîtea articole ?

— Nu eşti primul care-mi pune această întrebare. Permite-mi deci să răspund aici, odată pentru totdeauna, tuturor. Cine mă întreabă aşa ceva nu urmăreşte publicistica mea decît înregistrînd titlurile. Mi se întîmplă să aud : „Am **văzut** un articol de-al tău azi în ziarul cutare". „L-ai citit ?" „Nu, n-am avut timp !" Ce să mă mir de aceşti oameni, cînd am putut constata că un foarte cunoscut critic mi-a recenzat cartea **Permanenţa patriei,** într-o foarte autoritară revistă, fără să facă dovadă că a citit mai mult decît sumarul ! Publicistica mea, cel puţin cea adunată în volume, conţine schiţa unui întreg sistem de idei, a căror demonstrare în lucrări de mare respiraţie este pe drum. Cît priveşte „consacrarea", sper ca, măcar prin ediţia Neagoe Basarab şi monografia despre „problemele controversate" (cu care am obţinut titlul de doctor în filozofie) sînt consacrat cel puţin în breasla mea, a cercetătorilor literaturii **române vechi.**

— Sînteţi un temperament vulcanic. Vă puteţi înfierbînta pentru orice cauză ?

— Sînt un temperament eminamente romantic. Mă înfierbînt numai pentru cauzele nobile.

— Care este cea mai nobilă dintre cauzele pe care le-aţi susţinut ?

— Aceea pe care o susţin în continuare : a contribui la edificarea în poporul nostru a unei noi conştiinţe de sine, de rolul şi locul său pe lume, în trecut şi prezent, de misiunea sa în ctitorirea umanităţii viitoare. Mă consider aici, fără fumuri, dar cu deplină convingere, un legatar testamentar şi un continuator al unei mari tradiţii. Nu mă socotesc unic, dar nici nu mă exclud din primele rînduri. Ceea ce am publicat pînă acum nu cred că mă dezminte.

— Care este noutatea „noii conştiinţe" ?

— Ea decurge din noutatea conjuncturii istorico-politice şi sociale în care trăieşte poporul nostru. Nu inventez nimic, ci mă fac doar interpretul unor realităţi pentru mine şi pentru tot mai mulţi evidente. Am spus-o încă din 1968 : noutatea constă în faptul că România socialistă se află în rîndul acelor naţiuni şi ţări care deschid drumul istoriei şi culturii universale, nu în condiţia unei ţări ce trebuie să se „sincronizeze" mereu cu alţii porniţi mai devreme. Cînd apare în istoria spirituală a omenirii Elada, existau civilizaţii milenare în Orientul Apropiat. Şi totuşi, asta nu i-a împiedicat pe greci să inventeze o nouă formulă, a umanului, să dea o nouă dimensiune noţiunii de om, să **întrupeze,** într-o nouă civilizaţie, un nou univers de valori. La fel Italia Renaşterii sau Germania lui Herder şi Goethe, Rusia lui Puşkin, Gogol, Dostoievski şi Tolstoi. Pînă în epoca noastră, chiar şi generaţia lui Blaga şi Călinescu a trăit în ideea că au în faţă ceva de ajuns din urmă. Cultura română de azi trebuie să se pătrundă de realitatea că în faţă ne stă doar uriaşa sarcină ce stă în faţa tuturor popoarelor lumii : a construi o nouă umanitate, a descoperi o nouă ipostază a umanului, care să asigure perpetuitatea şi demnitatea speciei noastre. Sîntem printre cei care aşază pietrele de temelie, şi asta ni se întîmplă pentru prima oară.

— Cum aţi descoperit că sînteţi un legatar al unor mari tradiţii ?

— La fel ca toţi dinaintea mea : repetînd în ontogeneză filogeneza. Citind de la alfa la omega cultura română şi pătrunzîndu-mă de istoria noastră, încă din copilărie, ca de o autobiografie, mi-am dat seama că dialoghez cu fiecare în parte, că nu citesc cărţi, ci comunic cu sufletele celor ce le-au scris, că ei îmi vorbesc direct şi, la un moment dat, că acolo unde gîndul lor se opreşte, eu l-aş putea continua.

— Cu ce vreţi să-l continuaţi ?

— Cu acel sistem de idei de care aminteam înainte, şi pentru care sînt beneficiarul unei istorii contemporane netrăite de cei care m-au precedat. Să nu uităm că marea tragedie a lui Călinescu este că a murit exact în martie 1965. Acea epocă în care el a crezut, pe care ne-a făcut să o presimţim în zare, pentru care ne-a pregătit, în vederea căreia ne-a hrănit cu cozonac într-un timp cînd se mîncau tărîţe (ţi-am citat dintr-o celebră tabletă a lui Geo Bogza), este epoca noastră, pe care n-a mai apucat-o. Este epoca maximei plenitudini de viaţă istorică a poporului român, momentul în care el a ajuns un real factor creator de istorie universală şi cărui moment trebuie să-i corespundă o conştiinţă culturală pe măsură. Am reuşit să redescopăr trecutul în noi dimensiuni, şi schiţa generală a viziunii mele asupra locului culturii noastre în Răsăritul Europei se află la sfîrşitul volumului **Permanenţa patriei,** acolo unde arăt de ce timp de aproape patru secole, de la căderea Constantinopolului pînă la Puşkin, am deţinut în aria culturală răsăriteană de tradiţie bizantină locul central deţinut de Franţa în aria apuseană.

— Sînteţi sigur ?

— Cînd voi termina lucrarea **Literatura română veche în cadrul ariei culturale răsăritene,** contractată cu Editura „Univers", vei fi şi dumneata la fel de sigur !

— Dar după Puşkin ?

— După Puşkin locul întîi în literatura răsăriteană de tradiţia amintită revine fără îndoială culturii ruse, prima care reuşeşte să fie nu numai o mare cultură răsăriteană, ci o cultură europeană de talia celei franceze, engleze, germane etc. Secretul acestei mari reuşite mă obsedează de decenii, şi cred că în căutarea lui am plecat atunci cînd am urmat la facultate limba şi literatura rusă, în care sînt licenţiat. El constă în forţa unei culturi de a dori să fie ea însăşi, neintimidată nici de trecutul, nici de amploarea, nici de prestigiul altor culturi. Este secretul oricărei mari culturi, şi cred că ne aflăm în ceasul istoric în care îl realizează şi cultura noastră.

— Există vreun secret NUMAI al culturii noastre ?

— Da ! Aş zice mai degrabă nu un secret, ci o condiţie unică. Sîntem o cultură **mare** a unui popor care nu face parte dintre cele mai numeroase din Europa, şi nu ne putem compara sub acest aspect decît cu destinul grecilor antici (nu fac judecăţi de **valoare,** ci de **situaţii** !), care cum bine ştii nu erau prea mulţi (mai mulţi erau tracii, despre care Herodot spune că sînt cei mai numeroşi după inzi). Grecii antici au adunat universul pe un petic de pămînt, poate fiindcă erau corăbieri din naştere şi au întins antenele spiritului lor spre toate zările, ajungînd de la „Porţile lui Hercule" pînă pe meleagurile noastre, la Pontul Euxin. La noi s-a petrecut un alt fenomen : universul a venit să ne caute acasă, să facă parcă din pămîntul românesc locul de întîlnire, de focalizare, a tuturor curentelor de cultură europeană şi chiar de dincolo de Europa, să dea culturii noastre şansa de a deveni o „sinteză europeană" (am un eseu cu acest titlu în **Istorie şi cultură**), spre deosebire de cultura franceză care este numai o sinteză occidentală. Zîmbeşti, exagerez puţin, dar o să vezi că nu prea mult !

— Asta înseamnă o atitudine pasivă a culturii române ?

— Dimpotrivă ! Este tocmai consecinţa atitudinii active a poporului şi culturii române.

— Argumentaţi !

— Iată un prim exemplu : este bine ştiut că românii au salvat în secolele XIV-XVI numeroase comori culturale ale lumii sud-slave şi bizantine, că noi ne-am asimilat aproape exhaustiv roadele culturii slavo-bizantine şi am creat pe temelia acestei opere de impropriere capodopera neegalată a **Învăţăturilor lui Neagoe.** Toată această operă de salvare, asimilare şi creaţie originală superioară presupune două lucruri : întîi, asigurarea printr-o luptă de două veacuri a independenţei şi a existenţei statale româneşti, premisa sine qua non a dezvoltării culturale nestînjenite. În al doilea rînd : existenţa unei experiente morale, politice şi a unui geniu creator propriu, care să dea materia şi forţa de construcţie presupuse de capodopera literaturii noastre în limba slavonă. Nu sînt un maniac al unui subiect, eu m-am ocupat un deceniu de cartea lui Neagoe, fiindcă ea dă tocmai măsura acestei forţe de creaţie şi este simbolul, ca şi monumentul de la Arges, al independenţei noastre faţă de Imperiul otoman.

— Alt exemplu !

— Se ştie cît de mare a fost rolul ţării noastre şi al culturii române în valorificarea şi renaşterea culturii greceşti în secolele XVII, XVIII şi pînă la 1821. Nu se poate înţelege deplin istoria noastră culturală fără această asimilare a antichităţii elene şi a efortului cultural neogrecesc. Dar ca ea să se producă, a trebuit să creeze Brîncoveanu Academia domnească, să se creeze între cărturarii greci mentalitatea că România este ca a doua lor patrie, să existe o operă de solidaritate culturală cu poporul grecesc, toate (şi multe altele) — gesturi active, fără de care n-am înţelege cum am fost îmbogăţiţi în acest răstimp prin contribuţia geniului elenic.

Şi, în sfîrşit, la urmă dar nu în ultimul rînd, trebuie să ţinem seama totdeauna de aportul deosebit pe care l-a marcat în destinul nostru cultural prezenţa milenară a unor naţionalităţi conlocuitoare. Cel mai original fenomen de cultură românească este sinteza spiritului gotic-occidental cu cel bizantin-răsăritean. Canalele pe care civilizaţia apuseană s-a infiltrat în însăşi plămada iniţială a orizonturilor noastre spirituale au fost multiple. Am fost nu numai părtaşi ai spiritului şi formelor de civilizaţie gotică, ci şi contemporanii activi şi prompţi aî Reformei, pe care Engels o numea „Revoluţia nr. 1 a burgheziei". Luther trăia încă atunci cînd mesajul „cărţii pe limba poporului" cîştigase prin intermediul saşilor şi şvabilor deplina adeziune a culturii româneşti, iar Calvin este încă în viaţă cînd se tipăreşte în românește prima carte influenţată de ideile sale. Românii au extras — cum spunea Blaga — esenţialul din marile curente ce inaugurează alături de Renaştere epoca modernă. Nu este o atitudine activă ? Şi totodată o remarcabilă capacitate de a recepta noul ?

— Ba da. Dar să revenim mai aproape de timpul nostru.

— N-am ieşit nici un moment din el ! Aş zice chiar că îl proiectăm asupra trecutului, fiindcă, de pildă, modul cum înţelegem astăzi unitatea de viaţă istorică şi spirituală a tuturor locuitorilor ţării noastre este consecinţa ştiinţifică a unui climat politic pe care-l datorăm prezentului.

— Cum se înfăţişează lumea contemporană unui om care mulţi ani de zile s-a preocupat de trecut ?

— Şi de trecut, fiindcă în toţi aceşti ani am fost la fel de preocupat de prezent. Mai exact, m-am cufundat totdeauna în trecut cu sentimentul că umblu să descopăr temeliile prezentului şi şansele viitorului. Lumea noastră cere, pentru a fi înţeleasă, tocmai o profundă educaţie istorică, din păcate foarte lacunară la omul contemporan, înclinat mai degrabă să uite decît să înveţe din istorie.

— Aş crede că, dimpotrivă, niciodată omul n-a fost mai preocupat de istorie !

— Şi asta e adevărat, fiindcă există o dialectică a contrariilor. Cu cît unii se îndepărtează de lecţiile istoriei, cu atît se face mai acută necesitatea de a ni le rememora.

— Ce înseamnă a uita în istorie ?

— Vedem foarte bine chiar în zilele acestea, din ziare : nici trei decenii după procesul de la Nürnberg, unele manifestări ce par de domeniul halucinaţiei pot fi înregistrate chiar în ţările care au contribuit atît de mult la înfrîngerea fascismului ! Din fericire, sîntem un popor obişnuit să nu uite istoria şi să învete totdeauna din ea. De la Macarie, cronicarul lui Rareş, generaţie de generaţie a crescut cu această şcoală. De aceea, nu putem să ne îngăduim „libertăţi" de felul celei ce dă posibilitatea unui tînăr din California să proclame că fericirea supremă în viaţă este incinerarea de vii a evreilor !

— Faptul că nu v-aţi impus în prim planul vieţii noastre culturale, credeţi că se datoreşte lipsei de farmec în expunerea ideilor ?

— Nu. Am aşteptat să apară oamenii pentru ideile mele. Uneori nu doreşti să fii în prim plan oricum şi oricînd, şi mai ales cu oricine.

— Atunci mai aveţi de aşteptat. Sînteţi înconjurat de mii de cărţi de o valoare deosebită. Aţi străbătut culturi şi aveţi o experienţă personală în istorie foarte bogată. Ar fi păcat ca această experienţă să se piardă. Speraţi la o mai mare rigoare a muncii dumneavoastră ? Privind ambianţa romantică în care locuiţi şi pe care o alintaţi cu cuvîntul „hulubărie", n-aş zice acest lucru...

— Sper la o mai bună aşezare lăuntrică a vieţii mele, fiindcă nu contează locul unde lucrezi, ci starea de spirit în care lucrezi. În mod paradoxal, ambianţa asta este legată de cele mai fericite momente ale vieţii mele, în pereţii ei sînt impregnate idealurile, visurile, ambiţiile adolescenţei. Le regăsesc ori de cîte ori intru pe uşă. Interior am rămas cel din fotografia la care priveşti, chiar dacă am mai obosit puţin şi am colecţionat fire albe în păr. Epoca mă ajută să fiu tînăr şi asta îmi dă încredere în viitor. Vei citi în cîţiva ani acele mari cărţi pe care le doreşti dumneata, dacă între mine şi aspiraţiile sau munca mea nu se va aşeza nepreväzutul.

— Dar greşesc oare afirmînd că vă purtaţi în aşa fel de parcă le-aţi fi scris deja ?

— Cînd aveam 19 ani, ţineam, ca multă lume la această vîrstă, jurnal. Pe unul din caiete copiasem o cugetare a lui Iorga : „Pretenţioasă este găina cînd vrea să zboare, nu puiul de vultur, chiar cînd nu poate încă zbura" !

— Ţineţi să-l imitaţi pe marele cărturar ? Aş zice că da ! E drept, şi aveţi statura lui, impunătoare, o pălărie cu boruri mari, un pardesiu larg, lăcomia lui de cărţi...

— N-am barbă !

— Ce rol joacă adjectivul în viaţa dumneavoastră ?

— Dacă-mi pui întrebarea, înseamnă că ştii şi răspunsul.

— Nu-l ştiu, aşa că insist. Dacă nu-mi răspundeţi, las spaţiul liber.

— Lasă-l !

— Ce trebuie să ştie un om în ultimul rînd despre dumneavoastră ?

— Că m-am construit (sau viaţa m-a construit) după planul hidrocentralelor. Cînd întîlnesc în cale baraje, atunci dau lumină mai puternică.

GEORGE ARION ■

Clujul, un județ ca o țară bogată și bună pentru toți fiii ei, români, maghiari și de alte naționalități

Interviu cu tovarășul ȘTEFAN MOCUȚA, prim-secretar al Comitetului județean Cluj al P.C.R.

— Stimate tovarășe prim-secretar, interviul pe care vi-l solicităm urmărește să ofere cititorilor revistei noastre o seamă de informații, de idei și pilde semnificative, în cel mai omenesc chip semnificative, în acel fel de omenesc pe care-l numim comunist, despre viața și munca oamenilor din județul Cluj. Ar fi un interviu despre tot ce este normal și frumos în viața oamenilor, despre excepționala importanță a stării normale. Din nefericire, țara noastră trece din nou printr-o încercare grea. Ca să ne bucurăm de normal, trebuie să fim încă o dată mai harnici, mai buni și mult mai îndrăzneți decît sîntem în mod obișnuit. Țara trebuie să-și regăsească repede tumultuosul ei echilibru. În mod firesc, prima întrebare pe care v-o adresăm este următoarea : cum răspunde județul Cluj chemării la refacere urgentă adresată țării de tovarășul Nicolae Ceaușescu ? Cum se mobilizează comuniștii, toți oamenii muncii pentru a îndeplini și depăși planul anual, planul cincinal ?

— Asemeni întregului nostru popor, oamenii muncii din județul Cluj au înțeles că prin obiectivele stabilite a se realiza în anul 1977 acesta constituie anul hotărîtor al îndeplinirii sarcinilor pentru întregul cincinal. Ei au înțeles, de asemenea, că importanța acestui an pentru realizarea cincinalului a fost mult amplificată de marile pierderi provocate de seismul din 4 martie.

Manifestînd încredere nestrămutată în partidul comunist, în politica sa, impresionați pînă în adîncul ființei lor și îmbărbătați de iubirea cu adevărat mare de țară și oameni manifestată de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, locuitorii județului Cluj s-au încadrat organic și de la început în frontul național al refacerii țării și al înfăptuirii tuturor obiectivelor stabilite de cel de-al XI-lea Congres al partidului. Înfăptuirea cuvîntului partidului, care, în numele poporului, a cerut poporului să reconstruiască cît mai repede posibil tot ce a fost distrus de forța oarbă a naturii și să asigure înaintarea fermă a țării pe calea socialismului multilateral dezvoltat, a devenit cuvînt de ordine și pentru oamenii muncii din județul Cluj.

Știind că producția este frontul hotărîtor al luptei pentru reconstruire și refacere, oamenii muncii din județul Cluj s-au angajat cu înaltă responsabilitate să muncească în plus, în schimburi prelungite și să presteze cel puțin o zi în plus pe lună, pentru a da țării mai multe produse de care are nevoie, iar retribuția cuvenită să fie depusă în „Contul omeniei". Specialiști de înaltă calificare și muncitori au contribuit la executarea lucrărilor de reparare a unor unități economice productive și a două blocuri de locuințe, iar în prezent lucrează pentru a reda în folosință încă un bloc și o grădiniță. Pe lîngă acestea, constructorii clujeni vor înălța cu forțe proprii, în acest an, în Capitală 528 de apartamente, îndeplinindu-și în același timp toate sarcinile prevăzute în plan pentru județul nostru. Solidaritatea clujenilor, ca și a locuitorilor din întreaga țară, cu cei sinistrați își găsește expresie în participarea în masă cu depuneri în „Contul 1977", denumit, pe bună dreptate, „Contul omeniei".

Însuflețiți de analiza magistrală făcută de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, la recenta ședință comună a C.C. al P.C.R., Marii Adunări Naționale, a Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale și activului central de partid și de stat de obiectivele stabilite în această expunere, animați de dorința vie de a-și spori contribuția la înflorirea patriei, muncitorii, tehnicienii și inginerii din industria județului, din construcții, transporturi, din celelalte domenii de activitate muncesc cu dăruire pentru îndeplinirea și depășirea angajamentelor asumate în întrecerea socialistă. Și pentru că nu demult am încheiat luna martie, aș concretiza că în luna martie industria județului a obținut o producție globală peste plan de 150 milioane de lei. De asemenea, planul a fost îndeplinit și depășit și la ceilalți indicatori : producția marfă, creșterea productivității muncii, investiții, export etc.

Obținerea rezultatelor menționate a amplificat dorința comuniștilor, a tuturor oamenilor muncii de a-și spori aportul la crearea avuției naționale, la prosperitatea patriei. Ca urmare, colectivele de oameni ai muncii din județul nostru își reanalizează acum „forțele" și rezervele și se pregătesc să întîmpine marile evenimente istorice ale anului 1977 — aniversarea unui veac de la cucerirea independenței de stat a României, aniversarea a trei decenii de la proclamarea Republicii și Conferința Națională a partidului — cu rezultate și mai bune în toate domeniile de activitate.

— Știm că rezultatele obținute de industria județului în primul trimestru al anului sînt bune. În 1975 județul Cluj a obținut locul I în întrecerea socialistă, la egalitate cu Bucureștiul. Este foarte probabil să vă numărați printre fruntașii în întrecerea socialistă și în 1976. Indicatorii economici o spun. Aceasta pare să devină o tradiție. Care este explicația faptului că sînteți fruntași ?

— În ceea ce ne privește, am dori foarte mult și tot foarte mult ne-am bucura cu toții, dar știm foarte bine că în țara noastră întrecerea socialistă a cuprins întregul popor.

Încercînd să explic menținerea județului nostru printre fruntași, trebuie să vă spun următoarele : dorința de a munci mai bine, de a produce azi mai mult, mai bun și mai ieftin decît ieri nu reprezintă o scînteie ce se stinge imediat, ci, dacă mă pot astfel exprima, un foc viu care arde permanent, un mod de a judeca și acționa, o realitate întipărită puternic în conștiința socialistă a maselor și o dovadă a nivelului ridicat al acestei conștiințe.

— Deci este vorba despre oameni ?

— Fără îndoială, despre ei este vorba, și tocmai de aceea doresc să subliniez că este vorba despre masele de oameni — muncitori, tehnicieni, maiștri și ingineri, români, maghiari și de altă naționalitate — uniți în idealuri, aspirații și muncă, de colectivele de oameni ai muncii care văd în politica partidului politica lor, oameni care s-au convins că în România socialistă fiecare lucrează pentru sine și societatea sa, oameni liberi care și-au făcut din înfăptuirea politicii partidului ideal și crez în muncă și viață. Acesta este terenul social pe care a crescut rolul organizațiilor de partid în conducerea întregii activități economico-sociale, s-a desfășurat un proces de maturizare tot mai accentuată a colectivelor de oameni ai muncii. Acesta este solul fertil din care s-au născut numeroase și valoroase inițiative, care au condus și conduc la aplicarea cuceririlor științei în producția materială, modernizarea produselor și tehnologiilor de fabricație, ridicarea parametrilor tehnico-economici și estetici ai produselor, îmbunătățirea organizării producției și a muncii, creșterea productivității muncii, economisirea materiilor prime și a materialelor, a energiei și combustibilului, reducerea costurilor de producție totale și, mai ales, a celor materiale, creșterea, pe această bază, a eficienței întregii activități economice.

— Pînă acum, județul Cluj nu a avut ceea ce se cheamă o mare industrie constructoare de mașini. O va avea prin construcția combinatului de utilaj greu. Cum socotiți că va schimba acest mare combinat viața cetățenilor din județul Cluj. Ce lucruri vor mai schimba viața cetățeanului în județul dumneavoastră în anii ce vin și cum ?

— Foarte adevărat, prin grija partidului, a tovarășului Nicolae Ceaușescu, municipiul Cluj-Napoca își va îmbogăți zestrea sa industrială cu un modern și puternic combinat de utilaj greu, a cărui construcție a început în prezența secretarului general al partidului, în ziua de 18 iunie 1976 și ale cărui prime capacități de producție vor intra în funcțiune deja în anul viitor.

Așa cum sublinia secretarul general al partidului, prin construirea acestui impunător obiectiv industrial, „Clujul va deveni cu adevărat un mare centru industrial, un mare centru al construcțiilor de mașini... Fără îndoială că ridicarea acestei mari întreprinderi va produce schimbări structurale adînci în viața județului și mai cu seamă a municipiului Cluj-Napoca, va exercita o influență puternică asupra dezvoltării învățămîntului și științei, va duce la creșterea clasei muncitoare — clasa conducătoare în patria noastră, forța hotărîtoare în edificarea societății socialiste multilateral dezvoltate și în înaintarea României spre comunism... Acest obiectiv transformă Clujul într-o adevărată cetate industrială modernă a clasei muncitoare din Ardeal". Construirea și darea în funcțiune a acestui obiectiv modern va aduce în rîndul clasei muncitoare clujene mai multe mii de persoane. Baza materială a acestei puternice întreprinderi va crea posibilități noi de integrare a învățămîntului cu producția și cercetarea științifică. Prin producția sa combinatul va contribui la accentuarea rolului conducător al industriei în economia județului, la creșterea aportului județului nostru la crearea avuției naționale și la sporirea posibilităților de creștere și dezvoltare economico-socială.

— Există în România cîteva orașe pe care tot omul le numește vetre de cultură. Una dintre cele mai vechi și mai bogate vetre culturale este Cluj-Napoca. Care sînt, după opinia dumneavoastră, acele fapte și idei, acele particularități ce definesc locul numit Cluj în viața culturală a țării ?

— Dacă am înțeles bine întrebarea, doriți să știți care sînt acele elemente care pun în lumină locul municipiului nostru în viața spirituală a țării. Înainte de toate, municipiul Cluj-Napoca reprezintă, la fel ca toate localitățile țării noastre, un leagăn de cînt și poezie. Și aceasta pentru că este o așezare plină de istorie. De-a lungul anilor, aici, în această localitate s-au născut ori s-au afirmat idei înălțătoare de muncă și luptă pentru progresul și înflorirea patriei, pentru libertate, dreptate și independență națională.

Pentru a defini însă locul municipiului Cluj-Napoca în viața spirituală a țării trebuie, cred eu, să vedem cu ce se înscrie această vatră în patrimoniul creației culturale a țării, în circuitul valorilor spirituale pe plan național și internațional.

Rămînînd pe terenul realității și păstrînd măsura, cred că nu greșesc spunînd că municipiul nostru constituie o prezență activă în viața culturală a României socialiste. Spunînd aceasta am în vedere că în anii socialismului Cluj-Napoca s-a afirmat ca un puternic centru universitar în care se pregătesc pentru a deveni specialiști cu studii superioare aproape 25 000 de tineri, sub îndrumarea atentă a unui corp profesoral de peste 2 000 de cadre. Aici există numeroase institute de cercetare științifică. În Cluj-Napoca s-au format adevărate școli științifice, care se bucură de un binemeritat prestigiu. Tot aici există și se afirmă un important detașament de oameni de litere — prozatori și poeți — artiști plastici, compozitori. În Cluj-Napoca apar, în limbile română și maghiară, nu mai puțin de 8 reviste și 2 cotidiane. În anii socialismului, în această cetate a industriei și culturii a fost creată o editură, care are menirea să introducă în circuitul spiritual opere de certă valoare. Tabloul așezămintelor de cultură ale acestui municipiu trebuie întregit cu cele două teatre de operă, cele două teatre dramatice, teatrul de păpuși, filarmonica cu formațiile sale, numeroase muzee încărcate de istorie și lucrări de artă, o bogată rețea de biblioteci și cinematografe. Toate acestea atestă, fără posibilitate de tăgadă, că și în această parte a țării pulsează, în ritmurile societății noastre socialiste, o bogată viață spirituală. Cluj-Napoca oferă exemple grăitoare de conviețuire frățească a oamenilor muncii români, maghiari și de altă naționalitate, ca urmare a rezolvării problemei naționale de către Partidul Comunist Român. Munca unită, cot la cot și umăr la umăr, desfășurată în producția materială, idealurile comuniste comune în muncă și viață, virtuțile oamenilor care trăiesc și muncesc pe aceste meleaguri sînt izvoare adînci și puternice, din care se inspiră oamenii de litere și artă în operele lor. Clujul, la fel ca și celelalte localități ale țării, demonstrează, prin forța de convingere a faptelor, că puternica dezvoltare a forțelor productive, creșterea rapidă a industriei și a rîndurilor muncitorilor industriali reprezintă factori hotărîtori și determinanți ai înfloririi și îmbogățirii vieții spirituale a localităților și oamenilor lor.

— Tot ce ați spus pînă acum privește, în fapt, un ideal de viață, un mod al conștiinței în socialism. Odată cu schimbările petrecute în viața economică, ce schimbări se petrec în idealul de viață al oamenilor ?

— Este foarte adevărat. Rezultatele obținute de oamenii muncii în orice domeniu de activitate pun în lumină, prin cantitatea și calitatea lor, printre altele, și nivelul conștiinței făuritorilor lor. Procentele de depășire a producției, tonele, metrii pătrați, metrii cubi, kWh energie, produse sau produși în plus, economisite sau economisiți — sînt tot atîtea acte de conștiință, tot atîtea forme de materializare a gradului de angajare a oamenilor la înfăptuirea politicii partidului și tot atîtea „unități de măsură" pentru aprecierea dăruirii și abnegației în muncă.

Schimbările în viața economică a județului și a țării sînt însoțite de schimbări în modul de viață, în idealul de viață al oamenilor. Spațiul unui interviu este mult prea îngust pentru a permite o abordare cît de cît cuprinzătoare a acestor extrem de importante probleme. De aceea mă voi rezuma numai la enumerarea cîtorva dintre ele. Odată cu desființarea proprietății private asupra mijloacelor de producție și cu dispariția caracterului de capital al acestora, muncitorul nemijlocit a fost eliberat de exploatare. El a devenit coproprietar al avuției naționale, producător și beneficiar al roadelor muncii sale. În același timp producția socială a fost subordonată scopului fundamental nemijlocit al asigurării bunăstării materiale, dezvoltării și afirmării multilaterale a personalității umane. Conștientizarea acestor adevăruri se reflectă în modul în care fiecare om concepe sensul vieții și activității sale și militează pentru realizarea lui. Consolidarea economiei socialiste întărește convingerile și idealul comunist al oamenilor, aprinde dorința lor de a participa la înflorirea patriei. În acest proces idealul se curăță de rămășițele din trecut și se îmbogățește mereu. În locul grijii pentru ziua de mîine, conținutul principal al idealului îl constituie înflorirea multilaterală a societății și propria desăvîrșire, trăirea unei vieți cît mai intense, mai demne, mai frumoase și mai fericite.

TUDOR OCTAVIAN ■

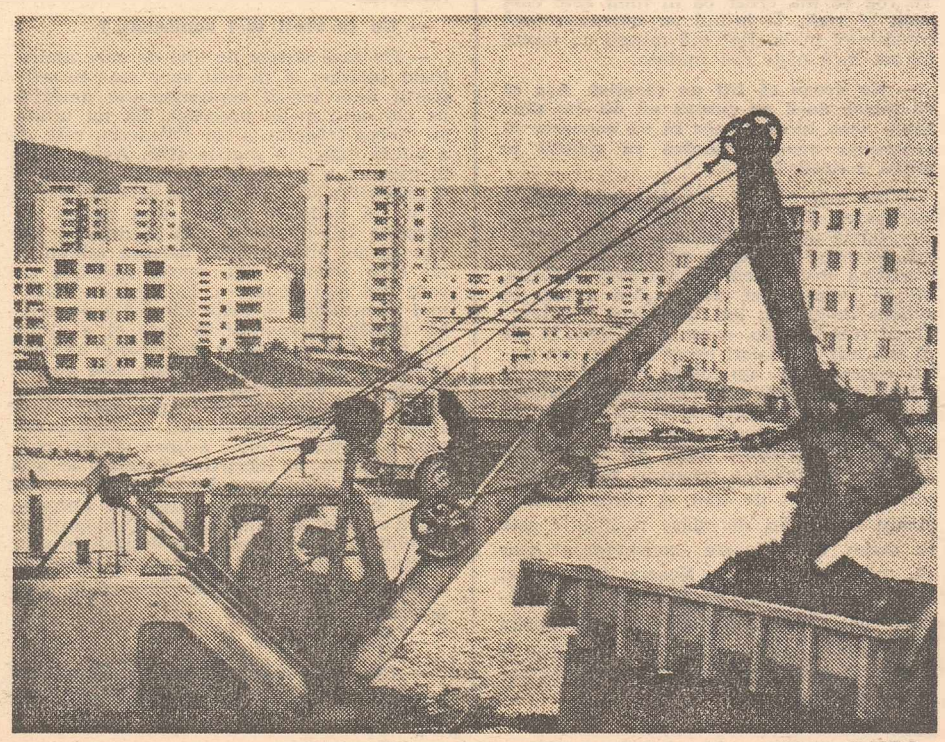

Constructori din toată țara: Pe Turda puteți conta!

Puține orașe din țară se pot mîndri cu o asemenea aglomerare de întreprinderi de același profil cum se află la Turda, unde factorii naturali (zăcăminte de bună calitate — calcar, argilă etc.) au creat condiții excelente pentru dezvoltarea cu prioritate a unei industrii a materialelor de construcții cu adevărat puternice. Practic, cum bine definea directorul Dumitru Corhuț, despre care vom vorbi mai departe — industria turdeană este mai cu seamă cea a pămîntului și a pietrei. Există, astfel, un mare Combinat de lianți și materiale refractare (cuprinzînd Fabrica de ciment din Turda, Întreprinderea de materiale refractare Dej și cea de ipsos Aghireș), apoi o întreprindere de cărămizi refractare („9 Mai"), cea de materiale de construcții, condusă de directorul Corhuț (produse prefabricate din beton — panouri mari pentru locuințe, elemente de planșeu, grinzi, stîlpi industriali, produse ceramice, hidroizolatoare, tuburi de irigații și canalizare, materiale de finisaj din policlorură de vinil, o gamă largă de folii izolatoare și de protecție și chiar înlocuitori de furnir), în fine, cîteva întreprinderi mai mici, producătoare de sticlă... Deci, de la ciment la elemente prefabricate din beton, de la caolină la cărămizi refractare și sticlă, și încă alte asemenea exemple — iată industria de azi a orașului Turda, sau, mai exact spus, principala sa dimensiune.

Astfel stînd lucrurile, dacă urmează să vorbim despre inițiative și producții peste plan în industria materialelor de construcție de la Turda, ar trebui să facem aproape un bilanț general, întrucît mai toate întreprinderile citate au luat astfel de hotăriri frumoase, dacă nu chiar remarcabile. Ne-am îndreptat însă pașii numai spre două astfel de întreprinderi, e drept cele mai mari: Combinatul de lianți și materiale refractare și Întreprinderea de materiale de construcții.

Acum, sigur că Fabrica de ciment din Turda este departe de a fi o descoperire a noastră. Ateliere de prelucrat piatra de calcar au existat aici încă de la începutul secolului, iar întreprinderea este atestată documentar la 1913! Dar, dacă înainte de 1948, prima unitate industrială a Turdei producea cel mult 200 000 de tone de ciment pe an, astăzi cifrele de plan indică o producție de peste un milion și jumătate de tone, deci de aproximativ șapte ori mai mare decît cea înregistrată la naționalizare. Dar, totodată, astăzi combinatul produce și peste 300 000 tone de var, peste 250 000 tone ipsos și circa 60 000 tone cărămizi refractare bazice și de șamotă, fiind unicul producător intern de cărămizi pentru cuptoare, furnale, oțelării. „Dezvoltarea Fabricii de ciment din Turda — ne spunea Ion Dragoste, secretar al Comitetului municipal de partid — a adus orașului, pe lîngă unele neajunsuri cunoscute, legate mai cu seamă de un anumit grad de poluare, aflat dealtfel în continuă scădere, o deosebită creștere economică, altfel imposibil de realizat. Practic, orașul Turda a trecut de la condiția de centru agricol și cu ceva industrie manufacturieră, la industria modernă, de înaltă productivitate — în cadrul căreia majoritatea lucrărilor manuale au fost înlocuite cu automatizări, linii tehnologice, mecanizări și așa mai departe".

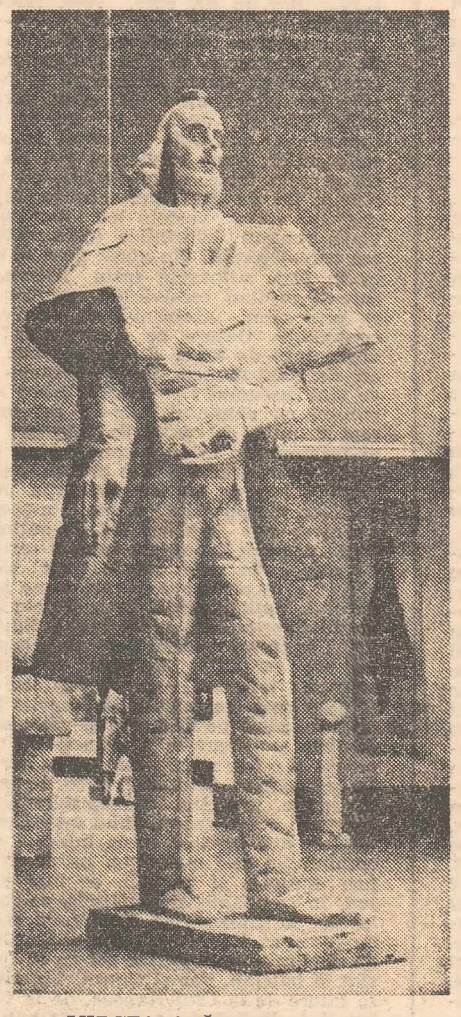

MIRCEA SPĂTARU: Bălcescu

Astăzi însă va trebui să vorbim cu prioritate de străduințele colectivului turdean de a da țării cantități cît mai mari de ciment, „pîinea refacerii" cum se spune, și chiar o „pîine" de o calitate cît mai bună — adică din noul sortiment, RIM 250, cel care la numai o zi după ce a fost turnat și a devenit beton asigură o rezistență de 250 kgf pe centimetru patrat (pînă acum exista doar RIM 200, cu o rezistență de doar 200 kgf/cm²). „Vreau mai întîi să vă spun că întreprinderea noastră a trimis, la puține zile după seismul din 4 martie, o cantitate de 9 000 tone de ciment spre zonele calamitate, dintre care 5 000 tone au constituit angajamentul colectivului nostru peste planul obișnuit de producție — ne spunea Constantin Găitan, directorul general al combinatului. Folosind cantitatea respectivă se pot construi aproximativ 500 de apartamente. Sigur, la noi se fabrică anual o cantitate mult mai mare, pentru mai mult de 150 000 de apartamente — adică un oraș cu aproximativ 600 000 de locuitori; dar trebuie să știți că o bună parte din producția noastră merge la export, în Europa, dar și în Africa, Orientul Îndepărtat, peste 25 de țări cu totul. Noi sîntem totuși pregătiți să suplimentăm aceste angajamente și cifre de plan, pe care urmează să le respectăm cu sfințenie, cu noi angajamente, cu mai mult ciment și alte produse date țării, pentru reconstrucție. Avem, ca să zic așa, toate condițiile tehnice, materiale, organizatorice, de spirit de solidaritate chiar, pentru a îndeplini angajamentul rostit în fața Conferinței municipale de partid — 60 000 de tone de ciment în plus pînă la sfîrșitul anului, ceea ce înseamnă o producție suplimentară îndeplinită într-o jumătate de lună de muncă la parametrii maximi!" Această cifră, care cum se spune mai sus ar putea fi chiar îndeplinită, nu înseamnă nici mai mult nici mai puțin decît cam cinci, șase mii de apartamente noi, construite în plus față de planul inițial.

Trecînd mai departe (de fapt destul de aproape!), în incinta Întreprinderii de materiale de construcții Turda, aflăm în primul rînd că, drept urmare a mobilizării generale a colectivului de aici, unitatea a reușit o depășire cu 6 la sută a sarcinilor de plan pe luna martie, lucru deocamdată niciodată întîmplat. Și întrucît, cum spuneam, martie 1977 rămîne o lună record pentru istoria întreprinderii (istorie care nu începe, de fapt, decît din 1973), este desigur interesant și cum s-a materializat în produse cifra totală de aproape 8 milioane a producției suplimentare. Iată, deci, toate aceste cifre fiind cantități produse în plus, peste planul de producție: 4 000 mc de panouri prefabricate mari (cu care se pot construi circa 148 de apartamente), 28 000 mc prefabricate de planșeu, două milioane mp carton bitumat, 550 000 mp pînză bitumată, un milion mp tapet semilavabil, șase kilometri de tuburi de presiune, 350 000 mp covor din P.V.C., ca și peste două milioane bucăți de cărămizi și blocuri ceramice. Angajamentul anual al întreprinderii a crescut astfel, tot prin hotărîrea colectivului, de la 26 de milioane la producția suplimentară la 40 de milioane lei.

Directorul Dumitru Corhuț, aflat de numai un an de zile pe post, ne asigură că are la dispoziție un colectiv pe care-l numește minunat, pe mîna căruia, chiar dacă nu obișnuiește, ar merge cu ochii închiși dacă s-ar pune problema unui „pariu" în ceea ce privește realizarea noilor sarcini de plan. „Cu astfel de oameni, poți face minuni, spunea. Am să vă dau și-un exemplu: astă-iarnă am avut un necaz în balastiera întreprinderii, la Cornești. Din cauza unei alunecări de teren, un buldozer a căzut în apă și singura soluție era să-l ancorăm și să-l tragem afară. Și atunci, deși frigul nu ne iertă iar pe Arieș pluteau sloiuri de ghează, cîțiva mecanici, între care Macovei și Morovan, n-au ezitat un moment să ia costumul de scafandru și să intre în apă, de mai multe ori chiar. Au reușit în cele din urmă — iar de răcit n-am răcit decît noi, cei care am rămas pe mal!" Asemenea oameni gata să intre și-n foc, și-n apă pentru bunul mers al producției întreprinderii, chiar dacă asemenea evenimente-limită nu se întîmplă în fiecare zi, sînt și electricienii Al. Naghi și I. Nicola, betonistul T. Stoica, tehnicianul I. Pîrvu, apoi muncitorii I. Man (izolații), I. Goncan (prefabricate), Victoria Bucur și Elisabeta Komaroni (mase plastice), lăcătușul G. Corb și încă alții, față de care directorul simte nevoia să-și ceară scuze de a nu-i fi menționat, întrucît întreprinderea, nu-i așa, are cîteva mii de lucrători. Dar, chiar dacă fapte de eroism nu se întîlnesc în fiecare zi, e bine să se știe că fapte tot foarte frumoase se practică la Turda mereu în ultima vreme — ele numindu-se fie rămînerea la lucru peste orele de program, fie atitudinea liber consimțită de a se munci în toate duminicile aflate într-o lună de zile, fie donările în valoare de peste un milion de lei pentru Contul omeniei și așa mai departe, la fel ca peste tot dealtfel în **primăvara refacerii rapide** a patriei.

Astfel încît, cercetînd cu ochii și puterile noastre, la fața locului, industria orașului Turda, putem susține cu deplină îndreptățire că economia națională, întreaga noastră țară, poate conta cu certitudine pe aportul furnizorilor de materiale de construcții din Turda, oraș care s-a alăturat deplin strădaniei întregului popor pentru refacerea cît mai rapidă a vieții economico-sociale, pentru revenirea de urgență la parametrii obișnuiți, cei ai construcției socialismului și ai unei vieți tot mai bune în România de azi.

DUMITRU GRAUR ■

Integrarea — o problemă a tehnicii, dar mai cu seamă una a conștiinței

Municipiul Cluj-Napoca a pătruns în conștiința fiecăruia dintre noi ca unul din marile centre de învățămînt superior ale țării, fiind de obicei numit „cetate universitară", idee ce include, în mod reflex, totalitatea unor forme de școlarizare considerate drept indispensabile oricărei societăți. De aceea, foarte mulți vor fi surprinși să afle că, de fapt, la Cluj-Napoca Institutul politehnic a fost înființat de-abia în anul 1948, adică la patru ani după eliberarea țării noastre și că, prin urmare, tradiția sa prezintă o vîrstă încă tinără. Realitatea acelor ani consemna existența, pe malurile Someșului, doar a unei școli de subingineri, devenită apoi Institut de mecanică. Prima facultate era frecventată de numai 108 studenți, iar cele trei de azi (cu secții de subingineri și cursuri serale la Satu Mare, Oradea, Cugir și Bistrița Năsăud) însumează peste 5 000 de cursanți. Dintre numeroșii ingineri și subingineri, care activează în prezent, în diferite întreprinderi și instituții din țară, 8 300 provin de pe băncile Institutului politehnic din Cluj-Napoca. Anul trecut chiar au luat ființă încă cinci secții noi care pregătesc cadre pentru întreprinderea de utilaj greu care se va construi în orașul de pe Someș, ca și pentru alte unități de pe platforma industrială clujeană. În aceste condiții, ni s-a părut interesant de știut cum se realizează în institut integrarea învățămîntului cu cercetarea și producția, acțiune care trebuie să constituie, așa cum a arătat secretarul general al P.C.R., tovarășul Nicolae Ceaușescu, cu prilejul vizitei sale de lucru la Cluj-Napoca, din primăvara anului 1976, un proces revoluționar în organizarea învățămîntului superior, menit să cultive în rîndurile studenților interesul pentru știință, tehnică, cultură, respectul față de munca concretă, producătoare de bunuri materiale, să educe tînăra generație în spiritul înaltelor idealuri ale comunismului, al frăției dintre toți tinerii români, maghiari, germani, fii ai patriei noastre socialiste.

La Institutul politehnic din Cluj-Napoca integrarea este o problemă comună a profesorilor și studenților și ei pot fi văzuți lucrînd cot la cot atît la planșetă, în atelierele proprii, cît și în halele unor întreprinderi locale. Din 1973 funcționează un atelier de producție pentru facultățile de mecanică și electrotehnică și cu unele spații rezervate tinerilor de la secția de arhitectură; din 1975 o nouă hală de cercetare, cu stații-pilot și microproducție, a fost înființată pe lîngă Întreprinderea „Sinterom", în care o suprafață de 1 000 mp a fost destinată aplicării în practică a rezultatelor cercetării științifice ale școlii clujene de metalurgia pulberilor; de anul trecut, în incinta Fabricii de mașini de rectificat, o construcție cu mai multe nivele adăpostește Centrul de învățămînt-cercetare-proiectare și producție prototipuri care înlesnește ridicarea calitativă a instruirii studenților de la secția de tehnologie a construcțiilor de mașini și a celor de la secția mașini-unelte; Facultatea de construcții are și ea un sediu nou, care include laboratoare și ateliere de proiectare, iar în acest an intră în funcție primul grup al noii Facultăți de mecanică, de pe platforma industrială a orașului (în 1978, la terminare, suprafața construită va avea 25 000 mp).

Este vorba, după cum am văzut, de o bază materială importantă, care condiționează, în primul rînd, și capacitatea de a se răspunde corespunzător sarcinilor tot mai serioase care revin viitorilor absolvenți ai acestui institut, cît și dascălilor lor. Prof. ing. Attila Palfalvy, rectorul acestui așezămînt de învățămînt superior, ne-a furnizat date suplimentare privind desfășurarea acțiunii de integrare, specificul ei.

— Sîntem corelați direct cu creșterea puterii industriale a orașului și județului nostru. Pentru cea mai mare parte a obiectivelor existente am putut oferi o acoperire corespunzătoare, întrucît aci există, constituite ca atare și recunoscute pe plan național și internațional, cîteva „școli", cum este cea de metalurgie a pulberilor, ilustrată de prof. emerit Alexandru Domșa, de pildă (și de însuși A. Palfalvy, am adăuga noi), sau cea de betoane al cărei reprezentant este prof. ing. Mircea Mihăilescu, și unele mai tinere, dar puternice, ca aceea de electrotehnică preocupată și consacrată în problematica motoarelor electrice pas cu pas, care la Expoziția internațională de la Bruxelles a și obținut Medalia de aur, școală unde s-a impus prof. ing. Arpad Kelemen. Dar iată că ni se pun noi probleme ivite, mai ales, odată cu edificarea la Cluj-Napoca a Întreprinderii de utilaj greu în care 70% din activități privesc prelucrările la cald. Prima consecință a fost înființarea unei filiale a Institutului de cercetări și proiectări tehnologice pentru sectoarele calde, în cadrul căreia studenții și-au început practica, încă de anul trecut, cînd s-au și încheiat primele contracte, deocamdată cu cadrele didactice. O altă filială a Institutului de proiectare și automatizare din București funcționează în cadrul facultății noastre de electrotehnică, deoarece s-a avut în vedere crearea noii industrii electrotehnice clujene, ceea ce a însemnat un nou prilej de contact nemijlocit al cadrelor profesorale și al studenților cu cercetarea și producția specifice acestei ramuri. Sigur că acesta este aspectul care ne interesează cel mai mult, dar — de ce să n-o spunem? — nici

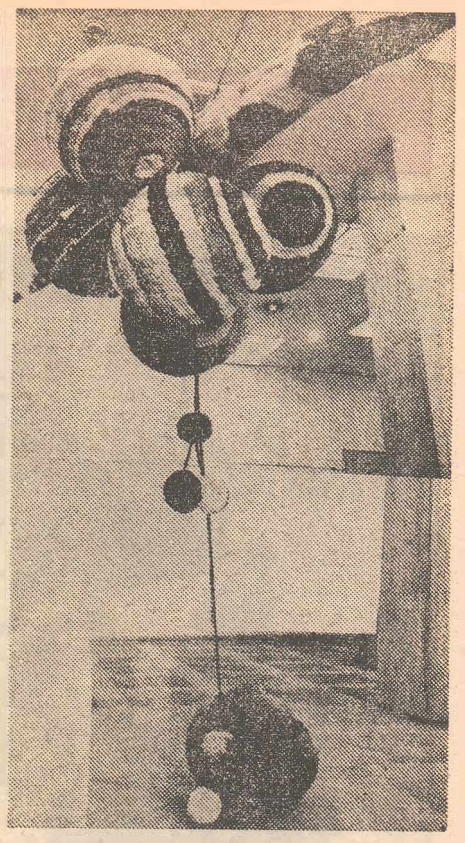

ANA LUPAȘ: Mașină de zburat în zi de sărbătoare

partea materială nu mi se pare de neglijat, chiar dacă angajamentul nostru din 1976 a fost mai modest.

— Ce vi se pare specific în orientarea avută în vedere aci în domeniul integrării, acțiune destul de nouă pentru a se putea vorbi chiar și despre unele neîmpliniri?

— Intenția fidel urmărită ca producția atelierelor să se îndrepte, în special, spre realizarea de prototipuri după concepție proprie, adică ceea ce gîndim, să și realizăm tot noi. Aceasta nu ne împiedică să și preluăm în mod direct unele sarcini de la întreprinderi și să le ducem pînă la capăt, în special în ceea ce privește asimilarea de produse noi, eliminarea importului, avizări de investiții și omologări, participări în consilii tehnico-economice.

— Care sînt întreprinderile cu care colaborați?

— Lista este foarte lungă. Voi preciza că ea nu se limitează la unitățile industriale ale orașului și județului ci se extinde și dincolo de limitele geografice respective. Lucrăm și cu „Unio" Satu Mare și cu „Electroaparataj" București și cu I.M.M.R. Zlatna, cu diverse trusturi de construcții industriale din chimie și din alte ramuri. Dealtfel, Asociația studenților comuniști din facultățile de electrotehnică și construcții a cucerit primul loc în concursul „Fiecare asociație, colectiv de educație prin muncă și pentru muncă a studenților". Vedeți, noi am scăzut numărul contractelor în 1976 față de anii precedenți, ceea ce unora li s-ar părea un fapt negativ, dar am crescut valoarea cu cîteva milioane, ceea ce noi considerăm mai important.

— Cum se reflectă în viața personală a studenților aceste realizări?

— În mod foarte divers, cu respectarea prevederilor legale. Nu mai amintesc despre condițiile de cazare în cămine și celelalte, deși tentat sînt să spun măcar că în Clujul-culinar cantina institutului nostru deține un loc fruntaș. Decretul nr. 14 prevede și un beneficiu material provenit din manoperă iar cei mai vrednici încasează chiar și cîte o mie de lei pe lună. Unii au beneficiat de frumoase excursii, pe timp de 14 zile, în țară, iar alții s-au deplasat și în străinătate, ca urmare a faptului că s-au remarcat în acțiunea de integrare. Un număr de 23 de studenți au fost invitați, anul trecut, în R.F.G. de către Academia germană (cei de la facultățile de mecanică și electrotehnică). Anul acesta, alți 25 de studenți, de la Construcții de data asta, vor merge peste hotare. Am răsplătit prin cărți de specialitate și de beletristică pe alți merituoși. Am avut peste 20 000 de lei la dispoziție. La simpozionul de la Varna, de anul trecut, studenții clujeni au fost laureați. Anul acesta ne vom prezenta la Cracovia. Sînt satisfacții pe care generația mea, cel puțin, nu le-a putut cunoaște. Nu mai sîntem ca ceilalți înaintași ai noștri, undeva foarte sus, la inexpugnabila catedră, ci mai aproape de studenți, de copiii noștri, și ne trăim o nouă tinerețe alături de ei, o tinerețe mai frumoasă tocmai pentru că părea ireversibilă.

EMANUEL VALERIU ■

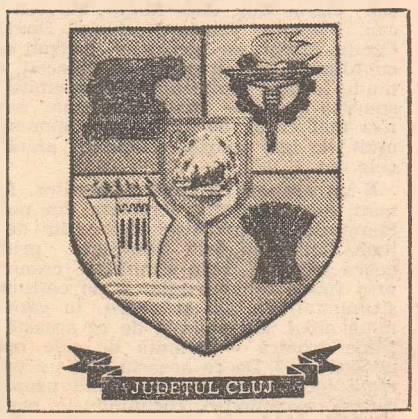

La Borşa, ca pretutindeni, „Cîntarea României" înseamnă şi cîntec, şi, desigur, şi muncă

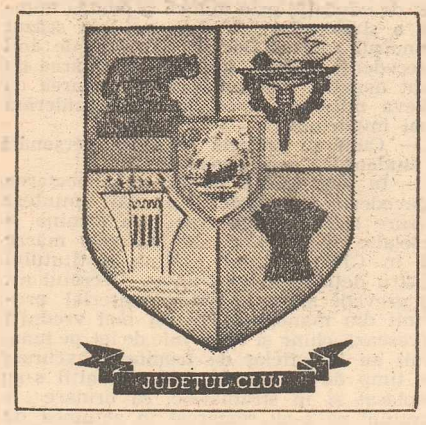

În serile lungi ale iernii, ale ultimei ierni, în satul Ciumăfaia, comuna Borşa, judeţul Cluj, opt ţărănci, opt femei ale locului trecute de prima lor tinereţe, au întreprins un lucru care n-ar trebui să ne mire, care totuşi ne tulbură. Lucrul acesta al lor a început odată cu iarna, cu primii fulgi, a trecut prin zilele satului, prin nopţi mai ales, ca o lumină de taină, ca un fir scump dintr-o ţesătură miraculoasă, mai mult a timpului decît a mîinilor, sfîrşindu-se odată cu primăvara, în prag de martie. Lucrul mîinilor celor opt s-a sfîrşit în anotimpul serafic al ghioceilor, cînd, ca şi iarna, lumea încă rămîne în basm, în regimul mirărilor sau al inocenţei, sub dominaţia albului, a culorii albe, care provoacă metamorfoza tuturor tonurilor spre angelic şi cast. Angelic, cast este şi lucrul celor opt femei.

Cele opt sînt Nastasia Rus, Maria Crişan, Maria Rus, Ana Morar, Raveca Mocan, Eugenia Jecan, Nastasia Domocoş, Cecilia Morar, iar lucrul lor, început odată cu fulgii şi sfîrşit odată cu ghioceii, ocupîndu-le deci multe nopţi, a însemnat opt superbe costume naţionale, cum nimeni n-a mai cusut de mult, cum nimeni, de mult, nu mai poartă. Nimeni, afară de cele opt.

E un costum cu totul tulburător, fascinant, acest veşmînt femeiesc din podişul Someşului, asemănător costumului de Sălişte, impunînd prin sobrietate, prin rigoare stilistică, prin simplitate cromatică, prin fineţe ornamentală. E un costum ieşit numai din alb şi negru, în care domină albul. De unde şi de ce această opţiune arhaică — reluată de cele opt — pentru alb ? De ce această culoare consacrată tocmai costumului, cînd uzualul o refuză, maculînd-o, corupîndu-i candoarea ? Să fi răspuns această opţiune henoteismului geto-dacic, conferind grupului purtător o anume noblеţe sacerdotală între celelalte noroade vechi ? Să fi semnificat culoarea albă un anume incontingent al grupului purtător cu imediatul, cu teluricul, cu accidentalul — natural sau istoric — reprezentat prin celelalte culori ?

Sintem, aici, în satul celor opt femei, într-o aşezare străveche, cu firul vieţii deturnat adesea de accidente de tot felul. Sat străvechi, dar cu momente de cristalizare istorică decisivă puţin numeroase, cel puţin la prima privire, fiind suspendate la intervale mari de timp, nu prin absenţa lor, ci prin absenţa documentelor care să le ateste. „Nu s-au găsit, spune monografia comunei (o monografie de cîteva file dactilografiate, alcătuită de un grup de profesori ai şcolii de 10 ani) documente din care să se poată şti precis vechimea satului Borşa şi a satelor aparţinătoare Giula şi Ciumăfaia". Documentele, cîte au fost, au fost distruse, le-au ars năvălitorii, le-au furat ocupanţii vremelnici, crezîndu-se că fără ele istoria o să tacă, crezîndu-se că fără ele timpul acestor locuri n-o să mai aibă chip. Cîte ceva, totuşi, se ştie. Se ştie, de pildă, din mărturiile cronicarului Hodor Karoly, că, înainte de anul 937, aceste locuri erau stăpînite de oameni vechi, că ungurii, descinzînd aici, au găsit o populaţie de păstori pe care slavii o numiseră „Vlacha", se ştie că oamenii locului au rămas neclintiţi aici, păstrîndu-şi limba, portul şi datinile, rezistînd năvălirilor, rezistînd încercărilor de tot felul (printre altele, aceleaşi mărturii pomenesc o grozavă holeră care, la 1 245, „seceră sute de vieţi"), îndurînd asuprirea baronilor Bamffi (stăpînii satului, din 1 337), făcînd ei înşişi istorie, nu lăturalnică, ci cu majusculă. Ţăranii români şi maghiari din Borşa au luat, spune cronica, „parte fierbinte" la răscoala de la Bobîlna, din 1 437, tot ei, la 1 848, au fost „printre primii din Transilvania care au cerut desfiinţarea clăcii". „La data de 19 noiembrie s-au tras clopotele de la biserica românească, iar populaţia adunată în curtea baronului devastează clădirea ; tot atunci se devastează şi se aprind curţile boiereşti pe toată valea Borşei"... Legitimarea în timp, în ciuda precarităţii mărturiilor, nu şi-a spus încă ultimul cuvînt. Cercetări recente au descoperit, de pildă, la Ciumăfaia, o „vila rustica", aparţinînd unui proprietar roman. Mărturiile, totuşi, rămîn încă puţine, cercetătorii acestor locuri, inclusiv dascălii şcolii de 10 ani, văzîndu-se siliţi să extragă materia definirii istorice de oriunde, din referinţa vecină, din consemnarea întîmplătoare, din refracţia concavă sau convexă a simpatiilor ori idiosincraziilor lăturalnice. Cînd, de fapt, posedăm (şi posedă şi Borşa, ca orice sat românesc, ba poate mai mult ca altele !) documente originare ale prezenţei noastre aici, documente care sînt lîngă noi, care fac parte din viaţa noastră, măsurind direct o dimensiune istorică vie, cu rădăcini ce se pierd în timp !

Un astfel de document este portul omului, straiul lui. El e mai mult decît un document, el este, şi mai cu seamă a fost, un factor al permanenţei, el nu s-a lepădat, nu s-a trădat, nu s-a prefăcut niciodată, abandonarea sau prefacerea lui însemnînd, pentru omul locului, pierderea personalităţii, degradarea civică, anularea insului ca ins şi a neamului ca neam. El, acest strai, este, şi mai cu seamă a fost, elementul esenţial al etnicului, elementul care deosebeşte o comunitate de alta, mai durabil decît unele elemente ale credinţei, uneori chiar ale limbii. Formaţiunile militare dace (unele, desigur, provenind chiar din aceste plaiuri someşene, din inima Daciei), transformate în ale romane, poartă cu ele în Italia, în Britania sau Mesopotamia, oriunde sînt trimise să lupte, nu numai drapelul-dragon sau cuţitul încovoiat, dar şi aceleaşi costume. Costumul sau portul, observa un cercetător, transcede generaţia, el dă verticalitate, în vreme, neamului, el guvernează, dealtfel, şi viaţa internă, intimă a grupului, a familiei, apoi a insului care primeşte succesiv investirea unor privilegii prin însemne sau elemente vestimentare simbolice (precum, la Borşa sau în alte sate transilvănene, trecerea fetei, cînd devine nevastă, de la găteala capului cu „cîrpă de catifea" la găteala cu „cîrpă neagră").

Revenind la cele opt femei din Ciumăfaia Borşei, revenim la cele ce spuneam la începutul acestor rînduri : că lucrul lor, deşi n-ar trebui să ne mire, ne miră totuşi şi ne tulbură. Ne tulbură, fiindcă la Borşa, ca pretutindeni, portul tradiţional dispare, se pierde, într-o epocă în care modernizarea satului, urbanizarea lui fac firesti, într-un fel chiar legitime, astfel de pierderi, ecoul lor rămînînd doar sub sticla muzeelor sau în rezervaţii supravegheate de artă. Cine, în iarna aceasta, în albe nopţi lungi, suspendate parcă dincolo de istorie, de timp, de civilizaţie, ca nişte oaze de rafinament şi de neclintire, şi-a mai cusut, pe aici, straie precum cele ale strămoşilor ? Doar ele, doar cele opt. Cine mai poartă astfel de veşminte ? Doar ele, doar cele opt, şi încă vreo doi sau trei bătrîni. Cîte costume populare, de fapt, mai sînt în sat ? Foarte puţine, ni se spune, mai au doar nişte bătrîni, şi bătrînii, cînd mor, se îngroapă cu ele. Straie mîndre şi vechi, capodopere de mireasmă şi har, putrezesc sub crucile cimitirului. Sub cruci negre de lemn, sub cruci albe de piatră, ce reproduc în aeternis dominantele de culoare ale costumului de demult.

Printre cei cîţiva bătrîni care-şi păstrează portul, cioarecii albi şi cămaşa albă, ieşind cu ele „în lume", este, la Borşa, moş Dumitru Giurgea, om de 93 de ani. Dar moş Giurgea, ne spune primarul Alexandru Rus, este „un caz". Este el însuşi, prin vîrsta lui, prin verdeaţa sau fălnicia cu care şi-o poartă, ca şi prin năste „ciudăţenii" (una din ele fiind chiar portul străbun cu care „iese în lume"), un fel de om în afara timpului. El locuieşte în afară de sat, în afară de vatra şi timpul lui, într-o casă stingheră, care n-are în juru-i decît cîmpia. E singur, deşi are opt copii, dar feciorii i-s de mult plecaţi din sat, toţi au ajuns, spune primarul, „oameni mari", unul din dînşii, Ion, e directorul general al Uzinei „Unirea" din Cluj-Napoca, toţi vin regulat să-l vadă, „nu-i duminică să nu vină unul", dar în rest bătrînul e singur. Feciorii l-au chemat la ei, dar i-a respins. A vrut să rămînă în sat, la casa lui şi la portul lui. La 93 de ani stă singur, îşi vede singur de casă, de livada de pomi şi de peticul lui de vie şi, zilnic, trăgîndu-şi pe el cioarecii şi dulama străbună, bate drumul în sat, pe jos, cale de cîţiva kilometri, bea o ţuică şi, cînd e vesel, stă de vorbă cu oamenii, le mai zice şi-un cîntec din cele vechi, fiind încă, la cei 93 de ani ai lui, un om cu sînge fierbinte, aprig şi pohtitor de viaţă. Cel puţin aşa mi-l descrie primarul Rus (bărbatul Nastasiei, una din cele opt), ce, pe deasupra, ne mai spune că-i şi „un bătrîn frumos", bine clădit, cu ochii limpezi, doar cu obrazul lucrat de ani. „Uitaţi-l !", zice, arătîndu-l pe geamul primăriei. Dumitru Giurgea trece pe uliţă, ne-a văzut şi el, se opreşte o clipă, îşi scoate căciula. Părul alb îi cade în plete pe umerii albi ai dimiei, pare descins de-a dreptul din basmul descălecatelor. Faţa-i severă, lucrată adînc de timp, e o geometrie de linii ascuţite şi reci, în care viu e doar duhul.

Acesta e Dumitru Giurgea, omul cel mai bătrîn al Borşei, care prin tot şi prin toate, inclusiv prin veşmîntul străbun cu care „iese în lume", este „un caz", un original, deşi povestea lui, pe o altă coordonată, se include celei a satului, simbolizînd-o. Sintem într-un sat în care, ca-n multe altele, lumea a-mbătrînit, timpul a-mbătrînit, cei tineri pleacă, mulţi s-au făcut muncitori la Cluj-Napoca, locuiesc acolo, alţii, cîteva sute, sînt navetişti, sînt deci ai satului doar nopţile. Vîrsta medie a borşenilor, la ceasul de faţă, trece de patru decenii, bate spre cinci, e deci, e vîrstă a iernii, a căruntеţii, a izolării şi a tăcerii, compensaţia primăverii e săracă, explozia ei de viaţă e scurtă, fără putere, năvala de mici zburdalnici a copiilor s-a restrîns, pajiştea vremii rămîne goală. Într-un sat cum e Giula, de pildă, rămas mai mult al bătrînilor, cu marea majoritate a tinerilor plecaţi, nu s-a născut, în anul 1975, decît un singur copil. La toamnă, ne spune profesorul Grigore Boroş, directorul coordonator al şcolilor Borşei, şcoala din Giula îşi va desfiinţa clasa a cincea, mutîndu-i pe cei patru copii ai ei în satul vecin, la Ciumăfaia. Borşa, cu toate cătunele ei, s-a transformat şi se transformă tot mai mult într-o anexă sau o rezervă, într-un sat-dormitor sau sat-anticameră a oraşului, inaugurîndu-şi un nou destin, continuîndu-şi desenul ei în istorie într-un alt chip, rescriindu-l de fapt, cu alte linii.

Ce sentiment tulburător de ţară încheiată, ce sentiment, şi mai tulburător, de lume falnică, falnic întemeiată în fruntariile sale spirituale ! Mai mult decît orgoliul istoriei, ducîndu-şi pînă la ultima consecinţă destinul îmbrăcat în straiul strămoşilor, acest sentiment ţi-l dă, prin tot şi prin toate, satul de azi, cu întîmplările lui de azi. Aceste întîmplări sînt stufoase (prin vastele lor implicaţii în viaţa omului), labirintice (prin dificultatea cercetătorului din afară de a se orienta în ele), sufocante (prin iminenţa cu care-şi pretind rezolvările), surprinzătoare prin ritm, neobişnuit de fertile prin consecinţe. Despre ce este vorba ? Este vorba întîi de toate de întîmplările muncii, de rolul muncii, de ce înseamnă — de ce mai înseamnă ! — munca, adică relaţia omului cu pămîntul, într-un sat care nu mai e „sat", cel puţin în înţelesul clasic al termenului. Într-un sat care nu mai e „sat", ci o rezervă sau o anticameră a oraşului, într-un sat cu populaţia în descreştere (împuţinată, spune monografia amintită mai sus, cu 700 de suflete într-un deceniu !), într-un sat din care tinerii pleacă, în care rămîn doar bătrînii, C.A.P.-ul e printre cele mai bune ale judeţului. Vasile Cotîrlă, preşedintele C.A.P., are în mapa cu care se va duce la Bucureşti, la Congresul consiliilor de conducere ale unităţilor agricole socialiste, al întregii ţărănimi, un dosar cu cifre şi date care, replantate în locurile lor de origine, adică pe dealurile şi văile satului, compun o geografie a muncii de o amploare şi o intensitate care, ades, surprind. Pe un pămînt deluros şi rece, se scot, ni se spune, „recolte comparabile cu ale luncilor", mecanizarea fiind intensivă, deşi nu într-atît încît să preia integral efortul omului. Se mai munceşte, pe aceste dealuri abrupte, şi cu caii, se mai pun în jug, în campanii, şi bivolіţele, se mai folosesc, la transportul finului, şi măgarii. Se folosesc, lîngă tractoare, plugurile, lîngă combine secerile, iar cei ce le folosesc sînt şi bătrînii, dar şi tinerii. Tinerii, cînd se întorc de la Cluj-Napoca, de la fabrică, iau sapa din mîinile ostenite ale bătrînilor, duc mai departe ce începuseră ceilalţi,

muncesc astfel nu o viață, ci două, una la fabrică, una la cimp, de aici multele și stufoasele întîmplări ale acestei vieți, ale îndoitei lor vieți, și, cînd această îndoită viață a lor ajunge la părul alb, deci la vîrsta de astăzi a satului, ei redevin ai satului. Pensionari ai fabricilor, zeci de bătrîni se slobozesc anual la vatră și, slobozindu-se, se reintegrează ei, existenței ei, legilor ei și cerințelor ei, muncilor obștii, gospodăriei obștii. Man Iuliu, pensionar, fost muncitor la Sibiu, face sudură în atelierul de construcții al C.A.P.-ului. Ion Mărginean, de 75 de ani, Vasile Mărginean, de 72, lucrează la cimp, la cultura mare. Copiii lor muncesc la oraș, unii vin serile acasă, alții nu, cei ce vin trebuie să muncească și-n locul celor plecați, să-i suplinească, să suprapună într-o viață cele două vieți, nici una din ele ușoară. Satul, pentru cel picat prima oară în el, pare aflat într-o veșnică goană, într-o perpetuă criză de timp, sufocat de multiple solicitări, angajat într-o mie și una de treburi. Apropierea Congresului țărănimii a ridicat și aici, ca pretutindeni, toate preocupările muncii, ale creației și ale vieții în major, a intensificat toate ritmurile, a făcut arzătoare o serie de probleme ale producției, ale gospodăriei obștești, ale edilității, accentuînd impresia de care vorbeam, cea a satului care trebuie, clipă de clipă, să facă o mie și unul de lucruri. Și face. Face recolte mari, face operă de economie, de construcție, de civilizație, de cultură, ridică mari edificii obștești, de la școli și spital la magazine moderne, de la brutărie la cinema, de la cămin cultural la baie publică, de la aducțiune de apă la electrificare totală, de la parc comunal de zece hectare, cu scenă pentru spectacole în aer liber, la baze sportive, de la blocuri de locuințe la început de termoficare, de la „serviciile" de tot felul la piață săptămînală cu incinta pavată și mese-tarabe din placă mozaicată, și, lîngă toate, case frumoase, case de piatră, case de dăruire, unele, cele mai noi, compunînd chiar o stradă întreagă, „Strada nouă", ca o prefigurare a satului viitorului. A satului care, ca anticameră sau ca rezervă a orașului, trăind viața orașului, deschizîndu-se spre tumultul acestuia, va rămîne totuși aici, pe pămîntul lui și în ființa lui. El va trece astfel, transformat în priveliște, dar intact în structurile lui adînci, în viitor, deși viitorul se îndepărtează de trecut, de structuri, cu viteze cosmice. Viteze care sînt ale orașului, ale acestui veac. Viteze pe care ei, oamenii Borșei, le accelerează, la rîndu-le, prin munca lor, prin viața lor plină, bogată, agitată, intensă, aflată într-o veșnică criză de timp.

În această criză de timp a satului, opt femei ale Ciumăfaiei, făcînd din nopțile iernii niște oaze suspendate dincolo de istorie, de mișcare, și-au măiestrit niște straie precum cele ce se purtau acum un veac, cînd lumea nu se grăbea, cînd viața nu se grăbea.

În această criză de timp a satului, opt femei, care nu-s doar neveste, ci femei muncitoare, membre ale cooperativei agricole (una din ele, Nastasia Domocoș, este și șefă de echipă), și-au găsit timp, în timp ce-și coseau costumele, să facă, pe lîngă arta costumului, și teatru. Adică ele, cele opt, au alcătuit o echipă de teatru, ba, mai mult, au compus și o piesă, o istoricară morală inspirată de întîmplări din sat, cu titlul „Comoara din cufăr", pe care au prezentat-o pe scenele Ciumăfaiei, Giulei și Borșei, apoi pe ale altor sate și, ultima oară, la Cluj-Napoca, la faza județeană a „Cîntării României", „Teatrul țesceris" din Ciumăfaia Borșei nu-i, ca formulă artistică, o noutate, este totuși o raritate, este, în plus, o manifestare de artă pur românească, nesemnalată încă aiurea. A descoperit-o D. Gusti, cu prilejul cercetărilor monografice întreprinse în satul Șanț (județul Bistrița-Năsăud), descriind-o ca pe o primă verigă de legătură între formele de expresie folclorică și cele ale spectacolului zis „cult".

Purtătorii acestei „verigi" de artă, țărani-autori și țărani-interpreți, vin, deci, spre spectacolul „cult" din plin folclor, așezîndu-și fără orgoliu prețioasa (uneori genială !) încărcătură în culisele artei moderne, aducînd astfel aproape de noi un spirit viu al veacurilor, ridicat, pe treptele personalității celor ce-l colportează, la strălucire. Aducînd pe scenă niște întîmplări din sat, pe care le-au dezbătut, le-au „recreat", le-au „aranjat" într-un rost dramatic, interpreții devin, fiecare, creatorii propriului rol, îmbogățindu-l de la un spectacol la altul, improvizînd, șlefuind, schimbînd, rotunjind o creație colectivă în care aportul insului — al fiecăruia dintre autorii-actori — este esențial. În plus, ei valorifică o zonă a folclorului mai puțin cercetată, cea a snoavelor ilicite, a ghicitorilor, a zicalelor, a poreclelor, a umorului negru, a jocului gratuit de cuvinte, apocrife pentru manual, zonă în care s-au concentrat filoane de o rară bogăție, pure prin arhicristalizarea lor, zonă în care s-au patentat tehnici artistice nefructificate decît arar. Spre acest univers a sondat, cîndva, doar Anton Pann. L-a valorificat tangent, pentru uz ocazional, Ion Creangă. L-a adus în spectacol, inspirat de „teatrul neșcris" din Șanț, Victor Ion Popa, într-o piesă improvizată pe scena Teatrului Muncitoresc din București, în preajma ultimului război mondial. L-au ignorat, bineînțeles, folcloriștii, dintr-o falsă pudoare estetică, transformată în frînă a cunoașterii.

La spectacolele celor opt femei din Ciumăfaia vine, ni se spune, „lume multă". Chiar vine ?, îl întrebăm pe profesorul Boroș, directorul școlii de 10 ani. Chiar vine !, ne confimă el. Spectatorii-țărani se recunosc în personajele de pe scenă, care-s chiar ei, văzuți cu chiar ochii lor, și, evident, pe un astfel de sol, pe o astfel de temelie a adevărului epic, piciorul atenției și al curiozității omului calcă plin, lăsînd o urmă din cele mai expresive. Și mai e, continuă profesorul Boroș, un aspect care ține de viața de astăzi a satului, de marile ei transformări, mai cu seamă pe planul spiritual. Cîndva, crede profesorul Boroș, astfel de „opere țărănești" ar fi fost mai puțin gustate, publicul țărănesc ducînd el însuși un „trai folcloric", „trăind" folclorul, ceea ce astăzi nu se mai întîmplă. Mentalitatea transformată a satului, intelectualizarea lui prin cultura nouă de tip citadin evaluează altfel folclorul, îl redescoperă, deschid spre el alte antene. Într-un fel, încheie profesorul, se întîmplă asa cum s-a întîmplat cu Creangă, a cărui operă, cum spuneau Sadoveanu, Ibrăileanu sau G. Călinescu, era mai mult pe placul intelectualilor, țăranii apropiindu-și-o mai tîrziu.

Important este însă, peste toate, că aici, la Borșa, într-un sat care viețuiește în umbra și sub ispita de viață a unui mare oraș, arta rămîne, ca și munca, un factor al permanenței, un vehicul de conservare a acelor valori perene, cărămizi genetice ale ființei obștii, cu care satul trece, frumos și intact, în mîine.

ILIE PURCARU

Țara pădurilor de fag

Nu v-am vorbit despre languste, despre anghinare, despre merlucius și peștele spadă.
Am iubit pădurile primăvara, pădurarii, tăietorii de lemne, forestierii, unde
simțeam mirosul fibrei de lemn, eram fericit. În preajma marilor
ferăstraie circulare întîrziam cu plăcere, vînturînd rumegușul în palme,
această făină a nimănui, pînă cînd ceilalți mă strigau grăbiți, lasă, mai venim noi
pe aici, lasă.

N-am locuit într-un castel cu ifose, într-un turn lunatic, într-o vilă ascunsă
de iederă, într-o grădină împrejmuită de tuie de trandafiri și gardenii ;
la gatere mi-ar fi plăcut să rămîn, la flotațiile-acelea răbdătoare, la
imensele site, unde se spală înțelesul lumii de mil și nisipuri, pînă
cînd toate cuvintele ies strălucitoare, cristaline și exacte.

Chiar dacă n-am tăiat niciodată un brad argintiu, prăbușindu-se-ntr-un vuiet uriaș,
de candelabru zdrobit dictîndu-și într-o clipă testamentul văzduhului și țărinii :
„las moștenire acest pămînt pietros urmașilor mei", mă trag din țara pădurilor
de fag și, iată, scutul peste această foaie de ziar,
care înseamnă moartea unei crengi de brad, o ramură vie,
plină de perle de rouă și miros de pădure, să vă lumineze
obrazul de o copilăroasă bucurie"

ADRIAN POPESCU

Fotografii de ION PREDOȘANU

Anchetă socială

Mîndră-i piața Clujului!

După chiar expresia lui Teodor Crișan, șeful Administrației piețelor din Cluj-Napoca, Piața Mihai Viteazu, piața centrală a orașului de fapt, este „sufocant de bună". Ceea ce însă nu înseamnă că în orașul de pe Someș se află o singură piață, lucru care ar fi fost greu de acceptat — chiar dacă în Piața Mihai Viteazu se vinde și se cumpără cam în jur de 70 la sută din comerțul zilnic al piețelor clujene. „Asta e mai ales din cauza tradiției — este de părere Teodor Crișan. Știind că e piață foarte bună, toată lumea vine să cumpere numai de aici. Trebuie însă să știți că lucrurile se vor schimba, adică în sensul că piața va fi tot așa de bogată, dar vor mai fi și altele, la fel de bine aprovizionate, pe care le amenajăm acum". În momentul de față municipiul Cluj-Napoca posedă cinci piețe : Mihai Viteazu, T. Cipariu, Iris, Mărăști și „14 Iulie". Despre ultima dintre ele administratorul piețelor nu știe decît că este o piață fără vad comercial, aflată într-un cartier care posedă și o stradă cu același nume, dar care se va muta mai aproape de un complex de comerț, în cartierul cel nou numit „Grigorescu".

Piața Mărăști se va desființa în curînd, mai exact în chiar cursul lunii aprilie, întrucît cartierul a crescut remarcabil și „piețișoara" a rămas mult în urma cerințelor. Urmează să se construiască un mare complex comercial, dotat cu tot ce-i trebuie.

Revenind în Piața Mihai Viteazu, aflăm că și aici este prevăzută construcția unei hale comerciale care urmează să fie dată în folosință chiar anul viitor, prinsă fiind dealtfel în planul național de dezvoltare a sectorului de față. În plin sezon (lucru care se întîmplă însă începînd cu lunile august-septembrie, adică odată cu strîngerea recoltelor desigur) aici își găsesc loc între șase și șapte sute de producători individuali, de țărani cum se obișnuia nu demult să li se spună. În același plin sezon, pot fi și zece, și cincisprezece mii de cumpărători — de gospodine sau bărbați-gospodine, îndeletnicindu-se de dimineața pînă noaptea cu tîrguielile. De fapt, la Cluj-Napoca verbul **a te tîrgui** s-ar cuveni să fie schimbat cu un altul, mai practic, întrucît cel dinainte implică acțiunea de „tîrguială", de discuție pro și contra unui anume preț, cel stabilit de omul care vinde. Or, prețul din piețele clujene se află stabilit, și chiar stabilit bine de către o comisie pe deplin însărcinată cu treaba respectivă, care se conduce dealtfel exact după normativele în vigoare. „Acum, sigur că ar mai fi existat și ceva producători care să încerce să nu respecte prețurile oficiale, de stat — zice Teodor Crișan. Știți, se mai întîmplă : tu susții un preț, dar producătorul ascunde marfa sub tarabă și nu vinde decît cu cît îi convine lui. Riscă desigur o amendă bunicică, dar cel mai bun mijloc rămîne tot acela al aprovizionării corespunzătoare a magazinelor de stat cu aceleași produse, lucru care în ultima vreme se chiar întîmplă în acest fel. Și atunci, nimănui nu-i mai dă mîna să scumpească marfa — pentru că nu o mai vinde !"

Fiind însă martie-aprilie, adică pur și simplu început de sezon, n-am găsit prin piață decît vreo două sute de producători individuali, aceștia urmînd să vîndă, ni s-a spus, la cei cam 300—400 de cumpărători ai zilei respective. Am găsit însă o adevărată abundență de produse, așa-zise de sezon : salată verde, ceapă, cartofi, spanac, gulii, pătrunjel, mere, ridichi, urzici, morcovi, ouă, apoi lactate de toate felurile, telemea, caș, brînză de vacă și așa mai departe, dar și carne de miel, și chiar alte feluri de carne — atît în sectorul „pieței libere", acela al țăranilor, cît și în sectorul de stat, lucru care, cum s-a spus mai înainte, asigură o certă stabilitate a prețurilor. Și totuși, se știe, județul Cluj nu are o pondere agricolă, nu posedă structura **de bază** necesară pieței decît într-o măsură destul de mică. Într-un județ cu o pondere industrială însemnată, dar și lipsit în general de terenuri roditoare de cea mai bună calitate, abundența semnalată în piață, într-o zi altfel obișnuită a săptămînii, este cu atît mai mult de remarcat. Producătorii vin însă cu verdețuri de la Oradea, cu zarzavaturi de la Turda, cu cartofi din Harghita sau Covasna, cu ardei și conopidă din Arad, apoi, mai cu seamă spre toamnă, cu pepeni galbeni din Mureș, cu pepeni verzi tocmai din Tecuci, Galați, cu usturoi și din nou pepeni din Oltenia. „Vara, ne mai spune Teodor Crișan, majoritatea produselor din piață sînt venite din afara județului. Pentru transport, producătorii veniți din alte județe mai capătă cinci la sută față de prețurile stabilite în mercuriale, fiindcă, desigur, drumul costă. Și, uite așa, vara mai ales, prin piața noastră vînd mai muit munteni, ceea ce însă nu-i deloc rău, după cum oricine poate vedea." Și producătorii vin, pentru că, dacă n-ar fi mulțumiți, și-ar schimba poate locul de desfacere. Piața de la Cluj-Napoca rămîne însă mîndră — adică bogată în produse, dar bogată și-n cumpărători, aici realizîndu-se zilnic în jur de 40 000 de lei vînzare, iar în plin sezon chiar peste suta de mii.

Acestea fiind zise, să nu încheiem înainte de a preciza că ponderea Pieței Mihai Viteazu în perimetrul vînzărilor de tarabă din Cluj-Napoca va fi, nu peste multă vreme, serios contestată. În noile cartiere clujene Mănăștur (90 000 de locuitori în final) și Gheorgheni (50 000 locuitori) au început deja să se amenajeze două piețe : Flora și Hermes. Vadul comercial în care vor fi amplasate este cît se poate de bun, astfel încît atît o serie de producători, cît și cumpărătorii aflați cu casa în chiar cartierele cu pricina vor prefera noile piețe. În ceea ce-i privește, opțiunea lor este de înțeles. În ceea ce ne privește, concluzia e clară : piața, sau piețele, dacă vreți, municipiului Cluj-Napoca sînt aproape exemplare, adică sînt pline de marfă, împodobite precum o mîndră mireasă așezată cu cinste în fruntea alaiului de nuntași.

DUMITRU GRAUR

Rubrica mea

Snobul

Snobul este o specie ce se dorește rară a societăților moderne. Presupunem însă că și în vechime el n-a lipsit, mai ales în epocile de civilizație crepusculară, cum ar fi fost, după Verlaine, „Imperiul (roman, n.n.) la sfîrșitul decadenței", sau elenismul alexandrin. Dar ce este snobul ? În literatură și în artă, el afectează gustul pentru ce este mai singular și totuși ridicat pe scut de o minoritate de așa-ziși „pricepători" sau experți. Chiar dacă noua formulă de artă în sinea lui îl șochează, îi displace, sau pur și simplu nu-i sesizează sensul, el afectează o neprecupețită adeziune și se face, în cercul său restrins de amici, propagandistul noului. Snobul nu are prieteni, în înțelesul deplin al cuvîntului, pentru că vrea să pară rece și distant. De aceea am numit „amici" pe acei rari cunoscuți cu care snobul catadicsește să „freieze", adică pe care îi frecventează ca pe niște semeni, din aceeași specie a celor dificili în gusturi, numiți de poporul nostru „rîioși", iar afectația lor, de a se ține cu nasul sus, „rîie". Curioasă evoluție semantică a cuvîntului, care vizează pe cei, dintr-un motiv sau altul, nespălați, pe cînd snobul, fără a se lăsa confundat cu **dandy**-ul, încearcă să unească gustul său pentru ce e mai rar în literatură și artă cu o similară acurateță vestimentară și cu o ținută rigidă, protocolară.

Snobul român, în materie de proză, face pe entuziastul față de micile proze ale lui Urmuz, deși la primele lecturi i s-au părut de-a dreptul stupide. Alt mare prozator pentru snob este Mateiu I. Caragiale, cu toate că a citit foarte greu **Craii de Curtea Veche** și s-a întrebat la început ce au putut găsi admiratorii în acea povestire fără cap și fără coadă. În poezie, zeul snobului este Ion Barbu, din care îl atrage mai ales pitorescul balcanic, dar se sfiește să-și afișeze preferința pentru acest gen, spre a se declara, fără sinceritate, zelatorul ciclului **Joc secund**, adică al poeziei ermetice, din care nu înțelege o boabă, nici după lectura atentă a exegezei lui Tudor Vianu.

Într-un cuvînt, criteriul de admirație al snobului este unul de împrumut, iar nicidecum plăcerea francă pe care o simte în fața unei opere de artă. Snobul este un simulator care se autosugestionează în răspăr cu adevărata lui sensibilitate, care de obicei este comună. El se frustrează singur de plăceri reale, în schimbul iluziei că cele afectate i-ar conferi un prestigiu deosebit. În fond, snobul nu trăiește o viață proprie, ci urmărește să atragă atenția asupra lui, prin pozele ce și le impune. Snobul este mai mult de plîns decît de ris, deși ridicolul îl însoțește pas cu pas.

ȘERBAN CIOCULESCU

Faptele și vorbele

Cuvintele și rezistența materialelor

Știu că limba, odată construită, evoluează extrem de lent și nu se modifică după orînduirile sociale, așa cum credea Marr Sînt totuși evenimente care „crestează", aș cuteza să spun, cuvintele. După ce ai trăit anumite lucruri, ți-e oarecum greu să le rostești absolut la fel ca înainte. Iată, scriem adesea, versurile cutărui poet ne-au „cutremurat". Astăzi am senzația că exprimîndu-mă astfel folosesc cuvîntul cu prea multă ușurință. Ar trebui un vers care să ne răscolească ființa pînă în rărunchi, ca să am cugetul pe deplin împăcat întrebuințînd vechea formulă.

La fel, aruncam nu rareori blamul asupra unor cărți prost construite, numindu-le o grămadă de „moloz" verbal. Și de cuvîntul acesta ne sînt pline și nările și gîtlejul. Apoi s-a încărcat cu o semnificație sinistră (sub el au fost strivite atîtea vieți omenești), ca să nu reclame o utilizare mai prevăzătoare.

Zicea cîte unul, cînd voia să dea o turnură mai radicală frazei : „fisura raționamentului..." Cuvîntul, împrumutat din cîmpul tehnicii, și-a pierdut, cel puțin deocamdată, orice son aparte. E în toate gurile ; a intrat pînă și în niște bancuri. A resuscitat, cu alt înțeles, dar nu mai puțin terifiant, prin amenințarea ascunsă, vorba lui Alexandru Lăpușneanu : „pre mulți am să-i popesc și eu". O întrebare intervine frecvent între cunoscuți. „Și pe voi v-a popit ?"

În chip neprevăzut și-a pierdut forța cuvîntul „proptele". Pînă mai ieri poseda virtuți aproape magice. Acum, să te vezi „proptit" nu e nici un chilipir și faptul e departe de a-ți da o surizătoare siguranță. Pentru asta sună mai bine să spui că ai „spate".

A revenit la modă „structura", dar într-o accepție „terre à terre", fără „conotații" și „axe semantice". Interesează trivial schelăria clădirii. Fiecare vrea să știe cum stă cu „structura", dacă ea a rămas intactă sau a suferit avarii.

Mai glumind, mai reflectînd serios, voiam să ajung la următoarea idee : sînt fapte cu care nu e recomandabil ca vorbele să se joace. Altfel zis, în meseria noastră, a scrisului, cuvintele se cer cîntărite de două ori, ba și de zece ori. Acesta e betonul armat cu care noi lucrăm. Ne incumbă o obligație profesională elementară, să-i calculăm rezistența, astfel încît să nu ne surprindă nepregătiți o ridicare bruscă de seismicitate. Cel mai sigur fier e adevărul, curat, tăios, fără coaja ruginită a adjectivelor umflate. A risipi vorbe mari în fața suferinței, abnegației și solidarității, elocvente prin ele însele, înseamnă a amesteca deliberat cimentul cu praf și murdărie. Să nu ne mire pe urmă că nu face „priză".

Ca să reziste zguduirilor timpului, vorbele se cuvine să fie bine măsurate, să stea solid legate între ele. Am învățat că au rezistat cel mai bine stihiilor dezlănțuite construcțiile ori de o mare rigiditate, ori foarte elastice. Soluțiile bazate pe jumătăți de măsură s-au dovedit nenorocite.

Vorba, menită să dureze, stă grea și neclintită ca bolovanul, sau e flexibilă, dar de nefrînt, ca oțelul. Cuvintele de soiul acesta nu se găsesc pe toate drumurile. Fiți economi cu ele.

OV. S. CROHMĂLNICEANU

Cronica literară

C. Noica: „Despărțirea de Goethe"

Parțial, eseul lui C. Noica **Despărțirea de Goethe** (Ed. „Univers", 1977) ne era cunoscut dinainte. Revista clujeană **Tribuna** a publicat cu cîtva timp în urmă glosele despre **Faust**. Ne-a surprins, firește, punctul de vedere al autorului, mult deosebit de cel tradițional. Dar abia acum, cînd avem imaginea întregului, ne lămurim asupra sensului mai adînc al interpretării. «Despărțirea de Goethe», e fericit spus. Dincolo de atitudine (intelectual contestatară), presimțim dimensiunea pură, de întîmplare filozofică, a întreprinderii lui C. Noica. Nu de o transpunere seacă, erudită are parte aici Goethe. C. Noica degajă sensul viu al faptelor de cultură (primul capitol vorbește despre valorile tinereții, printre care și nemurirea) și atacă direct problema moștenirii goetheene. Ne dăm seama, Goethe nu e o figură de dicționar. În întîmpinarea sa vine o întreagă epocă și toată lumea modernă, cu aventura civilizației cu tot. În acest sens, pe la 1950 (cînd C. Noica și-a redactat lucrarea), apele se alesese-ră definitiv, încît pare îndreptățită o astfel de afirmație : „Veacul XX este... eroul cărții, deopotrivă cu Goethe".

Detașarea față de Goethe merge pînă la negație. Intenția este însă alta. O spune la un moment dat explicit: „Doar contestîndu-l pe Goethe îi măsori grandoarea". A contesta înseamnă pur și simplu a adînci. Așa cere metoda: cît negație, atîta afirmație, sau mai bine, negi pentru ca să poți afirma mai apoi cu temei. Despre Goethe ne-am obișnuit să ascultăm tot felul de truisme. Critica hagiografică îl numește convențional „Titanul de la Weimar", „Olimpianul" etc. C. Noica are dreptate: nu ne mai suride azi figura unui „Goethe muzeal". Și, mai ales, geniul se apără singur, dacă e nevoie. Goethe apare aici ca o forță a naturii, ca un fenomen originar. O explicație integrală nici nu se poate da. Discutînd concepția despre om și gîndire (două capitole distincte) nu avem sentimentul epuizării. Mai rămîne acel rest, numit de Noica „ireductibilul goethean".

Detașarea față de Goethe nu presupune și detașarea de sine. Eseul lui C. Noica e altceva decît o banală explicație. Autorul se implică la tot pasul cu fervoare. Și nu se implică oricum, ci ca „sine" obiectiv, fără vreo urmă de arbitrar. Aceasta e calea filozofică a oricărei interpretări. Filozofia începe acolo unde spiritul se întoarce asupră-și, zice Noica. De fapt, el se apropie mai mult decît alții de Goethe, fiindcă nu se uită pe sine. Rezultă un fel de jurnal filozofic. Introspecția se exteriorizează în disociații de nebănuită limpezime și forță de comunicare. Portretul umanistului e retușat nu doar în liniile sale exterioare. Am reținut antinomia dintre plastic și filozofic, dintre ochiul vizual și cel spiritual. Atracția lui Goethe pentru demonie e încă un aspect bine marcat. O privire atît de pătrunzătoare n-ar fi fost posibilă în afara oricărei afinități și îndeosebi fără a descoperi „sinele" profund, unificator de existențe. C. Noica scrie uneori despre Goethe ca despre ceva apropiat, numai al său.

Ultima parte, cea mai amplă, conține interpretarea din **Faust**. Desigur, un **Faust** fără de Faust (îl preferă pe Mefisto) e greu de acceptat. Am văzut însă care e rațiunea metodei lui Noica. Important e că din „nefilozofia" lui Goethe înveți să filozofezi. După cum din spulberarea prejudecății faustice (un loc comun al filozofiilor anterioare) înveți de-abia să prețuiești umanul, adică incomensurabilul. Se ridică C. Noica și împotriva excesului de tipologizare în filozofia culturii. Fausticul nedumerește fiindcă este în primul rînd o abstracție, un abuz al teoreticului. Spengler i se pare a fi „un profet minor". Nici timpul nostru socialist nu se află în concordanță cu fausticul : „Însuși spiritul revoluționar sub semnul căruia trăim nu s-a născut în stil faustic, ci printr-o viziune științifică și organizată, care vrea transformarea rațională a lumii și nu precipitarea ei iluzorie, de la o zi la alta, din era necesității în cea a libertății".

Deschiderea eseistică e surprinzătoare, dacă nu e chiar compromițătoare, la un filozof. Nu și la C. Noica. „Rostirea filozofică românească" îl preocupă în chip statornic și exemplar. Unii termeni pot fi existențiali. În realitate, nu imită nici o manieră ; nu e nici sartrian, nici heideggerian. Aproape cu aceleași cuvinte gînditorul român comunică altceva decît angoasa, teama etc. E firesc să ne întrebăm de unde vine seducția textelor lui C. Noica. Am remarcat la el că totul se întîmplă în jurul faptului elementar de a fi. Chiar analizînd **Faust**, adică literatură, nu face deloc referințe estetice, ci numai ontologice. Nimic nu încarcă inutil emoția și pornirea de a interoga existența cu gîndul cel mai curat. Știm, gîndirea multora se înfundă în concept. Aceștia nu mai gîndesc de mult lumea, ci doar ideile despre ea. Noica însuflețește noțiunile, reface calea primă către lucruri și viața interioară a spiritului. În locul semnificațiilor standardizate preferă nuanța, unicul. Mai consemnăm simțul limbii românești și talentul epic ieșit din comun.

Dar dincolo de pasiunea interpretării, pe C. Noica îl tentează gîndul construcției filozofice. Îl amintește undeva p Nietzsche cu ideea lui că nu trebuie să știm prea mult despre un lucru, numai cît trebuie pentru a crea.

Se pare că e vorba de mai multe despărțiri în acest eseu : de Faust, de omul natural, de Goethe însuși. Reproducem concluzia finală : „Goethe spunea : lumea are mai mult geniu decît mine. Dacă lumea occidentală nu are mai mult geniu decît Goethe, atunci ea a murit spiritualicește la 22 martie 1832". Dacă am înțeles bine, despărțirea de Goethe înseamnă și delimitarea de Occident. Neașteptată întorsătură iau uneori lucrurile în fața gîndirii de har a filozofilor. Nu mergem pînă la a descifra un sens ideologic (politic) în despărțirea de Occident. Obținem însă ceva mai mult : însuși temeiul ei natural.

CORNEL MORARU

Însemnele timpului

Numai în aparență Petre Stoica este autorul unor „basme cu arome de turtă dulce", Expresia modernă, șocantă uneori, a poemelor sale, nu este în contradicție cu conținutul lor care, cum s-ar crede la prima vedere, sugerează atmosfera altor epoci. El deslușește cu claritate însemnele timpului său și nu-și întoarce privirea de la ele. Da, poetul imaginează tărîmuri iluzorii, pe care apoi le asediază, le cucerește și le așază sub suzeranitatea lui. Volumele semnate de Petre Stoica evocă tîrguri prăfuite, populate cu oameni cumsecade, amatori de muzică de gramofon sau de fotografii în grup, preocupați să meargă la circ sau la cinematograful unde rulează filme mute, să cultive pămîntul sau să meargă la vînătoare. E vorba de o viață pașnică, lipsită de mari probleme. Dar Petre Stoica nu este totuși un poet idilic. Descins în astfel de spații protectoare, guvernate de tandrețe și bună dispoziție, nu uită decît provizoriu lumea abandonată. Cuvintele alcătuiesc în jurul său un ecran care lasă totuși să pătrundă zvonul frămîntărilor provocate de civilizația contemporană. De fapt, poezia lui, mai cu seamă în ultima carte apărută, **Iepuri și anotimpuri**, divulgă neliniștile poetului „în fața tuturor evenimentelor ieșite din comun" și creionează un mod personal de a trăi agitația istorici. Petre Stoica descrie un univers amenințat și luptă cu uneltele lirismului pentru a-l feri de primejdii : „eu m-am decis pentru lupta fără sfîrșit / împotriva noilor tipuri de arme". în **Iepuri și anotimpuri** se amintește de praful radioactiv, de submarine atomice, de costume antiatomice, de poluare — „spălatul funinginei de pe ciocul porumbeilor călători". Succesiunea anotimpurilor, vînătoarea, muncile agricole nu pot înșela gîndul poetului că undeva în lume se săvîrșesc fapte atroce : „În timp ce mă ocup de recoltatul sfeclei furajere / marile cuirasate ale lumii / intreprind un fapt discutabil". El mărturisește la un moment dat că fiecare element din universul său diafan corespunde în realitate unui element avînd ca semnificație agresiunea : „O gumă care seamănă cu o grenadă / o libelulă care seamănă cu un bombardier / un plop care seamănă cu o rachetă / un corb care seamănă cu un mareșal / un trandafir care seamănă cu o pată de sînge".

Astfel citit, Petre Stoica, unul din remarcabilii noștri poeți de astăzi, se dovedește a fi nu stăpînul unor lumi vaporoase, viețuind într-o dulce beatitudine, ci o conștiință care își scrutează într-o manieră proprie secolul.

GEORGE ARION

Controverse de istorie literară

Sfîrșitul unei legende

Acceptată de unii ca argument incontestabil, taxată de alții, pe motiv că nimeni n-o văzuse, drept invenție a căpitanului Matei Eminescu, fratele mai mic al poetului, vechea **Psaltire** a căminarului Gheorghe Eminovici a continuat totuși să joace pînă azi rolul uneia din piesele de bază ale ipotezei nașterii lui M. Eminescu la 20 decembrie 1849.

Din referirea fugară pe care Matei o face asupra vechii cărți bisericești, aceasta pare să fi fost un document de însemnătate excepțională pentru biografia poetului, întrucît — sîntem asigurați — pe scoarțele ei fuseseră „scrise consecutiv autograf de tatăl poetului nașterile tuturor copiilor săi" : iar, „jos, pe pagina a 5-a, stă scris : **Astăzi, 20 decembrie 1849, la patru ceasuri și cincisprezece minute evropienești s-au născut fiul nostru Mihai"**.

Deși neînsoțită de documentul doveditor — în speță, vechea **Psaltire** — destăinuirea lui Matei a părut unora a fi în spiritul deplin al adevărului, cutare biograf preconizînd chiar o recercetare a ceaslovului „pentru a se stabili [...] că pomelnicul copiilor lui Gheorghe Iminovici e scris la diferite date, cu diferite cerneluri, cu diferite trăsături de condei" ; pentru a conchide că, și așa, necercetată, „însemnarea din acea veche Psaltire își menține [...] toată importanța" (v. Leca Morariu, **Eminescu, note pentru o monografie**, 1943, p. 9).

Nu alta a fost părerea clasicului biograf al **Luceafărului** — G. Călinescu — care considera că în ce privește data nașterii lui Eminescu „rămîn două ipoteze dirze în vrajbă și acum" (n.n., actul de naștere și, respectiv, însemnarea din Psaltire) și că „argumentele pro și contra se nasc și se ucid unele pe altele, fără nici o victorie". Mai mult chiar, Pentru autorul **Vieții lui Mihai Eminescu**, „acel **patru ceasuri și cincisprezece minute evropienești** sună prea de tot a fapt adevărat" (op. cit., 1964, p. 37—38), așa încît, continuă el, „numai în baza datelor ce le avem nu ne vom putea niciodată hotărî pentru o dată sau pentru alta".

Dacă, în adevăr, Matei ar fi fost posesorul, fie și vremelnic, al acelei vechi **Psaltiri**, atunci e de presupus că, în 1909, cînd era în corespondență cu Corneliu Botez, ar fi trebuit să-și amintească faptul că frații Eminovici au fost 11 și nu 10, cum afirmă categoric într-o epistolă din 12 april 1909. Deși declarat posesor al faimoasei **Psaltiri**, căpitanul omite, surprinzător, din rîndul fraților săi pe **Ruxandra**, de existența căreia află cu stupefacție, pe parcursul dialogului epistolar, și în legătură cu care se pronunță evaziv : „Acuma cum c-aș mai fi avut o soră Ruxandra, se vede că trebuie s-o fi avut, întrucît există actele stării civile ; eu însă n-am auzit niciodată **pomenindu-se** (subl. n.) de ea în casa părintească". Caracterul **oral** al informației deținute de Matei e învederat și, de bună seamă, nu așa s-ar fi exprimat posesorul real al **Psaltirii**, căruia i-ar fi fost suficient s-o fi răsfoit măcar o dată, pentru a fi aflat de numărul exact al fraților săi, și, deci, **și de existența Ruxandrei.**

Pe de altă parte, împotriva existenței pretinsului catastif al lui Gheorghe Eminovici stă și faptul că, în același an 1909, Matei nu-și cunoștea cu certitudine nici anul venirii sale pe lume : „Asupra datei nașterii mele — se destăinuie el aceluiași Corneliu Botez, într-o misivă din 11 mai — este sau 1855 sau 1856 [...]. Știu numai că sunt născut în ziua de 16 noiembrie, în ziua de Sftul Matei și de aceea mi-au dat și numele Matei".

Rămîne deci incontestabil faptul că vechea **Psaltire** cu însemnarea autografă a lui Gheorghe Eminovici privind nașterile copiilor săi n-a existat decît în imaginația lui Matei, care, pe la sfîrșitul secolului trecut, se arăta dornic să pună ordine în biografia și chiar în editarea operelor ilustrului său frate.

ION ROȘU

Saltimbanci prin Europa

De cîteva ceasuri stau în fața acestei femei care îmi derulează o poveste aproape inimaginabilă, povestea dramatică a unui om care timp de cinci ani de zile a plutit prin viață ca o coajă de nucă pe un ocean în furtună, aruncată prin toate primejdiile, pradă mereu neprevăzutului, nesiguranței zilei de mîine, fără speranța vreunui liman. După povestirea ei mă reconectez greu la realitate ca după lectura unei cărți răscolitoare. Nu pentru că Natalia D. ar avea un dar neobișnuit de a povesti, dimpotrivă, spune totul frust, simplu, fără atribute și metafore. Fiindcă „realitatea pe care am trăit-o a fost ca o Golgotă fără sfîrșit".

Era în 1969 cînd ea abia împlinise 24 de ani și cînd grație mai mult unui capriciu, unei ambiții a soțului ei, trio-ul de acrobați D. — doi frați și o soție — în plină afirmare, demisionează de la Circul de stat din București. Se hotărăsc să lucreze ca liber-profesioniști. Existau doar destule orașe în țară cu amatori de numere acrobatice. Întreprind astfel, sub auspiciile A.R.I.A., turnee prin țară și viața merge mai departe, fără seisme sufletești deosebite. Dar spre sfîrșitul anului respectiv dă reprezentații la București o trupă suedeză de circ. Pe întreprinzătorul Puiu D. îl macină gîndul unui turneu în străinătate. La legătura cu directorul respectivului circ și-și oferă colaborarea. Urmează o vizionare, străinul își dă seama că tinerii sînt talentați și se hotărăște să-i angajeze. Prin intermediul Agenției Române de Impresariat Artistic se încheie contractul. Pleacă împreună, într-un turneu în Bulgaria. Revin în țară, urmînd să se reîntîlnească, după un anumit timp, cînd va sosi întregul circ, în Suedia, în orașul de reședință al suedezului, pentru reluarea spectacolelor. Cînd ajung însă în orașul atît de străin pentru ei, patronul le trimite scuzele sale. „Patronul e dezolat, dar grație unui nefast faliment, nu mai poate menține contractul cu dumneavoastră". Iată-i, singuri între străini, agățați de neprevăzut și cu iluziile făcute țăndări. Doar cu o brumă de bani în buzunar, toate cheltuielile sejurului urmînd a le plăti patronul. Încă de-atunci, din Malmö, Natalia s-a simțit ca o coajă de nucă azvîrlită în largul mării, dar n-a avut curajul s-o mărturisească. Pașaportul din buzunar îi dădea totuși siguranță — avea identitate, patrie, apartenență. Poate că femeile fiind mai instinctive, poate, mai prăpăstioase, mai fragile sufletește, un fior rece i-a înghețat șira spinării, avînd sentimentul nelămurit că intră într-o aventură sumbră. Natalia își scoate inelul de aur de pe deget, bărbatul ei ceasul-brățară și se duc în port, acolo unde se poate vinde și cumpăra totul, de ocazie, unde mișună lumea misiților. Primesc exact cît să cumpere trei bilete de tren clasa a doua pînă la Praga. După două zile și două nopți obositoare ajung. Sînt ajutați să ia legătura cu Bucureștiul și A.R.I.A. le perfectează un contract cu Varietè-ul praghez. Rămîn în capitala Cehoslovaciei 7 luni de zile, simțindu-se bine, desigur, tratați ca oaspeți, ca artiști, ca prieteni. De-aici sînt dirijați către Leipzig ca să ne reprezinte la marele spectacol internațional de varietăți organizat anual de către Televiziunea din R.D.G. Să-l fi amețit oare succesul pe orgoliosul soț D.? Acolo trezesc interesul publicului și al impresarilor. P.D. tratează un contract cu un elvețian pentru un cabaret din Geneva. Cînd ajung însă în Elveția era prea tîrziu, patronul unde urmau să prezinte numerele lor, reziliase contractul din cauza întîrzierii. El cheltuise cu reclama, își amăgise clienții... „Fără nici o scuză am rămas în stradă. Acolo afacerile nu se fac cu politeți". Iarăși într-un oraș străin, spînzurați de incertitudine! De ce nu s-au întors acasă? „Nu era păcat cînd aveam pașaport valabil pe cinci ani? Să nu fi încercat să ne afirmăm și noi în lume?! Cine știe dacă mai aveam ocazie?!" Ea simte iarăși acel curent rece în spate, dar vrea să-l facă neobservat, să-l ignore, cuibărindu-se la brațul soțului ei, în care avea încredere, pe care îl iubea și pe care îl știa întreprinzător, descurcăreț. „Într-adevăr, Puiu începe să se agite, să urmărească rubricile de publicitate din ziare, să ia legătura cu impresari, să colinde baruri..." Pînă la un alt contract, la un alt angajament, se oferă primului patron mai mult pe gratis. Imploră să-i lase să dea o reprezentație pentru care să-i recompenseze cu cît va voi. Umilitor, un fel de cerșeală. „Ce era să facem? Trebuia să mîncăm și să dormim undeva. E adevărat că nu era prea demn, dar... Pentru trei persoane ne-a dat vreo 100-150 franci elvețieni, adică foarte puțin. Ne-am găsit greu de lucru. Am început să colindăm Elveția, să ne hărțuiască teama, nesiguranța, lipsa de bani. Închiriam pensiuni modeste, hoteluri ieftine, lipsite de confort, mîncam prost, mîncarea era foarte scumpă. Nu în toate barurile puteam lucra, majoritatea avînd localuri joase, scene mici pentru programe muzicale și de balet, neadecvate pentru numerele noastre acrobatice. De aceea lucram nervoși și într-o seară, la Montreux, am căzut. În timpul unei sărituri periculoase. Mi-am pierdut cunoștința. Cînd m-am trezit, soțul meu mi-a spus că zile întregi am ris întruna și spuneam aceleași vorbe fără șir. Eu nu știam nimic. A fost disperat, a crezut că am înnebunit. N-a putut să mă interneze într-un spital acolo costă enorm spitalizarea, medicii și medicamentele. Cu mare greutate mi-a adus un medic la hotel. Ca să avem ce mînca, soțul a făcut meseriile cele mai nebănuite pentru el, munci necalificate, prost plătite și pe care le fac cel mai adesea străinii — a curățat cartofi la restaurantul hotelului în care stam, a spălat vase, a fost om de serviciu, a spălat mașini prin stații Service și de benzină... Nu rămînea mult într-un loc fiindcă nu se pricepea, n-avea rapiditate și-l dădeau afară. Nu spun asta să vă impresionez, ar trebui chiar să tăinuiesc, de rușine pentru umilințele îndurate, dar am promis că vă mărturisesc adevărul. M-am restabilit, chiar destul de repede, însă nu mai puteam rămîne în Elveția. Lumea barurilor, a cabaretelor e un clan închis, în care se știe totul, se află totul despre bursa afacerilor, a artiștilor, a cîntăreților... Soțul meu a scris unui impresar italian, un impresar mare de la Roma." De-aici, din acest moment, mica trupă D. începe să se sustragă obligațiilor contractuale față de A.R.I.A. Deși dificultățile de a avea de lucru sînt tot mai mari, de teama de a nu fi chemați în țară, trimit la București scrisori cu scuze și promisiuni. Totodată încep să acționeze pe cont propriu. Și tot pe cont propriu fac un contract lung cu mizeria, cu lipsurile, cu umilința. Ajung ca în secolul trecut, pribegi saltimbanci prin Europa, a căror singură avere fiind o brumă de talent — pe care îl iroseau pentru niște spectatori mai mult indiferenți — cîteva costume cu paiete și sclipiciuri, peregrinînd din oraș în oraș, înnoptînd prin pensiuni meschine unde Natalia temîndu-se mereu de patroana care putea s-o prindă gătind pe reșou, în cameră („ca s-o mai scoatem la capăt, ca să punem ceva de-o parte"). Anul 1971 îi găsește în Italia. Și în doi ani vor străbate toată peninsula, de la Milano la Napoli, cu toate provinciile ei. În afară de Calabria au colindat toate orașele mari și mijlocii ale Italiei inclusiv din Sicilia și Paulia. „Dar n-am putut să punem un ban deoparte, erau luni întregi cînd nu lucram, și în Italia viața era atît de scumpă. Inflația schimba prețurile de la o zi la alta. Ce făceam în timpul liber? Ne odihneam în cameră, sau hoinăream pe străzi. Muzee? Erau prea scumpe pentru noi. Dealtfel, sînt o mulțime de italieni care n-au intrat poate niciodată în muzeele lor, asaltate de turiști străini, fiindcă nu-și pot permite să plătească biletele de intrare". Cum și Italia cabaretelor nu mai era ținutul făgăduinței, nu mai găsesc angajament, scriu din nou în Elveția. Prea multe granițe nu puteau trece fără vize pe pașapoarte. Un nou contract cu „Chez Maxim" din Geneva le dă speranțe. Parchează mașina pe stradă și se duc să discute cu patronul. „O vechitură pe care o cumpărasem foarte ieftin din Italia. Acolo mai greu îți iei un palton decît o mașină veche". Față de 1970 găsesc însă o altă Genevă. „Ticsită de străini în căutare de lucru, de șomeri și emigranți — turci, greci, arabi, marocani, portoricani, sud-americani, portughezi..., parcă lumea întreagă își dăduse întîlnire în acest El Dorado modern. Ce mai, am rămas fără lucruri și fără bani. Ni s-au furat din mașină și geamantanele unde aveam costumele de spectacol. În schimb noi în aceeași seară aveam vizionare. Vizionare direct în sală, cu publicul, ca patronul să-i vadă reacțiile. Ne reîntoarcem la el și-l rugăm să ne dea un avans pentru costume și ca să putem închiria o pensiune. Ne refuză. Era un patron nou, care nu ne cunoștea. Atunci eu mi-am improvizat un costum din desuurile pe care le aveam pe mine, pe care am cusut niște ștrasuri ce-mi rămăseseră într-un mic bagaj de mînă nedispărut, iar soțul meu a lucrat în hainele de stradă, cu pantofii de stradă. Cei speciali pe talpa cărora țineca scara pentru acrobațiile mele aeriene fuseseră furați. A scăpat scara și am căzut. De data asta grav de tot. Patronul era furios că i-am stricat seara. A fost chemată o ambulanță și am fost dusă într-o clinică. Nu-mi puteam ține capul la verticală, îmi cădea ca la sugari, pe spate. Am rămas în spital o lună de zile. Norocul nostru a fost că patronul nu apucase să rezilieze contractul și a plătit spitalizarea, dar mașina Salvării l-a obligat pe soțul meu s-o plătească. Și știți cît costă? Cam cît primeam noi pentru două seri de lucru. Puiu a luat-o de la capăt cu spălat vase, spălat mașini, curățat cartofi, curier, măturător... Noroc că soțul meu este de un optimism și o rezistență morală de-a dreptul diabolice. După această lună de infern și de adînci disperări pentru mine, ne-am reluat lucrul. Trebuia să uit totul, altfel ajungeam ca niște zdrențe. Dar curînd cercul s-a închis iarăși. Barurile unde puteam lucra se epuizaseră. Din nou scriem în Italia de unde primim însă un răspuns categoric de refuz. Trebuia să ne ducem cu numere noi, dar unde să facem repetiții, unde să ne pregătim, cu ce bani să închiriem sală?! Deci a trebuit să ne luăm zborul. Fără vize nu mai puteam decît în Austria. N-aveam un ban. Criza dolarului se resimțea strașnic și în Elveția. Ne-am împrumutat de la un muncitor italian, un sudor care lucra la Geneva și cu care ne împrietenisem, o mică sumă pentru drum". Între timp din țară le sosiseră vești proaste. A.R.I.A., conform legislației în vigoare, pentru sustragerea de la plata obligațiilor prevăzute în contract, îi acționase în judecată. Se gîndeau tot mai puțin la întoarcerea acasă. Aminau mereu aceste gînduri pentru mai tîrziu cînd le-o merge mai bine și cînd vor fi mai odihniți. „Era prin noiembrie sau decembrie 1973, cînd, cu vechitura noastră de mașină abia am traversat nămeții de pe Mont-Blanc. La Viena am dus-o ceva mai bine. Am avut norocul să fim angajați la cel mai mare cabaret. Se cheamă tot „Chez Maxim". Ne-au plătit binișor, nu prea mult însă — ne plătea pensiunea, masa, ne-am luat ceva îmbrăcăminte, ne-am făcut costume noi și chiar cîteva fotografii pentru reclamă. Nu atît însă cît să ne permitem luxul să mergem la Operă. Marea și vestita Operă vieneză era la doi pași de noi, la doi pași de „Maxim", dar biletele erau așa de scumpe încît nu ne-am permis. Ne uitam la fotografii și la reclame, ca niște copii". Au avut aici poate cel mai lung angajament din toate peregrinările lor — patru luni. Se pare că acrobația de circ coborît în cabarete începe să captiveze pe clienții sătui de French-Cancan, jazz, balerine sud-americane, striptease. Într-o seară îi vede un impresar dintr-o coasociație Viena — Frankfurt — Tokio și le face un angajament pentru Tokio. După încheierea celor patru luni la „Maxim" sînt îmbarcați într-un avion și debarcați în capitala Japoniei. „Și se pare că și lumea barurilor japoneze este electrocutată de această idee — acrobați de circ la cabaret!. Rămîn și aici patru luni. Tokio — Nagasaki — Hiroshima — Osaka — Hakito, ...avion — vapor, vapor — avion, avion — metrou, iarăși avion... Natalia simte că se sufocă de oboseală, în plus nu mai poate suporta clima. Se topește văzînd cu ochii dar suportă totul cu eforturi supraomenești, deoarece din lungul și tristul lor periplu e prima dată cînd îl vede mulțumit pe soțul ei. Deși știu că impresarul îi trage pe sfoară, le dă foarte puțin față de prețul cu care îi vinde patronilor, îi plătește în dolari, iar „dolarul scădea, scădea vertiginos, chiar în fiecare zi față de yen", deși nu le plătea zilele de relache ale localurilor, reușeau totuși să pună ceva deoparte și în plus era bucuria succesului. Impresarul japonez le propune un lung turneu prin Asia. Sînt în al nouălea cer, dar cînd să intre în Singapore și-aduc aminte de situația lamentabilă în care se aflau. Nu pot intra fără vize pe pașaport. Într-un Panamerican sînt expediați înapoi spre Viena, să-și rezolve, chipurile, pașapoartele. Nici impresarii, nici patronii n-aveau nevoie de complicații care le puteau pune în pericol afacerile. Sînt trimiși înapoi cu „via Frankfurt pe Main". După escală cei doi — în Italia se despărțiseră de fratele lui Puiu D. — nu se mai îmbarcă pentru Viena. Soțul a hotărît să rămînă în orașul vest-german. Era jumătatea lui decembrie 1974 și mai aveau cîteva luni pînă la expirarea valabilității pașapoartelor românești. La poliție, tot felul de formalități și interogatorii. Erau suspecți pentru faptul că n-au încercat să rămînă în altă țară capitalistă prin care au trecut. Sînt obligați să nu rămînă la hotel, unde nu pot fi cu ușurință supravegheați, să-și ia o locuință rezidențială. Sînt obligați să nu părăsească orașul. „Multă vreme am simțit că ne urmărește cineva. Pe bărbatul meu l-a apucat febra afacerilor. Voia să ne facem o oarecare situație pînă nu se duc economiile cu care veniserăm din Japonia. Dar parcă viața nu-l învățase nimic pînă acum. Am închiriat un apartament. Oricum, trebuia să întreprindă ceva, curînd eu nu mai puteam lucra, eram însărcinată în patru luni, iar costul vieții era foarte mare. Mă duceam cu o sută de mărci la piață și nu reușeam să cumpăr mai mult de un kilogram de carne, cîteva ouă și o pîine. Îmbrăcămintea mai ieftină era cea de la solduri și cea de proastă calitate. Așadar, Puiu s-a apucat concomitent de trei afaceri. A deschis o școală de gimnastică — muzică — balet. În baza certificatelor, diplomelor și caracterizărilor noastre din țară. Dar nu venea nimeni — nemții nu-și trimit copiii la străini, mai ales la emigranți. Doar cîțiva copii de italieni săraci ca și noi. O agenție artistică. Primea artiști, dar n-avea unde să-i plaseze. Decît, cel mult, în teatrul lui. Povestea asta cu teatrul de varietăți a fost cea mai mare greșeală. Ne-a distrus. A angajat artiști de toate genurile varieteului, dar n-a găsit sală de închiriat decît pentru 11 dimineața. Cine vine la spectacol dimineața?! Cum mă așteptam, n-a venit nici un cîine. Faliment! Băncile de la care împrumutase bani au trimis mai întîi scrisori și polițe cu scadențe pentru dobînzile neachitate, apoi au trimis executori — ne-au ridicat mașina (reușisem să ne cumpărăm un Mercedes tip vechi, dar pentru noi era bun), mobila, toate lucrurile din casă. Între timp născusem al doilea copil și am rămas cu amîndoi într-o casă goală, ca într-o scenă de teatru. Doar cu un pat lăsat din milă. Nervii începuseră să mi se ruineze. Nu mai suportam atîta incertitudine în fața vieții, nu mai suportam izolarea — nici un german nu discută cu un emigrant, ne disprețuiau de moarte, la piață băieții de prăvălie cum aud că vorbești o germană cu accent străin te servesc cu ce-i mai prost, iar dacă vociferezi, îți toarnă înapoi în raft, marfa. Nici nu discută cu tine. Băusem paharul pînă la fund".

★

Într-o bună zi din octombrie 1976 cu un bilet de turist, chipurile pentru Poiana Brașov, care costa jumătate din prețul obișnuit al cursei de avion Frankfurt — București, aterizează pe aeroportul internațional Otopeni o femeie cam ciudată. Cu doi copii mici în brațe, pînă în trei ani, cu un căruț de copil în mînă, o poșetă și un cățel viu. Femeia declară la vamă că n-are bagaje, iar la graniță arată un pașaport german, fără viza românească de intrare în țară. Începe să plîngă și să rostească la nesfîrșit aceeași frază: „Vreau să mă repatriez, vreau să rămîn acasă, în țara mea, lăsați-mă în țara mea".

...În apartamentul său dintr-un bloc nou al unui cartier nou al Bucureștiului, Natalia D. n-are încă mobilier în toate camerele dar e fericită că e al ei. „Înțelegeți, după atîția ani prin camere de hotel, am un apartament **al meu.** I s-a încredințat, la puțin timp de la reîntoarcerea în țară, din fondul locativ de stat. Copiii îi are la o creșă săptămînală pentru îngrijirea cărora plătește pînă la două sute de lei pe lună, adică nici 50 de mărci vest-germane. O creșă curată și amenajată ca într-o poveste cu Albă ca Zăpada, a Întreprinderii textile „7 Noiembrie", fiindu-i cea mai apropiată de casă. Este din nou angajată la Circul de stat și se pregătește intens pentru premiera din luna iunie. „Golgota mea a luat sfîrșit. Numai pentru că am avut încredere să mă întorc acasă, în patria mea, singura care mă poate ocroti. Am credința că după ce-și va achita datoriile, **se va** întoarce și soțul meu, tatăl copiilor mei, care s-au născut cetățeni **ai** acestei țări.

CICI IORDACHE ■

Blestem

Trădătorilor patriei socialiste

Cine-și vinde neamul, țara,
Mince-l viermii și ocara,
Cin' de doină se desface
Buba neagră să-i îmbrace
Sufletul și inima,
Să nu-l poată vindeca
Nici un doctor, nici un leac,
În vecii și-n veac de veac,
În vecii și-n veac de veac!
Cine vinde visul sfînt
Al românilor, mormînt
Nu găsească pe pămînt,
Nici scîndură de sicriu,
Uscă-l Doamne-ntreg, de viu
Și cînd moare nici o stea
Nu cadă la moartea sa,
Nu cadă la moartea sa!
Vreo garoafă transilvană
De-o avea pe suflet rană,
Blestemat de șapte ori
Fie cel ce spurcă flori,
Fie cel ce spurcă flori!
Albăstrimi de Voroneț
Ce nu au în lume preț,
De le-o vinde cineva
Pe valuta cea mai grea
De minciună și trădare,
Aibă parte de lingoare,
Aibă parte de lingoare!
Cine își trădează țara,
Roadă-l viermii și povara
Dorului ce n-are leac
În vecii și-n veac de veac
Și cînd moare nici o stea
Nu cadă la moartea sa,
Nu cadă la moartea sa!

GEORGE CIUDAN ■

Între clasic și baroc (XXI)

El Greco
Un conchistador al iluziei

1

Toledo, în viziunea lui El Greco, e o privelişte de piatră aridă, stearpă şi plină de soare, funebră şi tiranizată de lumină, sub un cer învăpăiat şi tragic. Oraşul îşi caută compensaţii în iluzii, vegetaţiile himerice şi o mare pasiune fiind singurele care puteau învinge aceste ziduri aride unde, dacă soarele e o flacără, el e o flacără sumbră. Şi unde era cadrul, poate, cel mai nimerit pentru întîlnirea lui Icar cu Don Quijote. A labirintului grec cu soarele Spaniei. A zeilor greci cu rugurile. Tot acest amestec ciudat care a făcut dintr-un grec născut în Creta, în patria labirintului şi a lui Icar, cultivat la şcoala coloriştilor veneţieni şi adoptat de oraşul Toledo, primul pictor al sufletului spaniol... Un artist enigmatic de care istoria artei nu se mai poate lipsi. Dovadă că a încercat s-o facă şi n-a reuşit. După o lungă perioadă de uitare, El Greco a revenit în atenţie. El şi siluetele sale stranii, alungite.

Se mai întîmplă şi astăzi să fie invocată fără rezerve boala de ochi a pictorului pentru a explica alungirea siluetelor din pînzele sale. S-a vorbit mult pe această temă. Atît de mult încît Malraux spune că s-a vorbit „prea mult". Şi totuşi, în faţa insistenţei cu care ea revine, nu există, poate, decît o singură cale : aceea de a spune că El Greco îşi pictează oamenii alungiţi din aceleaşi motive din care Don Quijote vede lumea într-un mod aparte. Donquijotismul e o religie a iluziei, nu o problemă clinică. Şi a-l explica pe El Greco prin astigmatism este la fel cum am explica vedeniile lui Don Quijote ca o eroare optică. Analiza cu raze X a tablourilor a dovedit că uneori personajele au fost alungite în faza finală şi, deci, alungirea a fost voită, dar probabil nu era nevoie de această expertiză pentru a da acestor siluete un sens. Zeiţa înţelepciunii ţine în cumpănă lancea şi scutul, dar El Greco n-a rîvnit să fie un pictor înţelept. Ca şi Icar, el transformă lancea Atenei în aripă, aruncînd la pămînt scutul.

A pune totul pe seama bolii de ochi a pictorului înseamnă a-i nega lui El Greco orice filozofie. Or, e destul de evident că mîinile personajelor sale l-au preocupat într-atît, încît uneori oamenii par o consecinţă a mîinilor lor.

Nici una din aceste mîini nu se întinde să culeagă ceva din jur. Toate doresc acelaşi lucru : să devină aripă sau flacără. Căci religia acestor personaje este aceeaşi cu religia păgînă a Spaniei : donquijotismul. Şi dacă Don Quijote bate drumurile arse de soarele iberic, siluetele lui El Greco preferă zborul. Acest zbor care transformă pictura în aripă şi flacără şi care ne face să bănuim că în fiecare dintre formele alungite doarme un Icar. Sau, mai degrabă, suferă un Icar. Deoarece aripa sîngerează că nu se poate înălţa.

Cînd El Greco declara la Roma despre Michelangelo că nu ştia să picteze, nu făcea decît să dovedească neputinţa lui de a vedea şi alt fel lumea decît o arată pictura sa. Sub penelul său, şi Toledo urmează legea mîinilor subţiri şi a trupurilor alungite. El Greco alungeşte turnurile, clopotniţele şi dă peisajului febră. Ne întîmpină piatra goală, torturată de o lumină necruţătoare, arbori puţini, răstigniţi pe un sol aspru şi tragic pe care e greu să-l străbaţi fără să adopţi, măcar pentru o clipă, credinţa lui Don Quijote. A conchistadorilor iluziei. Într-o asemenea privelişte, totul e pregătit pentru trecerea eroului lui Cervantes. După cum calul frumos şi alb pe care călăreşte sfîntul Martin ar putea oricînd să se transforme în Rosinanta.

Această pictură nu e ceea ce s-ar numi o pictură plăcută. E ciudată, arzătoare şi tragică. Oamenii ei seamănă cu pămîntul arid pe care şi din care e construit Toledo, ard toţi ca o flacără. Pasiunile lor s-au călit la şcoala cruzimii soarelui şi a pietrei. Sînt sfinţi şi sclavi în acelaşi timp. E greu de spus dacă ţinta lor este o idee sau moartea. Şi e greu de spus dacă, de fapt, au o ţintă sau numai se supun destinului lor ezitînd între veşmintele apăsătoare ca granitul peisajului toledan şi paloarea mîinilor în care Unamuno vedea aripi. Sub aceste veşminte arde o pasiune care nu cruţă. Iar în priviri e o arsură pe care numai moartea o poate vindeca. Niciodată nu mi l-am închipuit pe Cavalerul Tristei Figuri privind alt fel. Şi niciodată el n-a avut o idee mai nebuloasă despre fericire. Dacă putem vorbi despre fericire în cazul unei picturi care n-a vrut, probabil, decît să urce suferinţa la o înălţime unde rănile nu mai dor.

Asistăm aici la o asceză pe verticală. În loc să se retragă în deşert, sfinţii lui El Greco se lasă absorbiţi de iluzii. În loc să îngenuncheze, oamenii săi zboară. Pasiunea lor nu îi prosternă la pămînt, ci îi înalţă spre cer. S-ar spune că granitul cenuşiu şi sterp al peisajului toledan se prelungeşte în veşminte şi că soarele necruţător le corupe feţele şi mîinile îndemnîndu-le să se opună pămîntului. De aceea aceste personaje par sinteza unui conflict. Dacă ar fi fidele felului cum se îmbracă, ar trebui să aibă mîinile şi feţele de piatră. Or, ele sînt de flacără. Iar cadrul care le este familiar este unul în care iarba a fost exterminată nemilos, piatra e fierbinte şi mîinile caută iluzii. În fiecare se ascunde un Icar care a văzut rugurile. Un Icar fără aripi lipite cu ceară, dar care simte aripile fremătîndu-i în mîini. Şi un Don Quijote pe care, de asemenea, nu-l interesează decît cerul.

Iluzia. Aripa. Beţia şi zborul. Un singur lucru lipseşte : deplina libertate a lui Icar. Don Quijote a luat aripile lui Icar, însă amintirea labirintului n-a dispărut din spaimele grecului. El e prea încătuşat de amintirea labirintului şi prea aproape de ruguri pentru ca personajele sale să nu fie sfîşiate de echivoc. Lancea a devenit aripă, dar sîngerează. Şi tot ceea ce poate face pictorul de-acum înainte e să lumineze acest sînge, într-un efort de a-şi ajuta personajele să se smulgă din contradicţia care le face să sufere.

Dar dacă aceste aripi nu le ajută să zboare, ele le împiedică să meargă normal.

OCTAVIAN PALER ■

Cronica spectacolelor

Da!

Da sau nu. O piesă intens conflictuală. Un conflict intens contemporan. O contemporaneitate intens conştientă. O constientizare intens constructivă. O constructivitate intens revoluţionară. Un revoluţionarism intens comunist. Unitatea de măsură a piesei dramaturgului sovietic **Aleksandr Ghelman** este intensitatea, intensitatea trăirii vieţii.

Pentru **Alexa Visarion,** regizorul care a meditat special asupra locului, rostului şi puterii şedinţei în viaţa omului societăţii secolului XX (vedeţi declaraţiile cu prilejul spectacolului „Puterea şi Adevărul" şi mai ales revedeţi spectacolul), o asemenea piesă, tocmai despre o şedinţă furtunoasă, nu putea să însemne decît perspectiva unei munci care să fie făcută cu amîndouă mîinile, cu tot talentul, cu tot profesionalismul şi cu toată bucuria. Iar în montarea de pe scena **Teatrului Giuleşti** toate, să le spunem aşa, imponderabilele astea au dobîndit greutate şi au dat greutate şi nerv şi forţă de captare spectacolului, de la un capăt la celălalt.

Scenografia lui **Vittorio Holtier** — adică o cutie de felul celor care se folosesc pentru stringerea buletinelor de vot la alegeri într-o organizaţie de bază, o cutie obişnuit îmbrăcată în pînză roşie însă neobişnuit îmbrăcată pe dinăuntru, o cutie mare în care intră şi îşi rostesc opţiunea înşişi oamenii-alegători, oamenii-judecători, oamenii-puteri de decizie — este, bănesţe judecînd-o, evident ieftină, foarte ieftină. Însă artisticeşte judecînd-o, este, tot cu evidenţă, scumpă, foarte scumpă ; pentru că poate fi preţuită numai cu valuta forte a inteligenţei, mai precis a talentului inteligent.

Corado Negreanu şi **Radu Panamarenco** şi **Dorina Lazăr** şi **Corneliu Dumitraş** şi **Constantin Cojocaru** şi **Ion Anghel** şi **Nicolai Ivănescu** şi **Ion Pavlescu** şi **Mircea Dumitru** şi **George Bănică** şi **Sabin Făgărăşanu** şi **Ana Ciclovan** şi **Gina Trandafirescu** sînt doisprezece oameni furioşi (plus o voce din off) care — cu aceeaşi poftă şi aceeaşi dăruire ca ale regizorului şi scenografului — fac să se desfăşoare înaintea spectatorilor o aspră şi minunată dezbatere, şedinţă a conştiinţei, a omeniei, a adevărului.

Da sau nu. Un spectacol intens artistic. O artă intens angajată. O angajare intens mobilizantă. O mobilizare intens politică. O politică intens convingătoare.

NELU IONESCU ■

P. S. Nostimă metafora concretă, sau fabula cu obiecte, sau sinteza şugubeaţă cu trombonul şi căldăruşa de pompier din debaraua-anexă.

Dumitru Ghiaţă

Despre Dumitru Ghiaţă s-a scris destul de puţin şi nu întotdeauna cu verbul cel mai potrivit. Volumul pe care Marina Preutu îl închină vieţii şi operei meşterului (Editura Meridiane, 1977) face o retrospectivă a tuturor celor zise, înţelese şi neînţelese, cu privire la pictura sa, reţinînd, în prim plan, textele — şi prin ele ideile — ce pot interesa formularea unei teze, dacă nu întru totul nouă, în orice caz cu un convingător procent de noutate. Creaţia lui Dumitru Ghiaţă are un curs egal, fără căderi, fără izbînzi surprinzătoare. Artistul a ţintit, cu un instinct robust şi exact, la esenţa spiritualităţii româneşti, aşa cum se manifestă aceasta în sudul ţării, mai cu seamă. Cazul lui este, în fapt, cazul generaţiilor ajunse la maturitate în deceniul al patrulea. Ne putem gîndi astfel la Ştefan Dimitrescu, la Steriadi şi Ţuculescu, la Iser şi Dărăscu, la Ressu. Artişti care au intrat pe drumul cel mai drept în conştiinţa noastră patrimonială, dar care nu s-au bucurat încă de o cercetare critică fundamentală. Care este adevărul activ al metodei lor, care este locul lor real în istoria artei noastre plastice, e greu de spus. Marina Preutu îndrăzneşte un studiu foarte cuprinzător, cu temeiul unor ani buni de lucru. Textul vădeşte un devotament fără egal faţă de cauza maestrului. Practic, întreaga demonstraţie e pentru ideea — niciodată însă formulată — că pictorul a dat o operă mai presus de preţul ce-l primeşte. Este foarte probabil să fie aşa, e mai mult ca sigur că o carte mergînd în adîncime la studiul picturii noastre între cele două războaie mondiale ne va obliga să vedem mai clar valoarea excepţională a perioadei. E nevoie, poate, de timp, de distanţă astfel încît să dea rod sămînţa pusă atunci, să apară mai limpede legăturile cu generaţiile afirmate în deceniile postbelice. Marina Preutu scrie, prin urmare, o carte care trebuia scrisă, una din multele cărţi care trebuie scrise. Ea filtrează o materie cunoscută pentru a lămuri ce înţeles capătă cuvîntul tradiţie în cazul operei lui Ghiaţă. Cauza care a dus la naşterea atît de timpurie a unui stil stă în morala viguroasă a relaţiilor dintre maestru şi natură. „Totul este să creezi într-o stare de emoţie sinceră, ca ceea ce faci să faci cu suflet, să-ţi fie dragă viaţa, natura acestui pămînt..." spune undeva pictorul. De unde — conchide Marina Preutu — autenticitatea sentimentului generat de opera sa : „Nu greşesc cu nimic afirmînd că arta aceasta îşi are puterea de seducţie tocmai în faptul că susţine un univers atît de profund românesc..."

Cartea Marinei Preutu este lucrul bine cumpănit al unui critic care ştie că, adesea, consolidarea memoriei unui creator are mai multă importanţă decît exerciţiul strălucitor al unui condei ce-şi slujeşte numai orgoliul.

TUDOR OCTAVIAN ■

Arta populară ca permanenţă

În condiţiile modernizării vertiginoase a satului românesc, discuţiile despre perpetuarea artei populare, oricît de contradictorie ar fi tonalitatea lor, par firesti şi oportune. A spune că în resursele ei inepuizabile şi-au găsit izvorul marile teme ale artei culte este, de acum, un truism. Desigur, în schimburile de idei privind destinul ei nu lipsesc atitudinile pesimiste care, justificîndu-se, iau ca exemplu ţările superindustrializate. Dar, ca de obicei, atitudinile exclusiviste sînt pripite, fiindcă surprizele pot infirma oricînd o anume mentalitate.

Mă aflam, de curînd, la Arcani, într-un spaţiu ce-şi revendică geneza brâncuşiană, într-un sat care, ca atîtea altele în Gorj, îşi păstrează cu demnitate blazonul recunoscut de cetate de scaun a artei populare. Sîntem invitaţi împreună cu doi activişti culturali în curtea unui săteanţ ; însoţitorii scot cîteva dosare şi încep să verifice nişte clasamente sui-generis : adică o situaţie aproximativă despre prezenţa numerică a artiştilor populari în satele gorjeneşti. Grijulie, amfitrioana (Paula Stoichiţescu) scoate pe culme cîteva — trebuie să precizez — excepţionale scoarţe şi covoare pentru că, spune ea, „să vă simţiţi bine". Lăsîndu-i pe cei doi activişti culturali să-şi continue în linişte munca lor, cercetez îndeaproape scoarţele şi covoarele, fiind surprins de cîteva motive noi, diferite de cele tradiţionale. „Le-am copiat de pe cravata lui gineri miu" se scuză femeia, observîndu-mi nedumerirea, şi continuă să explice cum „le-am lucrat numai în nopţile de iarnă, de era să-mi stric şi vederea". Îi spun că stilizarea a fost făcută cu gust şi femeia precizează „că tot cele vechi îmi plac cel mai mult". Dintr-o ambiţie spontană, soţul — Vasile Stoichiţescu — ne invită într-un şopron unde, din nou surpriză, sîntem puşi în faţa unui teribil atelier artizanal : stîlpi frumos încrustaţi, încărcaţi de incizii geometrice — flori dintre cele mai felurite — frunze de stejar, gorun şi brad, — uşi masive, cu ornamentaţie barocă. „Nu mai prididesc cu comenzile" conchide omul şi înţeleg prin asta că meseria şi-o face cu gust, de vreme ce îi interesează şi pe alţii şi încă nu puţini. Vasăzică, într-o epocă asaltată de beton şi sticlă, stîlpul încrustat este cerut şi la oraş, iar Vasile Stoichiţescu, omul care lucrează singuratic, în atelierul lui din Arcani, se simte mîndru că ceea ce face nu numai că rezistă timpului, ba chiar ocupă un statut preferenţial în opţiunile clientelei. Dar meditaţia lui „nu mai prididesc cu comenzile" trebuie privită ca o exigenţă a meseriei sale şi nu prin prisma lentilelor comerciale, fiindcă meseria lui este artă. Vorbind de arhitectura populară ca despre un tezaur artistic, trebuie să ne gîndim şi la faptul că acest tezaur a fost stimulat de raţiuni practice : oamenii trebuiau să-şi facă un rost, însă acest rost a fost gîndit şi croit cu gust, cu rafinament artistic. Şi iată, cum, stăruind în faţa exponatelor, îi aud într-un tîrziu pe cei doi activişti culturali şoptindu-şi pe ton uşor autocritic : „uite dom'le, că noi nu ştiam de oamenii ăştia, cu care trebuie să ţinem o legătură mai strînsă". Da, îmi zic auzindu-i, sînt încă mulţi asemenea meşteri, care lucrează pentru ei şi pentru alţii, ei înşişi fiind nişte fericiţi creatori ce fericesc sufletul nostru pentru că ne descoperă în permanenţă pînza freatică a unei spiritualităţi milenare.

ROMULUS DIACONESCU ■

Da sau nu, pe scena Teatrului Giuleşti

Numai o patrie şi numai un dor de ţară

Acum o lună de zile, ultimele zece secunde ale unui cataclism care a durat zeci de secunde mi-au oprit brutal o activitate vie şi rodnică. A trecut o lună de suferinţe fizice, operaţii, de tratamente medicale complexe şi de suferinţe morale, între care, în largă măsură, mă complexa dureros neputinţa momentană de a fi între aceşti oameni îndîrjiţi şi aprigi în lupta lor cu răul, pentru care nimic nu era prea greu sau imposibil, căci totul era în mod clar, curajos şi omenos condus de către Părintele acestei ţări, Preşedintele Nicolae Ceauşescu.

A fost însă şi o lună de reflecţii şi cugetări în care am urmărit, în emisiunile televizate şi de radio sau citind presa noastră, zilnic, efortul copleşitor şi plin de abnegaţie al oamenilor Ţării mele, pentru a îndepărta cît mai repede durerea pămîntului şi durerea din sufletele noastre.

Cu atît mai surprinzătoare, cu atît mai disonante mi-au apărut faptele relatate de presa noastră privind o serie de acte provocatoare ale unor oameni care cîndva se numeau „români" şi acum locuiesc în diferite colţuri ale lumii, cu certificate de „fără patrie" în buzunare şi în suflete. Faptul devine şi mai condamnabil pe măsură ce el se desfăşoară în timpul acesta, cînd rănile ţării sînt încă neînchise, cînd milioane de oameni cinstiţi şi harnici, crescuţi în iubirea strămoşească a pămîntului îşi adună forţele şi curajul pentru ca ţara să uite cît mai repede suferinţa, pentru ca ţara să prospere şi să meargă mai departe pe drumul ei de progres şi de împliniri.

Ca unul care prin profesiunea mea călătoresc mult şi mult timp în afara graniţelor ţării, mi-au revenit cu şi mai acută dar dulcoasă semnificaţie în mintea şi sufletul meu cuvintele Patrie şi Dor de Ţară. Cunosc bine istoria pămîntului locuit de noi, românii, cunosc bine vicisitudinile unor epoci din trecutul acestui pămînt. Eu ştiu că oamenii de pe aceste meleaguri, în decursul istoriei lor zbuciumate, se adunau şi se uneau şi la bine şi la rău. La bine, ca să-şi sărbătorească munca, izbînzile şi rodul ogoarelor. Şi atunci se încingeau horc, şi horele erau mîini care se strîngeau, care se uneau, făcînd un tot al bucuriei, dar şi un tot al fiinţei noastre naţionale.

Se adunau şi la rău, ca să-şi apere ţara de duşmani, un alt tot în jurul domnitorului cel Bun, cel Viteaz, cel Mare, un tot de Români, în faţa căruia se frîngeau ura şi poftele, cutezanţa şi ambiţiile.

Datorită lor sîntem azi „Noi" pe lume. Şi vom fi cît va fi lumea.

Departe de ai mei, acestea sînt gîndurile care-mi stîrnesc, ca o vijelie a inimii, dorul de ţară, de patria care m-a născut şi unde voi muri.

Patria, acest pămînt udat de lacrimi şi de sînge strămoşesc. Patria, acest pămînt pe care-l locuim, pe care-l muncim, pe care-l cinstim, pe care ne creştem copiii — noi, cei de aici. Iar dorul de ţară este sentimentul celor care din moşi-strămoşi nu şi-au părăsit glia şi au apărat-o cu preţul vieţii lor şi au cinstit-o cu preţul muncii lor. Dorul, acest cuvînt care nu se poate traduce în nici o limbă străină şi care este o expresie, este o emoţie, un sentiment propriu fiinţei noastre româneşti.

Dorul este măreţia acestei ţări, sînt munţii plini de poezie şi apele neînvolburate ale pămîntului românesc. Pentru mine dorul este mormîntul mamei mele unde deseori mă duc să mă reculeg, este mormîntul atîtor străbuni pe care urgiile şi vitejia lor i-au prefăcut în ţărînă. Şi în ţărîna aceasta cresc acum lanuri de grîu şi porumb şi vii cu struguri mari şi flori... Şi în ţărîna aceasta s-au înfipt, adînc şi trainic, fabrici şi şcoli, uzine şi grădiniţe de copii, hidrocentrale şi sonde, toate exprimînd bogăţiile acestui pămînt şi sufletul şi geniul oamenilor care-l locuiesc. Acestea sînt reflecţiile unui om care stă şi va rămîne aici.

Un om care într-o noapte de coşmar a văzut alţi oameni aplecîndu-se cu atenţie şi omenie asupra lui, ca să-l salveze, ca să-l refacă, pentru ca să devină ce a fost, întocmai ca înainte de minutul acela îngrozitor.

I-am văzut pe aceşti semeni ai mei, profesori şi doctori şi personal medical, stînd 48 de ore, fără somn şi fără odihnă, aplecaţi asupra mea şi asupra altora, ca să ne aline suferinţele.

Aceste fapte se puteau întîmpla numai aici. Aceşti oameni-eroi s-au născut şi pot trăi numai pe meleagurile noastre.

Cît aş dori să fac ceva deosebit pentru ei ! Va trebui să treacă un timp, 3 sau 4 luni. Atunci, cînd voi fi iarăşi eu, cel dinainte de 4 martie, aş vrea să le cînt cele mai frumoase cîntece, lieduri, arii, romanţe pe care le ştiu. Lor, oamenilor, în Contul omeniei.

Acum, pentru cei mai greu loviţi decît mine, aş dori să ofer gratificaţia pentru anul 1976, pe care mi-a acordat-o direcţiunea Operei Române pentru munca şi calitatea muncii mele artistice din anul 1976. Sînt convins că direcţiunea Operei Române şi toţi colegii mei din această instituţie vor oferi imediat în Contul omeniei gratificaţiile lor. În fond nu e prea mult, dar facem ceea ce au făcut milioane de concetăţeni omenoşi în aceste zile grele, greu de uitat.

DAN IORDĂCHESCU ■

Un act de profundă josnicie: furtul de inteligenţă

Cu aproape un an în urmă, „Covalitinul", medicament de concepţie românească şi unul dintre cele mai răsunătoare succese ale farmacologiei mondiale, a primit autorizaţia de fabricaţie. Cîteva luni mai tîrziu medicamentul a intrat în farmacii. Producerea lui pe cale industrială a însemnat actul final al unui travaliu desfăşurat de-a lungul a două decenii, 20 de ani de zile şi nopţi albe subjugate aceleiaşi idei, aceluiaşi deziderat, o activitate pasionantă pentru explorarea şi descifrarea unor funcţiuni vitale ale organismului uman, o luptă acerbă cu tainele şi capcanele necunoscutului. Creatoarea lui, doctorul în ştiinţe Tina Covaliu, a ţinut să marcheze evenimentul în cadrul unui memento festiv, la care au fost invitaţi cîţiva dintre cei mai apropiaţi colaboratori şi prieteni ai „Covalitinului".

Geneza îndelungată şi complicată a acestui nou dar al inteligenţei şi osîrdiei omului de ştiinţă ne-a obligat să recunoaştem şi cu acest prilej cîteva dintre facultăţile esenţiale ale creatorului autentic : pasiunea dominantă, abnegaţia, puterea de sacrificiu şi dragostea de oameni. Drumul spre glorie nu este şi nu a fost niciodată presărat cu roze.

Vorbind despre statutul omului de ştiinţă contemporan, al inventatorului, inovatorului, cercetătorului, va trebui să recunoaştem de îndată că astăzi, spre deosebire de altădată, el se bucură de respect şi apreciere unanimă, că, într-o lume tributară progresului tehnic şi ştiinţific, inventatorul a devenit, practic, omul zilei. Mai mult decît atît : în mod direct sau indirect sîntem cu toţii părtaşii actului de creaţie, hotărînd şi aprobînd eforturile financiare ale statului nostru pentru promovarea progresului tehnic şi ştiinţific, pentru încurajarea şi hrănirea talentelor virtuale, înconjurîndu-i cu recunoştinţă şi stimă pe cei mai buni dintre noi, participînd cu sufletul şi punga la marele act de creaţie al naţiunii noastre.

Privind din acest unghi de vedere, furtul de inteligenţă reprezintă una dintre cele mai odioase expresii ale josniciei, asemănătoare doar cu tîlhăria la drumul mare, iar trădarea de patrie, prin amanetarea capacităţii creatoare unor interese străine — cea mai profundă dovadă de egoism, dispreţ şi ingratitudine faţă de cei care ţi-au oferit şi încurajat ascensiunea, creîndu-ţi posibilităţi de afirmare. Şi asta deoarece NIMENI nu vinează iluştri necunoscuţi, ci doar creatori şi creaţii recunoscute. Elevul, studentul sau cercetătorul anodin, insul cu aptitudini sau predispoziţii latente, stipendiat şi încurajat prin grija statului, nu poate stîrni interesul vînătorilor de valori spirituale decît în perioada lui de consacrare, deci exact în momentul în care el este dator să înapoieze societăţii creditul material şi moral acordat.

Cum se procedează pentru coruperea şi exoperarea unor minţi luminate şi cum se poate răspunde unor asemenea acte de provocare ? Istoria „Covalitinului", într-unul din momentele ei cruciale, o dovedeşte cu prisosinţă.

Ideea creării unui medicament capabil de a dizolva calculii urinari şi biliari şi de a elimina cauzele care duc la apariţia atît de frecventă a litiazelor renale şi biliare a constituit pentru Tina Covaliu o preocupare constantă încă din anii facultăţii. Ideea profund originală, deosebit de îndrăzneaţă şi mai cu seamă atît de categoric opusă metodelor clasice de intervenţie şi tratament avea să se bucure, cum se întîmplă îndeobşte, atît de apreciere, cît şi de unele rezerve. Apoi, cu vremea, în urma unor cercetări sistematice şi a unor numeroase experimente de laborator, ideea a început să prindă contururi mai precise, estompîndu-şi aspectele şi dezideratele fanteziste. Proiectul chimistei începe să cucerească respectul şi interesul unor cadre medicale de la Spitalul Panduri unde Tina Covaliu lucrează în calitate de şef de laborator. În 1962 cercetătoarea brevetează primul produs medicamentos pentru profilaxia şi tratamentul litiazelor. Studiul experimental pentru demonstrarea netoxicităţii şi eficienţei este efectuat la Spitalul militar central din Bucureşti pe 1 000 animale de experienţă. Rezultatele studiului care confirmă netoxicitatea şi eficienţa produsului sînt consemnate într-un protocol de lucru înregistrat ca document secret şi depus la Ministerul Sănătăţii.

Aceste rezultate permit cercetătoarei să administreze medicamentul la bolnavii de litiază renală. Sînt trataţi un număr de 2 600 de bolnavi internaţi la Spitalul Panduri, iar rezultatele a 580 de cazuri tratate sînt comunicate prin intermediul unor reviste de specialitate din ţară şi străinătate.

Ei bine, în acest stadiu avansat al cercetărilor întreprinse de grupul de colaboratori conduşi de Tina Covaliu (sîntem în 1967), se manifestă subit şi interesul unor cercuri medicale din Apus. Cercetătoarea primeşte, în repetate rînduri, vizita unor renumiţi medici din străinătate, iar în 1967 Institutul Max Planck din Hamburg îi oferă o bursă, invitînd-o să lucreze în marea clinică de urologie din acest oraş.

Ajunsă la Hamburg, împreună cu colaboratorul ei apropiat, medicul E.W. Rugendorff, creatoarea „Covalitinului" reconfirmă în faţa specialiştilor străini valoarea şi eficienţa terapeutică a medicamentului. Şi atunci, după numai două luni, cei doi cercetători sînt invitaţi să rămînă definitiv la Hamburg oferindu-li-se o sumă respectabilă în schimbul tranzacţiei propuse : trădarea de patrie şi vînzarea secretelor profesionale. Indignată, Tina Covaliu refuză, pentru ca apoi să constate, surprinsă şi consternată, că bunul ei colaborator a semnat odiosul tîrg şi că se străduieşte din răsputeri să o convingă să rămînă. Înţelege, de asemenea, că după ofertele avantajoase şi discuţiile protocolare s-ar putea să urmeze insistenţe şi presiuni din ce în ce mai violente. Tina Covaliu părăseşte brusc Hamburgul şi se întoarce în ţară. După cîteva săptămîni îşi face apariţia, candid şi deconcertat, Rugendorff care, aflînd de declaraţiile colaboratoarei sale, trece la contraofensivă şi o acuză pe Tina Covaliu de calomnie. Cu toate acestea, cîteva luni mai tîrziu se întoarce în Germania occidentală unde, aşa cum era de prevăzut, se stabileşte definitiv, şi pune la dispoziţia institutului din Hamburg întreaga documentaţie privind compoziţia şi modul de administrare al medicamentului gîndit şi experimentat pînă la data respectivă împreună cu Tina Covaliu.

Din fericire, de data aceasta, furtul de inteligenţă nu-şi dovedeşte decît pe jumătate utilitatea. Echipa din Hamburg realizează un produs destinat combaterii litiazelor renale, folosind materia primă descoperită de cercetătoarea Tina Covaliu, dar necunoscînd tehnologia de fabricaţie nu izbuteşte să obţină efectele terapeutice ale „Covalitinului". Medicamentul românesc stîrneşte senzaţie în toate ţările lumii şi cucereşte interesul tuturor congreselor de urologie.

„Covalitinul" a învins deoarece s-a întrupat din pasiunea, munca, răbdarea şi dragostea de ţară ale unei neobosite cercetătoare, deoarece s-a născut pe pămîntul fertil al unei ţări în care revoluţia tehnico-ştiinţifică reprezintă piatra unghiulară a întregii dezvoltări economice. Succesul Tinei Covaliu confirmă şi reafirmă valoarea ştiinţei româneşti, fermitatea şi tăria morală a sutelor de mii de inventatori, inovatori şi cercetători români.

LIVIU TIMBUS ■

Cavoul istoriei

Cîteodată istoria poate să se transforme într-un cavou în care anumiţi indivizi, chiar în floarea vîrstei fiind, dispar fără să lase măcar o urmă uşoară pe care un om cinstit s-o ia în seamă.

Şi totuşi unii din ei părăsesc din cînd în cînd, în chip de cioară, cavoul şi încep o mare ciripială, devin obraznici, chiar impertinenţi (trăsături caracteristice dealtfel ciorilor!). Aflu, bunăoară, că una din aceste ciori care înainte de a dispărea în istorie (citeşte cavou !) umbla făloasă şi ţanţoşă pe corsoul Timişoarei, a devenit vorbitoarea de drept „a unor indivizi care cred că tot ce zboară se şi mănîncă" sau, mai clar zis, au impresia că pot să se amestece în treburile noastre absolut interne.

Şi unde credeţi că şi-a găsit adepţi şi susţinători această cioară şefă, care în viaţa civilă poartă prenumele de Erika ? Bineînţeles că numai acolo unde se cîntă zi cu zi simfonia mare a ciorilor ieşite pe furiş din cavoul istoriei — la radioul lepădăturilor zis şi „Europa liberă".

Mi s-a povestit doar ce a zis şi ce a vrut doamna Erika în şi prin „apelurile" ei, fiindcă, sincer spus, este sub demnitatea mea să ascult gretoasele transmisii ale unor indivizi din „hinterhofuI" istoriei.

Succint : şi-a înşelat soţul în mod grosolan, şi-a lăsat copilul fugind cu amantul în Germania Federală, care la rîndul lui şi-a lăsat soţia şi părinţii. Cînd medicul-amant a refuzat să mai discute despre divorţul de soţia rămasă în Timişoara, doamna Erika i-a transformat viaţa într-un iad şi... un infarct fatal o face din nou „văduva veselă". O declaraţie falsă precum că ar fi soţia legitimă a celui dispărut era cît pe ce să găsească crezare (ce bine veneau o moştenire şi o pensie „după soţ" pe viaţă !), dar... o scrisoare din oraşul de pe Bega, de la adevărata soţie a defunctului, către primarul oraşelului încurcă iţele în aşa măsură încît isteaţa doamnă Erika cu alură de ţaţă caragialiană era să intre la răcoare.

Ce rămînea de făcut ? Vine la Timişoara şi îi povesteşte fostului soţ că „numai el a fost şi rămîne marea ei dragoste" (citat după soţ !) şi că aranjează ea totul ca el să vină cu copilul în R.F.G. Figura nu a reuşit. Fostul soţ, blănar de meserie, ştia că ea visa doar să facă pe patroana într-un mare magazin de blănuri din München. Că inelele din „aur curat" pe care le vindea în acele zile unor „fazani" din Timişoara s-au dovedit ulterior „cupru curat" să fie privit doar ca un mic şi neînsemnat episod.

Apropo : privind familia doamnei Erika mai trebuie spus : tatăl ei a divorţat de a doua soţie, adică de mama ei, după ce prima îl părăsise şi îi lăsase ca un mic cadou un mic copil. El a trăit apoi la München cu alta, care avea o locuinţă confortabilă, pînă a apărut fosta din România şi l-a luat (citeşte obligat !) a doua oară legal de soţ. Căsătoria s-a oficiat la spital, după o săptămînă bătrînul domn şi-a dat sufletul (iar bătrîna a avut o pensie pe viaţă !). Dar nu cumva să uit : doamna Erika are doi fraţi (amîndoi divorţaţi de două ori !) şi o soră mai mare care, după primul soţ, a găsit al doilea etcaetera, etcaetera.

Iată ce familie onorabilă, iată cine vorbeşte de familie şi morală, iată cine face parte din marea orchestră a radioului lepădăturilor. Observaţi ce fals sună simfonia ciorilor... Numai în cavoul istoriei mai aveţi poate un modest loc, doamnelor şi domnilor. În România v-a bătut de mult ceasul !

NIKOLAUS BERWANGER ■

MIRCEA SPĂTARU : Horia, Cloşca şi Crişan

„Meseria de chirurg presupune uneori imposibilul"

Fost asistent și șef de lucrări la Catedra de anatomie topografică și chirurgie operatorie, medicul Gheorghe Niculescu, astăzi general maior și șef al secției de traumatologie și ortopedie din cadrul Spitalului militar central, e un specialist de mare notorietate, a cărui faimă a făcut de mult înconjurul lumii medicale românești și internaționale. Stau mărturie pentru afirmația de mai sus nu doar cele aproximativ 16 000 de intervenții chirurgicale la care a luat parte, ca operator principal sau ca ajutor, transformate de regulă în tot atîtea vindecări sau ameliorări, cît numeroasele studii clinice și experimentale comunicate sau publicate, ajungînd pînă la cifra 250, cele 5 brevete de inventator în materie de aparatură chirurgicală ortopedică, precum și 3 monografii, alcătuite singur sau în colaborare, prima dintre ele, cu autor unic, tipărită în 1973, „Traumatismele membrelor ; atlas schematic de tehnici operatorii", fiind distinsă cu Premiul „Gheorghe Marinescu" al Academiei, pentru noutatea cercetării și amploarea informației. Despre toate astea, ca și despre faptul că a fost ales, ca o recunoaștere unanimă a deosebitelor sale merite științifice, drept membru al Societății europene de chirurgie experimentală, al Societății regale de chirurgie britanică, al Uniunii americane de chirurgie experimentală, al Societății internaționale de medicină militară și așa mai departe, doctorului Gheorghe Niculescu, plecat dintr-o familie de oameni nevoiași din marginea Craiovei, nu-i place din cale-afară să discute. Reticent în conversație, uneori chiar suspicios cu sensul unor întrebări altfel nevinovate și de bună credință, generalul maior Niculescu se înviorează brusc cînd discuția ajunge la maeștrii săi într-ale medicinei, avînd cuvinte de laudă și respect față de cei care l-au învățat meserie și ale căror chipuri se rînduiesc, în ordine cronologică, pe pereții cabinetului său. «Chirurgia, zice, am înțeles-o de la generalii medici Ion Atanasiu și Petre Costescu, dar mai ales de la profesorul Iacob Iacobovici ale cărui cuvinte, „nu e indicată nici o operație care nu face altceva decît să înlocuiască o suferință prin alta", au reprezentat și reprezintă crezul meu profesional. De la profesorii Francisc Rainer și Ilie Riga am primit îndemnuri către anatomie, disciplină de care m-am apropiat totdeauna cu sfială, convins că oricît voi ajunge să cunosc nu voi ajunge niciodată să cunosc totul și că, în cursul unei operații, cel mai bun chirurg nu e cel care știe sau pretinde că știe totul, ci acela care face exact ceea ce trebuie să facă. Nu demult, după cum probabil ați aflat, s-a prăpădit profesorul Riga».

Dacă a învățat de la maeștrii săi respectul față de bolnav și implicarea medicului în durerea acestuia, fiind convins că meseria de chirurg nu presupune numai virtuozitate profesională, ci și o conștiință dintre cele mai înalte, Gheorghe Niculescu s-a străduit, prin fiecare gest operator, prin fiecare pagină scrisă și prin fiecare cuvînt rostit, să ducă mai departe sensurile și profunzimea gîndirii școlii românești de medicină, pe care a avut onoarea s-o reprezinte de atîtea ori prin lume. În toate ocaziile, s-a simțit mîndru că e român și că poartă cu dînsul tradiția și mesajul școlii noastre de medicină, tot mai apreciată pretutindeni. Cu o singură excepție : «M-am întors de peste hotare bucuros că, prin contribuțiile mele, firește, nu cele mai însemnate, dar demne de luat în seamă, mi-am adus aportul la întărirea unei tradiții și a unui prestigiu. O singură dată, în 1968, am revenit la București minios, dar dintr-o întîmplare de cu totul altă natură. La sfîrșitul lui aprilie, m-am aflat la München, unde am ținut o comunicare despre folosirea grefelor osoase în tratamentul afecțiunilor traumatice ale membrelor, pe care participanții la congres, specialiști veniți din toate colțurile continentului, au găsit-o drept foarte interesantă, lucrarea mea făcînd, ca să zic așa, o oarecare vîlvă. La vremea aceea, poate că într-adevăr cele comunicate deschideau un oarecare drum în traumatologie, în sensul că studiile înfățișate nu erau numai experimentale, ci și clinice, reprezentînd rodul unor tratamente concrete, efectuate pe bolnavi la care, alături de tradiționalele autografe sau homografe, aplicasem cu succes și heterografe canine. Altfel spus, folosisem la oameni, înregistrînd rezultate spectaculoase, coaste de cîine, deproteinizate sau liofilizate, adică înghețate în vid. Terminasem de susținut comunicarea și stăteam de vorbă cu niște ortopezi englezi, cînd un tip grăsuț, cu o față libidinoasă, s-a apropiat de mine și mi-a solicitat — vorbind românește — un interviu. L-am întrebat cine este și mi-a răspuns că-l cheamă Radu Gorun și că reprezintă postul de radio „Europa liberă". Nu e cazul să vă spun ce gîndeam și ce gîndesc despre aventurierii și edecurile morale de la „Europa liberă", plătiți de alții ca să verse minciuni la adresa poporului nostru și a realizărilor sale fără precedent, mîncînd o pîine murdărită cu noroi, dar îndrăzneala tipului de a se adresa fără mustrări de conștiință unui român și unui comunist mi s-a părut a fi întrecut orice limită. I-am cerut să iasă afară și i-am întors spatele.»

Cum spuneam, ajuns șef de clinică, prin muncă, pasiune și talent, Gheorghe Niculescu și-a drămuit mereu timpul între saloanele bolnavilor și studiu, găsind totdeauna răgaz să destăinuiască medicilor mai tineri din cunoștințele sale, convins că e de datoria sa să transmită mai departe cele deprinse de la maeștri. A făcut — dacă nu cumva vorba aceasta e prea pretențioasă — o adevărată școală de traumatologie și ortopedie la Spitalul militar central, veghind, cu devotament și perseverență, la formarea și perfecționarea mai multor generații de medici.

Firește, pentru a ajunge ceea ce a ajuns, comunistul Gheorghe Niculescu a trebuit să muncească mult. A muncit mult. A trebuit nu o dată să se recunoască învins în confruntarea cu bolile diverșilor pacienți. S-a recunoscut, dar numai după ce a epuizat toate mijloacele medicale și omenești cu putință, încercînd să lupte din răsputeri cu infirmitățile organismului uman. N-a dezarmat niciodată și a crezut mereu, animat de un optimism robust și lucid, că mai există o șansă acolo unde alții susțineau că totul s-a sfîrșit. Ne dă un exemplu, poate cel mai recent. Din sutele de bolnavi pe care seismul din 4 martie i-a adus, cu nefericirile și durerile lor, în secția pe care o conduce, inginera Cornelia Tomescu, salvată de sub dărîmăturile blocului OD 16, părea să aibă situația cea mai critică, gamba dreaptă fiindu-i aproape complet compromisă. Un prim control, efectuat de Gheorghe Niculescu la o oră tîrzie de noapte, a indicat echipei de specialiști necesitatea imediată a amputării piciorului drept. „Era, zice, soluția cea mai simplă, dar și cea mai greu de acceptat. Mi-am propus să nu mă pripesc și să mai aștept o zi după prima operație. Puteam tăia piciorul oricînd, dar exista și o șansă, minimă, dar șansă, ca femeia să poată părăsi spitalul fără cîrje și fără proteză. Am intervenit cu bisturiul a doua oară. Apoi a treia oară. Am dormit o noapte pe canapea în birou, învelit cu mantaua, urcînd de cîteva ori în salon. Astăzi, după a șasea operație, pot să afirm fără nici o teamă că piciorul inginerei Tomescu, o tînără de nici 30 de ani, a fost salvat. Cu toții am făcut ceva aproape de granițele miracolului dar trebuie să spunem că meseria de chirurg presupune uneori chiar și imposibilul".

OVIDIU IOANIȚOAIA

Constantin Butulea n-are o viață ireproșabilă și totuși dreptatea îi aparține

În 18 aprilie 1975, la ora două și jumătate noaptea, în Piața Romană s-a produs un accident de circulație. Un „Opel" lovește cu aripa din față asfaltorul care lucra la repararea pasajului destinat pietonilor. Victima este asvîrlită în lături, cu trei coaste fracturate și antebrațul drept rupt. Automobilul se oprește ; unul dintre bărbați fuge ; probabil cel de la volan : altfel de ce-ar fi fugit strigînd „Vezi cum vorbești ; te voi ajuta!" Dacă ar fi putut „ajuta", ar fi făcut-o pe loc. În sfîrșit, nu despre conștiința și cunoștințele acestui individ las este vorba. Ci despre viața asfaltorului, deloc imaculată și deloc ireproșabilă ; dar nu din pricina asta a fost călcat !

A obținut un concediu medical de șase luni și apoi o pensionare temporară pe timp de un an. Dreptul lui. Constantin Butulea nu poartă răspunderea drepturilor sale. „Fiind orfan de mamă, scrie el, sărac și neocrotit de nimeni, am fost nevoit să muncesc de copil ; de douăzeci și unu de ani și trei luni, fără vreo întrerupere, noapte după noapte, căci mai ales noaptea se toarnă asfaltul, cînd orașul doarme și circulația se rărește, eu oblojesc rănile străzilor, retușîndu-le și redîndu-le frumusețea. Am gustat de ajuns și din pocalul amărăciunii vieții. Mînat de greutăți, am ajuns din Bucovina în Capitală unde, căsătorindu-mă cu o fată, tot din Bucovina, am muncit amîndoi cinstit, fără preget, o viață de om, trăind împreună continua bucurie a unui cămin fericit".

Eroare ! „Continua bucurie a unui cămin fericit" este iluzorie. Cel ce a întocmit, în locul lui Constantin Butulea, scrisoarea ce ne-a fost adresată i-a făcut acestuia un deserviciu pe care nu l-a bănuit și desigur nu l-a dorit. În locul drepturilor ce i se cuvin lui Constantin Butulea în calitate de cetățean și de om al muncii, discuția a fost deturnată spre trecutul lui Constantin Butulea, pînă-ntr-atît încît cei cu care am discutat, ca să păstreze unitatea de stil, ajunseseră la concluzia că numai din omenie și dintr-un prea plin de bunăvoință l-au reangajat cu drepturile intacte.

Rezultă de aici că asfaltorul Butulea ar fi putut să nu fie reangajat, sau reangajat cu drepturile trunchiate ? Desigur ! Tehnicianul normator Vasile Vintilescu afirmă chiar că toate discuțiile în legătură cu Constantin Butulea ar fi fost evitate dacă asfaltorului i s-ar fi desfăcut contractul de muncă, întrucît nu s-a prezentat la lucru trei zile de la expirarea termenului de pensionare.

Și totuși un alt tehnician de specialitate, Gheorghe Ionescu, bun cunoscător al legii, susține că asfaltorul Butulea are dreptul să se reangajeze, respectîndu-i-se toate drepturile anterioare, în interval de 90 de zile de la expirarea termenului de pensionare.

Ciudat este că atît Vasile Vintilescu, în necunoștință de cauză, cît și Gheorghe Ionescu, în cunoștință de cauză, semnează împreună cu alți trei specialiști fișa în care Constantin Butulea este retrogradat de la categoria 4/3 la categoria 4/B.

Din cauza trecutului ?

Firește, nu ! Aventurile din tinerețe ale unui om nu sînt incluse în legea privind reangajarea invalizilor temporari. Și ca să încurcăm și mai mult lucrurile, reproducem declarația tehnicianului Vintilescu : „Sînt în stare să cedez jumătate din retribuția mea aceluia care mi-ar aduce cîțiva asfaltori buni".

Desigur, faptele nu sînt tot atît de simple ; după expirarea termenului de pensionare, Constantin Butulea continuă să primească pensie, din greșeala oficiului de pensii ; asfaltorul consideră acest fapt o confirmare a prelungirii stagiului de pensionare ; ulterior primește înștiințarea că este valid de muncă, cu drept de contestație ; înaintează contestația ; contestația este respinsă ; prezintă cererea de reangajare și cere o muncă mai ușoară — dreptul lui : victimă nevinovată a unui accident vinovat ! — i se cer analizele medicale, conform legii ; analizele întîrzie, sînt zile anume în acest scop ; examenul de protecția muncii, contractul, noul contract în care asfaltorul este retrogradat cu trei gradații ; cine descurcă toate astea ?

Rămîn de domeniul evidenței : nevoia acută de asfaltori buni și legea care îi acordă lui Constantin Butulea dreptul de a se reangaja păstrîndu-și drepturile nestîrbite într-un interval de trei luni, precum și încercarea nejustificată de a i se tăia nejustificat trei gradații.

La Șantierul de drumuri și poduri din Șoseaua Panduri nr. 77, nici unul dintre cei cu care discut nu cunoaște — sau nu recunoaște — existența acestei încercări. Nici chiar cei ce au semnat „fișa pentru verificarea condițiilor de încadrare" prin care Constantin Butulea luase cunoștință despre retrogradarea sa. O întreb pe locțiitoarea secretarului de partid :

— Tovarășă Ana Ionescu, dacă o echipă de asfaltori ar fi alcătuită din 20 de oameni, ar avea toți 20 dreptul să fie încadrați la categoria 4/3 ?

— Nu ! Numărul de încadrări cu 4/3 este limitat.

Aflu cel puțin o posibilă cauză a încercării de retrogradare a lui Constantin Butulea, o cauză presupusă, ceea ce din punct de vedere juridic ar echivala cu un proces de intenție. Nu știu nimic despre această intenție nici șeful serviciului, nici maistrul, nici specialistul în protecția muncii. Primesc în schimb asigurarea că ea n-a existat, ceea ce echivalează, tot din punct de vedere juridic, cu intenția de calomnie și mărturie falsă din partea lui Constantin Butulea.

Constantin Butulea ridică din umeri : „dacă toți spun că sînt nebun, poate oi fi". Și drumul pe care-l fac pînă la Direcția patrimoniului public nu este desigur decît o formalitate, o formalitate care mă ajută să aflu că într-adevăr această intenție a existat ; fișa pentru verificarea condițiilor de încadrare, semnată de Ionel Georgescu, Pencea Florea, Vintilescu Vasile, Chelu Aurel și Ionescu Gheorghe probează această afirmație ; ca și proiectul de contract pe care Constantin Butulea l-a semnat. Gheorghe Ionescu afirmă că aceste acte sînt fără valoare, ele avînd un caracter intermediar și ele au fără îndoială un caracter intermediar, întrucît după întocmirea lor Constantin Butulea face o nouă cerere către conducerea Direcției patrimoniului public din C.P.M.B. pe care inginerul șef al acestei direcții pune în chiar ziua primirii ei următoarea rezoluție: „Constantin Butulea să fie repus în toate drepturile anterioare pensionării sale".

O rezoluție în spiritul legii și în conformitate cu interesele întreprinderii. Rămîne întrebarea : de ce inginerul șef și nu serviciul de resort, cel învestit prin statutul de funcționare să rezolve asemenea fapte, să readucă totul pe făgașul legii ?

NICOLAE CRISTACHE

Bătrînii, la adîncile lor bătrîneți

În satul Bistrița din județul Mehedinți trăiește un bătrîn cu soața lui.

Omul e bătrîn de tot, are 82 de ani și se cheamă Gheorghe N. Dumitrescu. E cunoscut bine sub numele de Gh. N. Dumitrescu-Bistrița și în viață a fost de toate.

De toate cele bune.

E noapte, ulițele satului dorm — cum zic poeții — în cel mai delicat întuneric, cîte un cetățean mai lipăie pe marginea șoselei, cîte-o babă mai trece-n grabă drumul, cîte un bec mai sticlește pe la case. Ograda pe care-o caut e lungă, toamna e desigur o curte de țară, plină cu bucate. Mai întîi apare albul somnoros al pereților dinspre stradă ai casei, apoi o curte străjuită de acareturi felurite. Cămările astea, rînduite ca-ntr-o gospodărie mare, au o istorie aparte. Ele au fost zidite să fie nu grajduri și hambare, ci tipografii, depozite de carte, muzeu sătesc. Dumitrescu-Bistrița apare. grăbit și amabil, cu amabilitatea lui de-o viață, cu graba tot de-o viață. Genul de român fără stare, lung și drept, alb cît se cuvine să fii la 82 de ani, dar verde și cu mintea agră, cum nu sînt mulți oameni tineri. Un bătrîn fără vîrstă, care lucrează la opera cea mai de seamă a trecerii sale prin lume, de dimineața pînă seara, ca și cum totul e ca odinioară, ca și cum e silit de-o datorie fără sfîrșit, ca și cum el singur trebuie să ducă totul în spate.

Aici, în satul Bistrița, s-a petrecut unul din cele mai frumoase lucruri ale biografiei dascălului de țară român. Dumitrescu-Bistrița s-a gîndit că el are de împlinit un destin. Cuvîntul acesta — destin — sună întotdeauna cam prea patetic și e sănătos să-l asculți cu atenția împărțită. Numai că acum el sună cum trebuie. Înclini să crezi că destinul există, că fără asta, fără apăsarea unei voințe ce vine parcă peste tine și peste timp, din voința și îndemnul unor apostoli ai culturii țării tale, nu se face operă, nu ajungi să lași, la rîndu-ți, urmă. În definitiv, opera lui Dumitrescu-Bistrița are destul luminat curaj în ea ca să ne mai întrebăm noi din ce a ieșit și din care cauze. În anul al 82-lea al vieții, Gh. N. Dumitrescu, învățător în satul Bistrița, poate socoti, ca rod al străduinței lui și al străduinței soției lui, Olimpia, de asemenea învățătoare, următoarele : un fond de peste 30 000 cîntece și poezii poporane, din Oltenia, în marea lor majoritate, dar și din țară, o revistă care a apărut, lună de lună, preț de 21 de ani, din 1919 pînă în 1940, o bibliotecă de scrieri pentru sate care, ca și revista, tot „Izvorașul" se cheamă, o colecție de 45 730 de scrisori, semnate de umili cititori de poezie de la țară, dar și de mari savanți din România și din Europa, scrisori ale unor harnici învățători ai școlilor rurale și ale elevilor lor, texte bătute de înțelepciune ori numai texte simple, în cuvinte și culori simple, din acea simplitate și onestitate care, adunate și înmulțite, se ridică și devin tot înțelepciune. Anonimă însă și modestă. Învățătorul din Bistrița a fost dirijor de cor, profesor de muzică vocală, a ținut conferințe în medii diferite, a compus muzică și a pictat, a strîns piese pentru un mic muzeu arheologic și istoric, a colecționat scule și unelte țărănești pentru un muzeu al muncilor pămîntului, s-a ocupat de etnografie, a înființat „Case de citire" și „Cămine culturale", a intrat membru în cîte asociații culturale îi stătea în putință să intre, a tipărit culegeri de muzică populară, a fost apicultor și organizator de excursii, tipograf și poștaș al propriilor tipărituri, a adunat, pentru cinstea satului și a poeziei populare, o bibliotecă de folclor cu peste 700 de volume. Pînă azi, s-au scris despre dînsul și activitatea dînsului 773 recenzii, medalioane, însemnări, studii și teze. Însemnarea ce-o scriu acum este, prin urmare, cea de a 774-a.

— Dragul meu, zice, mulți uită, iar mulți nici nu știu să bage de seamă la ce se întîmplă în jur. Iată. eu trăiesc în satul Bistrița de mai mult de jumătate de veac, aici îmi cultiv grădina, aici dăscălesc și aici mi-am tipărit revista. Mă cunoștea Iorga, mă știau și mă încurajau oameni din cei mai mari ai culturii noastre, deși nu toată strînsura noastră, a mea și a Olimpiei, a sutelor de învățători de țară care culegeau cîntece ca să le publice în „Izvorașul" era de cea mai înaltă valoare. Culegătorul de folclor nu caută doar piesele excepționale. El urmărește procesul, participă la proces, lucrează ca albina. Numărul celor care mă știu s-a mai rărit, dar uite că veniți dumneavoastră, mai vin și alții. Cînd am împlinit optzeci de ani am avut multe dovezi de simpatie. S-au scris și cîteva articole. Din păcate, rîndurile astea încep să se rărească chiar de aici din sat. Sînt ani și ani de cînd nici un copil al școlii sătești nu mi-a mai bătut pragul ; cît despre profesorii și învățătorii tineri, cred că nici n-au auzit de mine. Și e păcat. Nu de ființa mea, fiindcă e bătrînă și se mulțumește cu puțin. Eu sînt tocmai la vîrsta cînd nu am trebuință decît de foarte puține ca să fiu mulțumit, iar cea mai mare mulțumire e să dărui.

Altfel, cum vezi și matale, stau între călimări și pun filă peste filă. Eu am o datorie, acum ca și la douăzeci de ani : să nu mă las necăjit de greutăți, să merg mai departe. Știu, anii trec, voi avea și optzeci și cinci, și nouăzeci și o sută poate. Pentru mine contează însă doar anii pe care-i simt eu și, drept să vă spun, nu mă simt prea bătrîn.

TUDOR OCTAVIAN

O realizare colectivă: circulația optimă a ideilor

În viața intens faptică, intens pragmatică, intens lucrativă a ultimului pătrar al secolului pe care-l parcurgem, bătălia pentru cunoaștere e din ce în ce mai amplă. E greu de găsit azi oameni care stau culcați, cu privirea-n bagdadie și despică firul în patru. Însă e aproape banal să vezi oameni meditînd din mers. Meditația s-a sfărîmat și s-a împrăștiat de-a lungul celor 24 de ore cu care ne măsurăm viața, meditația e sincopată ; însă meditația a dobîndit intensitate și tempo nervos de desfășurare, a dobîndit statut și rang de fapt eficient. Urgent, imediat eficient.

Însă toate astea-s niște gînduri (doar n-am să le spun meditații) despre meditație în general. Or, pentru a vedea care-i cu adevărat starea meditației, e nevoie de recolte de pulsuri concrete. De convorbiri — pe teme contemporane — cu oameni contemporani. E aceasta o modalitate gazetărească de a face o cronică a inteligenței românești în acțiune, a inteligenței românești sondate înlăuntrul ei.

Mihai Gafițeanu : s-a născut în orașul Iași : a absolvit prestigiosul Liceu internat „Costache Negruzzi", în 1952 ; a absolvit Facultatea de mecanică a Institutului politehnic din Iași, în 1957 ; își dă doctoratul, cu reputat-exigentul profesor Gheorghe Manea de la Institutul politehnic din București, în 1968 ; profesor la Institutul politehnic din Iași, în 1972; în urma colaborării cu Întreprinderea de rulmenți din Birlad, autor a 4 invenții ; autor a aproape 50 de lucrări științifice : deputat în Marea Adunare Națională, din 1975 ; din 1976 este rector al Institutului politehnic din Iași.

— Ieșenii sînt cotați ca firi meditative. Pe de altă parte, tot ieșenii și-au încărcat planurile de perspectivă cu sarcini numeroase și consistente, deci trebuie cotați și ca oameni de acțiune. Să încercăm o convorbire despre această antinomie și-n pofida ei. Însă nu direct ci implicit, discutînd despre meditațiile dumneavoastră, pe care le-aș dori foarte personale, despre munca, despre locul de muncă, despre colectivitatea de profesioniști cărora aparțineți și pe care o și reprezentați.

— Pînă nu tocmai de mult evenimentele cele mai mari din Institutul politehnic astea erau : stabilirea statelor de funcțiuni și stabilirea orariilor. Aveam nevoie de o școală care să scape de evoluția lentă ; era necesar un ritm nou.

— Ritm nou : cîte implicații au aceste două cuvinte ?

— Să adopți măsuri care să te împiedice să rămîi în urmă ; dar să nu impui masiv măsuri care să depășească posibilitățile de adaptare ale oamenilor. Să lansezi sisteme noi — de pildă, concretizarea integrării învățămînt-cercetare-proiectare-producție — și să depășești eforturile obișnuite ; dar, totodată, să-i formezi, să-i faci pe oameni receptivi la nou, pentru că numai așa se pot adapta. Să simtă patriotismul, nu să-l afișeze !

— Introducerea noului e un fapt de esență și văd că socotiți că esența lui e patriotismul : frumoasă relație, morală relație !

— Pe acest suport formativ adăugăm, fiecare, cunoștințele profesionale, cunoștințe mereu altele, cunoștințe pe care viața ni le cere, pe care viața ne obligă să le dobîndim.

— Se pare că am ajuns la încă un adevăr.

— Prezența învățămîntului în viață și a vieții în învățămînt. Învățămîntul nu-i un scop în sine, ci un sistem care trebuie să aibă eficiență din toate punctele de dere. Sînt eforturi de gîndire, de concepție, de organizare interioară ; sînt eforturi impuse de mobilul formulat, de dimensiunile și de complexitatea sistemului pentru care am optat. Avem studenți de anul întîi și de anul cinci ; avem asistenți începători și profesori cu vechime ; totul trebuie să fie adaptat încît să ajungă pînă la individ, pînă la omul concret, fie student, fie cadru didactic. Deci nuanțe și mobilitate, nu structuri, nu scheme. Ne ferim să formăm oamenii doar prin indicații generale, vagi ; și folosim calea sarcinilor concrete, eficiente și, prin acestea, formative. Cu obiective concrete îi scoți din general, îi faci să se simtă responsabili față de coordonata spațiu și față de coordonata timp. Oamenii sînt aceiași, există o continuitate ; de aceea trebuie să se producă o revoluție în propriul lor mod de a gîndi. Și aceasta se face și prin procesul de instrucție.

— Deci, dumneavoastră, profesorii, continuu formați oameni și vă formați. Teoretic, lucrurile sună frumos ; cum arată ele și-n practică ?

— Teoria o aplicăm în sectoare cheie, unde facem să coincidă prioritățile cu forța colectivului și cu posibilitățile materiale pe care le avem. Ne bazăm pe aceste sectoare pentru că prin ele pot fi date exemple și pentru că exemplele concrete au o forță formidabilă.

— Dați-mi cîteva exemple de astfel de exemple.

— Sectorul de mașini-unelte și scule, sector unic pe țară, cu o puternică bază materială și cu un colectiv bun, condus de prof. dr. Gheorghe Cașler ; sectorul pentru tehnologii în domeniul celulozei și hîrtiei, condus de academicianul Cristofor Simionescu ; sectorul automatizărilor și acționărilor electrice, condus de prof. dr. doc. Nicolae ; sectorul îmbunătățiri funciare, condus de prof. dr. Vasile Blidaru.

— Și-n afară de faptul că au de toate, ce-i deosebit în aceste sectoare create la Institutul politehnic din Iași ?

— *Circulația optimă a ideilor.* De la cercetare, la proiectare, pînă la brevetare și producție în serie. Și toate acestea împreună cu studenții. Dar, să fie limpede, în afară de colectivele pe care vi le-am numit, mai sînt și altele. Importantă e mișcarea care ridică ansamblul. Multe dintre cercetări se opreau în sesiunile științifice. Planul pe '77 e gîndit așa : în timp, în bani, unde se aplică. Circulația optimă a ideilor a dus și la o circulație optimă a produsului. Multe invenții românești s-au născut aici, în Politehnica din Iași.

— Față de această mișcare novatoare din institut, care vă sînt observațiile — și meditațiile pe marginea lor — cu privire la oamenii cu care lucrați ?

— Am descoperit oameni talentați și cu putere de muncă, oameni care mi-au dat convingerea că se poate face orice, fără o muncă în plus. Dar cu ceva gîndire, cu ceva meditație în plus. *Ceea ce facem noi e opusul neputinței.* Un cadru didactic cu cîtiva studenți să producă zeci de aparate ; proiectele de diplomă să nu fie cărți, ci produse, aparate — sînt acestea niște reușite care i-au atras pe oameni. Indiferent de vîrstă ! Dacă ați vorbi cu ei, ați crede, ascultîndu-i, că sar peste cal, că vorbesc în lozinci. Adevărul e că sînt satisfăcuți de ceea ce fac. Iar satisfacția lor e cea mai mare satisfacție pentru mine : am fost secretar de partid 6 ani, am crescut deci cu oamenii aceștia și mă simt legat de ei. Sînt bucuros că-i văd entuziaști și că singurele lor supărări provin din afară, de la cei care nu ne aprovizionează la timp sau mai știu eu de la care. Asta-i formidabil ! De pe la mijlocul lui '75 am părăsit clasificările și studiile fără finalități practice și am început să descoperim chipurile și problemele muncii cu efecte palpabile, ale producției. Pînă și prețurile a trebuit să le descoperim. A fost o construcție care a căpătat viață și-n care acum oamenii se mișcă. Implicit școala s-a situat pe un alt nivel.

— Cîteva dintre gîndurile despre populația studențească a acestei — și bătrîne și tinere — școli politehnice ieșene !

— O populație de 12 500 de studenți, dintre care 9 500 la cursurile de zi. O imensă mulțime de tineri care dovedesc nu numai curiozitate ci și căldură, pasiune față de știință. Și fiindcă am vorbit despre integrarea școlii cu producția, știți ce mi-a spus un student ? „Cea mai cumplită activitate e să stai degeaba, fără o atribuție precisă !" S-au făcut multe dar tot mai avem multe de făcut pentru ca practica studenților să nu fie doar o trecere printr-o întreprindere unde-s priviți ca niște nepoftiți, care creează greutăți celor de acolo care au cu totul alte sarcini de plan decît cele educative. De asemenea, trebuie extinsă mai repede tehnica de calcul. Studenții trebuie să se joace cu tehnica de calcul ca și cu rigla. Dar pentru studenți mai trebuie făcute și altele. Studentul e, ca oricare dintre noi ceilalți, un om căruia trebuie să-i accepți îndoielile, întrebările. A-i trezi interesul e mult mai mult decît a-l face să știe o formulă.

— Mi-ați împărtășit meditațiile dumneavoastră și despre politehnică, și despre oamenii ei, fie dascăli, fie studenți, meditațiile despre toți, mai puțin unul : Mihai Gafițeanu, rector, la numai 40 de ani, al unui institut-colos.

— Să nu-mi închipui că eu nu pot greși, să nu mă închipui infailibil ! Să-mi știu dimensiunile și să-mi recunosc greșelile ! Sînt acestea convingeri pe care nu vreau să le pierd. Ar fi cel mai trist simptom de bătrînețe. Sentimentul de putere poate fi agresiv și împotriva ta. Iar ceilalți te văd așa cum ești și-ți pun oglinda adevărului în față. De asemenea, nu vreau și nu accept să-mi pierd entuziasmul, pofta de muncă, dorința de a face, de a lăsa ceva cînd am să plec. Observați că v-am înșirat convingerile mele pe puncte și chiar într-o anumită ordine.

— Deci, Mihai Gafițeanu a rămas Mihai Gafițeanu. E extraordinar de odihnitor și tonic să discuți cu un om care nu uită amănuntul să rămînă om. De-abia acesta, credem, este un semn de personalitate nu doar profesională, de personalitate adevărată.

NELU IONESCU ■

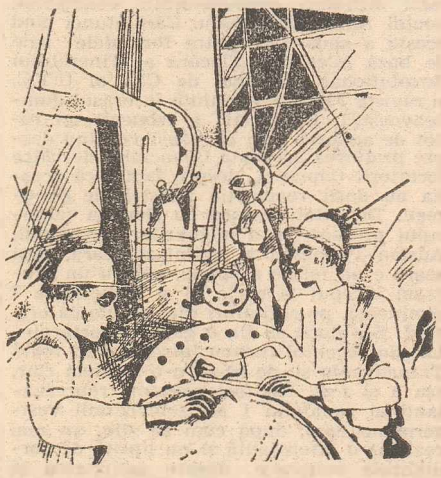

ILIE CIOARTĂ ■

De vorbă cu acad. prof. dr. Ștefan Milcu

Acupunctura, o străveche metodă terapeutică în plină expansiune

— Ne punem întrebarea, stimate tovarășe profesor, și odată cu noi nu puțini oameni de știință, care poate fi locul acupuncturii în cadrul medicinei contemporane, ce credit putem acorda unei asemenea îndeletniciri străvechi, astăzi cînd metodele de diagnostic și tratament, impuse de bioinginerie, tind să înlocuiască aproape cu totul simțurile omului și puterea lui de investigație ?

— Congresul de acupunctură științifică și tehnologie aplicată care se va desfășura la București între 27—30 mai anul acesta, își propune, în principal, să răspundă tocmai acestei întrebări. Mai mult decît altădată, specialiștii în materie sosiți din toate părțile lumii se vor strădui să descifreze tainele acestei străvechi științe medicale, să o fundamenteze științific, să-i explice resorturile fiziologice, să-i interpreteze fenomenele. Mai mult decît altădată, spun, deoarece pînă în prezent, în cadrul unor asemenea reuniuni, comunicările și dezbaterile s-au mărginit îndeobște la prezentarea tehnicii de tratament. Toată lumea este de acord că prin acupunctură se pot obține rezultate spectaculare în vindecarea sau ameliorarea unor maladii, în obținerea analgeziei. Acupunctura s-a dovedit eficientă în numeroase boli care se manifestă prin dereglări funcționale, în cazul sindromului dureros, în afecțiuni vasculare, boli ale sistemului nervos periferic, în endocrinopatii, boli ale metabolismului, în reumatismul cronic sub diferitele lui forme sau în boli alergice. Cu toate acestea, foarte puțini cercetători s-au ocupat în mod expres de clarificarea fenomenului propriu-zis, de descoperirea și studierea mecanismului fiziologic, al tratamentului prin acupunctură. Considerăm, tocmai de aceea, că reuniunea de la București va constitui un moment de referință în întreaga istorie a acestei metode de tratament.

— Puteți să prezentați cîteva din concluziile la care s-a ajuns pe plan mondial în acest domeniu și care vor constitui obiect de dezbatere la congresul de la București ?

— Oamenii de știință, foarte mulți dintre aceștia, sînt de părere că prin acupunctură organismul uman este obligat, stimulat, să-și utilizeze mai deplin disponibilitățile de apărare și redresare, că sînt declanșate reacțiile lui analgezice. Există numeroase păreri în această privință. Nu cunosc conținutul comunicărilor ce vor fi prezentate la congres, deci nu pot să anticipez nici o noutate în acest sens. Sînt sigur însă că sfera de cunoștințe a medicilor acupunctori se va îmbogăți enorm. În urmă cu 15 ani am avut prilejul să vizitez mai multe centre medicale din Republica Populară Chineză și am rămas foarte impresionat de rezultatele remarcabile obținute prin tratamentele cu acupunctură. Am reținut, de asemenea, eforturile notabile pe care le făceau medicii de specialitate din Pekin pentru fundamentarea științifică a acestei discipline medicale. Sînt sigur că de atunci și pînă azi colegii chinezi au ajuns la concluzii deosebit de prețioase. O contribuție de seamă deține în acest domeniu și școala națională de medicină. Acupunctura a fost practicată cu succes la noi de mai mulți medici, între care aș dori să-i amintesc pe doctorii Ion Bratu și Cristea Dragomirescu. Deosebit de importante se dovedesc ultimele cercetări, iar acestea aparțin, după cum se știe, grupului de biofizicieni conduși de medicul Ioan Florin Dumitrescu. Revista Flacăra s-a bucurat de privilegiul de a scrie în premieră despre realizarea primei hărți electrice a corpului omenesc, grație electronografiei, procedeu care a permis identificarea în mod științific a punctelor electrodermice. Cercetarea fenomenelor bioelectrice ale organismelor vii a permis deci o mai profundă cunoaștere a aspectelor fiziologice legate de practica acupuncturii. Prin studierea organismului cu ajutorul metodelor de electrofiziologie s-a putut constata că prin acupunctură se ajunge la o echilibrare energetică a organismului. Acupunctura rămîne însă în continuare un vast cîmp de investigație. Ea ascunde încă numeroase taine și mai are încă numeroase zone obscure. O descoperire relativ recentă, datorată unui grup de specialiști americani, a întărit mult speranțele cercetătorilor în domeniul acupuncturii. O voi descrie pe scurt, încredințînd Flacării o mare noutate de ordin medical. Este vorba de descoperirea unor substanțe din clasa proteinelor declanșate de creier în condiții de stimulare dureroasă și care au fost denumite endomorfine. S-a constatat astfel că una dintre acestea — eliberată de hipofiza posterioară — și care a fost urmărită prin identificarea ei cu substanță radioactivă, se așază pe anumiți centri nervoși blocînd senzația de durere. Ea are deci o comportare asemănătoare cu morfina pe care o administrăm bolnavilor și care, la fel, așezîndu-se pe anumite zone receptoare ale neuronilor blochează celula, întrerupînd legătura dintre organul afectat și celulele nervoase care provoacă senzația de durere. Identificarea acestei substanțe a dovedit că organismul este capabil să fabrice substanțe analgezice, care sînt declanșate în condiții de stress. Cunoașterea exactă a acestui mecanism biochimic reprezintă una dintre cele mai fantastice descoperiri ale farmacologiei. Or, după cum se știe, tratamentul prin acupunctură constă în aplicarea unor ace în anumite puncte ale învelișului cutanat. Este vorba deci de un microstress repetat care, între altele, ar putea determina și eliberarea unor substanțe analgezice fabricate de sistemul nervos.

— Sîntem informați că numeroase societăți de acupunctură din străinătate au cerut ca actualul congres să fie ținut în România iar. Am mai aflat, de asemenea, că tot în urma unei dorințe unanime s-a hotărît și ca lucrările congresului să se desfășoare sub președinția dumneavoastră.

— Dacă doriți să amintiți aceste lucruri, atunci consider că este necesar să arătați totodată că Bucureștiul a devenit nu întîmplător gazda viitorului congres de acupunctură, ci datorită marelui prestigiu de care se bucură școala de acupunctură din România. Un loc aparte îl ocupă realizările remarcabile ale grupului de cercetători conduși de medicul Ioan Florin Dumitrescu, vicepreședinte al Societății academice mondiale de acupunctură. La congresul din București vor fi prezentate aproximativ o sută de lucrări. Printre participanți, foarte multe nume prestigioase. Dintre cei care și-au anunțat pînă acum participarea amintim : prof. Zdenek Rejdak, președintele Societății internaționale de psihotonică din Cehoslovacia, prof. Telma Moss de la Institutul de psihofiziologie din Los Angeles, prof. V. Iniușin de la Universitatea din Kazahstan (U.R.S.S.), prof. J. Bischko, chirurg din Austria, dr. J. Schatz, președintele Societății internaționale de acupunctură (Franța), dr. R. Laitner, președintele Uniunii medicilor acupunctori ai societăților de acupunctură din R.F.G., dr. C. Daras, președintele Academiei franceze de acupunctură, prof. Luciano Rocci (Italia). Sînt sigur că după încheierea congresului acupunctura va beneficia de o solidă osatură științifică, va ocupa un loc precis determinat în cadrul practicii medicale, în cadrul medicinei în general, prin cuantificarea și obiectivarea fenomenelor de acupunctură, prin largul transfer de cunoștințe în diferite ramuri ale terapeuticii moderne.

LIVIU TIMBUS ■

Cronica (259, 260)

București, Palatul Sporturilor și Culturii, 9 aprilie, orele 22 :

Circa 8 000 de oameni prezenți la Palatul Sporturilor și Culturii, ceea ce a însemnat că au fost ocupate numai locurile pe scaune. Afară, fără norocul de a fi găsit bilet de intrare, mai erau circa 3 000 de oameni. Aceste lucruri ca și atmosfera sărbătorească din sală au ușurat considerabil misiunea conducătorului cenaclului, poetul Adrian Păunescu. Căci atunci cînd acesta a spus una dintre formulele sale de bază „Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar organizat de C.C. al U.T.C. și revista Flacăra vă salută în orașul dumneavoastră, București" a izbucnit un ropot de aplauze prin el însuși vorbind despre prețuirea acordată Cenaclului de către locuitorii Capitalei, despre faptul că aceștia au dorit reapariția noastră în București. De comun acord cu dorința publicului prezent, cu a membrilor cenaclului, Adrian Păunescu a organizat seara, deși seară e un fel de a spune, pentru un program început la orele 22 și încheiat la 7 dimineața, pe recitaluri mai ample ca oricînd. S-a dorit să fie o gală a spectacolelor din recentul turneu întreprins în toată Transilvania și de ce să n-o spunem clar, așa a și fost. Au fost prezenți reprezentanți ai canalului 1 al televiziunii vest-germane care, după cum se știe, au mai realizat o interesantă și nu lipsită de cordialitate emisiune despre activitatea și sensurile cenaclului nostru.

Ca niciodată, programul a fost deschis de către Mircea Vintilă al cărui reprezentativ recital a fost, pe alocuri, sprijinit de Sorin Minghiat, Florian Pittiș și Adrian Păunescu. Recitalul lui Vintilă a cuprins : **Dulce Românie, Eroii, Hanul lui Manuc, Făt-Frumos, Crezul meu, Dor de singurătate, Mielul** (versuri Adrian Păunescu), **Lordul John** (George Coșbuc), **Bade Ioane** (Tudor Arghezi). Pe fondul cîntecului **Dulce Românie**, Adrian Păunescu și Florian Pittiș au recitat poezia primului **Da, mai avem**, iar pe cel al bucății **Eroii**, Adrian Păunescu și-a recitat poemul propriu **Un cîntec** dedicat președintelui țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Înainte ca recitalul lui Vintilă să se fi încheiat, marele actor de poezie tînără Florian Pittiș a recitat fabula lui Ion Dogar Marinescu **Puterea obișnuinței** și sonetul **Boli scumpe** din volumul **Pămîntul deocamdată**. A făcut apoi un succes de-a dreptul extraordinar unul pe care semnatarul acestor rînduri îl salută cu bucurie, actorul Mihail Stan. Actorul a apărut sigur pe el, posesor al unui repertoriu foarte întins, iar omul ne-a apărut de mare și aleasă sensibilitate. Înainte de recitalul său ne mărturisea că și în această noapte se simte singur, o noapte a tuturor. Și-a început recitalul cu poemul filozofic, revoluționar **La poarta grădinilor** al lui Dumitru Popescu, o pledoarie extrem de lucidă, de substanță pentru rațiune și echitate în univers, o convingătoare pledoarie pentru libertate și demnitate; apoi l-a continuat cu **O mie nouă sute șapte** (Ioan Alexandru), **Tot mai des visez pămîntul** (Ion Gheorghe), **Sisif** (Gheorghe Pituț) și textele pline de umor ale lui Marin Sorescu **O samă de textieri** și **Minunea**. Cu **Dona, Dona, Vînt de seară, Omaelun, Balada lunii mai, Cîntec de vară pentru toate anotimpurile, Fiii lacrimilor tale** și **Cîntec pentru prieteni**, Marcela Saftiuc și-a onorat cartea de vizită de pionier al muzicii folk și-a dovedit, dacă mai era cazul, că și aceia foarte buni sînt dornici de progrese. Avîndu-i alături pe Sorin Minghiat, Ioan Oagăn și Ionel Petrov, Doru Stănculescu, vizibil ameliorat după turneul din Transilvania, a susținut un amplu recital cuprinzînd atît cîntecele sale noi, cît și pe cele vechi : **Ai, hai, Avram Iancu, Ioan Vodă, Fără petale, Cum se naște un mit, Scrisoarea soldatului de orișiunde**, și **Baladă de copilărie**. Pentru a doua oară Sorin Minghiat și-a prezentat o piesă a sa. A fost teribil de impresionant atunci cînd în sala cuprinsă de întuneric, un cor format din 8 000 de persoane a cîntat **Ai, hai**, cîntec, după cum se știe, de jale, de tristețe. Cu mai vechile sale **În tren** și **Cu mîinile curate**, Eugen Cristea a confirmat talentul său, iar publicul l-a primit ca pe actorii îndrăgiți. Un recital a susținut studentul în actorie Mircea Bodolan : **Sat sub secetă după potop** (Adrian Păunescu), **Rănitul dintre linii** (autorul nu este clar încă nici măcar interpretului), **Dor de mamă** și **Cîntec haiducesc** (populare), **Mătrăguna** (versuri proprii). Apoi dînd curs unui bilet din sală în care autorii cereau să se realizeze un număr în care telespectatorii din R.F.G. să vadă modul în care tineretul român înțelege să-și cînte patria, tricolorul, partidul, revoluția, conducătorul în această noapte de primăvară, Adrian Păunescu a recitat împreună cu sala poemul propriu **Lumină ! Luptă ! Libertate !** Apoi cei prezenți au cîntat **Trăiască România**. În timpul pauzei de 15 minute s-au vîndut programele Cenaclului și s-a discutat favorabil despre eforturile admirabile ale organizatorilor de la Sala Polivalentă. Ajutați la cîteva cîntece de virtuosul Iosif Kappl, Erika Jozsa și Karol Horvath au susținut și ei un excelent recital cuprinzînd **Rămîi cu bine, copilărie** (cîntecul lor de debut), **Cînd o fi să fiu mai mare, Nunta, Pasărea, Două puncte, Noi, muritorii, Joc**. Măcar cu acest prilej remarcăm calitatea excelentă a traducerii unor texte din limba maghiară în limba română, datorată Erikăi Jozsa. Dealtfel, după turneele întreprinse prin județe ca Harghita, Covasna, Mureș, Bihor, unde trăiesc într-o deplină unitate români și maghiari, în principal, am remarcat că și modul în care Adrian Păunescu pronunță **Pasărea** în maghiară (Cinegemadár) s-a îmbunătățit considerabil. Foarte bine s-a prezentat Ion Zubașcu cu **Omul pădurii** (cîntat la cererea sălii de două ori), **Florile dalbe** și **Zimbrul**. Apoi Florian Pittiș a recitat poezia **Moldova în 1857**, aparținînd lui Vasile Alecsandri, o virulentă acuzație împotriva trădătorilor de țară. Este poemul al cărui final a intrat în patrimoniul istoriei politice actuale, prin citarea sa emoționantă de către președintele țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

„Voi, care însuți cu-a voastre mîne
Mormîntul țării l-ați pregătit,
Ș-ați mușcat mîna ce vă dă pîne,
Ș-ați rănit sînul ce v-a iubit !
Voi care țării plătiți cu ură
Cînd ea vă cheamă dragii săi fii,
Uitînd Dreptate, Lege, Natură,
Uitînd că însuți aveți copii,
Blăstemul țării tunînd să cadă
Pe capul vostru nelegiuit !
Blăstem și ură !... Lumea să vadă,
Cît rău în lume ați făptuit !
Fie-vă viața neagră, amară !
Copii să n-aveți de sărutat !
Să n-aveți nume, să n-aveți țară,
Aici să n-aveți loc de-ngropat !
Și cînd pe calea de vecinicie,
Veți pleca sarbezi, tremurători,
Pe fruntea voastră moartea să scrie :
„Dușmani ai țării ! Cruzi vînzători !"

Odată cu Gil Dobrică, al cărui aer de sătean din Dăbuleni-Dolj a impresionat puternic, au apărut și trupa Palace și grupul 4 T. Pe vremuri grupul se numea 5 T, dar cum una dintre componente este bolnavă ne-am gîndit că n-ar fi în detrimentul nimănui dacă din cinci am scădea una. Programul lor cuprinzînd bucăți românești și din repertoriul internațional s-a constituit într-un omagiu adus păcii și prieteniei între popoare, într-o vibrantă chemare la dragoste față de patrie, față de oamenii simpli, pentru apărarea valorilor fundamentale ale umanității. Pentru reușita deplină la programul nostru transcriem componența grupului Palace : Vilmani Alexandru (șef de orchestră), Crețu Florin (saxofon), Popescu Constantin (chitară solo), Grasin Ioan (chitară bas), Găzdac Ioan (baterie), Vărban Cornel (solo voce și chitară) și Tîrnoveanu Luminița (solo voce). Grupul 4 T a apărut în formula Anastasiei Călina, Anastasiei Adriana, Rodica Vasile și Abagiu Elena. Programul lor a cuprins : **Optimism, Spune-mi pentru ce, Mama, Revino, Baladă pentru Jimmy Brown, Vorbind despre tine, Inima mea, Aduceți-mă acasă de pe drumurile țării, o bucată orchestrală** precum și alte două piese. Au făcut succesul cu care ne-au obișnuit Victor Socaciu **(Tîntă între bine și rău, Oltul, Un punct de vedere)**, și Adrian Ivanițchi **(Amiaza, Ploaia care va veni** și **Vînare de vînt)**. Spre a fi cinstiți pînă la capăt trebuie să spunem că din cauza unei lipse de detașare față de text ca și a unei timidități pe care n-o poate evita, Victor Socaciu nu obține totuși succesul la care vocea și calitatea textelor îi dau în mod

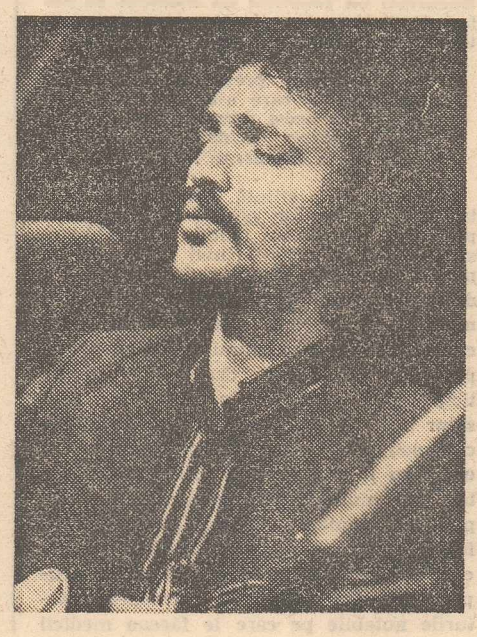

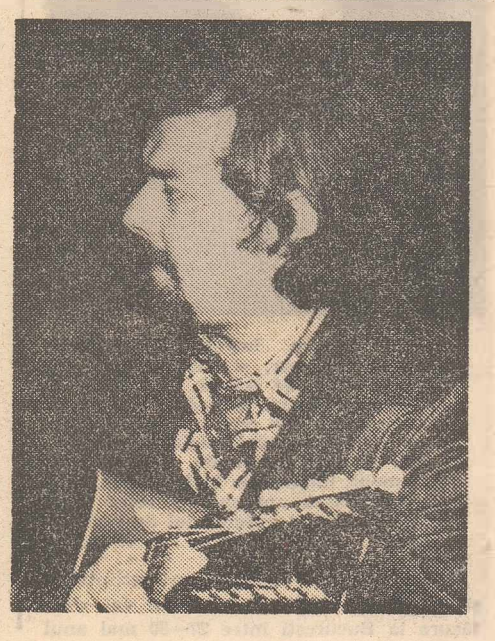

logic dreptul. Cît despre Adrian Ivanițchi acesta a cîntat cu adevărat senzațional. Avînd în componență și pe Cornel Liuba, la baterie, formația Phoenix s-a descurcat extraordinar dovedind că rămîne cea mai bună formație de muzică tînără și mai dovedind că știința efortului face (atunci cînd face) casă bună cu virtuozitatea. A strălucit din nou Erlend Krauser, un chitarist de mare valoare, un tînăr băiat care la 18 ani și-a luat în serios vocația. Ne impresionează în mod deosebit la acesta opiniile sale despre munca în muzică. Ne spunea, de pildă, în timpul turneului din Transilvania : „Dacă doream să trăiesc ușor nu mă apucam de muzică". Dar iată ce au cîntat Phoenixii în această Noapte de primăvară a tineretului bucureștean : **Nunta, Sirena, Mugur de fluier, Pasărea Roc, Andrii Popa, 39, Invocație** și alte două piese.

Au participat la această întîmplare literar-artistică membrii grupului Song, condus de Ioan Luchian Mihalea. Repertoriul lor a cuprins : **Cine iubește și lasă, Șapte văi și-o vale adîncă** și alte două piese. Apoi acest grup virtuos compus din 25 de persoane, grup temeinic preocupat de muzica bună și de calitate, avînd un repertoriu complex și variat și-a încheiat recitalul cu **Tricolorul,** cîntec de neam și de ființă al tuturor cetățenilor români. Toți cei prezenți, circa 8 000 de oameni, au cîntat acest superb cîntec-simbol al românilor. Pînă la recitalul lui Valeriu Sterian și Evandro Rossetti (din nou împreună după mai bine de trei luni), Florian Pittiș a spus **monologul din Elisabeta și Scrisoarea III.** Foarte bine recitalul lui Rossetti și Sterian, el cuprinzînd **Cîntec pentru oameni, Antirăzboinică, Un om ca oricare, Cîntec pentru România, Cozma Răcoare, Cîntec** (St. O. Iosif), **Amintire cu haiduci** și **Nopți.** Este prima dată în cariera acestui cenaclu cînd cîntecul **Nopți** se cîntă dimineața la șapte fără zece. În cele zece minute care ne-au despărțit de ora șapte cei prezenți au cîntat împreună cu Florian Pittiș **cîntecul bufonului din piesa A douăsprezecea noapte,** au recitat împreună cu conducătorul cenaclului, poetul Adrian Păunescu, poemul **Lumină ! Luptă ! Libertate !** și-au cîntat din nou **Trăiască România.**

Am transcris aici fără părtinire întregul program al acestei nopți a tineretului, începută pe 9 aprilie la orele 22 și încheiată pe 10 aprilie la orele 7. A apărut tot atît de clar ca întotdeauna faptul că în această țară tineretul își cîntă munca, aspirațiile, vocația noului, dorința de mai bine, dragostea de libertate și identificarea cu idealul comunist, patria și partidul, pe conducătorul curajos și încercat, toate acestea cu convingerea că o face pe un pămînt etern, pămînt al luptei aspre și semețe pentru victoria ideilor de pace și progres, de triumf deplin al democrației celei mai înalte, aceea din orînduirea comunistă. Cu puterile sale, atîtea cîte sînt. Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar, organizat de C.C. al U.T.C. și revista Flacăra, a înțeles să facă și din această noapte o noapte a muncii, munca unor tineri cîntăreți și actori, un mod de a-și dovedi recunoștința și atașamentul față de idealurile și ideile partidului, față de cîrmaciul destinului național, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

BUCUREȘTI, PALATUL SPORTURILOR ȘI CULTURII, 9 APRILIE, ORELE 23,30 : Cum spuneam, cererea de bilete a fost obișnuită, adică extraordinar de mare. Cam 3 000 de oameni nu au avut bilet de intrare și au stat afară. În semn de respect pentru ei, în dorința de a-i face cît de cît participanți la ceea ce se întîmplă în sală, s-au montat în jurul „Polivalentei" cîteva difuzoare de mare capacitate. Și totuși... Adrian Păunescu a mobilizat un nucleu al cenaclului care a susținut un scurt program și afară. Programul a cuprins : **Pămîntul deocamdată** (Adrian Păunescu — Mircea Vintilă), **Cu mîinile curate** (Sergiu Nicolaescu — Eugen Cristea), **Cozma Răcoare** (Nicolae Labiș — Evandro Rossetti), **Omul pădurii** (Folclor — Ion Zubașcu), **Ploaia care va veni** (Dorin Liviu Zaharia — Adrian Ivanițchi), **Amintire cu haiduci** (Valeriu Sterian).

EUGEN SECELEANU
Fotografii de EMANUEL TÂNJALĂ

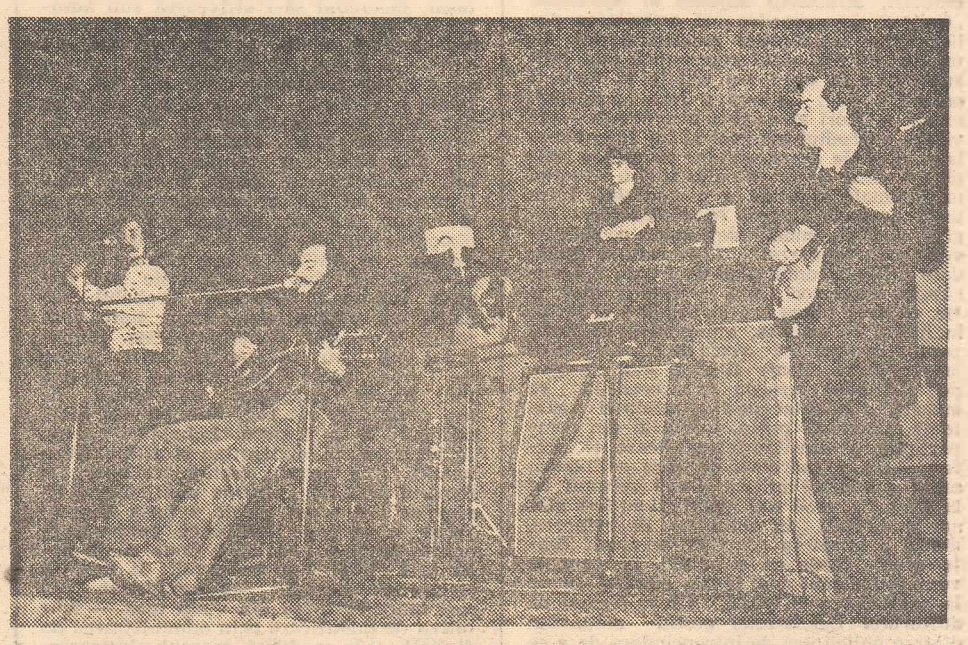

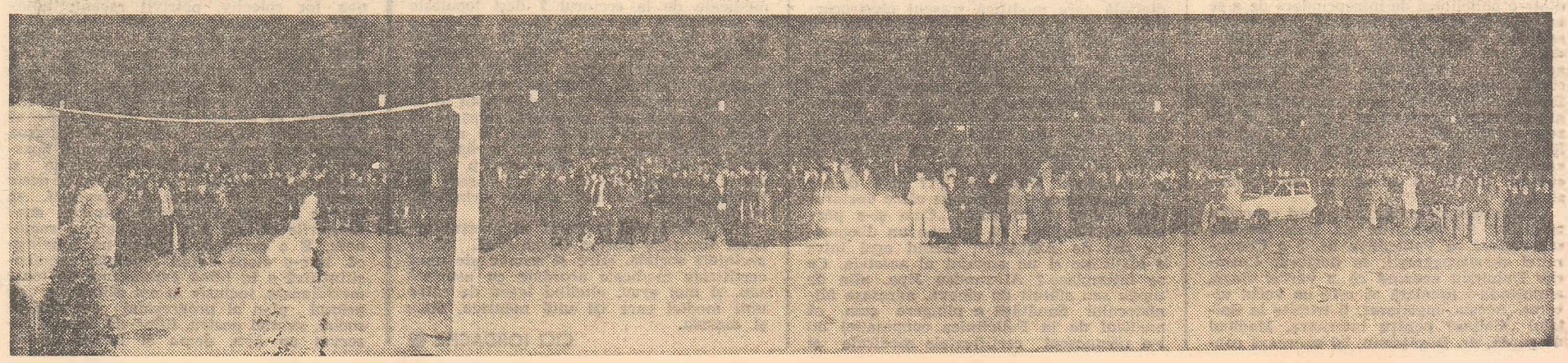

Certificate medicale pentru bolnavi de ocazie

Cazul nr. 1 sau a şti să profiţi de împrejurări

Recent, foarte recent, pe 7 aprilie a.c., în cabinetul doctorului Dragoş Niculescu de la Policlinica nr. 1 a Cooperaţiei meşteşugăreşti se prezintă Ioan Nicolau, inspector principal la Serviciul personal-învăţămînt al U.J.C.M.-Ilfov. Nu cere consultaţie medicală, ci viză pe un certificat ţinut cam multă vreme în fundul buzunarului. De parcă ar fi intrat într-un birou de secretariat. O ştampilă, o semnătură, o parafă ! O simplă formalitate, o birocraţie oarecare pentru a i se putea lua în evidenţă de către serviciul financiar şi plăti din fondurile de asigurări sociale certificatul medical seria M.M. 1769 nr. 09142 pe perioada 17—26 martie a.c. cu diagnosticul **„ulcer cronic în puseu dureros"**. Spre stupoarea sa, doctorul Niculescu refuză să facă pe secretara. Cu experienţa-i de medic de peste 20 de ani cîntăreşte dintr-o privire legalitatea şi temeinicia unui asemenea act ce-i vine la viză. Ştia precis că boala respectivă nu este inclusă în Lista anexă nr. 2 la H.C.M. 880/1965, privind urgenţele medico-chirurgicale pentru care se pot acorda între 1—3 zile de concediu, iar cetăţeanul sosit avea 7 zile. Numele şi parafa medicului care a prelungit concediul — indescifrabile.

De ce vine la viză cu atîta întîrziere, cînd pentru perioada respectivă certificatul ar fi trebuit să fie deja remunerat ?! Doctorul Niculescu îl întreabă dacă nu i s-a recomandat, şi dacă n-a făcut, o radioscopie gastro-intestinală ? Pacientul răspunde „nu". I se pare şi mai bizar răspunsul ştiind că orice internist, orice medic, într-o asemenea situaţie ar fi recomandat un examen radiologic, pentru a putea preciza diagnosticul şi administra tratamentul cel mai corect. Îi propune să lase certificatul medical pînă a doua zi „ca să i-l arăt şefului meu", respectiv doctorului Dumitru Husariu, locţiitorul medicului şef al policlinicii. Ioan Nicolau scoate atunci o hîrtie cu rezultatul unui examen radiologic descris, dealtfel, foarte sumar, şi din care însă se reţine **„bulb deformat cicatricial, fără nişe, Spasm piloric"**. Medicul îşi dă seama aşadar — a practicat mulţi ani medicina generală şi medicina internă — că este în faţa unui fost ulceros, fără semne evolutive. Cu alte cuvinte, un ulcer vindecat. Spasmul piloric nefiind caracteristic pentru prezenţa unei nişe, el putînd fi prezent, precum confirmă mulţi medici, chiar şi la un stomac sănătos. „Un simulant ?! Profită de o fostă boală ? — Poate !" — îşi răspunde specialistul, fără obiceiul de a pune verdicte, dar intransigent şi hotărît să verifice. Îi declară pacientului că examenul radiologic nu e concludent şi ca atare certificatul este nejustificat. Arogant, Ioan Nicolau îl întreabă : „Ce for tutelar aveţi ?" Astfel, pe data de 8 aprilie în jurul orelor 9 dimineaţa se înfăţişează doctorului S. Daşchievici, directorul adjunct al Spitalului „Colţea" care coordonează activitatea policlinicilor cooperaţiei meşteşugăreşti. Pe un ton ridicat, şeful reproşează mai întîi subalternului că i l-a trimis şi apoi îi **ordonă** — da, acesta a fost termenul, există martori ai acestei conversaţii — să vizeze concediul medical al lui Ioan Nicolau. În ciuda argumentelor ştiinţifice medicale aduse de dr. Niculescu şi a situaţiei profesionale şi etice a pacientului. Între timp, doctorul Dragoş Niculescu luase legătura cu Uniunea judeţeană a cooperativelor meşteşugăreşti Ilfov, aflînd multe date privind condiţia profesională a tovarăşului inspector. Cum a venit în instituţie, cu vreo patru ani în urmă, a şi intrat în litigiu cu aceasta, ajungînd în tribunal pentru motivul că vroia o clasă în plus la retribuţie. Poate fiindcă n-a cîştigat, poate fiindcă aceasta este condiţia sa morală, a adoptat poziţia minimei rezistenţe. Lucrează puţin, treburile din compartimentul învăţămînt-calificare şi perfecţionare a cadrelor, de care se ocupă, merg sub orice critică. După seismul de la 4 martie, cînd toţi angajaţii au fost plenar mobilizaţi în acţiunea de refacere, dînsul a intrat în concediu medical. Toate aceste fapte ca şi altele, pe care le vom vedea mai jos, le-am aflat şi eu de la conducerea U.J.C.M. Ilfov. Numai că doctorului Daşchievici gestul medicului dintr-o policlinică de întreprindere de a se interesa de viaţa profesională şi contextul relaţiilor de muncă ale pacientului (deşi, după cum bine se ştie, este o datorie a acestuia) i se pare fără temei. În consecinţă **îi interzice** asemenea acte, apostrofîndu-l : „Esti medic sau anchetator ? !" În atare context medicul se vede silit să vizeze certificatul, nu însă fără a trece în fişa medicală a bolnavului condiţiile în care a fost nevoit s-o facă. Şi că este contrar voinţei şi conştiinţei sale profesionale.

Cum se acordase, de fapt, acest concediu medical ? Pe 16 martie a.c. Ioan Nicolau se prezintă la Policlinica nr. 3 a Cooperaţiei meşteşugăreşti, la doctorul Costache Dumitriu acuzînd că a vărsat sînge, amintindu-i totodată că este un vechi ulceros. Acesta, îngrijorat, îl trimite la Spitalul „Colţea" pentru internare. Medicul de gardă, dr. Bogăţeanu, îşi onorează conştiincios datoria (a se vedea consultaţia nr. 1 180) şi-i face investigaţiile de rigoare. Negăsind nici o urmă de ulcer, nu-l internează. Pe baza declaraţiilor bolnavului privind durerile pe care le are îi acordă totuşi trei zile de concediu medical. Lui Ioan Nicolau atît i-a trebuit, atît a aşteptat. Semnătura şi parafa unui specialist dintr-un spital care face impresie, de bună seamă, în faţa confraţilor. După expirarea acestui interval merge la policlinica de care aparţine cu domiciliul, „Drumul Taberei", la medicul primar Stan Constantin, îl induce şi pe acesta în eroare, acuzînd iarăşi dureri şi simptome pe care le cunoştea de anul trecut, simulînd la control reacţiile de ulcer. I se acordă astfel prelungirea concediului medical pînă la şapte zile, deşi, chiar dacă diagnosticul ar fi fost real, tot nu i s-ar fi cuvenit, conform legislaţiei privind acordarea concediilor medicale. Să nu uităm că în lista anexă a H.C.M. 880/1965 numai hemoragiile digestive şi abdomenul acut sînt socotite urgenţe şi se acordă concediul medical de rigoare. Totodată, Ioan Nicolau a tăinuit tuturor medicilor la care s-a dus după 16 martie că se mai bucurase de un concediu medical de şapte zile anterior acestuia, emis de altă unitate sanitară. E vorba de certificatul medical seria M.M. 1935 nr. 11 275 eliberat la data de 10 martie pentru **„gastrită cronică"** şi prelungit la data de 12 martie pînă la 16 ale aceleiaşi luni, cînd a început goana după al doilea. Diagnosticul pentru care i se acordase, de asemenea nefigurînd în cadrul urgenţelor înscrise în legislaţie şi care au dreptul la concediu medical. Nici măcar această noutate pe care i-am adus-o la cunoştinţă nu l-a temperat pe doctorul Daşchievici în a-l acuza pe subalternul său, Dragoş Niculescu, de incompetenţă şi de „pile" pe care, chipurile, le manevrează împotriva sa.

Cazul nr. 2 sau bolnavul închipuit care era un delapidator

Descopăr însă că furia împotriva colegului are o sorginte mai veche, la mijloc fiind o dispută neîncheiată încă, privind tot un certificat medical pe care, de asemenea, doctorul Dragoş Niculescu n-a acceptat să-l vizeze. Povestea acestuia începe la 11 noiembrie 1976. În cabinetul doctorului Dragoş Niculescu apare un bărbat scund, aproape vîrstnic, către 60 de ani, care se prezintă : „Doctorul Andreescu de la ASCAR". Scoate două certificate medicale acordate „în bloc", unul pentru întreaga lună octombrie şi celălalt pentru noiembrie 1976, cu parafa şi semnătura sa, pentru un oarecare Alexandru Jipa de 44 de ani, croitor în piele la Cooperativa „Arta încălţămintei". Cu diagnosticul **„cardiopatie ischemică dureroasă"**. Gazda rămîne absolut uluită. În toată cariera sa medicală nu i s-a întîmplat — nu intră în uzanţele profesionale ale medicilor — ca un confrate să vină personal să obţină vize pentru un pacient al său de la policlinica de întreprindere de care aparţine acesta, în afară de cazul cînd ar fi din familie. „Mi s-a părut ciudat, mărturiseşte doctorul Niculescu. Pe pacientul pentru care venise nici măcar nu-l aveam în evidenţa unităţii în care funcţionam". Între cei doi confraţi are loc o discuţie politicoasă dar nu tocmai amicală. Gazda îl întreabă pe bizarul oaspete dacă cunoaşte H.C.M. 880/1965, potrivit căreia nu putea acorda unui bolnav, dintr-o dată, două luni de concediu medical fără nici o spitalizare. Acesta, detaşat, încercînd să-l strivească sub autoritatea sa de specialist ASCAR, singurul for metodologic şi de asistenţă sanitară cardiologică din ţară, îi răspunde că „n-am auzit în viaţa mea de acest H.C.M." Celălalt îi replică : „De ce n-aţi venit cu bolnavul să-l examinez şi eu ?" Medicul primar Stan Constantin conchide că dr. Niculescu comite de-a dreptul o obrăznicie (nici în faţa subsemnatei nu i-a recunoscut vreun drept şi vreun soi de competenţă în cardiologie, deşi dr. Niculescu a făcut o specializare la ASCAR şi are comunicări de specialitate), dar se învoieşte să-i trimită bolnavul. Crezînd, probabil, că astfel va obţine viza. Între timp, doctorul Niculescu cercetează fişa bolnavului şi nu descoperă nici urmă de vreo boală de inimă, niciodată nu fusese suspectat sau tratat de aşa ceva, dar, mă rog, asta nu era semnificativ. S-ar fi putut îmbolnăvi recent. Ia legătura cu cooperativa şi află că Alexandru Jipa fusese croitor-gestionar la Centrul nr. 12 şi în urma unui control financiar i s-a descoperit o lipsă în gestiune de aproape 12 000 lei, pentru care era în anchetă penală. A doua zi, 12 noiembrie 1976, vine bolnavul. Îi face o electrocardiogramă. „Am înregistrat cea mai mare surpriză din viaţa mea — tentativa de mistificare prin administrarea de digitală care modifică traseul electrocardiogramei şi pe un mai puţin iniţiat îl poate uşor induce în eroare". Bolnavul recunoaşte că i s-a administrat digitală. Seara, cu bună intenţie de a-şi feri un confrate de o eventuală eroare, de o eventuală încurcătură, telefonează doctorului Ioan Petru Andreescu, informîndu-l de ambele situaţii. Acesta mulţumeşte rece, şi telefonul se închide. Vreme de patru luni de zile este linişte. Pe la începutul lunii februarie 1977 însă doctorul Husariu este chemat de către doctorul Daschievici şi întrebat : „Cum şi-a permis dr. Niculescu să infirme un diagnostic dat de ASCAR?", făcînd egal între o instituţie şi un angajat al acesteia. Ce se întîmplase ? Alexandru Jipa, plin de tupeu sau sfătuit de cineva, adresase Ministerului Sănătăţii o plîngere cum că medicul de la Policlinica cooperaţiei nu i-a recunoscut certificatele medicale şi nu l-a tratat cum se cuvine ca pacient, refuzînd să-l consulte. Ministerul trimisese scrisoarea spre rezolvare Direcţiei sanitare a municipiului Bucureşti, care, la rîndu-i, o trimisese spre rezolvare Spitalului „Colţea". Se dispune examinarea lui Jipa în policlinica spitalului. I se face încă o electrocardiogramă. Între timp doctoriţa Rodica Dimitriu primeşte o delegaţie şi misiunea de a controla dacă bolnavul are fişă la ASCAR. Şi se constată că n-are. Ulterior doctorul Petru Andreescu justificînd că acest fapt se datorează transferării ASCAR-ului din Piaţa Cosmonauţilor la Spitalul Fundeni, Jipa venind exact în acest interval la dînsul. Curios lucru că nici la data de 10 aprilie bolnavul n-avea fişă, cu toate că dînsul susţine că Jipa este suferind de inimă. Dacă acesta este adevărul, nici acum n-a procedat corect. Între timp doctorul Andreescu supralicită intervenţii şi audienţe la doctorul Daschievici şi la Direcţia sanitară a municipiului Bucureşti. Dă chiar declaraţii scrise, încearcă să justifice în fel şi chip de ce a procedat astfel cu bolnavul său, dar nu suflă un cuvînt despre toate acestea şefului său direct, conf. univ. dr. Orha, conducătorul Staţiei pilot româneşti OMS pentru cardiologie preventivă şi reabilitare. Pacientul este internat pentru expertiză la „Colţea", cu aprobarea şi sub asistenţa conf. univ. dr. cardiolog Gherasim. Se repetă electrocardiograma unde nu apare nici o modificare morfologică, iar singurul diagnostic ce s-a putut pune, luîndu-se în consideraţie doar declaraţiile bolnavului cum că-l doare frecvent, fiind acela de **„angor pectoris atipic"**, ceea ce pentru specialişti nu înseamnă nimic edificator. (Nu trebuie să uităm că în medicină este imprudent să te declari hotărît că omul n-ar putea prezenta o boală de inimă. Nu odată s-au văzut oameni perfect sănătoşi azi care a doua zi au făcut un infarct.)

Discuţiile au fost lungi şi penibile cu doctorul Petru Andreescu. Ca şi cu doctorul Daşchievici care face eforturi de neînţeles în a-l acoperi pe primul. Doctorul Andreescu declară sus şi tare că n-a avut cunoştinţă de faptul că Jipa s-a aflat în vreo anchetă penală, deşi, precum am văzut, a fost avertizat încă din data de 12 noiembrie a.c., deşi la dosarul întocmit de Spitalul „Colţea" există o adresă de răspuns a Cooperativei „Arta Încălţămintei" de confirmare a acestui fapt. Susţine cînd că omul este bolnav, cînd că „el avea nevoie de un titlu de boală pentru a lucra la domiciliu", sau că „am vrut să-l ajut omeneşte, părea aşa de slab şi de bolnav". Cum să interpretăm aceste replici ? Să-i ofere pe gratis o boală ? De fapt nu aceste încurcături jenante pentru vîrsta sa şi limbajul unui medic contează, ci ceea ce rămîne încă în discuţie : **fapta sa.** A emis un certificat medical nejustificat, deocamdată, din punct de vedere medical şi legal, iar faptul că încearcă să-l escamoteze este şi mai grav. De ce oare medicul Ioan Petru Andreescu n-a avut curiozitatea să telefoneze, de pildă, la Casa de asigurări sociale a cooperaţiei meşteşugăreşti — Filiala Bucureşti — ca să afle, dacă nu ştie, ce consecinţe prezintă pentru o unitate productivă un certificat medical chiar şi normal, firesc, dar unul nejustificat ? Să afle cum se repercutează asupra creşterii morbidităţii, a productivităţii muncii şi a altor indicatori sociali !

Cazul nr. 3 sau cum se poate pensiona un chiulangiu ?

Şi, ca să-i răspund doctorului Daşchievici că nu vreo „pilă" a confratelui său Dragoş Niculescu a declanşat acest articol, ci exact nişte probleme de principiu, informăm că doctorul Alexandru Găiculescu, medic specialist ftiziolog de la Dispensarul TBC al sectorului 7 al Capitalei, a ţinut în concediu medical aproape patru luni de zile o femeie sănătoasă tun. Cel puţin din punct de vedere pulmonar. La data de 2 decembrie anul trecut declară un **caz nou de TBC pulmonar** pe Constanţa Andreescu, muncitoare la Cooperativa „Cartonajul" care avea nevoie, pentru nişte probleme personale, de o perioadă mai lungă de timp ca să nu se ducă la lucru. Pentru o poveste cu o casă. Şi de ce să nu-i meargă şi retribuţia, s-o fi gîndit ea din moment ce există şi medici pe lumea asta ?! Vreau să spun, acei medici incorecţi fără nici o umbră de etică profesională dar care, aşa puţini cum sînt, aruncă o umbră prea mare şi nemeritată asupra prestigiului şi activităţii oneste a celorlalţi. O declară, aşadar, TBC-istă ! Probabil că aşa cum îi dădea lună după lună concediu a cîte 30 de zile, urmărea chiar să o şi pensioneze, dacă alţi medici onesti, corecţi, nu i-ar fi făcut controale minuţioase „pacientei" şi n-ar fi observat că angajata aduce acte medicale de la sectorul 7 deşi locuieşte în sectorul 6. Internista Elena Tătaru o trimite la Dispensarul TBC al sectorului de care aparţine unde Constanţei Andreescu i se sparge ulciorul. Prea mersese de multe ori la apă. Medicul Andrei Roman îşi îndeplineşte profesia cinstit şi în numele înaltei etici medicale, constată că noua sa pacientă nu a avut şi nu are TBC. Scrie asta negru pe alb şi răspunde de diagnosticul pus. Oare pentru care motiv doctorul Găiculescu a încărcat artificial nivelul de morbiditate prin TBC al ţării ?

Iată adevăratul substrat al acestui articol, tovarăşe doctor Daşchievici. Consecinţele sociale, etice şi umane ale unor certificate medicale acordate cu uşurinţă sau, şi mai grav, eludînd legea de către unii medici care îşi uită menirea, etica şi morala.

CICI IORDACHE ■

(Urmare din pagina 1)

moment. Deschide, de asemenea, cărţile de aur ale literaturii, ştiinţei, artei româneşti şi vei întîlni chipurile intrate în panteonul spiritualităţii noastre, ale ţăranului de la Humuleştii Neamţului sau ale celui de la Hobiţa Gorjului sau cel al „maistorăşului Aurel" de la Binţinţii Orăştiei. Analele parlamentului român, chiar pe vremea cînd înţeleptul moş Ion Roată rămăsese numai o frumoasă amintire de pe vremea luminatului domnitor Alexandru Ioan Cuza, n-au putut să nu consemneze discursurile pline de mîndrie pentru stirpea lui ţărănească ale acelui mare patriot şi scriitor care a fost Barbu Delavrancea. După cum, Academia Română, printre cele mai memorabile discursuri de recepţie care le-a ascultat vreodată pune la loc de cinste pe cele în care s-a făcut elogiul satului românesc, al poeziei populare, al geniului creator dovedit de cei porniţi din mijlocul ţăranilor noştri.

Evocăm şi invocăm toate aceste lucruri nu cu nostalgie, ca pe nişte vestigii, ci ca pe un filon de viaţă pururea reîntineritor. Căci marea fericire a ţării noastre este de a fi avut un popor de ţărani deschişi la minte, niciodată prizonieri ungherului îngust de sat, practicilor productive şi sociale revolute. Nu e moment crucial în istoria modernă şi contemporană a României, cînd pe scena vieţii politice şi sociale au apărut forţe noi, de la luptătorii paşoptişti şi unionişti, la militanţii socialişti şi apoi la comunişti, în care ţăranii să nu fi fost implicaţi.

Ca şi înaintaşii lor, pe dealurile Plevnei sau pe cîmpia Mărăşeştilor, ţăranii aflaţi sub arme în 1944, care formau imensa majoritate a armatei, au răspuns pînă la unul la chemarea patriotică a Partidului Comunist Român şi, alături de muncitori, au săvîrşit insurecţia din august, luptîndu-se apoi pînă la victoria finală asupra Germaniei hitleriste. Dar oare în anii marilor prefaceri revoluţionare, cînd ţărănimea, ca întregul popor, a fost în sfîrşit în posibilitatea de a-şi împlini năzuinţele sale de veacuri, nu s-a dovedit ea din nou la înălţimea momentului istoric, înţelegînd că drumul deschis de Partidul Comunist Român, de clasa muncitoare conducătoare este, în fapt, unicul drum pentru eliberarea ei nu numai de exploatarea nemiloasă a boierilor şi arendaşilor, ci şi de tot ceea ce însemna rutină şi înapoiere în agricultura românească ?

Argumentele multiple care pledau pentru reaşezarea îndeletnicirilor şi vieţii satului pe noile principii ale socialismului, mai ales după activitatea fructuoasă a primelor unităţi agricole cooperatiste, aveau să cîştige pas cu pas teren, datorită stăruitoarei munci politico-educative desfăşurate de comunişti, întemeiate pe întărirea alianţei muncitoreşti-ţărăneşti, a permanentei emancipări economice a satului, astfel că încheierea acestei bătălii în urmă cu 15 ani reprezenta saltul impresionant al unor acumulări temeinic pregătite, un act revoluţionar în care îşi spuseseră cuvîntul, neîndoielnic, şi experienţa istorică a ţărănimii noastre, revolta ei seculară faţă de nedreptate, patriotismul şi receptivitatea la înnoirile sociale.

De ce amintim, fie şi atît de sumar, toate aceste lucruri ? Pentru că nu se poate să nu facem şi puţină istorie mai ales într-un moment cînd o ţară întreagă, de cîteva luni, este martora celei mai cuprinzătoare şi mai edificatoare prezentări a misiunii istorice a ţărănimii noastre, a luptei sale sociale şi naţionale, integrată în contextul general al mişcării revoluţionare şi democratice din România. A face, aşadar, din omagierea luptelor şi jertfelor ţărănimii o acţiune vie, o integrare a energiilor sale în opera multilaterală — politică, economică şi socială — pe care o realizăm astăzi înseamnă a urma strălucita pildă pe care ne-o dă însuşi secretarul general al partidului, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, care în cuvinte de o rezonanţă istorică a conturat cel mai complet portret al ţărănimii, afirmată într-o lungă perioadă de timp ca principala forţă socială a poporului nostru, „ea jucînd rolul esenţial atît în luptele pentru dreptate naţională şi socială, pentru independenţă, în producerea bunurilor materiale ale societăţii, cît şi în conservarea limbii şi îmbogăţirea continuă a culturii româneşti".

Faptul că aducem acest unanim elogiu acum, cînd se pregăteşte deschiderea lucrărilor Congresului consiliilor de conducere ale unităţilor agricole socialiste, conceput ca forum naţional al întregii ţărănimi, capătă semnificaţii de asemenea istorice, mai ales în condiţiile cînd un asemenea for colectiv, potrivit recentei hotărîri a Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., urmează să fie instituţionalizat, ca o nouă formă de amplificare a democraţiei socialiste. Fiind chemat să analizeze pe larg activitatea din agricultură şi să stabilească reperele de viitor ale acesteia, să adopte acele măsuri care să ducă la un puternic avînt în dezvoltarea acestui sector de bază al economiei noastre, în creşterea producţiei vegetale şi animale, Congresul ce se va deschide peste cîteva zile, la 18 aprilie, în Bucureşti, va înscrie această primăvară printre anotimpurile de aur din viaţa satului românesc. E o primăvară care ne convinge că, într-o etapă cînd revoluţia tehnico-ştiinţifică e în plină expansiune pe toate meridianele, inclusiv la noi aflîndu-se pe primul plan al progresului economico-social, satului nostru, fiilor săi, le este rezervat un nou, demn şi fericit destin.

Anchetă Flacăra

PRIMĂVARA CONȘTIINȚELOR NOASTRE

Ce înseamnă pentru dumneavoastră această primăvară prin comparație cu primăvara trecută, cu alte primăveri ?

Ce a rămas la fel și ce e nou în gîndurile dumneavoastră ?

Ce proiecte v-a inspirat primăvara românească ediția 1977 ?

. . . . . .

Primăvara, subiect de meditație, subiect de poezie, subiect de viață, subiect de hotăriri și proiecte.

Omul — oamenii, subiect de meditație, subiect de poezie, subiect de viață, subiect de hotăriri și proiecte, subiectul nr. 1 al activității și grijii României socialiste de astăzi.

Ancheta de față, întreprinsă în rîndul a 100 de tineri — 100 de studenți ieșeni — unește cele două subiecte nu numai prin faptul că s-a adresat unor oameni aflați în primăvara vieții. Ea exprimă înțelegerea unei vîrste față de o primăvară cu totul deosebită nu numai în viața lor, ci și în viața României.

După cum este lesne de înțeles, ancheta noastră nu și-a propus să realizeze și să ofere un simplu sondaj de opinie, ci un sondaj de conștiință.

Rezultatele ei n-au pretenția că „au spus tot" ce se putea spune dezvoltînd tema propusă, eșantionul limitat de tineri cărora ne-am adresat, toți intelectuali în formare, oferind, poate, doar o parte din răspunsurile la care ne așteptam. Oricum, între cele 100 de răspunsuri se găsesc destule — pe care le și consemnăm — asupra cărora merită, credem, să zăbovești o clipă cu mintea și cu inima.

Mitică Chiriac (student la Mecanică, anul III) :

„Primăvara a fost întotdeauna anotimpul meu preferat. Reînvierea naturii este în fiecare an un spectacol fascinant pe care l-am trăit mereu cu sentimentul că nu există două primăveri la fel ; toate se aseamănă între ele, dar nici una nu este copia fidelă a vreunei alte primăveri.

Primăvara românească ediția 1977 a ieșit din tiparele oricăror previziuni prin două elemente : groaznicul seism de la 4 martie și reacția care a urmat în conștiințele și faptele oamenilor care trăiesc pe strămoșescul nostru pămînt. Vreau să vă spun că dintotdeauna — de copil, de pe vremea cînd învățam ca pe o poezie victoria de la Călugăreni a lui Mihai Viteazul — am fost mîndru că sînt român. Niciodată însă mîndria că sînt fiul acestui popor n-a fost mai mare ca în primăvara asta. În luna care a trecut am înțeles că nimeni și nimic nu pot îngenunchea poporul nostru, solidaritatea lui frățească, tăria lui de piatră. Sîntem în stare să învingem toate greutățile ! Ne-am dovedit-o nouă înșine, ne-a dovedit-o în chip exemplar primul bărbat al României de astăzi, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Dacă m-ar fi întrebat cineva în februarie ce proiecte am, i-aș fi răspuns : să termin anul universitar cu bine și apoi, mai departe, să ajung un inginer priceput. Acum însă îmi dau seama că datoriile mele de student, de viitor inginer, de cetățean, sînt mult mai mari. Trebuie să fac totul pentru țara mea, pentru poporul nostru".

Doina Potec (studentă la Conservator, anul IV) :

„Primăvara aceasta m-a întristat, m-a întărit și m-a maturizat. Acum, în lunile acestea, am înțeles că nimic pe lumea asta nu ne poate frînge speranțele și zborul viselor. Vedeți, eu sînt încredințată că am să fiu o profesoară de muzică bună, că o să întemeiez un cor de copii care va ajunge să aibă faimă în țară și poate și peste hotare. Asta-i visul meu : să fac un cor de copii renumit.

Și-am să mai fac ceva : o să-i învăț pe elevii mei să fie hotăriți, să fie dîrzi, să fie puternici. Am să formez, sînt sigură, caractere puternice, demne de părinții lor, demne de neamul nostru românesc".

Nicolae Popescu (student la Mecanică, anul II) :

„În primăvara aceasta am pierdut mult din punct de vedere material, dar am cîștigat și mai mult din punct de vedere moral.

România și-a întărit conștiința după 4 martie 1977 !

Sîntem cu toții — întregul popor — ferm hotăriți să facem mai mult, mai bine, mai repede ceea ce s-a hotărît la Congresul al XI-lea al partidului, ceea ce ne îndeamnă iubitul nostru conducător, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Și ritmul de astăzi al muncii și al vieții noastre demonstrează convingător că înaintăm mai repede și mai temeinic spre obiectivele pe care le vizăm".

Cristina Berki (studentă la Biologie, anul II) :

„Primăvara aceasta mi-a schimbat mult optica despre lume. Oamenii, oamenii de la noi, sînt mai buni decît îi credeam. Sînt mai puternici decît aveam eu impresia că sînt. De-aceea îi iubesc mai mult și de-aceea îi stimez mai mult ca înainte. Și tot de aceea am un permanent sentiment de datorie față de toți. Vreau să le fiu cît mai folositoare. Primim foarte mult de la eroica noastră patrie, și avem obligația să-i dăm înapoi măcar ceea ce ne-a dat".

Dumitru Ioniță (student la Construcții, anul III) :

„Noi, studenții de la Construcții, am primit la 4 martie o lecție care nu mai are nevoie de nici un cuvînt în plus. Robiți uneori notelor, aspirăm la calificativul 10 la cutare sau cutare examen. Problema este mai profundă. Nu un examen sau altul contează, ci întreaga pregătire.

România are nevoie de ingineri constructori cu pregătire generală de nota 10 !

Nu avem dreptul — în meseria noastră — să fim mediocri ! Ori inginer foarte bun, ori deloc !"

Săndița Viuleț (studentă la Biologie, anul II).

„As numi această primăvară, primăvara conștiințelor noastre.

Ne-am schimbat foarte mult, lăuntric, cu toții. Eu mă simt, cum să vă spun, mult mai apropiată de oameni. Mi-s mai dragi ca înainte. După ce am văzut la televizor ceea ce am văzut, după ce am citit și-am auzit atîtea, mi-am dat seama foarte clar că sîntem un popor care merită cu prisosință stima și consideratia de care se bucură acum în viața internațională.

A fi român înseamnă ceva azi în lume.

Datoria noastră, a viitorilor dascăli ai generațiilor tinere, este să insuflăm urmașilor noștri patriotismul pe care ni l-au predat de-a lungul istoriei Ștefan și Mihai, Tudor Vladimirescu și Nicolae Bălcescu, patriotismul și principiile marii lecții de „om de omenie" pe care ne-o predă mereu tovarășul Nicolae Ceaușescu, primul român datorită căruia această primăvară a deznădejdii s-a transformat într-o primăvară a speranțelor și a certitudinilor.

La început nu mi-am dat seama ce va reprezenta primăvara lui 1977 în istoria poporului nostru. Acum sînt sigură că ea va însemna un salt, un mare salt pe drumul evoluției și al progresului României".

Luca Vasile (student la Construcții, anul V) :

„Avem un profesor care ne tot spune : Mă, băieți, unii ingineri ajung pe șantiere și se comportă ca niște picheri. Nefiind stăpîni pe meserie, nu numai că nu fac treabă, dar îi încurcă și pe alții, iar roadele muncii lor, vai de ele. Cîtă dreptate are dascălul nostru ! Confirmarea vorbelor sale am văzut-o fiecare cu ochii. Și-am tras concluzii pentru întreaga viață.

Constructorii români n-au voie să greșească niciodată ! Asta e deviza noastră și pentru îndeplinirea ei vom învăța și vom munci cum n-am făcut-o niciodată pînă acum".

Aneta Popescu (studentă la Fizică, anul I) :

„Cred că în primăvara aceasta foarte mulți oameni s-au schimbat, înregistrînd fără să-și dea, poate, seama un mare salt calitativ.

Sîntem mai tari, sîntem mai buni, sîntem mai siguri pe noi, pe viața noastră, pe viitorul nostru, sîntem mai uniți, sîntem mai hotăriți, sîntem mai patrioți.

Cauza României s-a întipărit mai adînc în conștiințele fiecăruia ca o cauză a vieții fiecăruia dintre noi.

Nimic nu ne poate abate din drumul pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu ni-l arată adeseori în fața ochilor minții și pe care în această primăvară istorică pășim mai hotăriți ca oricînd".

MARIUS POPESCU ■

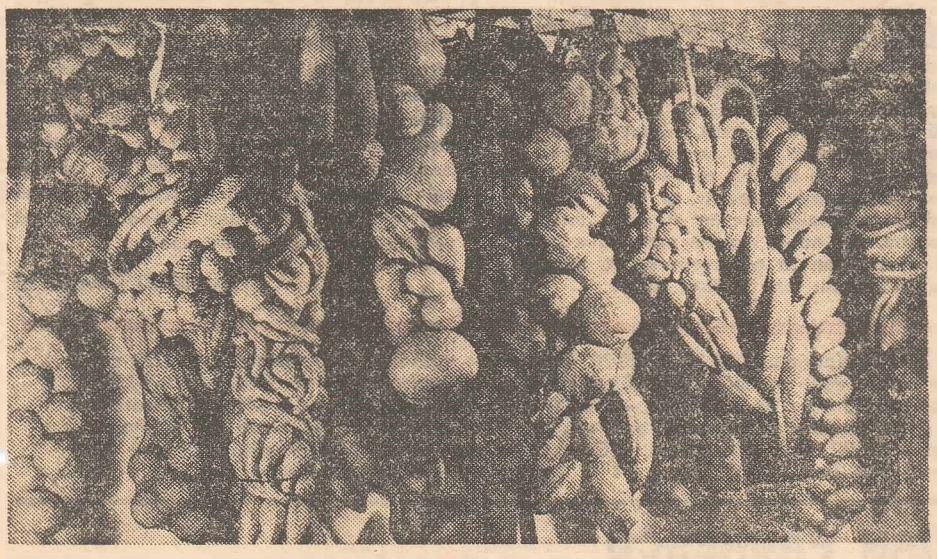

ANA LUPAȘ : Adăpost pentru mașina de zburat

seriale • seriale • seriale

Sînt tatăl unui drogat

(Urmare din numărul trecut)

Nu scotea o vorbă. În rarele ocazii cînd totuși vorbea cu noi, se răstea. Pe cînd așteptam autobuzul 82 care trebuia să-l ducă la camera pe care o închiriase în cartierul Champ-de-Mars, el a izbucnit, după o lungă tăcere :

— Pot să urc cu voi sus, pentru o clipă ?

Ideea nu-mi surîdea, dar soția mea, încîntată, a acceptat. Ea gîndea : „În fine, vrea să ne vorbească". Eu simțeam că băiatul nu se afla într-o stare normală ; mă înfricoșa. În tot timpul plimbării nu deschisese gura nici măcar o dată, în acea seară de vară sub arborii înfloriți de la Neuilly. Prezența sa alături de noi parcă ne zdrobea. Sus, în apartamentul nostru, a spus :

— Aș vrea să dorm aici astă-seară, m-ar amuza.

— Desigur — a încuviințat maică-sa, fericită să-și regăsească micuțul.

Exact în acel moment a început adevăratul coșmar. Eu, tatăl, eram cu totul zăpăcit, nici nu mai știam pe ce lume sînt.

Ne aflam în luna septembrie și medicul easei se întorsese și el din vacanță. L-am rugat să-l consulte pe Didier. Soția a continuat să-și pună întrebări, fără să-și dea seama de gravitatea situației.

— Știi, o tînără farmacistă mi-a spus (și surîdea larg) că sînt tulburările vîrstei critice.

Eu cutreieram farmaciile cu rețeta doctorului T. pentru a ști dacă într-adevăr medicamentele prescrise îl aruncaseră pe fiul meu într-o asemenea stare de prostrație. Farmacistul mi-a spus :

— Aceste medicamente nu sînt periculoase, dar nici nu pot să-l ajute în starea în care se găsește.

Și farmacistul mi-a notat pe o hîrtie numele și adresa unui psihiatru. Am pus hîrtia în buzunar, dar în stradă am rupt-o.

Medicul casei, doctorul D., a recomandat o serie de analize : sînge, urină etc. Soția repeta :

— Trage ponoase de pe urma amoebelor din Togo (unde a petrecut o vacanță). Sînt niște paraziți care te înnebunesc. Mi-au spus prietenele mele. Viermișorul ăsta păcătos îți roade nervii.

Eu vroiam să cred aceste machiavelice baliverne, dar doctorul D., după ce l-a îndrumat pe Didier la doctorița A., m-a informat :

— Este specialistă în droguri.

Annie și cu mine ne-am privit consternați. Halal specialiști ! Nu știu ce spun ! E o glumă proastă ! Auzi idee, să-l trimiți pe Didier la o specialistă în droguri. Oamenii nici nu s-au întors bine din vacanță.

Didier a început să plîngă în stradă, fără motiv. Spunea că nu mai aude bine, își ducea mîna pînie la ureche sau se ținea de gît, de parcă simțea că se sufocă. Privea spre noi cu ochi tulburi, care ne implorau. O implorare monstruoasă. Înspăimîntat, am telefonat doctoriței A., care mi-a spus :

— Nu pot să vorbesc cu dumneavoastră decît dacă acceptă și fiul.

Didier a dat din cap în semn de refuz.

Doctorița s-a răstit la mine cînd i-am vorbit de înrăutățirea stării lui Didier, de strania sa comportare, de scenele sale, de crizele care urmau una după alta.

— Ce vreți de la mine, domnule ? Să fiu de acord ca să-l aruncați în stradă ?

Și a închis telefonul pe un ton glacial. Tot atunci a dat verdictul doctorul D. Mi-a căzut pe cap ca un trăsnet.

— Trebuie să-l consulte profesorul Bour de la Dijon.

— Ce specialitate are ?

— Este un cunoscut neuropsihiatru. Poate îl va salva cu ajutorul unei tehnici speciale : psihodrama.

Didier a refuzat. Vroia să continue să locuiască la noi, transformînd apartamentul nostru în spital de campanie. Noi eram la pîndă, zi și noapte.

În cele din urmă, am hotărît să-l conduc la Dijon, la Centrul de psihoterapie. Călătoria a fost un adevărat coșmar. Aveam impresia că vreau să mă debarasez de fiul meu, să justific filmele pe care le-a văzut, care i-au susținut și hrănit fantasmele. Trăise într-o lume ireală în care s-a cufundat datorită drogurilor și această lume tindea să devină reală, în detrimentul meu, sub aparențele unui pseudoconflict între părinți și copii.

L-am lăsat în vestibulul în care doctorul Bour i-a murmurat : „Veți fi în familie, părinții vor veni să vă vadă". El a plîns și l-am sărutat pe acest cerșetor care șchiopăta — fiul meu. Apoi mi-a întors spatele și a dispărut însoțit de medic, pierzîndu-se în coridoarele în care singurul zgomot auzit, în afara ciripitului păsărilor din parc, era scîrțîitul cheilor în broască — acest scîrțîit atroce al ușilor care se închid și se deschid. Am fugit ca și cum m-aș fi temut că voi rămîne și eu acolo prizonier. În zadar îmi spuneam : „Acum este la adăpost, va fi bine îngrijit". Mă urmăreau fețele morocănoase întrezărite prin ușa cantinei, internații care mîncau apatic.

Peste 15 zile am primit un bilet de la Didier. Îmi cerea 200 de franci și mă întreba dacă am ajuns cu bine la Paris.

S-A ARUNCAT ASUPRA HRANEI CA UN ANIMAL SĂLBATIC

Noi, părinții, eram torturați de misterioasa sa „boală". Ce i se întîmplase ? Poate faptul că am fost șomeri atîta timp îl tulburase într-o asemenea măsură ? Și totuși tînărul său frate Hugues reacționase altfel. Atunci ce s-a întîmplat ?

Într-o seară, doctorul Bour îmi telefonează că Didier a fugit cu o tînără din pavilionul femeilor, unde a fost și el cazat provizoriu, din lipsă de locuri. Într-o scrisoare pe care ne-o trimisese Didier lăsase să scape această aluzie echivocă : „Nici nu mai știu ce sînt, m-au cazat împreună cu femeile..."

— Tînăra s-a întors — a adăugat doctorul Bour — însă pe Didier nu l-am găsit la încrucișarea de pe autostradă. Se va întoarce la dumneavoastră. Avea intenția să revină la Paris cu autostopul. Dacă în două sau trei zile nu s-a întors, informați-mă.

Înainte de a închide telefonul a adăugat :

— Oamenii care îl vor lua în mașină își vor da seama că nu este normal.

După 48 de ore, nici o veste de la Didier. Am chemat la telefon Dijonul. Doctorul m-a anunțat că va ruga poliția să-l caute. A treia zi, seara, zbîrnîie din nou telefonul. Aud o voce ezitantă, care părea că vine de departe, de foarte departe.

— Sînt eu, Didier.

— Unde te afli ?

— La Paris, locuiesc la prieteni.

— La prieteni ! O formulă consacrată care camufla multe pericole, după cum aveam să ne dăm seama în curînd. Toți prietenii săi erau drogați. „Prieteni!" Cuvînt nobil, sacru, dar aceasta doar cînd prietenia nu are drept cadru un univers înecat în fum, infernul interior al autodistrugerii. Iată noul mit : să-ți distrugi propria ta viață !

— Vino la noi, Didier, e ziua ta.

Peste patru zile, la 8 noiembrie, împlinea 20 de ani. Eram fericit. Cel puțin nu-și va sărbători cei 20 de ani ai săi într-un azil psihiatric. Poate că pînă la urmă fiul meu procedase bine. Să căutăm o altă soluție. De fapt, în sinea mea, mă gîndeam la o soluție care să salveze aparențele pentru părinții săi. Fiindcă era în joc onorabilitatea noastră. Ce mizerie morală ! Să păstrezi aparențele, să ridici o fațadă în spatele căreia o viață tînără să se curme în pace.

Am fost șocați cînd l-am revăzut : avea obrajii umflați, ochii rătăceau în gol, vocea abia se auzea. S-a aruncat asupra hranei ca un animal sălbatic, a refuzat să rămînă la cină, apoi a dispărut, dîndu-ne o adresă falsă. „Sînt budist", ne-a spus înainte de plecare, ducînd mîinile la piept, cu ochii pierduți în zare.

— Cheleșe — mi-a spus maică-sa. Ca și tine.

Din nou am început să ne certăm. Ne aruncam reproșuri, găseam izvorul defectelor noastre în părinții, în bunicii noștri. Procedam la fel ca atunci cînd am considerat comportarea anormală a lui Didier drept un rezultat al amoebelor. Apoi Didier și-a făcut din nou apariția

Găsise o cameră la niște cunoștințe, foarte aproape de noi. Totuși, vroia cu orice preț să se culce pe podea la noi.

— Dacă nu vrei să rămîi în camera din apartamentul nostru, voi chema ambulanța și te voi trimite din nou la Dijon.

A refuzat net.

— Acolo mi se dădeau droguri. Parcă mă loveam cu capul de zid.

— Didier, de ce nu-ți bagi mintile în cap ? Trebuia să rămîi acolo 15 zile sub observație și 15 zile pentru tratament.

— Sînt student

Și repeta ca un maniac :

— Caut o cameră, caut de lucru.

— Dar vezi bine că nu ești în stare să lucrezi sau să studiezi. Trebuie mai întîi să te faci bine.

— Nu puteți să-mi împrumutați ceva bani ?

Acționam ca niște automate. Vocea sa ne înghețа, ca și aspectul său mizerabil. I-am dat banii. Oricum nu puteam să-l lăsăm să moară de foame. Eram convins că își va cumpăra, cu acești bani, droguri, hașiș, sau mai știu eu ce. S-a mistuit în neant, ca o fantomă, și înjurîndu-ne, în chip de despărțire.

— Sînt major, nici nu trebuie să vă dau adresa mea. Repet, locuiesc la prieteni.

Mama lui a început să se bîlbîie de groază.

— Didier, nu înțelegi că sîntem neliniștiți din cauza ta ?

— Las-o încurcată, cunoaștem placa.

Ne-am străduit în van să recunoaștem în el pe copilul nostru, pe tînărul glumeț și dornic de a cunoaște.

Doctorul Bour ne-a spus :

— Lăsați-l în pace trei săptămîni, apoi aduceți-l din nou la clinică.

Doctorul D. de la Paris a reușit să-i aplice, două ore pe săptămînă, tehnica psihoterapiei de grup.

Didier s-a stabilit din nou în camera sa, după ce ne-a deranjat de două ori în toiul nopții, rugîndu-ne să-l lăsăm să doarmă pe jos. Mama lui i-a spus :

— Du-te și culcă-te în camera ta. Dacă nu ești în stare, știi ce-o să fac

Didier devenise un fel de amenințare tulbure pentru noi, un soi de anacronism ciudat. În sinea mea, mă bucuram în mod rușinos că nu se întorcea la Dijon. Așadar, băiatul meu nu se va îndopa cu medicamente antidrog. Fără îndoială, se va găsi o soluție.

Am observat că unghiile de la mîini îi erau galbene. Un nou semn de întrebare, un nou mister.

— Înseamnă că nu fumează țigări de-ale soi, altfel nu i s-ar fi îngălbenit unghiile. Fumează porcării, blestematul.

— Ai ajuns să-l urăști pe fiul tău ? — m-a întrebat soția. Oricum, trebuie să-i dai bani de buzunar.

În apartamentul nostru se trîntеau ușile, se proferau injurii, Hugues era înspăimîntat, în acest moment au intervenit din nou „prietenii" lui Didier. Fiul meu căzuse pradă acestor bezmetici. Schimba mereu domiciliul, aproape în fiecare noapte, se dădea mereu în spectacol. Imaginile pe care le văzuse la cinematecă părea că la trăiește din nou, deformîndu-le ; era un adevărat delir.

Trecuse o lună de la vizita lui Martine și a lui M.A., care mi-au împărtășit taina straniei comportări a lui Didier. Și iată că cei doi ne cheamă din nou la telefon, informîndu-ne pe un ton solemn :

— Încercăm să-l convingem să se interneze la Marmottan.

În fine, un semn de speranță : se internează „pentru opt zile" la Marmottan, un centru de tratament pentru toxicomani. Eu și soția am răsuflat ușurați, la gîndul că Didier e salvat. Nu știam că în fața noastră se deschideau larg porțile infernului.

Traducere de LIONEL NIȚESCU

„Orice jucător care intră măcar o dată în mină ajunge să gîndească altfel nu numai fotbalul, ci și viața!"

Florea Dumitrache s-a născut în București, la 22 mai 1948. A început fotbalul, la pitic, la Rapid, prima sa legitimare datînd din septembrie 1961. S-a remarcat la T.U.G. (1964), de unde a trecut la Dinamo București, sub culorile căruia va rămîne pînă în toamna trecută. Din 1976, la Jiul Petroșani. Maestru al sportului, a jucat de 31 de ori în echipa reprezentativă. Student la Institutul de mine, necăsătorit.

— Florică, vorbește-mi despre cea mai frumoasă amintire din cariera ta.

— Nu-mi place cum începem. O luăm prea de demult și avem atîtea de discutat despre prezent.

— Lasă c-o dregem pe parcurs, acum răspunde-mi la întrebare.

— Mi-e greu să aleg între penalty-ul transformat pe Wembley și faza cu Bobby Moore de la Guadalajara. La 11 metri, mingea s-a dus într-un colț și Banks în celălalt, iar faza aceea de la campionatul mondial a fost reluată, după meci, de 10 ori de televiziunea mexicană, de parcă nimănui nu-i venea să creadă că marele Moore a fost ridiculizat de un puști din București. Aveam pe atunci abia 21 de ani. Matale știi despre ce vorbesc ?

— Parcă.

— Am intrat cu mingea la picior în careu, pe dreapta, cu Moore lîngă mine. M-am oprit și l-am întors pe luat. S-a prins. Am mai făcut un pas și l-am întors pe plătit. Iarăși s-a lăsat păcălit de fentă. După aia, nu m-a lăsat o clipă să respir. l-am simțit mereu lîngă mine, ba chiar la un moment dat, după o altă minge bună, i-am zîmbit și i-am zis, pe românește, fii atent, cîrlionțatule, că eu sînt Dumitrache de pe Șoseaua Viilor. S-a chiorît la mine, a zis de cîteva ori ceva, nedumerit de vorbele mele, dar nu i-am mai răspuns. Îi trăsesem clapa.

— Ehe, Florică, dac-ai juca la fel de bine cum povestești !

— La 29 de ani, nu cred că sînt un fotbalist sfîrșit. Am făcut unele lucruri bune pentru fotbalul românesc, întotdeauna am jucat cinstit și am pus osul la bătaie, n-am tras pe dreapta decît pe vremea bolii, iar acum mă descurc. După ce toți m-au crezut terminat, am ajuns al doilea pe lista golgeterilor și n-am renunțat încă la ideea de a mai prinde echipa națională. Poate chiar anul acesta, ce zici ?

— Nu zic nimic. Spune-mi, cum a fost cu boala ta ?

— Am avut un fel de reumatism, de lumbago, cu dureri îngrozitoare la coloana vertebrală. Ajunsesem să nu mai pot lovi mingea fără să string din dinți, dar medicii m-au îngrijit cu multă omenie, de parc-aș fi fost copilul tuturor. Dealtfel, ca să fac o paranteză, pe mine m-au iubit totdeauna oamenii. Unii, mă gîndesc la suporteri, m-au iubit cam alături de drum, tot trăgînd de mine să beau o bere cu ei. Una mai mergea, mai mergeau și două, dar ei erau sute.

— Adevărul e că uneori ai căzut în capcană.

— Așa-i, numai că băutor n-am fost niciodată.

— Dar nici ușă de biserică.

— Dar nici ușă de biserică.

— Spune-mi două vorbe despre Dinamo.

— Despre Dinamo pot spune o mie de vorbe și toate frumoase, chiar dacă renunțarea la serviciile mele m-a durut imens. Dar s-a nimerit ca plecarea aceea să mă ajute și să mă readucă în prim-plan, să-mi redeștepte ambițiile. Datorez foarte multe oamenilor de la Dinamo, după cum datorez foarte multe celor din Petroșani.

— Cum e la Jiul, Florică ?

— O atmosferă minunată pentru fotbal, oameni pasionați și înțelegători, o conducere competentă. Dealtfel, evoluția echipei vorbește de la sine, despre toate astea.

— În mină ai coborît ?

— Firește. Mina a fost pentru mine, la cîteva zile după ce am ajuns în Valea Jiului, un exemplu extraordinar. Munca și seriozitatea minerilor m-au ajutat să văd altfel lucrurile și eu cred că orice jucător de fotbal care intră măcar o dată în mină ajunge să gîndească altfel nu numai fotbalul, ci și viața. I-am văzut pe mineri lucrînd cu pasiune la sute de metri sub pămînt, în condiții nu dintre cele mai ușoare, după care mi-am zis că orice aș face eu pentru ei, pe terenul de fotbal, nu va fi niciodată suficient pentru a răsplăti dragostea lor pentru mine și, mai ales, strădania lor din abataje.

— Ce părere ai despre echipa națională ?

— Cînd apare interviul ?

— Cu două zile înaintea meciului cu Spania.

— Atunci, am o părere excelentă. La urma urmei, echipa națională e treaba altora, iar Dumitrache e ultimul dintre cei care, cu o părere personală, ar încerca să-i demobilizeze pe băieți înaintea unei partide de asemenea importanță. Eu cred că se vor descurca onorabil, chiar dacă în pregătiri n-au strălucit. Știm cu toții foarte bine că un meci nu seamănă cu altul. Le doresc să lupte din răsputeri și să învingă. Cu siguranță că asta stă în puterea lor.

— Frumos spus.

— Ei, dac-aș juca la fel de bine cum povestesc !

— Mulțumesc. Ca să-ți fac o bucurie, spune-mi, pentru final, ordinea primelor clasate la sfîrșitul campionatului.

— Logic, Dinamo va cîștiga titlul, deși Steaua și Craiova nu sînt departe. Jiul, despre care mulți au crezut că e numai o minune de cîteva etape, se va bate pentru un loc în cupele europene, deși în ultimele săptămîni avem numai meciuri îngrozitoare.

— Anume ?

— Acasă cu Dinamo, afară cu Steaua, Craiova și Timișoara.

— Într-adevăr, grele meciuri !

— Parcă azi mai e vreun meci ușor ?!

OVIDIU IOANIȚOAIA

DIVIZIA B : 10 APRILIE

CÎMPIA TURZII : Industria sîrmei—F. C. Olimpia Satu Mare 0—1 (0—0). Meci între o echipă aproape promovată în prima divizie și o alta, aproape retrogradată din cea secundă. Stadion neîncăpător, cu oameni cățărați de jur împrejur, pe case, prin copaci. ● Olimpia, neîndupecată la suferințele gazdelor, și-a făcut jocul obișnuit, Both, Helvei, Kaizer, Bathori II și Marcu încingînd la mijlocul terenului o horă de pase în fața căreia adversarii s-au văzut nevoiți să alerge mult și fără prea mult folos. Tehnica deosebită a sătmărenilor a avut astfel cîștig de cauză în fața elanului și zbuciumului echipei locale. Oaspeții au marcat în min. 55 prin fundașul central Matei, care s-a aflat complet demarcat la marginea careului, de unde a înscris cu un șut din întoarcere direct la vinclu. ● Golul a avut darul să încălzească și mai mult jocul, gazdele pierzîndu-și capul și atacînd acum cu toată echipa pentru egalare. A rezultat un joc nervos din care n-au lipsit șapte cartonașe galbene, dar cele mai mari ocazii s-au înregistrat tot la poarta echipei din Cîmpia Turzii. Hateganu și Both ratînd incredibil, din poziție de doi contra unul, acesta fiind portarul gazdelor... ● Meciul încheindu-se cu o victorie de necontestat a oaspeților, liderii de 21 de etape ai seriei a III-a din divizia secundă, mult ne-a surprins atitudinea unei părți a publicului spectator, care a ținut cu tot dinadinsul să-și verse focul pe arbitri, pe care i-a obligat să se spele mai mult de 60 de minute. Asediul prelungindu-se, organele de ordine locale au înlesnit brigăzii de arbitri ieșirea din stadion cu o mașină trasă „la scară" ● A arbitrat bine brașoveanul Gh. Ionescu, care acasă a plecat luînd trenul din municipiul Cluj-Napoca **(Cornel Ionescu). PLOPENI : Metalul—F. C. Petrolul Ploiești 2—2 (2—0).** Disputat sîmbătă, ca un fel de avanpremieră a etapei, meciul a avut o atmosferă plăcută, de bună înțelegere între combatanți. Cei cam 10 000 de spectatori, majoritatea dintre ei din Ploiești, au petrecut o frumoasă după-amiază la Plopeni, amuzîndu-se, mai ales în final, de penibilele încercări ale celor 22 de jucători în a da cît de cît partidei o asemănare cu jocul de fotbal. ● Cele două goluri marcate în prima repriză de gazde au surprins jucătorii și conducătorii ploieșteni, care la pauză s-au hotărît să facă exact ceea ce se mai putea face pentru ca Petrolul să nu piardă. Au marcat deci mai întîi metalurgiștii Dobrescu și Spiridon, ultimul profitînd de o greșeală foarte gravă a portarului Mîrza. ● După pauză, dar destul de tîrziu, a venit rîndul petroliștilor. Între timp, pe marginea terenului s-au făcut **jocurile,** antrenorii și conducătorii celor două echipe agitîndu-se de parcă venea ploaia și n-aveau umbrelă. S-a procedat și la efectuarea a cîte două modificări în fiecare formație, oamenii abia intrați în joc l-au pus la curent pe cei din teren cu ultimele înțelegeri și, în min. 67, Negoiță înscrie printr-un șut de la peste 25 de metri. Trei minute mai tîrziu, portarul Gh. Ionescu se face că ratează intercepția și-l lasă pe Toporan să înscrie fără probleme, aducînd egalarea mult dorită. ● Din acest moment pe teren nu s-a desfășurat pînă la sfîrșitul meciului decît un fel de dans al lebedelor, lucru pe care spectatorii l-au dezaprobat cu suficientă vehemență. ● F.C. Petrolul acuză fără îndoială un declin de formă, la care se adaugă automulțumirea jucătorilor față de avansul considerabil din clasament, care le asigură practic promovarea în prima divizie. ● Mai semnalăm că mai multe din pietrele (e adevărat, de dimensiuni mici!) aruncate de spectatorii de la tribuna I în arbitrul de margine I. Puia au fost ridicate de acesta și introduse în buzunarul propriu. ● A arbitrat foarte slab, deși la un meci bine aranjat la pauză, bucureșteanul I. Măndescu **(Radu Mircea). CUGIR : Metalurgistul—C.S. Tîrgoviște 1—0 (0—0).** Echipa oaspete, lideră a clasamentului, a întîlnit o formație fluctuantă, care nu mai înscrisese nici un gol de trei etape, lucru care i-a adus trei înfrîngeri consecutive și care a purtat-o foarte aproape de zona minată a retrogradării. ● Întîlnirea s-a anunțat dură, și chiar dură a fost ; în afara scorului ar mai merita consemnate și raportul de faulturi, căci au fost nenumărate, și numărul cartonașelor galbene, acordate însă cu prea mare zgîrcenie de arbitru (cîte două pentru fiecare echipă). Intențiile celor două echipe s-au putut ghici cu ușurință încă de la început : oaspeții au renunțat complet la atac în speranța unei remize, iar gazdele au luptat foarte hotărîte să exploateze la maximum avantajul terenului. Gîndindu-se tot timpul la un egal, tîrgoviștenii n-au avut decît trei șuturi spre poarta adversă și zero cornere, lăsîndu-se cu bunăvoință dominați, în vreme ce de partea cealaltă se rata enorm, se lufta copilărește și se încercau la infinit centrări înalte, stereotipe. Principalul argument al acestui fel de a acționa este buna detentă a atacantului central Floare, golgeterul formației, care dealtfel a izbutit pînă la urmă golul victoriei (min. 62). ● Mai bine pregătită fizic, dar fără o bună circulație a balonului, echipa lui Romeo Catană a păstrat și după gol controlul jocului, în timp ce oaspeții n-au reușit decît simulări de căderi spectaculoase în careu, în speranța unui penalty salvator, ceea ce, să recunoaștem, este prea puțin pentru un lider. ● A fost prezent la meci și în preajma arbitrilor cetățeanul Nicolae Dinescu din Rm. Vîlcea, arbitru și el, dar probabil și observator delegat al echipei Chimia. Totuși, bun arbitraiul tîrg-mureșeanului Ioan Rus, care a avut o misiune dificilă **(Ion Predoșanu). TR. MĂGURELE : Chimia—Chimia Rm. Vîlcea 1—2 (0—1).** În afara scorului, care îndreaptă încet dar sigur echipa gazdă spre cea de-a treia divizie, jocul de la Tr. Măgurele a mai reliefat fantezia deosebită a înaintașilor localnici, care gîndeau probabil atît de profund fiecare fază, încît multă vreme nu și-au dat seama că n-a mai rămas nimeni să înscrie gol ! E drept, Solomon s-a agitat destul de mult în sensul acesta, dar „buldozerul" de pe malul Dunării este oarecum dacă nu total, lipsit de posibilități tehnice. ● De asemenea, jocul foarte bun al apărării echipei din Rm. Vîlcea, unde Roșca, Ciobanu și Pintilie n-au „iertat" aproape nimic (spre disperarea tribunelor, care l-au văzut vinovat în cele din urmă pe arbitrul Al. Ghigea) dar mai ales talentul cu totul deosebit al mijlocașului vîlcean Carabageac, care a zburdat de-a lungul și de-a latul terenului, împrăștiindu-și cu nonșalanță adversarii enervați de faptul că nu-i găseau întotdeauna picioarele. ● Să nu uităm nici figura originală, de „miss-univers" în turneu de popularizare, a lui Bartales, care atingea doar mingile de care nu se putea feri ! ● A înscris de două ori Stanca, al doilea gol printr-o lovitură splendidă cu capul. Tot la acest capitol trebuie amintită și ratarea copilărească a lui Nica, autorul de mai tîrziu al singurului punct al gazdelor. ● A arbitrat bine băcăuanul Al. Ghigea **(Răzvan Bărbulescu). SIBIU : F.C. Șoimii—F. C. Steagul roșu Brașov 2—0 (1—0).** Un meci la capătul căruia N. Petriceanu, arbitrul întîlnirii, avea să declare că a condus parcă o finală de cupă, nu un meci de divizia B. Într-adevăr, surprinzătoare calitatea tehnică și tactică a fazelor de poartă și angajamentul total al jucătorilor din ambele echipe. Ne-am referit mai ales la jucătorii sibieni, care ocupă un loc nemeritat în clasamentul seriei a II-a. ● Dincolo de aceste păreri se cuvine să spunem că meciul s-a menținut în limitele unui echilibru evident. Astfel, în min. 14, după o combinație în viteză între Györffi, Paraschivescu și Kadar, ultimul șutează de la 10 metri, nejenat de nimeni, pe lîngă poarta lui Negru. Peste numai cîteva minute, la cealaltă poartă, Oprea trimite un șut violent peste bara transversală. ● Am notat apoi intervențiile excelente ale lui Adamache, un portar încă valoros, cum nu au multe echipe din chiar prima divizie. Reduta brașoveană a fost depășită abia spre finalul reprizei, cînd fundașul stînga al gazdelor, Vîrlan, urcă în atac și de la peste 20 de metri, cu un șut năprasnic, în stilul Vigu, îl învinge pe Adamache. ● În repriza a doua ritmul partidei s-a menținut ridicat și, după o fază extrem de frumoasă la poarta lui Negru, cînd brașovenii au ratat de trei ori golul egalizator, gazdele lansează un contraatac, în care apărarea stegarilor este prinsă pe picior greșit și Schwartz îl învinge din nou pe Adamache : 2—0. ● Scorul putea lua proporții, dar Munteanu, servit cu subtilitate de juniorul Galața, ratează de două ori din poziție singur cu portarul. Cu cinci minute înainte de final, Györffi, scăpat singur spre poarta adversă, este faultat de Șoaltă, și apoi oprit de arbitru, care-l privează de un avantaj ce părea decisiv. ● Chiar și cu această greșeală, care ar fi putut influența scorul, dar nu și victoria meritată a gazdelor, apreciem că bucureșteanul N. Petriceanu a arbitrat bine **(Victor Niță).**

Caiace și canoe pentru satele din deltă

Despre Federația română de caiac-canoe sînt de reținut mai întîi două lucruri : 1. are numai doi membri angajați ; 2. este federația care a adunat de-a lungul anilor cele mai multe titluri și medalii olimpice (20) din tot C.N.E.F.S.-ul, ca să nu mai vorbim despre laurii campionatelor mondiale și europene. Și totuși, deși delta și apele sale ar fi un prim contraargument, sportul caiacului și al canoei rămîne la noi mai mult un sport de laborator cu o foarte îngustă bază de masă. Există, desigur, virfuri — cum ar fi Diba și Patzaichin de exemplu — dar ce se află în spatele lor, și mai ales ce se află în spatele celor aproximativ o mie de practicanți înregistrați în registrele federației de specialitate ? Iată dialogul pe care l-am purtat cu tovarășul Jean Zamfir, secretarul federației de specialitate.

— Se poate lărgi baza de masă la caiac-canoe, tovarășe Zamfir ?

— Eu aș spune mai curînd că la noi nu se poate vorbi despre o lărgire a bazei de masă a sportului — ar trebui vorbit mai întîi despre înființarea unei astfel de baze de masă...

— Există și lucruri care vă contrazic. Numeroasele performanțe, de pildă...

— Fără îndoială. De asemenea, o mulțime de copii și tineri practică acest sport fără să-i știe nimeni — sau uneori fără măcar ca ei să știe că-l practică. Așa ceva se întîmplă cu orice tînăr care închiriază o barcă, și tot așa se apropie de sport și copiii deltei, dar, după un timp, pentru marea competiție toate acestea sînt insuficiente. Ducem încă mare lipsă de ambarcațiuni, să le spunem bărci speciale...

— Există totuși, la Reghin, o întreprindere care posedă și o secție specializată în producerea materialelor sportive din lemn.

— Există, cum nu — numai că ambarcațiunile produse acolo sînt într-un număr limitat, iar prețul lor este prea mare. La lot, lucrăm ca într-un laborator. Dar în deltă, pe lacurile sau apele curgătoare din țară, vă asigur că nu veți găsi nicăieri vreo ambarcațiune de genul celor folosite de noi la lot.

Ambarcațiunile care se fac la Reghin, deși nu pot fi folosite pentru marea competiție, sînt și greu de procurat de către simple asociații sportive de masă. Și astfel, iată de ce sînt prea puține bărci în deltă, desigur bărci de competiție, chiar pentru nivelul amatorilor — și aproape deloc în țară...

— Am auzit că se vorbește despre înființarea unei întreprinderi specializate în producția de materiale sportive pe lîngă C.N.E.F.S.

— Este adevărat, astfel de întreprinderi există în uncle țări pe lîngă forurile tutelare ale sportului și rezultatele se văd și din acest punct de vedere.

— Ce măsuri ați întrevedea cu deosebire în eventualitatea amintită de dumneavoastră ?

— Am vrea să creăm mai multe centre puternice de caiac-canoe în țară, care să concureze delta. Am vrea să facem cîteva cluburi puternice în ramura noastră, specializate și independente — nu așa cum se întîmplă la Tulcea, unde fotbalul „mănîncă" din banii dați de C.N.E.F.S. numai pentru caiac-canoe... Ne-ar trebui pentru început vreo 5 000 de bărci — ca să putem spune că am format o adevărată bază de masă în acest sport. Gîndiți-vă ce ar însemna să dotăm fiecare sat din deltă cu zece caiace și cinci canoe ? Cîți copii ar sări în ele să se joace, adică să facă sportul vîrstei lor, pentru că așa se nasc marii campioni. Dar de unde bărci — fie ele chiar de plastic, dar ieftine și pe profilul celor de competiție — ca și lopeți bune ? Este însă, după părerea mea, singura cale prin care vom putea trece și la caiac-canoe de la condiția de sport de laborator la aceea de sport de masă. Tineretul nostru a dovedit că are într-adevăr talent și afinitate pentru acest sport.

DUMITRU GRAUR

FLACĂRA Redacția : București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 4112, oficiul 33, cod 71 341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20, interioare : reportaj (A. Dohotaru – 16 17) ; cultură, cenaclu (Eugen Seceleanu — 16 06) ; știință (Tudor Octavian — 16 19) ; probleme cetățenești, anchete (Liviu Timbus — 16 18), scrisori (Marga Nedelea – 17 87) ; publiciști comentatori (Ilie Purcaru, Nelu Ionescu, Nicolae Cristache – 16 18) ; fotoreportaj (15 95) ; documentare – (16 23) ; administrație (Alexandru Medar, Gheorghe Amuza – 17 86) ; secretariat de redacție (Dan Bîrlădeanu, Cornel Catană – 17 82, 16 21) ; secretar responsabil de redacție (Marius Popescu – 17 78 82 și interior 16 11) · redactor șef adjunct (Traian Prosan – 17 78 82 și interior 17 83) ; redactor șef – 18 22. Tiparul executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii». Cititorii din străinătate se pot abona, adresîndu-se la : ILEXIM – Departamentul Export-import presă, P.O. Box 136–137, telex : 1 12 26. București str. 13 Decembrie nr. 3.

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU

PREȚUL REVISTEI · 2 LEI ·

41 505